

គណិតវិទ្យា

អាន. គិត. យល់

សំហាត់ល្អៗ និងចម្លើយ

៤០០ សំហាត់-ចម្លើយ

តើមានសំហាត់ណាខ្លះ

ដែលអ្នកមិនធ្លាប់ឮឆ្លើយ?

ចោះកុម្មុលើកទី២ ៖ ១២/១២/១២

គណិតវិទ្យា

លំហាត់ល្អៗ និងចម្លើយ

៤០០ លំហាត់-ចម្លើយ

ស្នេហាទៅលំហាត់ល្អៗ និងចម្លើយ នេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ :

- ឈ្មោះ : ..... ភេទ .....

- សព្វថ្ងៃជា ..... នៅ .....

- បានបត់ចម្លងនៅថ្ងៃទី ..... ខែ ..... ឆ្នាំ 201... តម្លៃ .....

- អាសយដ្ឋាន .....

- លេខទូរស័ព្ទទំនាក់ទំនង .....

ផ្តល់សិទ្ធិចម្លងសម្រាប់តែការសិក្សាប៉ុណ្ណោះ

ការប្តេជ្ញា

សូមស្វាគមន៍ :

សួស្តី! លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ និងប្អូនសិស្សានុសិស្ស ជាទីស្រឡាញ់ និងជាទីរាប់អាន។ សៀវភៅដែលអ្នកកំពុងតែកាន់ អាននេះ គឺជាការប្រមូលផ្តុំ និងការបង្កើតថ្មី នូវលំហាត់ល្អៗជាច្រើនរហូតដល់ ៤០០ លំហាត់។ លំហាត់នីមួយៗសុទ្ធតែមាន លក្ខណៈពិសេសផ្សេងៗពីគ្នាទៅតាមសមត្ថភាពពីថ្នាក់ទី ៧ ដល់ថ្នាក់ទី ១២។ វាមានបង្ហាញពីកម្រិតសមត្ថភាព និង ដំណោះស្រាយប្រកបទៅដោយ ល្បិច វិធីសាស្ត្រ បច្ចេកទេស ... ។

គោលបំណងដើម្បី :

- ប្រមូលផ្តុំលំហាត់ល្អៗដាក់ក្នុងសៀវភៅតែមួយទុកជាឯកសារ និងជាការកម្សាន្តលេង ពេលអន្សូក ។
- សិស្សានុសិស្សត្រៀមប្រឈមប្រឆាំងនានា អាហារូបករណ៍ ជាពិសេសប្រឈមសិស្សពូកែ ។
- សម្រួលដល់លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ដែលមានការស្រាវជ្រាវ ចង់ពង្រឹង និងពង្រីកសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួនបន្ថែមទៀត ។
- បង្ហាញឡើងវិញនូវលំហាត់ល្អៗ ក្នុងសម័យអតីតកាល ដែលស្ទើរតែបាត់បង់ ។
- អភិវឌ្ឍន៍ចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីក្លាយជាបុគ្គលមានសមត្ថភាព ។

សំណូមពរ :

ជាសំណូមពររបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នករៀបរៀង សូមអ្នកអាន ឬអ្នកស្រាវជ្រាវ ដោះស្រាយលំហាត់ណា ដែលអ្នកចង់ ដោះស្រាយ មិនចាំបាច់ធ្វើតាមលំដាប់លេខរៀងទេ។ បើពុំដឹងពីកម្រិតសមត្ថភាពទេ សូមមើលការបង្ហាញពីកម្រិតសមត្ថភាព នៅបន្ទាប់ពីលំហាត់ទាំងអស់។ ជាពិសេសសូមធ្វើលំហាត់ទាំងនេះនៅពេលដែលអ្នកមានអារម្មណ៍ល្អ ព្រោះវាត្រូវការការគិត ច្រើន។ សូមបញ្ចេញឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព និងសមត្ថភាពខ្លួនឯងជាមុនសិន មុននឹងផ្ទៀងផ្ទាត់មើលចម្លើយ ដែលមាននៅក្នុង សៀវភៅនេះ។ បើមានចម្ងល់មិនយល់ ឬមានបញ្ហា សូមទាក់ទងទៅកាន់មិត្តភក្តិរបស់អ្នកដែលមានសមត្ថភាព ឬអ្នករៀបរៀង នៅពេលវេលាសមរម្យ។

ការរិះគន់ :

ទោះបីជាខ្ញុំខិតខំ ប្រឹងប្រែង ប្រិតប្រៀង យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏កំហុសត្រូវតែកើតមានជាក់ជាមិនខានឡើយ។ នេះគឺ ដោយសារចំណេះដឹងនៅមានកម្រិត ទាំងផ្នែកបច្ចេកទេសគរុកោសល្យ អក្ខរាវិរុទ្ធ រចនាបថ និងបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ឬរឿងរាវ បច្ចេកទេសផ្សេងៗទៀត។ ទោះបីជាមានកំហុសឆ្គងយ៉ាងដូចម្តេចក៏ដោយ សូមមិត្តអ្នកអានមេត្តាអធ្យាស្រ័យ អភ័យទោស ដល់ខ្ញុំផង ហើយខ្ញុំសូមរងចាំ ការរិះគន់យ៉ាងរីករាយ ពីសំណាក់មិត្តអ្នកអានគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានទាំងអស់ ដើម្បីឱ្យការបោះពុម្ព សៀវភៅនេះលើកក្រោយ កាន់តែប្រសើរជាងមុន។

ជូនពរ :

សូមមិត្តអ្នកអាន មានសុខភាពល្អបរិបូណ៌ រៀនសូត្របានពូកែ និងស្រាវជ្រាវទទួលបានជោគជ័យ ។

ស្វាយរៀង. ថ្ងៃទី ១២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

យុវនិស្សិត ឯកទេស គណិតវិទ្យា : **ប្រិស ដារ៉ា**

សូមអរគុណ !

បទពិសោធន៍ នៃការសិក្សា គណិតវិទ្យា

ជាការពិតការសិក្សាគណិតវិទ្យា វាពុំមែនជាការងាយស្រួលនោះទេ ជាពិសេសគឺការសិក្សាដើម្បីឱ្យក្លាយខ្លួនជាសិស្ស ពូកែតែម្តង។ វាទាមទារឱ្យយើងមានការតស៊ូ ព្យាយាម អំណត់ អត់ធុត់ ជាច្រើនទាំងកាយ និងចិត្ត តែពុំមែនមានន័យថា យើងមិនអាចធ្វើបាននោះទេ។ ពេលសិក្សាយើងត្រូវចែកឱ្យដាច់ថា “**តើយើងរៀនយកចេះ ឬរៀនយកជាប់ ?**” ។ កាលណា យើងចង់ក្លាយខ្លួនទៅជាសិស្សពូកែគណិតវិទ្យា យើងត្រូវរៀនយកចេះ គឺមានន័យថាយើងត្រូវយល់ឱ្យច្បាស់ អំពីមេរៀន រូបមន្ត ឬលំហាត់ដែលយើងបានរៀនរួច មិនមែនរៀនបន្តបង្អួចខ្លួនឯងនោះទេ។ ការរៀនបន្តខ្លួនឯង នឹងធ្វើឱ្យយើង ក្លាយទៅជា មនុស្សស្លាក់ស្ដើរ រហូតដល់មានពេលខ្លះ មិនហ៊ានថាខ្លួនឯងខុស ឬត្រូវ ក៏មាន។ សកម្មភាពបែបនេះ នឹងធ្វើឱ្យយើងទទួលបាន បរាជ័យក្នុងការសិក្សា នាំឱ្យយើងមានអនាគតមិនល្អ។

ក្នុងនាមជាអ្នកធ្លាប់ឆ្លងកាត់ការសិក្សា ហើយក៏ធ្លាប់ទទួលបានទាំងបរាជ័យ និងជោគជ័យ ក្នុងការសិក្សាផ្នែក គណិតវិទ្យា ខ្ញុំសូមបង្ហាញអំពីបទពិសោធន៍បរាជ័យរបស់ខ្ញុំដូចតទៅ :

- មិនយល់ពីរបៀបនៃការប្រឡង ឬរបៀបនៃការសរសេរវិញ្ញាសា។
- មិនបានពង្រឹងសមត្ថភាពខ្លួនឯង លើលំហាត់នីមួយៗឱ្យបានច្បាស់លាស់ (មើលងាយលំហាត់) ។
- ចាំតែទទួលបានការបង្ហាត់បង្រៀនពីគ្រូ មិនបានស្វ័យសិក្សា មិនបានធ្វើការស្រាវជ្រាវលើលំហាត់ផ្សេងៗ។
- មានមោទនភាពជ្រុលលើខ្លួនឯង ... ។

សកម្មភាពទាំងអស់ខាងលើនេះហើយ ដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំទទួលបានបរាជ័យក្នុងការសិក្សាគណិតវិទ្យា ។

សូមកុំបោះបង់ចោលការតាំងចិត្ត នៅពេលដែលយើងចាប់ផ្តើមដំបូង ហើយយើងជួបលំហាត់សិស្សពូកែសុទ្ធតែលំបាក នោះវាជារឿងធម្មតាទេ ព្រោះយើងមិនទាន់មានបទពិសោធន៍គ្រាប់គ្រាន់ដើម្បីដោះស្រាយវា។ យើងត្រូវគិតក្នុងចិត្តថា “**លំហាត់ដែលធ្វើចេញគឺជាលំហាត់ដែលធ្លាប់ជួប**” ។ ឃ្លានេះគឺចង់មានន័យថា សិស្សពូកែគណិតវិទ្យាស្ទើរតែទាំងអស់សុទ្ធតែ ជាអ្នកមានបទពិសោធន៍ធ្លាប់ជួបលំហាត់ច្រើន ដូចនេះធ្វើឱ្យគេអាចដឹងអំពីវិធី ល្អៗ ឬបច្ចេកទេសដើម្បីដោះស្រាយលំហាត់ ទាំងនោះ ។ កាលណាយើងដោះស្រាយលំហាត់សិស្សពូកែបានកាន់តែច្រើន នោះធ្វើឱ្យយើងដឹងពីវិធីដោះស្រាយកាន់តែច្រើន ដែរ។ ដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាសិស្សពូកែគណិតវិទ្យា អ្នកមិនត្រូវមានគំនិតដូចខាងក្រោម :

- គេរៀនចេះមកពីគេជាកូនអ្នកមាន មានលុយរៀនគូ ឬជួលគ្រូបង្រៀន ។
- លំហាត់គេជួបល្អៗ ទាញចេញពីអ៊ុនធឺណែត រីឯយើងគ្មានលទ្ធភាពដូចគេ ។
- គេជាមនុស្សមានដុំតាំងពីកំណើត សុខភាពគេល្អ ... ។

សូមកុំមានគំនិតបែបនេះ វាគ្មានប្រយោជន៍អ្វីសម្រាប់យើងទេ ក្រៅពីធ្វើឱ្យយើងតូចចិត្តលើខ្លួនឯង។

ចាប់ពីពេលនេះតទៅយើងត្រូវខំរៀនសូត្របន្ថែមទៀត ត្រូវស្រាវជ្រាវ ដោះស្រាយលំហាត់ឱ្យបានច្រើន ចៀសវាង ការខ្ជិល។ **បិសាចខ្ជិលខ្លាចការធ្វើការងារជាទំលាប់ណាស់** ដូចនេះសូមកុំឱ្យបិសាចខ្ជិលចូលខ្លួនរបស់យើង គឺយើងត្រូវមាន ផែនការរៀនសូត្រឱ្យបានច្បាស់លាស់ ហើយអនុវត្តការរៀនសូត្រទាំងនោះឱ្យក្លាយទៅជាទម្លាប់។

ជាចុងក្រោយសូមជូនពរដល់មិត្តអ្នកអានទាំងអស់ មានសុខភាពល្អ ដើម្បីរៀនសូត្រក្លាយទៅជាមនុស្សមានសមត្ថភាព និងទទួលបានជោគជ័យ ដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិយើងឱ្យមានភាពរីកចម្រើន។

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

សូមអរគុណជូនដល់លោកកឡឹក ជា ចំរើន និងអ្នកម្តាយ ពេជ្រ សោភ័ណ្ឌ ដែលលោកទាំងពីរបានផ្តល់កំណើតដល់កូន ហើយបីបាច់ថែរក្សាចិញ្ចឹមកូន ជួយឱ្យកូនបានសិក្សារហូតបានក្លាយជាគ្រូបង្រៀនម្នាក់ ។ សូមជូនពរលោកទាំងពីរមានព្រះជន្មយឺនយូរ ប្រកបដោយសុខភាពល្អ ដើម្បីជួយផ្តល់ភាពកក់ក្តៅដល់កូនចៅជំនាន់ក្រោយ ។ អរគុណដល់បងប្អូនប្រុសស្រីទាំង ០៤ នាក់ ដែលបានជួយផ្គត់ផ្គង់ និងជ្រោមជ្រែងការរៀនសូត្ររបស់ខ្ញុំ ទាំងថវិការ និងសម្ភារៈ ជាពិសេសគឺកុំព្យូទ័រ ធ្វើឱ្យខ្ញុំអាចពង្រឹង និងពង្រីកចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្របានប្រសើរជាងមុន ។ ជូនពរដល់ដល់បងប្អូនទាំង ៤ មានសុខភាពល្អ និងប្រកបរបរកាក់កបកើនចំណូល ។

សូមអរព្រះគុណដល់ព្រះតេជគុណ ភីម សុភណ្ឌ ជាគ្រូចៅអធិការវត្តព្រៃវង់ ដែលព្រះអង្គបានអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំព្រះករុណា ស្នាក់អាស្រ័យនៅក្នុងវត្ត និងប្រើប្រាស់អគ្គិសនី ក្នុងការរៀបចំមេរៀន ព្រមទាំងបានជួយផ្គត់ផ្គង់ខាងភស្តុភារសម្ភារៈផ្សេងៗ ។ សូមប្រគេនពរដល់ព្រះតេជគុណមានព្រះជន្មយឺនយូរ ។

សូមអរគុណដល់អ្នកគ្រូ Niko ជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តជនជាតិជប៉ុន ដែលអ្នកគ្រូបានផ្តល់កម្លាំងចិត្ត និងលើកទឹកចិត្តដល់រូបខ្ញុំក្នុងការប្រកបរបរជាគ្រូបង្រៀន និងជួយឧបត្ថម្ភដល់រូបខ្ញុំនូវថវិកាមួយចំនួនធំ ។ សូមជូនពរអ្នកគ្រូមានសុខភាពល្អ ជាពិសេសនេះពេលអ្នកគ្រូធ្វើដំណើរមាតុភូមិនិវត្តន៍ទៅកាន់ប្រទេសជប៉ុនវិញ សូមមានសុវត្ថិភាពខ្ពស់បំផុត ។

សូមអរគុណ ដល់មជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ក៏ដូចជាអនុវិទ្យាល័យអនុវត្ត ដែលបានផ្តល់ជា ទីកន្លែង និងអគ្គិសនី ដើម្បីរៀបចំមេរៀន ។ សូមអរគុណដល់អ្នកគ្រូ វណ្ណី ផល្លា ជាគ្រូឧទេសគណិតវិទ្យា , អ្នកគ្រូ ជា សុគន្ធារី ជាគ្រូគំរូគណិតវិទ្យា ។ អរគុណដល់ គរុសិស្សថ្នាក់ឯកទេស គណិតវិទ្យា-រូបវិទ្យា រួមជំនាន់ទី២១ មាន :

១. លោក អាន សុខគន្ធា	២. កញ្ញា ផល ស្រីធា	៣. កញ្ញា ឆាយ សុគន្ធាមុំ
៤. កញ្ញា ផាត់ សុវណ្ណារី	៥. កញ្ញា ស៊ិន សុគន្ធា	៦. លោក សុខា កុសល្យ
៧. លោក ឯម សុខសុវណ្ណ	៨. កញ្ញា គង់ វត្តធី	៩. លោក កុន អិត
១០ លោក យន់ ម៉ារ៉ូ	១១ លោក អុល អេន	១២ លោក គឹម ផាន់ណា
១៣ កញ្ញា វ៉ាន់ ចន្ទា	១៤ កញ្ញា ស្លឹក យ៉ាត	១៥. កញ្ញា ស៊ីម ស៊ីណាត
១៦ លោក ពួក សុខសាន្ត	១៧. លោក តេង សារី	១៨ លោក ជីម សារ៉ាត់
១៩ លោក រាជ វុត្តា	២០. លោក វ៉ន លីណា	២១ លោក មាស ភារម្យ
២២ កញ្ញា យ៉ោក បុប្ផ	២៣ លោក ហួន ស៊ុញ	២៤ គរុសិស្ស ប្រើស ដារ៉ា ។

គណៈកម្មាធិការ អាន. គិត. យល់

សូមស្វាគមន៍ការមកដល់

បំណងចិត្ត

យោបល់ខ្ញុំ
សូមធ្វើលំហាត់ណាដែលអ្នកចង់ធ្វើ!
សូមធ្វើលំហាត់ទាំងនេះនៅពេលអ្នកមានអារម្មណ៍ល្អ!
បើធ្វើមិនចេញពេលនេះ សូមទុកធ្វើពេលក្រោយ!
សូមប្រឹងប្រែងដើម្បីរកគាត់ដ៏ល្អរបស់អ្នក!

តារាងបង្ហាញពីកម្រិតសមត្ថភាពដោះស្រាយលំហាត់ :

លេខរៀង លំហាត់	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង លំហាត់	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង លំហាត់	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង លំហាត់	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង លំហាត់	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី
១	៩	៣៦	១១	៧១	១២	១០៦	៩	១៤១	៩
២	៩	៣៧	១១	៧២	៩	១០៧	១២	១៤២	៩
៣	៩	៣៨	១០	៧៣	១២	១០៨	១២	១៤៣	១០
៤	៩	៣៩	១១	៧៤	៩	១០៩	១០	១៤៤	១០
៥	៩	៤០	៩	៧៥	៩	១១០	១០	១៤៥	១០
៦	៩	៤១	១០	៧៦	៩	១១១	៨	១៤៦	៩
៧	១០	៤២	១០	៧៧	៩	១១២	៩	១៤៧	៩
៨	១០	៤៣	១១	៧៨	៩	១១៣	៩	១៤៨	៩
៩	១១	៤៤	៩	៧៩	៩	១១៤	៩	១៤៩	៩
១០	៩	៤៥	៩	៨០	៩	១១៥	៩	១៥០	៩
១១	៩	៤៦	៩	៨១	១០	១១៦	៩	១៥១	៩
១២	៩	៤៧	៩	៨២	៩	១១៧	៩	១៥២	៩
១៣	៩	៤៨	១០	៨៣	៩	១១៨	៩	១៥៣	៩
១៤	៩	៤៩	១០	៨៤	៩	១១៩	១២	១៥៤	៩
១៥	៩	៥០	១២	៨៥	៩	១២០	៩	១៥៥	៩
១៦	៩	៥១	៩	៨៦	១២	១២១	៩	១៥៦	៩
១៧	៩	៥២	១០	៨៧	៩	១២២	៩	១៥៧	១០
១៨	៩	៥៣	៩	៨៨	៩	១២៣	១០	១៥៨	១០
១៩	១០	៥៤	១២	៨៩	៩	១២៤	៩	១៥៩	៩
២០	៩	៥៥	១២	៩០	៩	១២៥	៩	១៦០	៧
២១	៩	៥៦	១០	៩១	៩	១២៦	៩	១៦១	៧
២២	៩	៥៧	១២	៩២	១២	១២៧	១១	១៦២	៧
២៣	១០	៥៨	១២	៩៣	៩	១២៨	១២	១៦៣	៩
២៤	១០	៥៩	១០	៩៤	៩	១២៩	១២	១៦៤	៩
២៥	១២	៦០	១០	៩៥	៩	១៣០	១០	១៦៥	៩
២៦	៩	៦១	៩	៩៦	៩	១៣១	៩	១៦៦	១០
២៧	៩	៦២	៩	៩៧	៩	១៣២	៩	១៦៧	៩
២៨	៩	៦៣	៩	៩៨	៩	១៣៣	៩	១៦៨	៩
២៩	១០	៦៤	១២	៩៩	៩	១៣៤	៩	១៦៩	៩
៣០	៩	៦៥	១២	១០០	៨	១៣៥	១០	១៧០	៩
៣១	៩	៦៦	៩	១០១	៩	១៣៦	៩	១៧១	៩
៣២	៩	៦៧	៩	១០២	៩	១៣៧	៩	១៧២	៩
៣៣	៩	៦៨	៩	១០៣	៩	១៣៨	១០	១៧៣	៩
៣៤	១១	៦៩	១០	១០៤	៩	១៣៩	៩	១៧៤	៩
៣៥	១១	៧០	១២	១០៥	៩	១៤០	៩	១៧៥	៩

លេខរៀង សំណាង	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង សំណាង	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង សំណាង	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង សំណាង	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី	លេខរៀង សំណាង	សមត្ថភាព ថ្នាក់ទី
១៧៦	៩	២១១	៩	២៤៦	៧	២៨១	៩	៣១៦	៩
១៧៧	៩	២១២	៩	២៤៧	៩	២៨២	៩	៣១៧	៩
១៧៨	៩	២១៣	៩	២៤៨	៧	២៨៣	៩	៣១៨	៩
១៧៩	៩	២១៤	៩	២៤៩	៧	២៨៤	៩	៣១៩	៩
១៨០	៩	២១៥	៩	២៥០	១០	២៨៥	៩	៣២០	៩
១៨១	៩	២១៦	៩	២៥១	១០	២៨៦	៩	៣២១	១០
១៨២	១០	២១៧	៩	២៥២	៩	២៨៧	៩	៣២២	៩
១៨៣	១០	២១៨	៩	២៥៣	១២	២៨៨	៩	៣២៣	៩
១៨៤	៩	២១៩	៩	២៥៤	១២	២៨៩	៩	៣២៤	៩
១៨៥	៩	២២០	៩	២៥៥	៩	២៩០	៩	៣២៥	៩
១៨៦	៩	២២១	៧	២៥៦	៩	២៩១	១០	៣២៦	៩
១៨៧	៩	២២២	៩	២៥៧	៩	២៩២	៩	៣២៧	៩
១៨៨	១០	២២៣	៩	២៥៨	១២	២៩៣	៩	៣២៨	៩
១៨៩	១០	២២៤	៩	២៥៩	១០	២៩៤	៩	៣២៩	៩
១៩០	១០	២២៥	៩	២៦០	១០	២៩៥	៨	៣៣០	៩
១៩១	៩	២២៦	៩	២៦១	៩	២៩៦	៩	៣៣១	១០
១៩២	៩	២២៧	៩	២៦២	៩	២៩៧	៩	៣៣២	៩
១៩៣	៩	២២៨	១១	២៦៣	៩	២៩៨	៩	៣៣៣	១២
១៩៤	៩	២២៩	១០	២៦៤	៩	២៩៩	៩	៣៣៤	៩
១៩៥	៩	២៣០	៧	២៦៥	៩	៣០០	៩	៣៣៥	៩
១៩៦	៩	២៣១	១០	២៦៦	៩	៣០១	៩	៣៣៦	៩
១៩៧	៩	២៣២	៩	២៦៧	៩	៣០២	១០	៣៣៧	៩
១៩៨	១១	២៣៣	១១	២៦៨	៧	៣០៣	៩	៣៣៨	៩
១៩៩	១១	២៣៤	១០	២៦៩	៩	៣០៤	៩	៣៣៩	៩
២០០	៩	២៣៥	៩	២៧០	៩	៣០៥	៩	៣៤០	៩
២០១	៩	២៣៦	៩	២៧១	១១	៣០៦	៩	៣៤១	៩
២០២	៩	២៣៧	៩	២៧២	៩	៣០៧	៩	៣៤២	៩
២០៣	៩	២៣៨	៩	២៧៣	៩	៣០៨	៩	៣៤៣	៩
២០៤	៩	២៣៩	៩	២៧៤	១០	៣០៩	៩	៣៤៤	៩
២០៥	៩	២៤០	៩	២៧៥	១០	៣១០	៩	៣៤៥	៩
២០៦	៩	២៤១	៩	២៧៦	១០	៣១១	៩	៣៤៦	៩
២០៧	៩	២៤២	៩	២៧៧	៩	៣១២	៩	៣៤៧	៩
២០៨	១០	២៤៣	៩	២៧៨	១០	៣១៣	៩	៣៤៨	៩
២០៩	៩	២៤៤	៩	២៧៩	៩	៣១៤	៩	៣៤៩	៩
២១០	១០	២៤៥	៩	២៨០	១០	៣១៥	៩	៣៥០	៩

លេខបន្តបន្ទាប់ពីកម្រិតថ្នាក់ទី ៩ ទាំងអស់

សំណួរ

១. រកគ្រប់គូនៃចំនួនគតិវិជ្ជមាននៃ a, b ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ ទំនាក់ទំនង : $a^2 + b^2 = a + b + 8$ ។
២. ស្រាយបញ្ជាក់ថា E ជាការប្រាកដ ដែល $E = (x+1000)(x+2000)(x+3000)(x+4000)+1000^4$ ។
៣. រកលេខនៅខាងរាយនៃចំនួន : $A = 3^{2011} \cdot 7^{2012} + 3^{2013} \cdot 7^{2014}$ ។
៤. គណនាកន្សោម : $P = \frac{\sqrt{3-2\sqrt{2}}}{\sqrt{17-12\sqrt{2}}} - \frac{\sqrt{3+2\sqrt{2}}}{\sqrt{17+12\sqrt{2}}}$ ។
៥. គណនាតម្លៃ x ដើម្បីឱ្យ F មានតម្លៃអប្បបរមា (តូចបំផុត) ដែល : $F = (x-1)(x+2)(x+3)(x+6)$ ។
៦. គណនា $x^2 + y^2$ ដោយដឹងថា $x^3 + y^3 = 8100$ និង $x + y = 30$ ។
៧. ស្រាយបំភ្លឺថា : $\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} < 1$ ដែល n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន ហើយធំជាង 1 ។
៨. គេឱ្យ n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន ដែល n ចែកនឹង 7 ឱ្យសំណល់ 5 ហើយ n ចែកនឹង 8 ឱ្យសំណល់ 3 ។
ក. តើ n ចែកនឹង 56 ឱ្យសំណល់ប៉ុន្មាន ?   ខ. រកចំនួន n នោះដោយដឹងថា $5616 < n < 5626$ ។
៩. គេឱ្យស្វ៊ីតចំនួនពិត $a_n = \sqrt{1 + \left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \sqrt{1 + \left(1 - \frac{1}{n}\right)^2}$ ដែល $n \geq 1$
បង្ហាញថា $A = \frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \frac{1}{a_3} + \dots + \frac{1}{a_{20}}$ ជាចំនួនគត់ ។
១០. គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោមលេខ $A = \sqrt[3]{182 + \sqrt{33125}} + \sqrt[3]{182 - \sqrt{33125}}$ ។
១១. គេឱ្យពីរចំនួនគតិវិជ្ជមាន x, y ដែលមាន $2xy - y = 4x^2 - 2x - 1$ ។ គណនា $A = \sqrt{x^{2011}} + \sqrt{y^{2011}}$ ។
១២. គេឱ្យ $f(x) = x^{2011} - 13x^{2010} + 13x^{2009} - 13x^{2008} + \dots - 13x^2 + 13x - 1$ ។ គណនា $f(12)$ ។
១៣. បរិមាត្រនៃប្រលេឡូក្រាម $ABCD$ មានរង្វាស់ស្មើនឹង $48cm$ ។ រង្វាស់កម្ពស់នៃប្រលេឡូក្រាមនេះមានសមាមាត្រ $5:7$ ។ គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃប្រលេឡូក្រាម $ABCD$ នោះ ។
១៤. រកសមីការមេដ្យាទ័រនៃអង្កត់ $[AB]$ ដោយដឹងថា $A(2, 3)$ និង $B(4, 4)$ ។
១៥. ផង់មួយមានឃ្លីពណ៌ក្រហម 2 ឃ្លីពណ៌លឿង 4 និងឃ្លីពណ៌ខៀវ 6 ។ គេចាប់យកឃ្លី 2 ដោយចៃដន្យ ។ រកប្រូបាបចាប់បានឃ្លី 2 មិនមែនពណ៌ខៀវ ។
១៦. គណនាកន្សោម $A = \frac{(6+12+18+\dots+96)^2}{(12+24+36+\dots+192)^2} + \frac{3}{4}$ ។
១៧. គេឱ្យ $x > y > 0$ និង $2x^2 + 2y^2 = 5xy$ គណនា $E = \frac{x+y}{x-y}$ ។
១៨. សម្រួលកន្សោម $E = \sqrt{2x^2 - y^2 + 2x\sqrt{x+y} \cdot \sqrt{x-y}} - \sqrt{(x+y)(x-y)}$ ដែល $x > y > 0$ ។
១៩. ដោយដឹងថា $\sin a - \cos a = \sqrt{2} \sin(45^\circ - a)$ និង $\sqrt{3} \cos a + \sin a = 2 \cos(30^\circ - a)$ ។
ចូរគណនាផលគុណ : ក. $A = (1 - \cot 1^\circ)(1 - \cot 2^\circ)(1 - \cot 3^\circ) \times \dots \times (1 - \cot 44^\circ)$
ខ. $B = (\sqrt{3} + \tan 1^\circ)(\sqrt{3} + \tan 2^\circ)(\sqrt{3} + \tan 3^\circ) \times \dots \times (\sqrt{3} + \tan 29^\circ)$ ។

- ២០.** បើគេឱ្យបីចំនួនពិតវិជ្ជមាន a, b, c ។ ចូរបង្ហាញថា : $(a+b)(b+c)(c+a) \geq 8abc$ ។
- ២១.** គេឱ្យបីចំនួនពិតវិជ្ជមាន a, b, c ។ បង្ហាញថា : $a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca$ ។
- ២២.** រកបូលគតិវិជ្ជមាននៃសមីការ : $2(x+y)+16=3xy$ ។
- ២៣.** ស្រាយបញ្ជាក់ថាសមីការ : $(x-a)(x-b)+(x-b)(x-c)+(x-c)(x-a)=0$ មានបូលជានិច្ច ដែលនៅក្នុងសមីការនេះមាន x ជាអព្យាក្រឹត និង a, b, c ជាចំនួនពិត ។
- ២៤.** គេឱ្យទំនាក់ទំនង : $f(x) = \frac{4^x}{4^x + 2}$ ។
ក. គណនា $f(x) + f(y)$ ដោយដឹងថា $x+y=1$ ។
ខ. ទាញរកផលបូក $S = f\left(\frac{1}{2011}\right) + f\left(\frac{2}{2011}\right) + f\left(\frac{3}{2011}\right) + \dots + f\left(\frac{2010}{2011}\right)$ ។
- ២៥.** គណនាលីមីត : $\lim_{x \rightarrow 0} x^x$ ។
- ២៦.** គណនា : $A = 2010(2011^{2010} + 2011^{2009} + 2011^{2008} + \dots + 2011^2 + 2012) + 1$ ។
- ២៧.** គេឱ្យពីរចំនួន a និង b ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $a-b=1$ ។ បង្ហាញថា $(a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) - (a^8-b^8) = 0$ ។
- ២៨.** គណនា $A = \left(1 - \frac{1}{2}\right) \times \left(1 - \frac{1}{3}\right) \times \left(1 - \frac{1}{4}\right) \times \dots \times \left(1 - \frac{1}{2011}\right)$ ។
- ២៩.** ដោះស្រាយសមីការ : $4x^4 - 5x^2 + 1 = 0$ ។
- ៣០.** បើ $abc=1$ សូមបង្ហាញឱ្យជឿថា $\frac{1}{ab+a+1} + \frac{1}{bc+b+1} + \frac{1}{ca+c+1} = 1$ ។
- ៣១.** គណនា $S = \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} + \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} + \frac{1}{4\sqrt{3}+3\sqrt{4}} + \dots + \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}}$ ។
- ៣២.** សូមបង្ហាញឱ្យគេជឿថា : $2002^{2003} - 2002^{1979}$ ចែកដាច់នឹង 6 ។
- ៣៣.** គ្រប់ចំនួនពិត a, b, c ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $a+b+c=1$ ។ បង្ហាញឱ្យគេជឿថា $a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}$ ។
- ៣៤.** គ្រប់ចំនួនពិត $a, b, c, \dots, x, y$ វិជ្ជមាន និងខុសពី 1 ។ សូមបង្ហាញឱ្យគេជឿថា :
 $\log_a b \times \log_b c \times \log_c d \times \dots \times \log_x y \times \log_y a = 1$ ។
- ៣៥.** យើងមាន $f(x) = \log\left(\frac{1+x}{1-x}\right)$ ។ បង្ហាញថា $f(x) + f(y) = f\left(\frac{x+y}{1+xy}\right)$ ។
- ៣៦.** ដោះស្រាយសមីការ $\left(\sqrt{7+\sqrt{48}}\right)^x + \left(\sqrt{7-\sqrt{48}}\right)^x = 14$ ។
- ៣៧.** គ្រប់ a និង b ជាចំនួនពិតវិជ្ជមាន និងខុសពី 1 ។ សូមបង្ហាញថា :
 $(\log_a b + \log_b a + 2)(\log_a b - \log_{ab} b) \cdot \log_b a - 1 = \log_a b$ ។
- ៣៨.** សូមបង្ហាញថា : $\frac{1+\cos a}{1-\cos a} - \frac{1-\cos a}{1+\cos a} = \frac{4\cot a}{\sin a}$ ។
- ៣៩.** ដោះស្រាយសមីការ : $5^{\log x} = 50 - x^{\log 5}$ ។

៤០. គេបោះគ្រាប់ឡកឡាក់មួយតែម្តងគត់ ។ គណនាប្រូបាបដែលបោះបានលេខសេស ឬ លេខធំជាង 5 ។
៤១. ដោះស្រាយសមីការ $\sqrt{x+\sqrt{4x+\sqrt{16x+\dots+\sqrt{4^n x+3}}}}=\sqrt{x}+1$ ។
៤២. ចំពោះគ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n គេឱ្យ $f(n)=\frac{1}{\sqrt[3]{n^2+2n+1}+\sqrt[3]{n^2-1}+\sqrt[3]{n^2-2n+1}}$ ។ គណនាផលបូក $f(1)+f(3)+f(5)+\dots+f(999997)+f(999999)$ ។
៤៣. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ : $a/\begin{cases} 5(\log_y x + \log_x y) = 26 \\ xy = 64 \end{cases} \quad b/\begin{cases} 4^x \cdot 5^y = \frac{1}{400} \\ 5^x \cdot 6^y = \frac{1}{900} \end{cases}$ ។
៤៤. គេឱ្យ a និង n ជាចំនួនវិជ្ជមាន ហើយ n គត់ ដែលផលគុណ $a_1 \cdot a_2 \cdot a_3 \times \dots \times a_n = 1$ ។ សូមបង្ហាញថា $(1+a_1)(1+a_2)(1+a_3) \times \dots \times (1+a_n) \geq 2^n$ ។
៤៥. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ $a/\begin{cases} 7x^3 - 3x^2y - 21xy^2 + 26y^3 = 342 \\ 9x^3 - 21x^2y + 33xy^2 - 28y^3 = 344 \end{cases} \quad b/\begin{cases} 4^x \cdot 3^{y+1} + 27^y = 171 \\ 8^x + 2^x \cdot 3^{1+2y} = 172 \end{cases}$ ។
៤៦. ចំនួនមួយមានលេខប្រាំខ្ទង់ដែលលេខខ្ទង់វារៀបតាមលំដាប់គឺ $x, x+1, x+2, 3x, x+3$ ហើយគេដឹងថា ចំនួននោះជាការប្រាកដ ។ ចូររកចំនួននោះ ។
៤៧. គណនាផលបូក $S = \frac{1}{1+\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}+\sqrt{3}} + \frac{1}{\sqrt{3}+\sqrt{4}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2024}+\sqrt{2025}}$ ។
៤៨. ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $f(n)=3^{2n}+7$ ចែកដាច់នឹង 8 ដែល n ជាចំនួនគត់ ។
៤៩. មាន $f(x)=2x+1$ និង $g[f(x)]=x^2+3x+1$ ។ សូមគណនា $g(3)$ ។
៥០. គ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n ស្រាយបំភ្លឺថា $\frac{n}{3} + \frac{n^2}{2} + \frac{n^3}{6}$ ក៏ជាចំនួនគតិវិជ្ជមានដែរ ។
៥១. គណនាផលបូក $S = \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{2010 \cdot 2011}$ ។
៥២. គេឧបមាថា $x^2+x+1=0$ ។ ចូរគណនា $x^{2011} + \frac{1}{x^{2011}}$ ។
៥៣. ចំនួនមួយជាការប្រាកដមានរាង $\overline{abcd}$ ។ ដោយដឹងថា $\overline{ab}-\overline{cd}=1$ ចូររកចំនួន $\overline{abcd}$ នោះ ។
៥៤. សូមបង្ហាញថា $n! > 3^n$ ចំពោះគ្រប់ចំនួនពិតវិជ្ជមាន $n \geq 7$ ។
៥៥. អនុគមន៍ f កំណត់ដោយ $f(x+a) = \frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2}$ ចំពោះគ្រប់ $x \geq 0$ និង $a > 0$ ។
សូមបង្ហាញឱ្យឃើញថា f ជាអនុគមន៍ខ្ទប់លើចន្លោះ $[0, +\infty)$ ។
៥៦. ចំពោះ $n! = n \times (n-1) \times (n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$ ($n!$ អានថា n ហ្វាក់តូរ្យែល) ។ បង្ហាញថា $0! = 1$ ។
៥៧. បង្ហាញថា $F = \frac{21n+4}{14n+3}$ ជាប្រភាគសម្រួលមិនបាន ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ធម្មជាតិ n ។
៥៨. រកចំនួនគត់ធម្មជាតិតូចបំផុត ដែលមាន 6 ជាលេខនៅខ្ទង់ឯកតា (ខ្ទង់រាយ) ហើយបើប្តូរលេខ 6 ទៅខាងមុខគេ បំផុតវិញ នោះគេនឹងបានចំនួនថ្មី ដែលស្មើនឹង 4 ដងនៃចំនួនដើម ។

៥៩. គេឱ្យលក្ខខណ្ឌបី ដែលបុរសបីនាក់ A, B, C ទៅស្នើដណ្តឹងនារីបីនាក់ 1, 2, 3 ជាគូអនាគត ដូចខាងក្រោម :

- ក. បើបុរស A ជាគូនឹងនារី 1 នោះ បុរស B ជាគូនឹងនារី 2
  - ខ. បើបុរស A ជាគូនឹងនារី 3 នោះ បុរស C ជាគូនឹងនារី 1
  - គ. បើបុរស B មិនជាគូនឹងនារី 3 នោះ បុរស C ជាគូនឹងនារី 1 ។
- សំណួរសួរថា តើបុរសណា ជាគូនឹងនារីណា ?

៦០. រក 11 ចំនួនមិនអវិជ្ជមាន ដែលចំនួននីមួយៗ ស្មើនឹងការេនៃផលបូកនៃ 10 ចំនួនផ្សេងទៀត ។

៦១. គេឱ្យ a, b, c ជាចំនួនពិត ផ្ទៀងផ្ទាត់ $\begin{cases} a+b+c=0 \\ ab+bc+ca=0 \end{cases}$ ។ គណនា $A=(a-1)^{2010}+(b-1)^{2011}+(a-1)^{2012}$ ។

៦២. គណនាផលបូក $S = \sqrt{1+\frac{1}{1^2}+\frac{1}{2^2}} + \sqrt{1+\frac{1}{2^2}+\frac{1}{3^2}} + \dots + \sqrt{1+\frac{1}{2010^2}+\frac{1}{2011^2}}$ ។

៦៣. ដោះស្រាយសមីការមាន x ជាចំនួនគត់: ក. $x^{2010}+x^{2011}+x^{2012}+x^{2013}=4$

$$\text{ខ. } x^{2010}+x^{2011}+x^{2012}+x^{2013}=0 \quad \text{។}$$

៦៤. ដោះស្រាយសមីការ : $2x9y=2^x \cdot 9^y$ ។ (គេសរសេរ $2x9y$ បញ្ជាក់ថាជាលេខខ្ទង់មានន័យថា $0 \leq x \leq 9, 0 \leq y \leq 9$) ។

៦៥. រកគ្រប់ចំនួនគត់ធម្មជាតិ $N = \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$ ដែលនាំឱ្យ $\frac{2a_1 a_2 a_3 \dots a_n 1}{1a_1 a_2 a_3 \dots a_n 2} = \frac{21}{12}$ ។

៦៦. គណនាផលបូក : $S = \frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{1}{3 \cdot 4 \cdot 5} + \dots + \frac{1}{n(n+1)(n+2)}$ ។

៦៧. សម្រួលកន្សោម : $(2+\sqrt{3})^{2011} \cdot (2-\sqrt{3})^{2012} + \sqrt{3}$ ។

៦៨. សូមបង្ហាញឱ្យឃើញថា $\frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1} - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1} = \frac{8}{x^8-1}$ ។

៦៩. ចំពោះ $n! = n \times (n-1) \times (n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$ ។ គណនាផលបូក $S = \frac{1}{2!} + \frac{2}{3!} + \frac{3}{4!} + \dots + \frac{n}{(n+1)!}$ ។

៧០. កំណត់លេខខាងចុងនៃផលបូក : $\Sigma = 1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2 + 2011^2$ ។

៧១. កំណត់លេខខាងចុងនៃផលបូក : $\Sigma = 1! + 2! + 3! + \dots + 2010! + 2011!$ ។

៧២. គេឱ្យ $(a + \sqrt{a^2+1})(b + \sqrt{b^2+1}) = 1$ ។ គណនាតម្លៃ $A = a^{2012} + ab^{2011}$ ។

៧៣. ដោះស្រាយសមីការ : $2011^{\log_{2012} x} + x^{\log_{2012} 2011} = 4022$ ។

៧៤. គេឱ្យ $ab=1$ ។ ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា : $a^5 + b^5 = (a^3 + b^3)(a^2 + b^2) - (a+b)$ ។

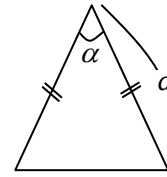
៧៥. គេឱ្យ x, y និង z ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $\begin{cases} x^2 + 2y + 1 = 0 \\ y^2 + 2z + 1 = 0 \\ z^2 + 2x + 1 = 0 \end{cases}$ ។ គណនាកន្សោម : $A = x^{2010} + y^{2011} + x^{2012}$ ។

៧៦. ពីសមាមាត្រ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ ។ បង្ហាញថា $\frac{ad+bc}{2ab} = \frac{2cd}{ad+bc}$ ។

៧៧. a និង b ជាពីរចំនួនគតិវិជ្ជមាន ។ ចូរសម្រួលកន្សោម : $A = \left(\sqrt{\frac{a}{b}} + \sqrt{\frac{b}{a}} + \sqrt{2} \right) \left(\sqrt{\frac{a}{b}} + \sqrt{\frac{b}{a}} - \sqrt{2} \right) \left(\frac{a^2 + b^2}{2011ab} \right)^{-1}$ ។

៧៨. គេឱ្យ $a+b+c=1$, $a^2+b^2+c^2=1$ និង $\frac{x}{a}=\frac{y}{b}=\frac{z}{c}=m$ ។ ចូរគណនា $P=xy+yz+zx$ ។

៧៩. គេឱ្យត្រីកោណសមបាទមួយ ដែលមានមុំមួយមានរង្វាស់ស្មើ α និងជ្រុងពីរដែលអមនឹងមុំនេះ មានរង្វាស់ស្មើគ្នា ហើយស្មើ a ។
គណនាក្រឡាផ្ទៃត្រីកោណនេះ ជាអនុគមន៍នៃ α និង a ។

៨០. ប្រៀបធៀបចំនួន ក. $\sqrt{6}+\sqrt{5}$ និង $\sqrt{21}$ ខ. $1+^{201}\sqrt{11+\sqrt{72}}$ និង $2^{201}\sqrt{3+\sqrt{2}}$ ។

៨១. រកតម្លៃគត់នៃ x , y និង z ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការ : $x+y+z+4=2\sqrt{x-2}+4\sqrt{y-3}+6\sqrt{z-5}$ ។

៨២. គេឱ្យ $\begin{cases} ax^3=by^3=cz^3 \\ \frac{1}{x}+\frac{1}{y}+\frac{1}{z}=1 \end{cases}$ ។ ស្រាយបំភ្លឺថា $\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2}=\sqrt[3]{a}+\sqrt[3]{b}+\sqrt[3]{c}$ ។

៨៣. ស្រាយបញ្ជាក់ថា ទីប្រជុំទម្ងន់ G ផ្ចិតរង្វង់ចារឹកក្រៅត្រីកោណ O និងអរតូសង់នៃត្រីកោណ H នៃត្រីកោណមួយ ជាបីចំណុចរត់ត្រង់គ្នា ។

៨៤. គេឱ្យ $P=a^2b^2+5a^2+9b^2-6ab^2-30a+45$ ។ ចំពោះគ្រប់តម្លៃនៃចំនួនពិត a និង b បង្ហាញថា $P \geq 0$ ។

៨៥. សូមបង្ហាញឱ្យឃើញថា $39^{51}+51^{39}$ ចែកដាច់នឹង 45 ។

៨៦. គណនា $A=101 \cdot 10001 \cdot 100000001 \times \dots \times \underbrace{1000\dots001}_{\text{មាន } 2^n - 1 \text{ ដងនៃលេខ } 0}$ ។

៨៧. គណនាតម្លៃ n ដែលនាំឱ្យ $\frac{3}{2011} + \frac{9}{2011} + \frac{15}{2011} + \dots + \frac{6n-3}{2011} = \frac{300}{2011}$ ។

៨៨. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ ក. $\begin{cases} x^2=2x-y \\ y^2=2y-z \\ z^2=2z-x \end{cases}$ ខ. $\begin{cases} \frac{1}{a}+\frac{1}{b}-\frac{1}{c}=-\frac{1}{12} \\ \frac{1}{c}+\frac{1}{b}-\frac{1}{a}=\frac{7}{12} \\ \frac{1}{a}+\frac{1}{c}-\frac{1}{b}=\frac{5}{12} \end{cases}$ ។

៨៩. ដោះស្រាយសមីការ: $\frac{x-4}{2007} + \frac{x-3}{2008} + \frac{x-2}{2009} + \frac{x-1}{2010} = 4$ ។

៩០. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\frac{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}{\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}} = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ។

៩១. សម្រួលកន្សោម $B = \left(\frac{2\sqrt{x}+x}{x\sqrt{x}-1} - \frac{1}{\sqrt{x}-1} \right) \div \left(1 - \frac{\sqrt{x}+2}{x+\sqrt{x}+1} \right)$ ។

៩២. គេឱ្យបីចំនួនរួមមាន : $A = \underbrace{888\dots88}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 8}$ $B = \underbrace{222\dots222}_{\text{មាន } n+1 \text{ តួនៃលេខ } 2}$ និង $C = \underbrace{444\dots444}_{\text{មាន } 2n \text{ តួនៃលេខ } 4}$

ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា $A+B+C+7$ ជាការេប្រាកដ ។

៩៣. កាលណាបាតនៃត្រីកោណមួយកើនឡើង 10% តើកម្ពស់នៃត្រីកោណនោះត្រូវថយចុះប៉ុន្មានភាគរយ ដើម្បីឱ្យវានៅតែរក្សាក្រឡាផ្ទៃឱ្យនៅដដែល ។

៩៤. គេឱ្យ a , b និង c ជារង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណមួយ ។ ស្រាយថា : $ab+bc+ac \leq a^2+b^2+c^2 < 2(ab+bc+ac)$ ។

៩៥. គេឱ្យបីចំនួន a, b និង c ដែល $a+b+c=0$ និង $abc \neq 0$ ។ គណនា E ដែល

$$E = \frac{2011}{b^2 - a^2 + c^2} - \frac{2011}{b^2 - a^2 - c^2} + \frac{2011}{a^2 + b^2 - c^2} \quad ?$$

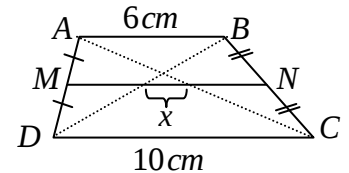
៩៦. បង្ហាញថា $2010 \cdot 2012(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) = (2011^{32} - 1)$ ។

៩៧. គេឱ្យ ABC ជាត្រីកោណមួយ ដែលមាន $[AM]$ ជាមេដ្យាន ។ បំភ្លឺថា $2AM < AB + AC$ ។

៩៨. ត្រីកោណមួយមានរង្វាស់ជ្រុង $x, x+a$ និង $x+2a$ ដែល $x > 0$ និង a ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន ។ រកគ្រប់រង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណនេះ ដែលតូចជាង ឬស្មើ 10 ដើម្បីឱ្យវាជាត្រីកោណកែង ។

៩៩. ត្រីកោណមួយមានរង្វាស់ជ្រុង 3, 4, 5 ។ ត្រីកោណនេះជាត្រីកោណចារឹកក្នុងរង្វង់មួយ ។ តាង A, B, C ជាក្រឡាផ្ទៃផ្នែកបង្ក ដែលនៅក្នុងរង្វង់ និងក្រៅត្រីកោណ ហើយ C ជាផ្នែកក្រឡាផ្ទៃដែលធំជាងគេ ។ គណនា $A+B$ ជាអនុគមន៍នឹង C ។

១០០. គេឱ្យចតុកោណ $ABCD$ ជាចតុកោណញ្ជាយ និងមាន MN ជាបាតមធ្យមនៃចតុកោណញ្ជាយនេះ ។ គណនាប្រវែងបាតមធ្យមនៅចន្លោះអង្កត់ទ្រូង x ដូចរូប? បើគេដឹងថា បាតតូច $AB=6cm$ និងបាតធំ $CD=10cm$ ។

១០១. ចូរគណនាផលបូក $S = \frac{1^2}{1 \cdot 3} + \frac{2^2}{3 \cdot 5} + \frac{3^2}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{1000^2}{1999 \cdot 2001}$ ។

១០២. ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យជឿថា $\underbrace{\sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}}}}_{\text{មាន } n \text{ រ៉ាឌីកាល់}} + \underbrace{\sqrt{30 + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}}}}_{\text{មាន } n \text{ រ៉ាឌីកាល់}} < 9$

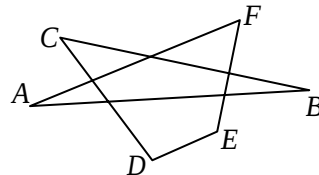
១០៣. ក. ចូរគណនាផលបូក $S = 1 \cdot 2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 4 + 3 \cdot 4 \cdot 5 + \dots + n(n+1)(n+2)$

ខ. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $4S+1$ ជាការេប្រាកដ ចំពោះគ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n ។

១០៤. គេឱ្យ $0 < x_1 < x_2 < x_3 < \dots < x_{12}$ ។ ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9}{x_3 + x_6 + x_9} + \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12}}{x_4 + x_8 + x_{12}} < 7$ ។

១០៥. បើ x, y ជាចំនួនពិតដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $x^2 + 3xy + y^2 = 60$ ។ រកតម្លៃធំបំផុតនៃផលគុណ xy ។

១០៦. រកផលបូករង្វាស់មុំ (គិតជាដឺក្រេ) នៃមុំ A, B, C, D, E និង F នៅក្នុងរូបខាងស្តាំ ។

១០៧. ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំនួន $A = 111\dots11222\dots22$ ដែលមានចំនួនគូនៃលេខ 1 និងលេខ 2 ស្មើគ្នាគឺ 2011 គូ ។

ស្រាយបញ្ជាក់ថា A ជាផលគុណនៃពីរចំនួនគត់តគ្នា ។

១០៨. ឧបមាថា x_1, x_2 ជាឫសនៃសមីការ : $2011x^2 - (t-2011)x - 2011 = 0$ ។ រកតម្លៃតូចបំផុតនៃកន្សោម :

$$H = (x_2 - x_1)^2 + 4 \left(\frac{x_1 - x_2}{2} + \frac{1}{x_1} - \frac{1}{x_2} \right)^2 \quad ?$$

១០៩. គណនាតម្លៃលេខនៃ $A = \sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\dots}}}}}$ ។

១១០. គេមានពហុធា $p(x)$ ។ គេដឹងថាសំណល់នៃវិធីចែករវាង $p(x)$ និង x ស្មើ 1 ហើយសំណល់នៃវិធីចែករវាង $p(x)$ និង $x-1$ ស្មើ 2 ។ រកសំណល់នៃវិធីចែករវាង $p(x)$ និង $x(x-1)$ ។ (អ្នកអាចប្រៀបធៀបជាមួយលំហាត់ទី៨ ទំព័រទី១)
១១១. ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំនួន $5^{2011} + 5^{2012} + 5^{2013}$ ចែកដាច់នឹង 31 ។
១១២. រកលេខនៃតួចុងក្រោយបង្អស់នៃចំនួន 2^{3^4} ។
១១៣. រកលេខនៃតួចុងក្រោយបង្អស់នៃចំនួន 123456789^{2011}
១១៤. ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំនួន $A = \sqrt[3]{\frac{1}{3}(\sqrt{2}-1)(\sqrt{2}+1)^3}$ ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន ។
១១៥. បញ្ជាក់តម្លៃនៃចំនួនពិត x ដោយប្រើសញ្ញាវិសមភាព។ ដោយដឹងថា x ជាចំនួនដែលមានផ្នែកគត់មានលេខពីរខ្ទង់ កាលណាគេសរសេរវាជាចំនួនទសភាព ។
១១៦. ក. ប្រៀបធៀបចំនួន $(1+2000^2)$ និង $(2001^2 - 2 \cdot 2000)$
ខ. ដោយមិនប្រើ $2000^2 = 4000000$ និង $2001^2 = 4004001$ គណនា $A = \sqrt{1+2000^2 + \left(\frac{2000}{2001}\right)^2} + \frac{2000}{2001}$ ។
១១៧. គេឱ្យទំនាក់ទំនង $\sqrt{x^2 + 3\sqrt{x^4 y^2}} + \sqrt{y^2 + 3\sqrt{x^2 y^4}} = a$ ។ ស្រាយបញ្ជាក់ថា $a^{\frac{2}{3}} = x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}}$ ។
១១៨. ប្រៀបធៀបចំនួន $\sqrt{2001} + \sqrt{2002}$ និង $2\sqrt{2002}$ ។
១១៩. ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $A = \underbrace{111...111}_{2n \text{ នៃលេខ } 1} + \underbrace{444...44}_{n \text{ នៃលេខ } 4} + 1$ ជាការប្រាកដនៃចំនួនគត់ ។
១២០. សម្រួលកន្សោម : $E = \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \cdot \left(\frac{1}{p} + \frac{1}{q}\right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^3} \cdot \left(\frac{1}{\sqrt{p}} + \frac{1}{\sqrt{q}}\right)$ ដែល $(p, q > 0)$ ។
១២១. គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម : $A = \sqrt[3]{3 + \sqrt{9 + \frac{125}{27}}} + \sqrt[3]{3 - \sqrt{9 + \frac{125}{27}}}$ ។
១២២. ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $\sqrt[3]{\sqrt{2}-1} = \sqrt[3]{\frac{1}{9}} - \sqrt[3]{\frac{2}{9}} + \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$ ។
១២៣. គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម $S = \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots}}}}$ ។
១២៤. ឧបមាថា $a \neq 0, b \neq 0$ និង $\frac{b}{a} = \frac{c}{b} = 2011$ ។ គណនាតម្លៃនៃ $\frac{b+c}{a+b}$ ។
១២៥. ដោះស្រាយសមីការ : $\frac{x-1}{1991} + \frac{x-5}{1987} + \frac{x-7}{1999} + \frac{x-11}{1981} = 4$ ។
១២៦. ដោះស្រាយសមីការ : $x^{2000} + \sqrt{6}x^{1998} = (\sqrt{2} + \sqrt{3})x^{1999}$ ។
១២៧. ដោះស្រាយសមីការ : $\log_2 \log_3 \log_4 x = 2$ ។
១២៨. គណនាផលបូក $A = 1 + 11 + 111 + \dots + \underbrace{111...11}_{n \text{ នៃលេខ } 1}$ ។
១២៩. ដោះស្រាយសមីការ : ក. $x^{\sqrt{x}} = \sqrt{x^x}$ ខ. $(x^x)^x = x^{(x^x)}$ ។

១៣០. គេឱ្យ a, b, c ជាចំនួនពិតដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ប្រព័ន្ធសមីការ
$$\begin{cases} a+b^2+2ac=29 \\ b+c^2+2ab=18 \\ c+a^2+2bc=25 \end{cases}$$
 ។ ចូរគណនា $a+b+c$ ។

១៣១. គណនាផលបូក $S=1+2+3+\dots+2011$ ។ (ដោះស្រាយពុំតាមរូបមន្តស្តីត) ។

១៣២. ថ្នាក់ទី 9B មានសិស្សសរុប 28 នាក់។ សិស្សប្រុសមានកម្ពស់មធ្យម $1.68m$ និងសិស្សស្រីមានកម្ពស់មធ្យមគឺ $1.60m$ ។ បើដឹងថាកម្ពស់មធ្យមរបស់សិស្សនៅក្នុងថ្នាក់ទាំងអស់គឺ $1.66m$ ។ រកចំនួនសិស្សស្រីនៅក្នុងថ្នាក់។

១៣៣. គណនាកន្សោម $A=(a+b+c)^2-(-a+b+c)^2+(a+b-c)^2-(a-b+c)^2$ ។

១៣៤. គេឱ្យ $a+b+c=0$ ។ បង្ហាញថា $\frac{2011}{b^2+c^2-a^2}+\frac{2011}{c^2+a^2-b^2}+\frac{2011}{a^2+b^2-c^2}=0$ ។

១៣៥. កំណត់តម្លៃ a និង b ដើម្បីឱ្យពហុធា $x^4+2x^3+ax^2+bx+1$ ជាការេនៃត្រីធាដឺក្រេទី 2 x^2+px+q ។

១៣៦. ចូរស្រាវប័ក្ខិថា $\sqrt[4]{49+20\sqrt{6}}+\sqrt[4]{49-20\sqrt{6}}=2\sqrt{3}$ ។

១៣៧. គណនា $E=\left(\sqrt{3}-\sqrt{5}-\sqrt{3+\sqrt{5}}\right)^2-\left(\sqrt{3}-\sqrt{5}+\sqrt{3+\sqrt{5}}\right)^2$ ។

១៣៨. កំណត់តម្លៃ m និង n ដើម្បីឱ្យសមីការ $\frac{1}{x-3}+\frac{m}{x-4}=\frac{n}{(x-3)(x-4)}$ មានឫសច្រើនរាប់មិនអស់ ។

១៣៩. កំណត់តម្លៃ a ដើម្បីឱ្យប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} x+y=a \\ 2x-y=3 \end{cases}$ មានឫសផ្ទៀងផ្ទាត់ $x>y$ ។

១៤០. គេឱ្យ a, b, c ផ្ទៀងផ្ទាត់ $a+b+c=0$ និង $ab+bc+ca=0$ ។ គណនា $D=(a-1)^{2010}+(b-1)^{2011}+(c-1)^{2012}$ ។

១៤១. គណនា $S=(1\cdot3+2\cdot4+3\cdot5+\dots+2010\cdot2012)-(1^2+2^2+3^2+\dots+2010^2)$ ។

១៤២. បង្ហាញថា $A=9^{2011}+8^{2011}+7^{2011}+6^{2011}+5^{2011}-1^{2011}-2^{2011}-3^{2011}-4^{2011}$ ចែកដាច់នឹង 5 ។

១៤៣. គេឱ្យអនុគមន៍ពីរ f និង g កំណត់ដោយ : $f:x\rightarrow f(x)=px-2$ ដែល p ជាប៉ារ៉ាម៉ែត្រពិត និង $g:x\rightarrow g(x)=4x+3$ ។

ក. គណនា $f\circ g$ និងគណនា $g\circ f$ ។

ខ. កំណត់តម្លៃ p ដើម្បីឱ្យគេបាន $f\circ g=g\circ f$ ។

១៤៤. គេមាន $P_n=\cos\frac{x}{2}\cos\frac{x}{2^2}\cos\frac{x}{2^3}\times\dots\times\cos\frac{x}{2^n}$ ។ បង្ហាញថា $P_n=\frac{1}{2^n}\cdot\frac{\sin x}{\sin\frac{x}{2^n}}$ ។

១៤៥. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការក្នុង $\mathbb{N}\times\mathbb{N}$ នៃប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} x^2-y^2=5440 \\ PGCD(x,y)=8 \end{cases}$ ។

១៤៦. ដោះស្រាយសមីការក្នុងសំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ នៃសមីការ $xy=3x+2y+37$ ។

១៤៧. បំភ្លឺថាចំនួន $N=(4n+3)^2-25$ ចែកដាច់នឹង 8 ។

១៤៨. ស្រាយបំភ្លឺថា បើគេមានសមភាព $(a^2+b^2)(c^2+d^2)=(ad+bc)^2$ នោះគេត្រូវបាន a, b, c និង d ជាតួនៃសមាមាត្រមួយ។

១៤៩. គេឱ្យ $ax+by=0$ ។ បង្ហាញថា $\frac{a^2}{a^2+b^2}+\frac{x^2}{x^2+y^2}=1$ ។

១៥០. គេឱ្យ $a+b+c=0$ និង $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{1}{c}=0$ ដែល $a \neq 0, b \neq 0, c \neq 0$ ។ គណនាតម្លៃនៃ $K = \frac{a^2+b^2+c^2}{2011}$ ។
១៥១. បង្ហាញថា $A = 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{3}-\sqrt{29-12\sqrt{5}}}$ ជាចំនួនគត់ ។
១៥២. ដោះស្រាយសមីការ $\sqrt{x^2+4x+4} = \sqrt{x^2+2x+1}$ ។
១៥៣. គណនាបីចំនួនគត់តាម បើគេដឹងថា ផលចែកនៃផលគុណចំនួនទាំងបី នឹងពាក់កណ្តាលការេនៃផលបូកចំនួនទាំងបី ស្មើ $\frac{130}{21}$ ។
១៥៤. បើ $x^2yz^3 = 7^3$ និង $xy^2 = 7^9$ ។ ចូរគណនាតម្លៃលេខនៃ xyz ។
១៥៥. រកតម្លៃលេខនៃ $\frac{2^{2012}-2^{2011}}{2^{2012}+2^{2011}}$ ។
១៥៦. ចំពោះ $a \neq b \neq c$ គណនាកន្សោម $H = \frac{a^2}{(a-b)(a-c)} + \frac{b^2}{(b-c)(b-a)} + \frac{c^2}{(c-a)(c-b)}$ ។
១៥៧. គេដាក់កូនឈើ 40 ដើម ព័ទ្ធជុំវិញចម្ការមួយមានរាងជាចតុកោណកែង ។ តើចម្ការនោះអាចមានក្រឡាផ្ទៃធំបំផុតប៉ុន្មាន ? បើគេដឹងថា គម្លាតពីដើមឈើមួយទៅដើមឈើមួយទៀតមានប្រវែង $2m$ ។
១៥៨. បង្ហាញថាចំនួន $\sqrt{3}$ ពុំមែនជាចំនួនសនិទាន ។ (ចំនួនសនិទាន ជាចំនួនមានទម្រង់ជាប្រភាគ $\frac{a}{b}$ ដែល ...) ។
១៥៩. បើ x និង y ជាចំនួនពិត ចូរដោះស្រាយសមីការ $x^2+y^2=0$ ។
១៦០. គណនា $A=2\frac{3}{4}$ $B=2\cdot\frac{3}{4}$ $C=2\times\frac{3}{4}$ $D=2\left(\frac{3}{4}\right)$ $E=2+\frac{3}{4}$ ។
១៦១. គណនា $A=2^{2^2}$ $B=(2^2)^2$ $C=2^{2^2}$ $D=2^{2+2}$ $E=2\cdot 2^2$ ។
១៦២. សរសេរជាទម្រង់ប្រភាគនៃ $A=1.\overline{2}$ $B=0.\overline{12}$ $C=0.1\overline{2}$ $D=1.2\overline{0}$ ។
១៦៣. គេមានការេមួយមានជ្រុង a ។ គណនាអង្កត់ទ្រូង និងចម្ងាយខ្លីបំផុតពីចំណុចប្រសព្វរវាងអង្កត់ទ្រូងទៅជ្រុងការេ ។
១៦៤. គេមានត្រីកោណ ABC កែងត្រង់កំពូល B ហើយមានប្រវែងជ្រុង $AB=1$ ។
 D ជាចំណុចមួយនៅលើជ្រុង $[BC]$ ដែល $AD=CD=2$ ។ គណនា AC ។
១៦៥. ដោះស្រាយសមីការ $\left(\sqrt{2+\sqrt{3}} \cdot \sqrt{2+\sqrt{2+\sqrt{3}}} \cdot \sqrt{2-\sqrt{2+\sqrt{3}}}\right)x - 2011 = 0$ ។
១៦៦. ដោះស្រាយសមីការ $(x^2+2x+4)(x^2+2x+3)=x^2+2x+7$ ។
១៦៧. ឧបមាថាសមីការ $ax^2+bx+c=0$ មានឫស x_1 និង x_2 ។ តាង $S_n = x_1^n + x_2^n$ ដែល n ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ ។
 ស្រាយបញ្ជាក់ថា $aS_{n+1}+bS_n+cS_{n-1}=0$ ។
១៦៨. គេឱ្យ $\frac{x^2+2y^2}{306} = \frac{x^2-2y^2}{294}$ ។ គណនា $\frac{x^2}{y^2}$ ។
១៦៩. គណនា $A = (x+2)^2 - 2(x+2)(x-8) + (x-8)^2$ ចំពោះ $x = 2011^{2012}$ ។
១៧០. គេឱ្យ a, b និង c ជាបីចំនួនខុសពីសូន្យ ដែល $a+b+c=1$ និង $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{1}{c}=0$ ។
 ស្រាយបញ្ជាក់ថា $a^2+b^2+c^2=1$ ។

១៧១. រកពីរចំនួនពិតដែលមានផលបូកស្មើ 13 ហើយផលបូកច្រមាស់របស់វាស្មើនឹង $\frac{13}{40}$ ។

១៧២. គេឱ្យសមីការ $(x+1)(x+2)(x+3)(x+4)=k$ ។

ក. ដោះស្រាយសមីការ ចំពោះ $k=3$ ។

ខ. កំណត់តម្លៃ k ដើម្បីឱ្យសមីការមានឫស ។

១៧៣. ប្រៀបធៀបពីរចំនួន : 200^{300} និង 300^{200} ។

១៧៤. ប្រៀបធៀបចំនួន 31^{11} និង 17^{14} ។

១៧៥. បើ a ជាឫសនៃសមីការ $x^{2011}=1$ ហើយ $a \neq 1$ ។ ចូរគណនា $1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010}$ ។

១៧៦. គណនាផលបូក $S=3+3^2+3^3+\dots+3^n$ ។ (ពុំដោះស្រាយតាមរូបមន្តស្វ៊ីតធរណីមាត្រ) ។

១៧៧. គណនា $A=\left(1-\frac{1}{2^2}\right)\left(1-\frac{1}{3^2}\right)\left(1-\frac{1}{4^2}\right)\times\dots\times\left(1-\frac{1}{n^2}\right)$ ។

១៧៨. កំណត់តម្លៃ m នៃប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} 2x-4y=7 \\ 3x+y=m \end{cases}$ ដើម្បីឱ្យមានឫស $x>0$ និង $y<0$ ។

១៧៩. គណនា $E=\sqrt{1+2+3+\dots+2009+2010+2011+2010+2009+\dots+3+2+1}$ ។

១៨០. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} a+b+c=3 \\ b+a+d=4 \\ a+c+d=5 \\ b+c+d=6 \end{cases}$ ។

១៨១. បង្ហាញថា $\sqrt{7}+\sqrt[3]{7}+\sqrt[4]{7}<7$ ហើយ $\sqrt{4}+\sqrt[3]{4}+\sqrt[4]{4}>4$ ។

១៨២. គេឱ្យពហុធា $f(x)=x^n-4x^2+1$ ដែល n ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ ($n \in \mathbb{N}$) ។ កំណត់តម្លៃ n ដើម្បីឱ្យវិធីចែកនៃពហុធាខាងលើ និងពហុធា $(x-3)$ មានសំណល់ស្មើ 46 ។

១៨៣. ដោះស្រាយសមីការ :
$$\frac{x}{2+\frac{x}{2+\frac{x}{2+\frac{x}{1+\sqrt{1+x}}}}}=1$$
 ។

១៨៤. កំណត់គ្រប់ចំនួនគត់ n ដែលធ្វើឱ្យ $B=4^{27}+4^{1016}+4^n$ ជាការប្រាកដនៃមួយចំនួនគត់ ។

១៨៥. ដោះស្រាយសមីការ $\frac{x^4+x^2+1}{x^2}=\frac{x^2+x+1}{x}$ ។

១៨៦. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ : ក. $\begin{cases} x+y+z=6 \\ xy+yz+zx=12 \\ \frac{2}{x}+\frac{2}{y}+\frac{2}{z}=3 \end{cases}$ ខ. $\begin{cases} \frac{1}{x}+\frac{1}{y}+\frac{1}{z}=3 \\ \frac{1}{xy}+\frac{1}{yz}+\frac{1}{zx}=3 \\ \frac{1}{xyz}=1 \end{cases}$ ។

១៨៧. គេឱ្យ $4^a+4^{-a}=23$ ។ គណនា 2^a+2^{-a} ។

១៨៨. រកចំនួនលទ្ធភាពទាំងអស់ ក្នុងការបង្កើតលេខទូរស័ព្ទ ដែលមានក្បាលប្រព័ន្ធ : ក. 011 ខ. 097 ។

- រៀបរៀងដោយ: គុណសិស្ស ប្រិស ដារ៉ា
www.facebook.com/7khmer
b : Entertainment And Knowledge

២១០. គេមានសមីការ $(m+1)x^2 - (m+3)x + 3 - m = 0$ ។

ក. កំណត់តម្លៃ m ដើម្បីឱ្យ $x=1$ ជាឫសនៃសមីការខាងលើ រួចគណនាឫសមួយទៀត ។

ខ. កំណត់តម្លៃ m ដើម្បីឱ្យសមីការមានឫសខុប រួចគណនាឫសខុបទាំងនោះ ។

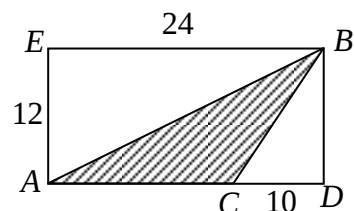
២១១. រកពីរចំនួន x និង y ដោយស្គាល់ផលបូក និងផលគុណ : $\begin{cases} x^2 + y^2 = 25 \\ xy = 12 \end{cases}$ ។

២១២. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} x^2 + y^2 + x + y = 8 \\ x^2 + y^2 + xy = 7 \end{cases}$

២១៣. ដូចម្តេចដែលហៅថាបាតមធ្យមនៃត្រីកោណ ? បង្ហាញថាបាតមធ្យមនៃត្រីកោណ ស្មើនឹងពាក់កណ្តាលបាតមួយនៃត្រីកោណនោះ ។

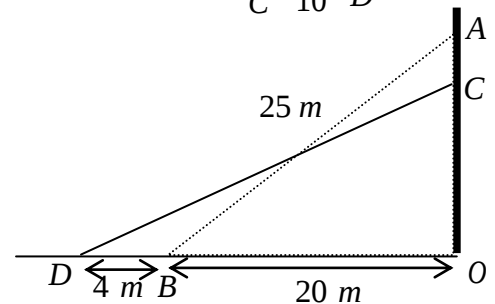
២១៤. តើមានចំនួនគត់ n ប៉ុន្មានខ្លះដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $\frac{2}{7} < \frac{n}{12} < \frac{4}{5}$?

២១៥. ត្រីកោណ ABC ត្រូវបានកាត់ចេញពីក្រដាសរាងជាចតុកោណកែង ដូចរូបខាងស្តាំ ។ តើក្រដាសដែលនៅសល់មានប៉ុន្មានភាគ ?

២១៦. ទាញរក $\frac{1}{x+2012} = ?$ បើដឹងថា $\frac{1}{x+2011} = 2011$ ។

២១៧. រថរំដកមួយមានប្រវែង $25m$ ត្រូវបានផ្អែកចុងខាងលើ ទៅលើជញ្ជាំងឈរមួយ ដែលចម្ងាយពីជញ្ជាំងទៅចុងរថរំដកខាងក្រោមមានប្រវែង $20m$ ។ បើគេបង្ខិតរថចេញពីជញ្ជាំងថែម $4m$ ទៀត តើចុងរថរំដកធ្លាក់ចុះចំនួនប៉ុន្មាន m ? (សូមមើលរូបខាងស្តាំ)

២១៨. ត្រីកោណ ABC មួយកែងត្រង់ A ហើយមានបរិមាត្រ $60 cm$ និងមានផ្ទៃក្រឡា $120 cm^2$ ។ ចូរគណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗនៃត្រីកោណ ABC ។

២១៩. បង្ហាញថាត្រីកោណដែលមានរង្វាស់មុំទាំងបី α , 2α និង 3α ជាត្រីកោណកែង ។

២២០. បើគេដឹងថា $f(x) \cdot f(x+1) = 9$ និង $f(3) = 81$ ។ ចូររក $f(9)$ ។

២២១. សុខធ្វើដំណើរដោយមធ្យោបាយបីប្រភេទគឺ រថយន្តបាន $\frac{3}{8}$ ហើយម៉ូតូបាន $\frac{3}{5}$ នៃចម្ងាយផ្លូវទាំងអស់ ។

ក. រកប្រភាគតាងចម្ងាយផ្លូវដែលសុខត្រូវដើរ ។

ខ. រកចម្ងាយផ្លូវទាំងអស់បើសុខដើរបាន $2 km$ ។

២២២. ក. សរសេរ $45m$ ជាភាគរយនៃ $1km$ ។

ខ. សរសេរ $1kg$ ជាភាគរយនៃ $800g$ ។

២២៣. អង្កត់ MN មានរង្វាស់ $18cm$ ។ I ជាចំណុចមួយនៅលើ MN ហើយ $MI \neq NI$ ។ A និង B ជាចំណុចកណ្តាលរៀងគ្នានៃ MI និង NI ។ គណនា AB ។

២២៤. ស្រាយបញ្ជាក់ថា ផលបូកមុំក្នុងពីរនៃត្រីកោណ ស្មើមុំក្រៅមួយនៃត្រីកោណ ដែលមិនជាប់មុំទាំងពីរនោះ ។

២២៥. គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $A = \left[\sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10\sqrt{7} + 4\sqrt{3}}}} - 4 \right]^{2012^{2012}}$ ។

២២៦. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ 2^{-x} + 2^{-y} + 2^{-z} = \frac{7}{4} \\ x + y + z = 3 \end{cases} \quad \text{។}$$

២២៧. a និង b ជាពីរចំនួនគតិវិជ្ជមានដែល $a + \sqrt{b} = \sqrt{15} + \sqrt{216}$ ។ ចូរគណនា $\left(\frac{2a}{b}\right)^{2011}$ ។

២២៨. គេដឹងថា $\log 2 = 0.3010...$ ។ ចូររកចំនួនខ្ទង់នៃផ្នែកគតិវិជ្ជមាននៃ $A = 2^{2011}$ ។

២២៩. ដោះស្រាយសមីការ $\frac{3\sqrt{x}-5}{2} - \frac{2\sqrt{x}-7}{3} = \sqrt{x}-1$ ។

២៣០. ប្រៀបធៀបចំនួន ab និង $PGCD(a,b) \times PPCM(a,b)$ ចំពោះ $a=90$, $b=280$ ។

២៣១. ផ្ទៀងផ្ទាត់កលកូណៈភាព : $(1 + \sin x + \cos x)^2 = 2(1 + \sin x)(1 + \cos x)$ ។

២៣២. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} x + y = 4 \\ xy - z^2 + 6z = 13 \end{cases} \quad \text{។}$$

២៣៣. គេមាននិមិត្តសញ្ញាលោការីត : $\text{Log} x$, $\log x$, $\lg x$, $\ln x$, $\log_{10} x$, $\log_e x$ ។ តើនិមិត្តសញ្ញាណាខ្លះជាលោការីតទស្សភាគ (លោការីតគោល 10) ហើយលោការីតណាខ្លះជាលោការីតនេពែ (លោការីតគោល e) ?

២៣៤. ត្រីកោណមួយមានរង្វាស់ជ្រុង 7 , 8 និង 11 ។ រកក្រឡាផ្ទៃរង្វង់ចារឹកក្នុងត្រីកោណនេះ ។

២៣៥. គេមានបីចំនួន a, b, c ផ្ទៀងផ្ទាត់ $a+b+c=1$, $a^2+b^2+c^2=1$ និង $a^3+b^3+c^3=1$ ។ គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម $P = a^{2010} + b^{2011} + c^{2012}$ ។

២៣៦. បង្ហាញថា : $a^2 + b^2 + c^2 + d^2 + 1 \geq a + b + c + d$ ។

២៣៧. អាយុឪពុកតិចជាងផលបូកអាយុកូនទាំងបី 3 ឆ្នាំ ។ បើដឹងថា : អាយុឪពុក និងកូនទាំងបីសមាមាត្រនឹងចំនួន : 15 , 7 , 5 , 4 ។ រកអាយុម្តាក់ៗ ។

២៣៨. ប្រៀបធៀបពីរចំនួន : $\left(\frac{9}{25}\right)^{60}$ និង $\left(\frac{225}{625}\right)^{50}$ ។

២៣៩. គេឱ្យសមាមាត្រ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ ស្រាយបំភ្លឺថាគេបាន : $\frac{ab}{cd} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2}$ ។

២៤០. រកពីរចំនួនគតិវិជ្ជមានត្រឹមត្រូវ ដោយដឹងថាផលដកការេនៃចំនួនទាំងពីរស្មើនឹង 321 ។

២៤១. ក្មេងលេងប៊ូប៊ីនាក់គឺ A , B និង C មានប៊ូសមាមាត្រនឹង 3 , 4 , 5 ។ ក្រោយពេលឈប់លេងប៊ូអ្នកទាំងបីមានសមាមាត្រ 15 , 16 , 17 ។ តើក្មេងណាឈ្នះ ក្មេងណាចាញ់ ?

២៤២. ដោះស្រាយសមីការ $\frac{x}{3} - \frac{x}{6} + \frac{x}{9} - \frac{x}{12} = -1 + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{4}$ ។

២៤៣. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} x + xy + y = 1 \\ y + yz + z = 4 \\ z + zx + x = 9 \end{cases}$$

២៤៤. ប្រៀបធៀបចំនួន $2^{2^{2^{2^2}}}$ មានលេខ 2 ចំនួន 1001 ដង និង $3^{3^{3^{3^3}}}$ មានលេខ 3 ចំនួន 1000 ដង ។

- ២៤៥.** ដោះស្រាយសមីការ : $x = \sqrt{3-x} \cdot \sqrt{4-x} + \sqrt{4-x} \cdot \sqrt{5-x} + \sqrt{5-x} \cdot \sqrt{3-x}$ ។
- ២៤៦.** បុរសម្នាក់ធ្វើដំណើរពីរាជធានីភ្នំពេញទៅកាន់ខេត្តស្វាយរៀង ។ ក្រោយឆ្លងសាឡាងអ្នកលឿងគាត់ធ្វើដំណើរបន្តដល់ត្រង់ចំណុចមួយ គាត់បានចោលភ្នែកឃើញបង្គោលប្រាប់ចម្ងាយដាក់ថា "ស្វាយជ្រំ 17km" និងបង្គោលបន្ទាប់ដាក់ថា "ស្វាយរៀង 25km" ។ សំណួរសួរថា តើចម្ងាយពី ស្វាយជ្រំ ទៅស្វាយរៀងមានប្រវែងប៉ុន្មាន km ?
- ២៤៧.** ចាប់មួយហ្វូងហើរទំលើផ្កាឈូកនៃស្រះមួយ ។ បើចាប់មួយទំលើផ្កាឈូកមួយ នោះមានចាប់មួយគ្មានផ្កាឈូកទំ ។ តែបើចាប់ពីរទំលើផ្កាឈូកមួយ នោះមានផ្កាឈូកមួយគ្មានចាប់ទំ ។ ចូររកចំនួនចាប់ និងចំនួនផ្កាឈូក ។
- ២៤៨.** សត្វខ្វែកទំលើមែកខ្វាវ បាក់មែកប្រាវងាប់បីរស់ពីរ ចុះបើសត្វ 120 ងាប់ប៉ុន្មាន ? រស់ប៉ុន្មាន ?
- ២៤៩.** ដាវី មានអាយុតាងដោយ x បើគិតគូរឱ្យខ្ចីចំនួន x ជាពហុគុណនៃ 8 ដោយដឹងថា x ធំជាង 10 និងតូចជាង 20 ។ តើសព្វថ្ងៃ ដាវីស្រីមានអាយុប៉ុន្មាន ?
- ២៥០.** កសិកម្មក់មានចំណីសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់គោរបស់គាត់ 40 ក្បាលបាន 35 ថ្ងៃ ។ បើគាត់ទិញគោ 10 ក្បាលបន្ថែមទៀត តើគាត់អាចផ្គត់ផ្គង់ចំណីដដែលឱ្យគោបានប៉ុន្មានថ្ងៃ ?
- ២៥១.** គេឱ្យប្រើចំនួនពិត a_1, a_2 និង a_3 ដែល $a_1 = \sin a_1$, $a_2 = \cos a_1 \cdot \sin a_2$ និង $a_3 = \cos a_1 \cdot \cos a_2$ ។ បង្ហាញថា $a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 = 1$ ។
- ២៥២.** គណនាផលគុណ $P_n = (1-x+x^2)(1-x^2+x^4)(1-x^4+x^8) \times \dots \times (1-x^{2^n}+x^{2^{n+1}})$ ។
- ២៥៣.** បើ $a > 0, b > 0$ និង $c > 0$ បង្ហាញថា $\frac{3}{a+b+c} < \frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a}$ ។
- ២៥៤.** គណនាផលបូក $S_n = 1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \dots + n \cdot n!$ ដែល $n! = n(n-1)(n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$ ។
- ២៥៥.** គណនាផលបូក $\sum_{n=1}^{9999} \left(\frac{1}{(\sqrt{n} + \sqrt{n+1})(\sqrt[4]{n} + \sqrt[4]{n+1})} \right)$ ។
- ២៥៦.** សម្រួលកន្សោម : $A = \frac{a^3 + b^3 + c^3 - 3abc}{a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca}$ ។
- ២៥៧.** ស្រាយបញ្ជាក់ថា បើគេមាន $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ នោះគេបាន : $\left(\frac{a-b}{c-d} \right)^4 = \frac{a^4 + b^4}{c^4 + d^4}$ ។
- ២៥៨.** គេមាន $6^2 - 5^2 = 11$, $56^2 - 45^2 = 1111$, $556^2 - 445^2 = 111111$, $5556^2 - 4445^2 = 11111111$, ... ។
ពីការបង្ហាញឧទាហរណ៍ខាងលើចូររករូបមន្តទូទៅ និងស្រាយបញ្ជាក់រូបមន្តនោះផង ។
- ២៥៩.** គណនាផលបូក : $S = \cos^2 1^\circ + \cos^2 2^\circ + \cos^2 3^\circ + \dots + \cos^2 89^\circ$ ។
- ២៦០.** គណនាផលបូក : $S = \sin^2 0^\circ + \sin^2 1^\circ + \sin^2 2^\circ + \dots + \sin^2 90^\circ$ ។
- ២៦១.** ចូរកំណត់តម្លៃ a និង b ដើម្បីឱ្យចំនួន $\overline{abba}$ ជាគូបប្រាកដនៃមួយចំនួនគត់ ។
- ២៦២.** ក. កំណត់តម្លៃលេខនៃអញ្ញាត a, b, c និង d នៃចំនួន $\overline{abcd}$ ដោយដឹងថា $\overline{abcd} \times 9 = \overline{dcba}$ ។
ខ. បញ្ជាក់ថា $\overline{abcd}$ និង $\overline{dcba}$ សុទ្ធតែជាការប្រាកដនៃមួយចំនួនគត់ ។
- ២៦៣.** ពីរចំនួនដែលជាការប្រាកដ ដោយដឹងថាផលគុណវា លើសផលបូកវាចំនួន 4844 ។

២៨១. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ : $\begin{cases} x^3 + y^3 = 9 \\ xy = 2 \end{cases}$ ។

២៨២. ដោះស្រាយសមីការ $(3^{2011} - 3^{2010})(3^{2009} - 3^{2008}) = 4 \times 3^x$ ។

២៨៣. សរសេរ N ជាផលគុណកត្តាដ៏ក្រៃទី១ ដែល $N = (3a-1)^2 - 4(a^2 + 6a + 9)$ ។

២៨៤. ស្រាយបញ្ជាក់ថា ចំនួន $N = 4(4a+1)^2 - 100$ ចែកដាច់នឹង 32 ។

២៨៥. គេឱ្យ $a+b=1$ ។ ចូរគណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម $P = 2(a^3 + b^3) - 3(a^2 + b^2) + 1$ ។

២៨៦. រកពីរចំនួនគតិវិជ្ជមាន a និង b ដោយដឹងថា $a^2 - b^2 = 24$ ។

២៨៧. ការពិរមានផលដកក្រឡាផ្ទៃស្មើ $1152m^2$ និងមានផលដកប្រវែងជ្រុងស្មើ $16m$ ។ គណនាជ្រុងការេនីមួយៗ ។

២៨៨. គណនាកន្សោម $A = \frac{1}{(x-1)(x-2)} + \frac{2}{(2-x)(3-x)} + \frac{3}{(1-x)(x-3)}$ ។

២៨៩. រកមួយចំនួន ដោយដឹងថា បីដងនៃចំនួននេះ និងការេនៃចំនួនដដែលនេះ ជាចំនួនផ្ទុយគ្នា ។

២៩០. គេមានចំនួន $N = 12345678910111213...998999$ ដែលចំនួននេះសរសេរពីលេខ 1 ដល់លេខ 999 ។
តើលេខប៉ុន្មាននៅត្រង់ទីតាំងតួទី 2011 រាប់ពីខាងឆ្វេងដៃ ?

២៩១. គេឱ្យអនុគមន៍ f កំណត់ $\forall x \in \mathbb{R} - \{-1, 0\}$ ដោយ $x(2x+1)f(x) + f\left(\frac{1}{x}\right) = x+1$ ។ ចូរគណនា ផលបូក
 $S = f(1) + f(2) + f(3) + \dots + f(2011)$ ។

២៩២. ប្រអប់មួយមានរាងជាប្រលេពីប៉ែតកែង មានវិមាត្រ $180mm, 600mm, 90mm$ ។ រកចំនួនគូបតិចបំផុតដែល
អាចរៀបបំពេញក្នុងប្រអប់នេះ ។

២៩៣. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} 2x + 2y = 3xy \\ 6x + y = 4xy \end{cases}$ ។

២៩៤. រកពីរចំនួនគត់ a និង b ដែល $a > b$ ។ បើគេដឹងថា ផលបូករបស់វាជាពហុគុណនៃ 15 ហើយផលដកការេរបស់
វាស្មើនឹង 45 ។

២៩៥. x, y, z ជាចំនួនសនិទានខុសពីសូន្យ ។ បើ $A = \frac{y}{z} + \frac{z}{y}$, $B = \frac{z}{x} + \frac{x}{z}$, $C = \frac{x}{y} + \frac{y}{x}$ ។ បង្ហាញថា តម្លៃនៃ
 $A^2 + B^2 + C^2 - ABC$ មិនអាស្រ័យនឹង x, y, z ។

២៩៦. យុវជនបីនាក់គឺ A, B, C ធ្វើការរត់ប្រណាំងគ្នាមួយ $100m$ ។ ពេលរត់ប្រណាំងគេសង្កេតឃើញថា :
ខណៈពេល A រត់ដល់ទី B នៅខ្វះ $10m$ ទៀត និងខណៈពេល B រត់ដល់ទី C នៅខ្វះ $10m$ ទៀត ។ គេសន្មត
ថាអ្នកទាំងបីរត់ក្នុងល្បឿនថេរ ។ សួរថា ខណៈពេលដែល A រត់ដល់ទី C នៅចម្ងាយប៉ុន្មានម៉ែត្រ ពី A ?

២៩៧. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ : $\begin{cases} -x + y + z = xyz \\ x - y + z = xyz \\ x + y - z = xyz \end{cases}$ ។

២៩៨. គេមាន a, b, c ជាបីចំនួនខុសគ្នា ។ គណនាផលបូក $S = \frac{a}{(a-b)(a-c)} + \frac{b}{(b-c)(b-a)} + \frac{c}{(c-a)(c-b)}$ ។

២៩៩. រកគ្រប់បណ្តាញនៃចំនួនគតិវិជ្ជមាន (x, y) ផ្សេងផ្ទាត់សមីការ $x^2 + x + 13 = y^2$ ។

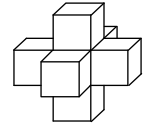
៣០០. គេមានចំនួន $A = 2^n \cdot 5^{2n+1}$ ដែល n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន។ តើចំនួន A បញ្ចប់ដោយលេខសូន្យ (0) ប៉ុន្មាន ?

៣០១. គេឱ្យបីចំនួនវិជ្ជមាន a, b, c ។ ដោះស្រាយសមីការ $\frac{x-a}{bc} + \frac{x-b}{ac} + \frac{x-c}{ab} = 2\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right)$ ។

៣០២. រកបួសគូបនៃ $Z = \left(8, \frac{\pi}{4}\right)$ ។

៣០៣. គេមានគូបចំនួន 7 មានទំហំប៉ុនៗគ្នាៗ ហើយផ្គុំភ្ជាប់គ្នាបានដូចរូបសូលីតខាងស្តាំ :

ដោយដឹងថាសូលីតនេះមានមាឌ 448cm^3 ចូររកផ្ទៃក្រឡាទាំងអស់របស់សូលីតនេះ ។

៣០៤. គេមានត្រីកោណ ABC មួយ និងមាន $[AM]$ ជាមេដ្យាន ។ បង្ហាញឱ្យឃើញថា $2AM < AB + AC$ ។

៣០៥. អ្នកបើកបរម្នាក់ចេញពីទីក្រុង A ទៅទីក្រុង B ដោយល្បឿនថេរជាមធ្យមរាល់ថ្ងៃ។ គាត់ចាប់អារម្មណ៍ឃើញថា :
បើគាត់បន្ថែមល្បឿន 3km/h នោះគាត់ទៅដល់គោលដៅ មុនពេលកំណត់ 1 ម៉ោង។ តែបើគាត់បន្ថយល្បឿន 2km/h នោះគាត់ទៅដល់គោលដៅ ក្រោយពេលកំណត់ 1 ម៉ោងដែរ។ គណនា រយៈពេលធម្មតា ល្បឿនធម្មតា និងចម្ងាយពីទីក្រុង A ទៅទីក្រុង B ។

៣០៦. មួយចំនួនមានផលគុណខ្លួនឯងស្មើនឹងផលបូកខ្លួនឯង។ គណនាមួយចំនួននោះ ។

៣០៧. ក្នុងកិច្ចប្រជុំមួយមានមនុស្ស 10 នាក់ បានចូលរួម ហើយអ្នកទាំងនោះបានចាប់ដៃស្វាគមន៍គ្នាទៅវិញទៅមក។ បើដឹងថាអ្នកទាំងអស់បានចាប់ដៃគ្នា គ្រប់ៗគ្នា។ ចូររកចំនួននៃការចាប់ដៃគ្នាទាំងអស់ ។

៣០៨. ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំនួន $2^9 + 3^9$ ចែកដាច់នឹង 35 ។

៣០៩. សម្រួលប្រភាគសនិទាន : $E = \frac{a^2 - 3ab + 2b^2}{a^2 - 5ab + 6b^2}$ ។

៣១០. ត្រីកោណមួយមានបរិមាត្រ 24 cm ។ បើប្រវែងជ្រុងទាំងបីសមាមាត្ររៀងគ្នាគឺ $3:4:5$ ចូរគណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗរបស់វា ។

៣១១. ចំនួនគត់មួយមានលេខពីរខ្ទង់ ដែលមានផលបូកលេខតាមខ្ទង់ស្មើនឹង 9 ។ បើគេដូរខ្ទង់រាយទៅជាខ្ទង់ដប់វិញ នោះគេបានចំនួនថ្មីច្រើនជាងចំនួនចាស់ 63 ។ គណនាចំនួនគត់នោះ ។

៣១២. បរិមាត្រនៃប្រលេឡូក្រាម $ABCD$ មានរង្វាស់ស្មើ 48 cm ។ រង្វាស់កម្ពស់នៃប្រលេឡូក្រាមសមាមាត្រ $5:7$ ។ គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃប្រលេឡូក្រាម $ABCD$ ។

៣១៣. រកតម្លៃ x ដែលធ្វើឱ្យកន្សោម $P = (x-1)(x+2)(x+3)(x+6)$ មានតម្លៃតូចបំផុត ? រកតម្លៃតូចបំផុតនោះ ។

៣១៤. មនុស្សមួយក្រុមឡើងជិះឡាន។ បើម្នាក់អង្គុយកៅអីមួយ នោះនៅសល់មនុស្ស 4 នាក់គ្មានកន្លែងអង្គុយ។ តែបើមនុស្សពីរនាក់ អង្គុយកៅអីមួយ នោះនៅសល់កៅអី 4 គ្មានមនុស្សអង្គុយ។ រកចំនួនមនុស្ស និងចំនួនកៅអី ។

៣១៥. ផលបូកនៃពីរចំនួនស្មើនឹង 1 ។ បង្ហាញថាផលគុណវាតូចជាង ឬស្មើនឹង $\frac{1}{4}$ ។

៣១៦. ការេមួយមានក្រឡាផ្ទៃ 100 cm^2 ចារឹកក្នុងកន្លះរង្វង់មួយ។ រកក្រឡាផ្ទៃនៃការេដែលចារឹកក្នុងរង្វង់ទាំងមូល ។

៣១៧. កំណត់តម្លៃនៃចំនួនពិត a និង b ដោយដឹងថា $a^2 + b^2 = 0$ ។

៣១៨. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :
$$\begin{cases} \frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{4} \\ xy + yz + zx = 26 \end{cases}$$
 ។

៣១៩. គណនាតម្លៃគត់កន្សោមលេខ : $E = \sqrt[3]{2+\sqrt{5}} + \sqrt[3]{2-\sqrt{5}}$ ។

៣២០. ពីរចំនួនមានផលបូកស្មើ 12 និងមានផលគុណស្មើ 4 ។ គណនាផលបូកចម្រាស់ចំនួនទាំងពីរតាមពីរបៀបផ្សេងគ្នា ។

៣២១. បើ $x^2 + 3x + 8$ ជាកត្តាមួយនៃកន្សោម $x^4 + rx^2 + s$ ចូរគណនារក r និង s ។

៣២២. គណនា $A = 2 \times 4 \times 6 \times \dots \times 2n$ ។

៣២៣. គេមាន $S = (1+2)(1+2^2)(1+2^4)(1+2^8) \times \dots \times (1+2^{1024})$ ។ ចូរគណនា $1024\sqrt{S+1}$ ។

៣២៤. ដោយមិនប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ ចូរគណនារកតម្លៃនៃ $A = \frac{2012}{1234568^2 - 1234567 \times 1234569}$ ។

៣២៥. រកចំនួនគតិវិជ្ជមាន n ដើម្បីឱ្យ $4+n^4$ ជាចំនួនបឋម ។

៣២៦. រកលេខខាងចុងនៃផលគុណ $7^{2012} \times 2013^{2010} \times 7^{2000} \times 2013^{2012}$ ។

៣២៧. គណនារកលេខខាងចុងនៃ A ដែល $A = 2012^{2013}$ ។

៣២៨. រកគ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n ដែលធ្វើឱ្យ $2^n - 1$ ចែកដាច់នឹង 7 ។

៣២៩. បង្ហាញថា $12^{2012} - 2^{2008}$ ចែកដាច់នឹង 10 ។

៣៣០. គេមានចំនួន A ដែល $A = n^5 - n$ ។ បង្ហាញថា ចំពោះគ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n នោះ A ចែកដាច់នឹង 30 ។

៣៣១. គេឱ្យ f ជាអនុគមន៍ពហុធាកំណត់ដោយ $f(x) = x^3 - 3x$ ។ ចូរគណនា $f(x)$ ចំពោះ

$$x = \sqrt[3]{\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt[3]{\sqrt{3} - \sqrt{2}}$$
 ។

៣៣២. រកពីរចំនួនគតិវិជ្ជមាន a និង b ដែលមានផលបូកស្មើ 92 និង $a+1$ ជាពហុគុណនៃ b ។

៣៣៣. ចំពោះចំនួនគតិវិជ្ជមាន n , គេឱ្យ $P = (n+1)(n+2)(n+3) \times \dots \times (n+n)$ និង $P' = 1 \times 3 \times 5 \times \dots \times (2n-1)$ ។ បង្ហាញថា P ចែកដាច់នឹង P' និងរកផលចែករវាង ។

៣៣៤. គេឱ្យ $2a3 + 326 = 5b9$ ដែល $2a3$ និង $5b9$ ជាចំនួនមានលេខបីខ្ទង់ ។ បើ $5b9$ ចែកដាច់នឹង 9 គណនា $a+b$ ។

៣៣៥. ឧបមាថា $a^2 + a = -1$ ចូរគណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម $A = a^4 + 2a^3 + 4a^2 + 3a + 3$ ។

៣៣៦. គណនាកន្សោម A ដោយឱ្យលទ្ធផលជាផលគុណបឋមកត្តា ដែល $A = \frac{\sqrt{2}-2}{\sqrt{12} + \sqrt{8} + 3 + \sqrt{6}}$ ។

៣៣៧. គណនាតម្លៃលេខនៃ $S = \frac{2^2 + 4^2 + 6^2 + \dots + 200^2}{3^2 + 6^2 + 9^2 + \dots + 300^2}$ ។

៣៣៨. ត្រីកោណកែងមួយមានអ៊ីប៉ូតេនុសស្មើ 13 cm និងផលបូកជ្រុងពីរទៀតស្មើ 17 cm ។ រករង្វាស់ជ្រុងមុំកែងទាំងពីរ ។

៣៣៩. ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $3^{\sqrt{2}} > 2^{\sqrt{3}}$ ។

៣៤០. បង្ហាញថា $A < 6$ ដែល $A = \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}}} + \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \dots + \sqrt[3]{24}}}}$ ។

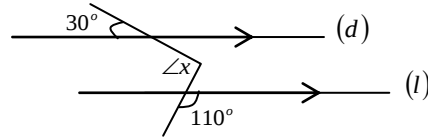
៣៤១. ដោះស្រាយសមីការ : $\frac{x-4}{2008} + \frac{x-3}{2009} - \frac{x-2}{2010} - \frac{x-1}{2011} = 0$ ។

៣៤២. រកបីចំនួនគតិវិជ្ជមានខុសគ្នា x, y និង z ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} x+y=6 \\ y+z=10 \end{cases}$ ។

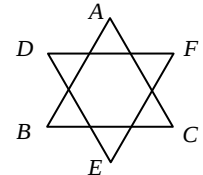
៣៤៣. ដោះស្រាយសមីការ : $\sqrt{x+1} = x-1$ ។

៣៤៤. គេមានបន្ទាត់ពីរស្របគ្នាគឺ $(d) \parallel (l)$ ។

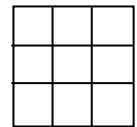
គណនាមុំ : $\angle x$ នៃរូបខាងស្តាំ ។

៣៤៥. គេមានត្រីកោណសម័ង្សពីរ គឺ $\triangle ABC$ និង $\triangle DEF$ ដែលមានរង្វាស់ជ្រុងស្មើ 3 cm ដូចគ្នា ។ ត្រីកោណទាំងពីរផ្គុំគ្នាដូចរូបខាងស្តាំ បានត្រីកោណសម័ង្សតូចៗចំនួន ៦ ដែលមានរង្វាស់ជ្រុងស្មើ 1 cm ដូចគ្នា ។ គណនាក្រឡាផ្ទៃនៃរូបខាងស្តាំ ។

៣៤៦. គេមានចំនួន $1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9$ ។ ចូរយកលេខទាំងនេះទៅបំពេញក្នុងប្រអប់ការេខាងស្តាំ ដើម្បីឱ្យផលបូកជួរដេក ស្មើផលបូកជួរឈរ ស្មើផលបូកអង្កត់ទ្រូង ស្មើនឹង 15 ។

៣៤៧. ត្រីកោណមួយមានរង្វាស់ជ្រុង a, b និង c ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $\frac{a}{24} = \frac{b}{18} = \frac{c}{12}$ ។

ក. គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណ បើគេដឹងថា $b+c=10\text{ cm}$ ។

ខ. គណនារង្វាស់កម្ពស់នៃត្រីកោណ ដែលត្រូវនឹងជ្រុង a ។

៣៤៨. ក្នុងថ្នាក់រៀនមួយគេរៀបសិស្សជាក្រុម ។ បើរៀបសិស្ស ៨ នាក់ក្នុងមួយក្រុម នៅសល់សិស្ស ៤ នាក់ទៀត ។ តែបើរៀបសិស្ស ៩ នាក់ក្នុងមួយក្រុម នោះនៅខ្វះសិស្ស ២ នាក់ទៀត ។ រកចំនួនសិស្សក្នុងថ្នាក់រៀននោះ ។

៣៤៩. រកមួយចំនួនបើដឹងថា ចំនួននោះមិនធំជាងពីរ ហើយក៏មិនតូចជាងពីរដែរ ។

៣៥០. រកមួយចំនួន ដែលមានផលបូកស្មើផលគុណនៃខ្លួនឯង ។

៣៥១. មធ្យមនៃពីរចំនួនស្មើ 2012 និងមធ្យមនៃបីចំនួនក៏ស្មើនឹង 2012 ដែរ ។ ចូររកចំនួនទី ៣ ។

៣៥២. x ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន មានលេខពីរខ្ទង់ ។ ចូរគណនា x បើដឹងថា 44 ចែកដាច់នឹង x សល់សំណល់ 10 ។

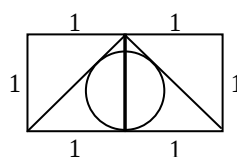
៣៥៣. ដោះស្រាយសមីការ $\overline{HE}^2 = \overline{SHE}$ ។

៣៥៤. កំណត់តម្លៃ a និង b ដើម្បីឱ្យកន្សោម $ax^3 + bx^2 + 54x + 27$ អាចសរសេរជាគូបនៃទ្វេធាមួយបាន ។ រួចកំណត់ទ្វេធានោះ ។

៣៥៥. ត្រីកោណ ABC កែងត្រង់ A មានអ៊ីប៉ូតេនុស $BC = 17\text{ cm}$ និង $AB + AC = 23\text{ cm}$ ។ គណនា AB និង AC ។

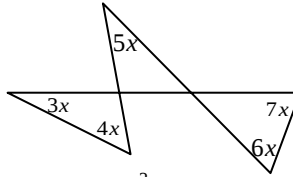
៣៥៦. គេឱ្យប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} 3x+7y=m \\ 2x+5y=20 \end{cases}$ ។ កំណត់តម្លៃ m ដើម្បីឱ្យគូចម្លើយនៃប្រព័ន្ធសមីការវិជ្ជមាន ។

៣៥៧. គណនាកាំរង្វង់នៃរូបខាងស្តាំ :

៣៥៨. គណនាចំនួនគត់ធម្មជាតិ n ដែលធ្វើឱ្យចំនួន $n+13$ និងចំនួន $n-76$ ជាការេប្រាកដ ។

៣៥៩. គណនាតម្លៃមុំ x គិតជាដឺក្រេ នៃរូបខាងស្តាំ :

៣៦០. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ ដែលមានសមីការនីមួយៗគឺ $\frac{2x^2}{1+x^2} = y$ (1) , $\frac{2y^2}{1+y^2} = z$ (2) , $\frac{2z^2}{1+z^2} = x$ (3) ។

៣៦១. ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ផលបូកមុំក្នុងទាំងបីនៃត្រីកោណស្មើនឹង 180° ។

៣៦២. ចូរស្រាយបញ្ជាក់ពីទ្រឹស្តីបទពីតាក្រី ដែលថាក្នុងត្រីកោណកែង $a^2 + b^2 = c^2$ មាន c ជាអ៊ីប៉ូតេនុស ។

៣៦៣. ចូររកចំនួនមួយដែលមានលេខបួនខ្ទង់គឺ $\overline{abca}$ ដោយដឹងថា $\overline{abca} = (5c+1)^2$ ។

៣៦៤. គេមានពីរចំនួន $a > b > 0$ ។ បង្ហាញថា គ្រប់ចំនួនគត់ធម្មជាតិ n នោះគេបាន $a^n > b^n$ ។

៣៦៥. គណនាផលគុណ $P = \frac{\sqrt{2}}{2} \times \frac{\sqrt{6}}{3} \times \frac{\sqrt{12}}{4} \times \dots \times \frac{\sqrt{9900}}{100}$ ។

៣៦៦. ដាក់កន្សោម $P = (x-y)^3 + (y-z)^3 + (z-x)^3$ ជាផលគុណកត្តា ។

៣៦៧. គេឱ្យ $a > b > 0$ ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់លក្ខខណ្ឌ $3a^2 + 3b^2 = 10ab$ ។ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $P = \frac{a-b}{a+b}$ ។

៣៦៨. គេឱ្យកន្សោម $A = \frac{x-1}{x-3}$ ។ កំណត់តម្លៃ x វិជ្ជមាន ដើម្បីឱ្យ A ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន ។

៣៦៩. បង្ហាញថា បើ $a+b+c=0$ ហើយ $a \neq 0, b \neq 0, c \neq 0$ នោះគេបាន $a^3 + b^3 + c^3 = 3abc$ ។

៣៧០. ដោះស្រាយសមីការ $(x+2012)^{2012} - x^{2012} = 0$ ។

៣៧១. គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $A = (x^4 - x^3 - x^2 + 2x - 1)^{2012}$ ចំពោះ $x = \frac{2}{\frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}-1} - \frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}+1}}$ ។

៣៧២. សួនច្បារមួយមានរាងជាតុកោណកែង ដែលមានផ្ទៃក្រឡា 720 m^2 ។ បើគេន្ថែមបណ្តោយ 6 m និងបន្ថយទទឹង 4 m នោះផ្ទៃក្រឡារបស់សួន មិនមានការផ្លាស់ប្តូរទេ ។ គណនាវិមាត្រនៃសួនច្បារនោះ ។

៣៧៣. គេឱ្យពីរចំនួនដែលតូច ឬធំជាងគ្នា 3 ឯកតា ។ បើដឹងថាផលបូកការេនៃចំនួនទាំងពីរស្មើ 89 ចូររកចំនួនទាំងពីរ ។

៣៧៤. គណនាតម្លៃ x, y ដែល $y \geq 0$ ពីសមីការ : $x^2 - 4x + y - 6\sqrt{y} + 13 = 0$ ។

៣៧៥. ក. ប្រៀបធៀប $3 - \sqrt{3}$ និង $\sqrt{6(2 - \sqrt{3})}$ ។

ខ. ប្រៀបធៀប $\frac{1}{4}\sqrt{48}$ និង $\sqrt[4]{7-4\sqrt{3}} \cdot \sqrt[4]{7+4\sqrt{3}}$ ។

៣៧៦. ដោះស្រាយសមីការ $(x-2)^4 + (x-3)^4 = 1$ ។

៣៧៧. រកចំនួនដែលមានលេខពីរខ្ទង់ $\overline{AB}$ ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $\overline{AB}^2 - \overline{BA}^2 = 1980$ ។

៣៧៨. បើ $ab = 4, ac = 5, bc = 20$ ។ គណនា a, b, c ។

៣៧៩. គណនា $A = (2025 - 1^2)(2025 - 2^2)(2025 - 3^2) \times \dots \times (2025 - 50^2)$ ។

៣៨០. តើចំនួន $P = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 100$ បញ្ចប់ដោយលេខសូន្យចំនួនប៉ុន្មានខ្ទង់ ?

៣៨១. តើចំនួន 2012! មានលេខសូន្យនៅខាងចុងប៉ុន្មាន ?

៣៨២. គណនា $N = \sqrt{4+\sqrt{15}} + \sqrt{4-\sqrt{15}} - 2\sqrt{3-\sqrt{5}}$ ។

៣៨៣. ក្នុងចំណោមមួយមានឃ្លីពណ៌ស និងឃ្លីពណ៌ខ្មៅចំនួន 12 គ្រាប់ ។ រកចំនួនឃ្លី ស ដើម្បីឱ្យប្រូបាប នៃឃ្លីខ្មៅស្មើ $\frac{1}{3}$ ។

៣៨៤. គេឱ្យ $\triangle ABC$ ដែលមានមេដ្យាន AM , BN និង CP ។

ក. ស្រាយបំភ្លឺថា $AM + BN + CP < AB + BC + AC$ ។

ខ. ស្រាយបំភ្លឺថា $AM + BN + CP > \frac{AB + BC + AC}{2}$ ។

៣៨៥. គេឱ្យបីចំនួនគតិវិជ្ជាទីបត្តា a , b , c ដែល $a < b < c$ ។

ក. គណនាផលបូក $S = a + b + c$ ជាអនុគមន៍នៃ b ។

ខ. ទាញរកតម្លៃនៃ a , b , c ដោយដឹងថា $S = -333$ ។

៣៨៦. កុកមួយហើរជួបក្រសាមួយហ្វូងក៏ស្រែកសួរថា "សួស្តីមិត្តទាំង 100 " ។ មេខ្យល់នៃហ្វូងក្រសាបានឆ្លើយតបវិញថា "ទេចំនួនពួកយើងមិនគ្រប់ 100 ទេ" ។ ចំនួនពួកយើងបូកចំនួនពួកយើង បន្ថែមពាក់កណ្តាលនៃចំនួនពួកយើង ហើយថែម $\frac{1}{4}$ នៃពួកយើង ព្រមទាំងមិត្តឯទៀតទើបគ្រប់ 100 ។ ចូររកចំនួនក្រសាក្នុងហ្វូងទាំងអស់ ។

៣៨៧. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ
$$\begin{cases} x^2 + y^2 + z^2 = xy + yz + xz \\ x^{2011} + y^{2011} + z^{2011} = 3^{2012} \end{cases}$$
 ។

៣៨៨. បរិមាត្រនៃត្រីកោណ ABC មួយមានរង្វាស់ស្មើ 80 cm ។ បើជ្រុងទាំងបីមានសមាមាត្ររៀងគ្នា 5 , 7 , 4 ។ ចូរគណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗ ។

៣៨៩. គេឱ្យ $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 0$ ។ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $P = \frac{ab}{c^2} + \frac{bc}{a^2} + \frac{ac}{b^2}$ ។

៣៩០. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ
$$\begin{cases} \sqrt{x+3} - 2\sqrt{y+1} = 2 \\ 2\sqrt{x+3} - \sqrt{y+1} = 4 \end{cases}$$
 ។

៣៩១. គេមាន $a > 1$, $b > 1$ និង $a > b$ ។ ចូរប្រៀបធៀប $\frac{a-1}{b-1}$, $\frac{a}{b}$ និង $\frac{a+1}{b+1}$ ។

៣៩២. ប្រៀបធៀប $A = \sqrt[3]{5\sqrt{2}+7} - \sqrt[3]{5\sqrt{2}-7}$ និង $B = \sqrt{51+10\sqrt{2}} - \sqrt{51-10\sqrt{2}}$ ។

៣៩៣. ដោះស្រាយសមីការ $\frac{1+x}{x} + \frac{2+x}{x} + \frac{3+x}{x} + \dots + \frac{2013+x}{x} = 0$ ។

៣៩៤. ក. ដាក់ជាផលគុណកត្តានូវសមភាព $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$ ។

ខ. បង្ហាញថាបីចំនួនពិតមិនសូន្យ a , b , c ហើយមានពីរចំនួនផ្ទុយគ្នាមួយយ៉ាងតិចក្នុងចំណោម a , b , c នោះ

គេបានទំនាក់ទំនង $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$ ។

៣៩៥. ដោះស្រាយសមីការ $3^{2+x} + 3^{2-x} = 30$ ។

៣៩៦. សម្រួលប្រភាគ $A = \frac{|x-1|+|x|+x}{3x^2-4x+1}$ ដោយ $x < 0$ ។

៣៩៧. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ
$$\begin{cases} \frac{x+y}{xyz} = \frac{1}{2} \\ \frac{y+z}{xyz} = \frac{5}{6} \\ \frac{x+z}{xyz} = \frac{2}{3} \end{cases} \quad \text{។}$$

៣៩៨. ត្រីកោណកែងមួយមានរង្វាស់ជ្រុង ជាបីចំនួនគូតគ្នា ។ គណនាបរិមាត្រ និងក្រឡាផ្ទៃរបស់ត្រីកោណនេះ ។

៣៩៩. សម្រួលកន្សោម $F = \frac{x^2 - 1}{|x - 1|}$ ។

៤០០. គណនាចម្ងាយពីចំណុច $A(6, 6)$ ទៅបន្ទាត់ $(D): y = -x + 4$ ក្នុងតម្រុយអរតូណរមេ ។

៤០១.

៤០២. ដាក់កន្សោម $(x+1)(x+3)(x+5)(x+7)+24$ ជាផលគុណកត្តា ។

៤០៣. គេមានបីចំនួន a, b, c ផ្ទៀងផ្ទាត់ទំនាក់ទំនង $a^2 + b^2 + c^2 = 1$ និង $a^3 + b^3 + c^3 = 1$ ។

ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា : $a + b^2 + c^3 = 1$ ។

៤០៤. គេឱ្យ $ax + by + cz = 0$ និង $a + b + c = \frac{1}{2005}$ ។ គណនា $A = \frac{ax^2 + by^2 + cz^2}{bc(y-z)^2 + ac(x-z)^2 + ab(x-y)^2}$ ។

៤០៥. ចូរកំណត់តម្លៃ x និង y ដើម្បីឱ្យចំនួន $N = 3 \times 82y$ ចែកដាច់នឹង 3 ផង និងចែកដាច់នឹង 11 ផង ។

៤០៦. គេមានចំនួន $A = 2^{2004}$ ។ ចូររកលេខ : ក. មួយខ្ទង់ខាងចុង ខ. ពីរខ្ទង់ខាងចុង គ. បីខ្ទង់ខាងចុង ។

៤០៧. គណនាផលបូក $S_n = \frac{1}{10} + \frac{2}{10^2} + \frac{3}{10^3} + \dots + \frac{n}{10^n}$ ។

៤០៨. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :
$$\begin{cases} (3x+y)^{x-y} = 9 \\ \sqrt{x-y} \sqrt{324} = 18x^2 + 12xy + 2y^2 \end{cases} \quad \text{។}$$

៤០៩. គេឱ្យ a ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ ។ បង្ហាញថា $\forall n \in \mathbb{N}, (a+1)^{n+1} - a(n+1) - 1$ ជាពហុគុណនៃ a^2 ។

៤១០. ដាក់កន្សោមខាងស្តាំជាផលគុណកត្តាដឺក្រេទី 1 : $(a^2 - 4b^2) + 2(a^3 + 2a^3)x + a^4 - b^4 = 0$ ។

៤១១. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $4a^4 - 4a^3 + 5a^2 - 4a + 1 \geq 0$, a ជាចំនួនពិត ។

៤១២. គេឱ្យសមីការ $(x+a+b)(x+b+c)(x+c+a)(a+b+c) = abcx$ ។ ដោះស្រាយសមីការបើ $a=2, b=3, c=4$ ។

៤១៣. គេឱ្យ x, y, z ជាបីចំនួនវិជ្ជមានមិនសូន្យ ។ ចូរបង្ហាញថា $\frac{1}{x^2} + \frac{1}{y^2} + \frac{1}{z^2} \geq \frac{9}{x^2 + y^2 + z^2}$ ។

៤១៤. នៅក្នុងតម្រុយអរតូណរមេគេឱ្យបីចំណុច $A(1,2), B(2,3), C(3,4)$ ។ បន្ទាត់ (D) និង (L) កាត់តាម C ។

ក. សរសេរសមីការបន្ទាត់ (AB) ខ. រកសមីការបន្ទាត់ (D) ស្របនឹង (AB) គ. រកបន្ទាត់ (L) កែងនឹង (AB) ។

៤១៥. ដោះស្រាយសមីការ $\frac{x+1}{x^2+2x} + \frac{x+6}{x^2+12x+35} = \frac{x+2}{x^2+4x+3} + \frac{x+5}{x^2+10x+24}$ ។

៤១៦. ដោះស្រាយសមីការ $(24x-1)(12x-1)(8x-1)(6x-1) = 330$ ។

៤១៧. ដោះស្រាយសមីការ $(x^2 + 3x - 4)^3 + (2x^2 - 5x + 3)^3 = (3x^2 - 2x - 1)^3$ ។

- ឯកទេស: គណិតវិទ្យា-រូបវិទ្យា

៤៣៥. គេឱ្យត្រីកោណសមបាត COB ដែលមានបាត OB និងកម្ពស់ OA ។ ស្រាយថា $AC^2 + OB^2 = AB^2 + OC^2$ ។
៤៣៦. ABC ជាត្រីកោណកែងត្រង់កំពូល A មានបរិមាត្រស្មើ 12 cm និងមានក្រឡាផ្ទៃស្មើ 6 cm^2 ។ គណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗ នៃត្រីកោណកែង ABC នេះ ។
៤៣៧. រកចំនួនគត់ដែលនៅចន្លោះ 40 និង 50 ដោយដឹងថា បើគេប្តូរលំដាប់លេខ នោះគេនឹងបានជួបចំនួនថ្មីមួយទៀតដែលស្មើនឹង $\frac{32}{23}$ នៃចំនួននោះ ។
៤៣៨. តាមចំណុច O ក្នុងត្រីកោណសម័ង្ស ABC គេគូសអង្កត់កែងទៅនឹងជ្រុងទាំងបីនៃត្រីកោណនោះ ។ បង្ហាញថាផលបូកចម្ងាយពីចំណុច O ទៅជ្រុងទាំងបីស្មើនឹងរង្វាស់កម្ពស់នៃត្រីកោណនោះ ។
៤៣៩. បំបាត់វ៉ាឌីកាល់ពីភាគបែង $A = \frac{20}{3 + \sqrt{5} + \sqrt{2 + 2\sqrt{5}}}$ ។
៤៤០. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ
$$\begin{cases} x + y = -3 \\ x + z = -2 \\ xy + yz + zx = 2 \end{cases}$$
 ។
៤៤១. គេឱ្យត្រីកោណ ABC មានរង្វាស់ជ្រុង a, b, c និងត្រីកោណ $A'B'C'$ មានរង្វាស់ជ្រុង a', b', c' ។ ឧបមាថា ΔABC ដូចនឹង $\Delta A'B'C'$ បង្ហាញថា $\sqrt{aa'} + \sqrt{bb'} + \sqrt{cc'} = \sqrt{(a+b+c)(a'+b'+c')}$ ។
៤៤២. ABC ជាត្រីកោណកែងត្រង់ A ដែលមាន $BC = 2a$ និង $\angle B = 60^\circ$ ។ កំណត់តម្លៃ a ដើម្បីឱ្យតម្លៃបរិមាត្រស្មើនឹងតម្លៃផ្ទៃក្រឡា ។
៤៤៣. នៅមានលំហាត់បន្តជាច្រើនទៀត... ។

១. រកគ្រប់គូនៃចំនួនគតិវិជ្ជមាននៃ a, b

យើងមាន : $a^2 + b^2 = a + b + 8$

យើងបាន : $4a^2 + 4b^2 = 4a + 4b + 32$

$$4a^2 - 4a + 1 + 4b^2 - 4b + 1 = 34$$

$$(2a-1)^2 + (2b-1)^2 = 34$$

ដោយ $34 < 36 = 6^2$ ហើយ $2a-1$ និង $2b-1$ ជាចំនួនសេស

នោះ 34 ជាផលបូកការេចំនួនសេសតូចជាង 6 ។

ចំនួនសេសតូចជាង 6 មាន 1, 3, 5

មានតែ $3^2 + 5^2 = 34$ ឬ $5^2 + 3^2 = 34$ យើងបាន :

• $2a-1=3$ និង $2b-1=5$ នោះ $a=2, b=3$ ឬ

• $2a-1=5$ និង $2b-1=3$ នោះ $a=3, b=2$

ដូចនេះ គូចំនួនផ្ទៀងផ្ទាត់គឺ : $\begin{cases} a=2, b=3 \\ a=3, b=2 \end{cases}$ ។

២. ស្រាយបញ្ជាក់ថា E ជាការប្រាកដ យើងមាន :

$$E = (x+1000)(x+2000)(x+3000)(x+4000) + 1000^4$$

តាង $y=1000$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} E &= (x+y)(x+2y)(x+3y)(x+4y) + y^4 \\ &= (x+y)(x+4y)(x+2y)(x+3y) + y^4 \\ &= (x^2 + 4xy + xy + 4y^2)(x^2 + 3xy + 2xy + 6y^2) + y^4 \\ &= (x^2 + 5xy + 4y^2)(x^2 + 5xy + 6y^2) + y^4 \\ &= (x^2 + 5xy + 5y^2 - y^2)(x^2 + 5xy + 5y^2 + y^2) + y^4 \\ &= [(x^2 + 5xy + 5y^2)^2 - y^4] + y^4 \\ &= (x^2 + 5xy + 5y^2)^2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $E = (x^2 + 5xy + 5y^2)^2$ ជាការប្រាកដ ។

៣. រកលេខនៅខាងរយនៃចំនួន A :

$$\text{យើងមាន } A = 3^{2011} \cdot 7^{2012} + 3^{2013} \cdot 7^{2014}$$

• ពិនិត្យលេខចុងស្វ័យគុណនៃ 3 :

$$3^1 = 3, 3^2 = 9, 3^3 = 27, 3^4 = 81$$

$$3^5 = 243, 3^6 = 729, 3^7 = 2187, 3^8 = 6561, \dots$$

យើងទាញបានទូទៅ ស្វ័យគុណនៃ 3 : យើងមាន $3^{4k+A}, k \in \mathbb{N}$

-បើ $A=0$ នោះលេខចុងនៃ 3^{4k+A} គឺ : 1

-បើ $A=1$ នោះលេខចុងនៃ 3^{4k+A} គឺ : 3

-បើ $A=2$ នោះលេខចុងនៃ 3^{4k+A} គឺ : 9

-បើ $A=3$ នោះលេខចុងនៃ 3^{4k+A} គឺ : 7

$$\text{នាំឱ្យ } 3^{2011} = 3^{4 \cdot 502 + 3} \text{ មានលេខចុង } 7$$

$$3^{2013} = 3^{4 \cdot 503 + 1} \text{ មានលេខចុង } 3$$

• ពិនិត្យលេខចុងស្វ័យគុណនៃ 7 :

$$7^1 = 7, 7^2 = 49, 7^3 = 343, 7^4 = 2401$$

$$7^5 = 16807, 7^6 = \dots 9, 7^7 = \dots 3, 7^8 = \dots 1, \dots$$

យើងទាញបានទូទៅ ស្វ័យគុណនៃ 7 : យើងមាន $7^{4k+A}, k \in \mathbb{N}$

-បើ $A=0$ នោះលេខចុងនៃ 7^{4k+A} គឺ : 1

-បើ $A=1$ នោះលេខចុងនៃ 7^{4k+A} គឺ : 7

-បើ $A=2$ នោះលេខចុងនៃ 7^{4k+A} គឺ : 9

-បើ $A=3$ នោះលេខចុងនៃ 7^{4k+A} គឺ : 3

$$\text{នាំឱ្យ } 7^{2012} = 7^{4 \cdot 503 + 0} \text{ មានលេខចុង } 1$$

$$7^{2014} = 7^{4 \cdot 503 + 2} \text{ មានលេខចុង } 9$$

យើងបាន :

$$\text{លេខចុង } A = \text{លេខចុង } 7 \times \text{លេខចុង } 1 + \text{លេខចុង } 3 \times \text{លេខចុង } 9$$

$$= \text{លេខចុង } 7 + \text{លេខចុង } 7$$

$$= \text{លេខចុង } 4$$

ដូចនេះ ចំនួន A មានលេខ 4 នៅខាងចុង ។

៤. គណនាកន្សោម P : យើងមានកន្សោម

$$\begin{aligned} P &= \frac{\sqrt{3-2\sqrt{2}}}{\sqrt{17-12\sqrt{2}}} - \frac{\sqrt{3+2\sqrt{2}}}{\sqrt{17+12\sqrt{2}}} \\ &= \frac{\sqrt{2-2\sqrt{2}+1}}{\sqrt{9-12\sqrt{2}+8}} - \frac{\sqrt{2+2\sqrt{2}+1}}{\sqrt{9+12\sqrt{2}+8}} \\ &= \frac{\sqrt{\sqrt{2}^2 - 2\sqrt{2} + 1^2}}{\sqrt{3^2 - 12\sqrt{2} + (2\sqrt{2})^2}} - \frac{\sqrt{\sqrt{2}^2 + 2\sqrt{2} + 1^2}}{\sqrt{3^2 + 12\sqrt{2} + (2\sqrt{2})^2}} \\ &= \frac{\sqrt{(\sqrt{2}-1)^2}}{\sqrt{(3-2\sqrt{2})^2}} - \frac{\sqrt{(\sqrt{2}+1)^2}}{\sqrt{(3+2\sqrt{2})^2}} \\ &= \frac{\sqrt{2}-1}{3-2\sqrt{2}} - \frac{\sqrt{2}+1}{3+2\sqrt{2}} \\ &= \frac{(\sqrt{2}-1)(3+2\sqrt{2}) - (\sqrt{2}+1)(3-2\sqrt{2})}{3^2 - (2\sqrt{2})^2} \\ &= \frac{3\sqrt{2} + 4 - 3 - 2\sqrt{2} - 3\sqrt{2} + 4 - 3 + 2\sqrt{2}}{9 - 8} = 2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ កន្សោម $P = 2$ ។

៥. គណនាតម្លៃ x ដើម្បីឱ្យ F មានតម្លៃអប្បបរមា

យើងមាន :

$$\begin{aligned} F &= (x-1)(x+2)(x+3)(x+6) \\ &= (x-1)(x+6)(x+2)(x+3) \\ &= (x^2+6x-x-6)(x^2+3x+2x+6) \\ &= (x^2+5x-6)(x^2+5x+6) \\ &= (x^2+5x)^2-36 \end{aligned}$$

ដោយ $(x^2+5x)^2 \geq 0$ នោះ $(x^2+5x)^2-36 \geq -36$

នាំឱ្យ F មានតម្លៃអប្បបរមាគឺ $F = -36$

យើងបាន $(x^2+5x)^2-36 = -36$

$$(x^2+5x)^2 = 0$$

$$x^2+5x = 0$$

$$x(x+5) = 0$$

នាំឱ្យ $x = 0$, $x = -5$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $x = 0$, $x = -5$ ។

៦. គណនាតម្លៃនៃ $x^2 + y^2$:

យើងមាន : $x + y = 30$

$$(x+y)^3 = 30^3$$

$$x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3 = 27000$$

$$x^3 + y^3 + 3xy(x+y) = 27000$$

ដោយ $x^3 + y^3 = 8100$ និង $x + y = 30$

យើងបាន : $8100 + 3xy \cdot 30 = 27000$

$$90xy = 27000 - 8100$$

$$xy = \frac{18900}{90} = 210$$

តែ $x^3 + y^3 = (x+y)(x^2 - xy + y^2)$

$$8100 = 30(x^2 - 210 + y^2)$$

$$(x^2 - 210 + y^2) = 270$$

$$x^2 + y^2 = 270 + 210$$

$$x^2 + y^2 = 480$$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ : $x^2 + y^2 = 480$ ។

៧. ស្រាយបំភ្លឺថា : $\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} < 1$

ពិនិត្យ : $\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} = \frac{n+1-n}{n(n+1)} = \frac{1}{n(n+1)}$

តាមលំនាំខាងលើគេអាចបំបែកបាន ដូចខាងក្រោម :

$$\begin{aligned} \text{បូកអង្គនឹងអង្គ} \left\{ \begin{aligned} \frac{1}{1 \cdot 2} &= \frac{1}{1} - \frac{1}{2} \\ \frac{1}{2 \cdot 3} &= \frac{1}{2} - \frac{1}{3} \\ \frac{1}{3 \cdot 4} &= \frac{1}{3} - \frac{1}{4} \\ &\dots\dots\dots \\ \frac{1}{n \cdot (n+1)} &= \frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \end{aligned} \right. \\ \hline \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} &= \frac{1}{1} - \frac{1}{n+1} \\ \text{ឬ } \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} &= \frac{n}{n+1} \end{aligned}$$

ចំពោះ n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមានហើយធំជាង 1

គេបាន $n < n+1$ ឬ $\frac{n}{n+1} < 1$

នាំឱ្យ $\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} < 1$

ដូចនេះ $\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{n \cdot (n+1)} < 1$ ។

៨. ក. រកសំណល់បើ n ចែកនឹង 56

សម្មតិកម្ម : n ចែកនឹង 7 ឱ្យសំណល់ 5

បើតាង $q_1 \in \mathbb{N}$ ជាផលចែក នោះគេបាន $n = 7q_1 + 5$

n ចែកនឹង 8 ឱ្យសំណល់ 3

បើតាង $q_2 \in \mathbb{N}$ ជាផលចែក នោះគេបាន $n = 8q_2 + 3$

យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} n = 7q_1 + 5 \\ n = 8q_2 + 3 \end{cases} \times 8$

ដកអង្គនឹងអង្គ $\begin{cases} 8n = 56q_1 + 40 \\ 7n = 56q_2 + 21 \end{cases}$
 $n = 56(q_1 - q_2) + 19$

បើតាង q ជាចំនួនគតិវិជ្ជមានជាតិ ដែល $q = q_1 - q_2$

យើងបាន $n = 56q + 19$

ដូចនេះ តម្លៃសំណល់ដែល n ចែកនឹង 56 គឺ 19 ។

ខ. រកចំនួន n : ដោយ $5616 < n < 5626$

នាំឱ្យ $5616 < 56q + 19 < 5626$

$$5597 < 56q < 5607$$

$$99.946 < q < 100.125$$

ហើយ $\frac{1}{2x-1}$ ជាចំនួនគត់លុះត្រាតែ $2x-1=1$

នាំឱ្យ $x=1$ ទាញបាន $y=2x-\frac{1}{2x-1}$

$$=2\cdot 1-\frac{1}{2\cdot 1-1}=2-1=1$$

យើងបាន : $A=\sqrt{x^{2011}}+\sqrt{y^{2011}}=\sqrt{1^{2011}}+\sqrt{1^{2011}}=2$

ដូចនេះ គណនាបាន $A=\sqrt{x^{2011}}+\sqrt{y^{2011}}=2$ ។

១២. គណនា $f(12)$: យើងមាន :

$$\begin{aligned} f(x) &= x^{2011} - 13x^{2010} + 13x^{2009} - 13x^{2008} + \\ &\quad + \dots - 13x^2 + 13x - 1 \\ &= x^{2011} - 12x^{2010} - x^{2010} + 12x^{2009} + \\ &\quad + x^{2009} - 12x^{2008} - x^{2008} + \\ &\quad + \dots - 12x^2 - x^2 + 12x + x - 1 \\ &= x^{2010}(x-12) - x^{2009}(x-12) + \\ &\quad + x^{2008}(x-12) - x^{2007}(x-12) + \\ &\quad + \dots - x(x-12) + (x-1) \\ &= (x-12)(x^{2010} - x^{2009} + x^{2008} - x^{2007} + \\ &\quad + \dots - x) + (x-1) \end{aligned}$$

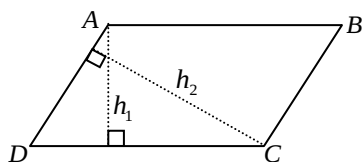
ចំពោះ $x=12$ ជំនួសចូល យើងបាន :

$$f(12) = (12-12)(12^{2010} - 12^{2009} + 12^{2008} - 12^{2007} + \dots - 12) + (12-1)$$

$$f(12) = 0 + 11 = 11$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $f(12)=11$ ។

១៣. គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃប្រលេឡូក្រាម $ABCD$

យើងមានរូបមន្តក្រឡាផ្ទៃប្រលេឡូក្រាម

$$S_{ABCD} = AB \cdot h_1 \quad \text{ឬ} \quad S_{ABCD} = AD \cdot h_2$$

ទាញបាន $AB \cdot h_1 = AD \cdot h_2$

បានសមាមាត្រ $\frac{h_1}{h_2} = \frac{AD}{AB}$

សម្មតិកម្ម សមាមាត្រកម្ពស់ $5:7$ មានន័យថា $\frac{h_1}{h_2} = \frac{5}{7}$

នាំឱ្យ $\frac{AD}{AB} = \frac{5}{7}$ សមមូល $\frac{AD}{5} = \frac{AB}{7} = \frac{AD+AB}{12}$

តែប្រលេឡូក្រាមមានបរិមាត្រ $48cm$

នាំឱ្យ $2(AB+AD)=48$ នោះ $AB+AD=24$

យើងបាន $\frac{AD}{5} = \frac{AB}{7} = \frac{AD+AB}{12} = \frac{24}{12} = 2$

ទំនាក់ទំនងសមាមាត្រ $\frac{AD}{5} = 2 \Rightarrow AD=10cm$

$$\frac{AB}{7} = 2 \Rightarrow AB=14cm$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងប្រលេឡូក្រាមគឺ $10cm$ និង $14cm$ ។

១៤. រកសមីការមេដ្យាទ័រនៃអង្កត់ $[AB]$

សមីការមេដ្យាទ័រនៃអង្កត់ $[AB]$ ជាសមីការបន្ទាត់ដែល

កាត់តាមចំណុចកណ្តាលអង្កត់ $[AB]$ ហើយកែងនឹងអង្កត់ $[AB]$ ។

យើងមាន : $A(2, 3)$ និង $B(4, 4)$

នាំឱ្យកូអរដោនេចំណុចកណ្តាលនៃអង្កត់ $[AB]$ គឺ :

$$I\left(\frac{x_A+x_B}{2}, \frac{y_A+y_B}{2}\right) = I\left(\frac{2+4}{2}, \frac{3+4}{2}\right) = I\left(3, \frac{7}{2}\right)$$

-បន្ទាត់ (AB) កាត់តាម $A(2, 3)$ នោះ $A \in (AB)$

នាំឱ្យកូអរដោនេចំណុច A ផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការ:

$$3 = 2a + b \quad \text{អាចសរសេរជា} \quad 2a + b = 3 \quad (1)$$

-បន្ទាត់ (AB) កាត់តាម $B(4, 4)$ នោះ $B \in (AB)$

នាំឱ្យកូអរដោនេចំណុច B ផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការ:

$$4 = 4a + b \quad \text{អាចសរសេរជា} \quad 4a + b = 4 \quad (2)$$

យកសមីការ $(2)-(1)$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} &\begin{cases} 4a + b = 4 & (2) \\ -2a + b = 3 & (1) \end{cases} \\ &\hline &2a = 1 \end{aligned} \quad \text{នាំឱ្យ} \quad a = \frac{1}{2}$$

-សមីការមេដ្យាទ័រត្រូវរកមានរាង $y = a'x + b'$

ដោយ $y = a'x + b' \perp (AB)$ នោះ $a \times a' = -1$

$$\text{ឬ} \quad \frac{1}{2} \times a' = -1 \Rightarrow a' = -2$$

ហើយ មេដ្យាទ័រកាត់ចំណុចកណ្តាល I នោះ $I \in (y = a'x + b')$

យើងបាន : $\frac{7}{2} = (-2) \cdot 3 + b' \Rightarrow b' = \frac{7}{2} + 6 = \frac{19}{2}$

នាំឱ្យសមីការមេដ្យាទ័រដែលត្រូវរកអាចសរសេរ : $y = -2x + \frac{19}{2}$

ដូចនេះ សមីការមេដ្យាទ័រនៃអង្កត់ $[AB]$ គឺ : $y = -2x + \frac{19}{2}$ ។

១៥. កប្បបាចចាប់បានឃ្លី២ មិនមែនពណ៌ខៀវ

ព្រឹត្តិការណ៍ចាប់មិនបានឃ្លីពណ៌ខៀវ មានន័យថា :

បានឃ្លីក្រហមទាំង២ ឬ លឿងទាំង២ ឬ ក្រហម១លឿង១

-ប្រូបាបចាប់បានឃ្លីក្រហមទាំង២គឺ $P(\text{ក.ក}) = \frac{2}{12} \times \frac{1}{11} = \frac{1}{66}$

-ប្រូបាបចាប់បានឃ្លីលឿងទាំង២គឺ $P(\text{ល.ល}) = \frac{4}{12} \times \frac{3}{11} = \frac{1}{11}$

-ប្រូបាបចាប់បានឃ្លីក្រហម១លឿង១គឺ :

$P(\text{ក1.ល1}) = P(\text{ក.ល}) + P(\text{ល.ក}) = \left(\frac{2}{12} \times \frac{4}{11}\right) + \left(\frac{4}{12} \times \frac{2}{11}\right) = \frac{4}{33}$

នាំឱ្យ ប្រូបាបចាប់បានឃ្លី២មិនមែនពណ៌ខៀវគឺ :

$P(\text{មិនមែនខៀវ}) = P(\text{ក.ក}) + P(\text{ល.ល}) + P(\text{ក1.ល1})$

$$= \frac{1}{66} + \frac{1}{11} + \frac{4}{33}$$

$$= \frac{1+6+8}{66} = \frac{15}{66} = \frac{5}{22}$$

ដូចនេះ ប្រូបាបចាប់មិនបានឃ្លីពណ៌ខៀវគឺ $P = \frac{5}{22}$ ។

១៦. គណនាកន្សោម A : យើងមាន

$$A = \frac{(6+12+18+\dots+96)^2}{(12+24+36+\dots+192)^2} + \frac{3}{4}$$

$$= \frac{(6+12+18+\dots+96)^2}{(2 \cdot 6+2 \cdot 12+2 \cdot 18+\dots+2 \cdot 96)^2} + \frac{3}{4}$$

$$= \frac{(6+12+18+\dots+96)^2}{[2(6+12+18+\dots+96)]^2} + \frac{3}{4}$$

$$= \frac{(6+12+18+\dots+96)^2}{2^2(6+12+18+\dots+96)^2} + \frac{3}{4}$$

$$= \frac{1}{4} + \frac{3}{4} = 1$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $A=1$ ។

១៧. គណនា $E = \frac{x+y}{x-y}$

ចំពោះ $E = \frac{x+y}{x-y}$ សមមូល $E^2 = \frac{(x+y)^2}{(x-y)^2}$

យើងមាន : $2x^2 + 2y^2 = 5xy$

នាំឱ្យ $2x^2 + 2y^2 = 5xy$

$2(x^2 + y^2) = 5xy$

$x^2 + y^2 = \frac{5}{2}xy \quad (*)$

-ថែម $2xy$ លើអង្គទាំងពីរនៃសមីការ $(*)$

យើងបាន $x^2 + 2xy + y^2 = \frac{5}{2}xy + 2xy$

សមមូល $(x+y)^2 = \frac{9}{2}xy$

-ថែម $-2xy$ លើអង្គទាំងពីរនៃសមីការ $(*)$

យើងបាន $x^2 - 2xy + y^2 = \frac{5}{2}xy - 2xy$

សមមូល $(x-y)^2 = \frac{1}{2}xy$

យើងបាន : $E^2 = \frac{(x+y)^2}{(x-y)^2} = \frac{\frac{9}{2}xy}{\frac{1}{2}xy} = 9$

ទាញបាន $E = \sqrt{9} = 3$ ព្រោះ $x > y > 0$ នោះ $E > 0$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $E=3$ ។

១៨. សម្រួលកន្សោម E : យើងមាន

$$E = \sqrt{2x^2 - y^2 + 2x\sqrt{x+y} \cdot \sqrt{x-y} - \sqrt{(x+y)(x-y)}}$$

$$= \sqrt{(x^2 - y^2) + 2x\sqrt{(x^2 - y^2)} + x^2 - \sqrt{(x^2 - y^2)}}$$

$$= \sqrt{\sqrt{(x^2 - y^2)}^2 + 2x\sqrt{(x^2 - y^2)} + x^2 - \sqrt{(x^2 - y^2)}}$$

$$= \sqrt{[\sqrt{(x^2 - y^2)} + x]^2 - \sqrt{(x^2 - y^2)}}$$

$$= \sqrt{(x^2 - y^2) + x - \sqrt{(x^2 - y^2)}} = x$$

ដូចនេះ ក្រោយពីសម្រួលរួច $E=x$ ។

១៩. គណនាផលគុណ

ក. $A = (1 - \cot 1^\circ)(1 - \cot 2^\circ)(1 - \cot 3^\circ) \times \dots \times (1 - \cot 44^\circ)$

តាមរូបមន្ត $\frac{\cos a}{\sin a} = \cot a$ យើងបាន

$$A = \left(1 - \frac{\cos 1^\circ}{\sin 1^\circ}\right) \left(1 - \frac{\cos 2^\circ}{\sin 2^\circ}\right) \left(1 - \frac{\cos 3^\circ}{\sin 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(1 - \frac{\cos 44^\circ}{\sin 44^\circ}\right)$$

$$A = \left(\frac{\sin 1^\circ - \cos 1^\circ}{\sin 1^\circ}\right) \left(\frac{\sin 2^\circ - \cos 2^\circ}{\sin 2^\circ}\right) \left(\frac{\sin 3^\circ - \cos 3^\circ}{\sin 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{\sin 44^\circ - \cos 44^\circ}{\sin 44^\circ}\right)$$

ដោយដឹងថា $\sin a - \cos a = \sqrt{2} \sin(45^\circ - a)$

$$A = \left(\frac{\sqrt{2} \sin 44^\circ}{\sin 1^\circ}\right) \left(\frac{\sqrt{2} \sin 43^\circ}{\sin 2^\circ}\right) \left(\frac{\sqrt{2} \sin 42^\circ}{\sin 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{\sqrt{2} \sin 1^\circ}{\sin 44^\circ}\right)$$

$$A = \sqrt{2}^{44} \times \left(\frac{\sin 44^\circ}{\sin 1^\circ}\right) \left(\frac{\sin 43^\circ}{\sin 2^\circ}\right) \left(\frac{\sin 42^\circ}{\sin 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{\sin 1^\circ}{\sin 44^\circ}\right)$$

ក្រោយពីសម្រួល យើងបាន $A = 2^{22} = 4\,194\,304$

ដូចនេះ លទ្ធផលនៃផលគុណគឺ $A = 2^{22} = 4\,194\,304$ ។

ខ. $B = (\sqrt{3} + \tan 1^\circ)(\sqrt{3} + \tan 2^\circ)(\sqrt{3} + \tan 3^\circ) \times \dots \times (\sqrt{3} + \tan 29^\circ)$

តាមរូបមន្ត $\frac{\sin a}{\cos a} = \tan a$ យើងបាន

$$B = \left(\sqrt{3} + \frac{\sin 1^\circ}{\cos 1^\circ}\right) \left(\sqrt{3} + \frac{\sin 2^\circ}{\cos 2^\circ}\right) \times \dots \times \left(\sqrt{3} + \frac{\sin 29^\circ}{\cos 29^\circ}\right)$$

$$B = \left(\frac{\sqrt{3} \cos 1^\circ + \sin 1^\circ}{\cos 1^\circ}\right) \left(\frac{\sqrt{3} \cos 2^\circ + \sin 2^\circ}{\cos 2^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{\sqrt{3} \cos 29^\circ + \sin 29^\circ}{\cos 29^\circ}\right)$$

ដោយដឹងថា $\sqrt{3} \cos a + \sin a = 2 \cos(30^\circ - a)$

$$B = \left(\frac{2 \cos 29^\circ}{\cos 1^\circ}\right) \left(\frac{2 \cos 28^\circ}{\cos 2^\circ}\right) \left(\frac{2 \cos 27^\circ}{\cos 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{2 \cos 1^\circ}{\cos 29^\circ}\right)$$

$$B = 2^{29} \left(\frac{\cos 29^\circ}{\cos 1^\circ}\right) \left(\frac{\cos 28^\circ}{\cos 2^\circ}\right) \left(\frac{\cos 27^\circ}{\cos 3^\circ}\right) \times \dots \times \left(\frac{\cos 1^\circ}{\cos 29^\circ}\right)$$

ក្រោយពីសម្រួល យើងបាន $B = 2^{29} = 536\,870\,912$

ដូចនេះ លទ្ធផលនៃផលគុណគឺ $B = 2^{29} = 536\,870\,912$ ។

២០. បញ្ជាក់ថា: $(a+b)(b+c)(c+a) \geq 8abc$

ដោយ a, b, c ជាចំនួនពិតវិជ្ជមាន យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \bullet (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \geq 0 \\ & \sqrt{a}^2 - 2 \cdot \sqrt{a} \cdot \sqrt{b} + \sqrt{b}^2 \geq 0 \\ & (a+b) \geq 2\sqrt{ab} \quad (i) \end{aligned}$$

ដូចគ្នានេះដែរ យើងបាន :

$$\bullet (b+c) \geq 2\sqrt{bc} \quad (ii)$$

$$\bullet (c+a) \geq 2\sqrt{ca} \quad (iii)$$

ដោយគុណអង្គនឹងអង្គនៃ (i)×(ii)×(iii) យើងបាន :

$$(a+b) \times (b+c) \times (c+a) \geq 2\sqrt{ab} \times 2\sqrt{bc} \times 2\sqrt{ca}$$

$$(a+b)(b+c)(c+a) \geq 8\sqrt{ab \cdot bc \cdot ca}$$

$$(a+b)(b+c)(c+a) \geq 8abc$$

ដូចនេះ យើងឃើញថា $(a+b)(b+c)(c+a) \geq 8abc$ មែន ។

២១. បង្ហាញថា $a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca$:

ដោយ a, b, c ជាចំនួនពិតវិជ្ជមាន យើងបាន :

$$\bullet (a-b)^2 \geq 0 \Leftrightarrow a^2 - 2ab + b^2 \geq 0 \Leftrightarrow a^2 + b^2 \geq 2ab \quad (i)$$

$$\bullet (b-c)^2 \geq 0 \Leftrightarrow b^2 - 2bc + c^2 \geq 0 \Leftrightarrow b^2 + c^2 \geq 2bc \quad (ii)$$

$$\bullet (c-a)^2 \geq 0 \Leftrightarrow c^2 - 2ca + a^2 \geq 0 \Leftrightarrow c^2 + a^2 \geq 2ca \quad (iii)$$

ដោយបូកអង្គនឹងអង្គនៃ (i)+(ii)+(iii) យើងបាន :

$$(a^2 + b^2) + (b^2 + c^2) + (c^2 + a^2) \geq 2ab + 2bc + 2ca$$

$$2(a^2 + b^2 + c^2) \geq 2(ab + bc + ca)$$

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca$$

ដូចនេះ យើងឃើញថា $a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca$ មែន ។

២២. រកបួសគត់របស់សមីការ

យើងមាន $2(x+y)+16=3xy$

$$2x+2y+16=3xy$$

$$3xy-2x-2y=16$$

$$3xy-2x-2y+\frac{4}{3}=16+\frac{4}{3} \quad \left(\text{ថែម } \frac{4}{3}\right)$$

$$x(3y-2)-\frac{2}{3}(3y-2)=\frac{48+4}{3}$$

$$\left(x-\frac{2}{3}\right)(3y-2)=\frac{52}{3}$$

$$3\left(x-\frac{2}{3}\right)(3y-2)=52$$

$$(3x-2)(3y-2)=52$$

ដោយចង់រកតែបួសគត់នៃ x និង y ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់

ហើយ $52 = \begin{cases} 1 \times 52 \\ 2 \times 26 \\ 4 \times 13 \end{cases}$ ឬ $52 = \begin{cases} 52 \times 1 \\ 26 \times 2 \\ 13 \times 4 \end{cases}$

ដូចនេះ គូប្រសព្វតំដែលរកឃើញរួមមាន:

$$\begin{cases} x=1 \\ y=18 \end{cases}, \begin{cases} x=2 \\ y=5 \end{cases} \text{ ឬ } \begin{cases} x=18 \\ y=1 \end{cases}, \begin{cases} x=5 \\ y=2 \end{cases}$$

ដូចនេះ សមីការមានបួសជានិច្ច ។

ដូចនេះ យើងទាញបានផលបូក $S = 1005$ ។

២៥. គណនាលីមីត $\lim_{x \rightarrow 0} x^x$

តាង $y = x^x$ នាំឱ្យ $\ln y = \ln x^x$ សមមូល $\ln y = x \ln x$
យើងអាចបំប្លែងបាន $\ln y = \frac{\ln x}{\frac{1}{x}}$ (សក្ខខណ្ឌ $x > 0$)

យើងបាន $\lim_{x \rightarrow 0} \ln y = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}}$ (រាងមិនកំណត់)

-យើងអាចដោះស្រាយតាមរបៀបទី១ (ដោះដោយតាង) :

តាង $u = \frac{1}{x}$ នាំឱ្យ $x = \frac{1}{u}$ បើ $x \rightarrow 0^+$ នោះ $u \rightarrow +\infty$
(បានជាហ៊ានដាក់ $x \rightarrow 0^+$ ព្រោះ $x > 0$ ខិតជិតពីខាងស្តាំ)

យើងបាន :

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} = \lim_{u \rightarrow +\infty} \frac{\ln \frac{1}{u}}{u} = \lim_{u \rightarrow +\infty} \frac{\ln u^{-1}}{u} = - \lim_{u \rightarrow +\infty} \frac{\ln u}{u} = 0$$

(ព្រោះតាមរូបមន្ត $\frac{1}{a} = a^{-1}$, $\log_a b^x = x \log_a b$, $\lim_{u \rightarrow +\infty} \frac{\ln u}{u} = 0$)

$$\text{នាំឱ្យ } \lim_{x \rightarrow 0} \ln y = 0 \Leftrightarrow \ln(\lim_{x \rightarrow 0} y) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} y = e^0 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 0} x^x = 1 \quad \forall$$

- យើងអាចដោះស្រាយតាមរបៀបទី២ (ឡូព័តាល់) :

$$\text{ចំពោះ } \lim_{x \rightarrow 0} \ln y = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\frac{x}{x}}{\frac{1}{x^2}} = \lim_{x \rightarrow 0} (-x) = 0$$

(ធ្វើដេរីវេទាំងភាគយក និងភាគបែង)

$$\text{នាំឱ្យ } \lim_{x \rightarrow 0} \ln y = 0 \Leftrightarrow \ln(\lim_{x \rightarrow 0} y) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} y = e^0 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 0} x^x = 1 \quad \forall$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនាលើក្រោយបាន $\lim_{x \rightarrow 0} x^x = 1$ ។

២៦. គណនា A : យើងមាន

$$A = 2010(2011^{2010} + 2011^{2009} + 2011^{2008} + \dots + 2011^2 + 2012) + 1$$

$$A = (2011-1)(2011^{2010} + 2011^{2009} + 2011^{2008} + \dots + 2011^2 + 2011 + 1) + 1$$

$$A = (2011^{2011} - 1^{2011}) + 1 = 2011^{2011} - 1 + 1 = 2011^{2011}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $A = 2011^{2011}$ ។

២៧. បង្ហាញថា

$$(a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) - (a^8-b^8) = 0$$

$$\begin{aligned} \text{ពិនិត្យ } a^8 - b^8 &= (a^4 - b^4)(a^4 + b^4) \\ &= (a^2 - b^2)(a^2 + b^2)(a^4 + b^4) \\ &= (a-b)(a+b)(a^2 + b^2)(a^4 + b^4) \end{aligned}$$

តែបម្រាប់ : $a-b=1$

យើងបាន $a^8 - b^8 = (a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4)$ នាំឱ្យ

$$\begin{aligned} (a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) - (a^8-b^8) &= 0 \\ (a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) - (a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) &= 0 \\ 0 &= 0 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $(a+b)(a^2+b^2)(a^4+b^4) - (a^8-b^8) = 0$ ។

២៨. គណនា $A = \left(1 - \frac{1}{2}\right) \times \left(1 - \frac{1}{3}\right) \times \left(1 - \frac{1}{4}\right) \times \dots \times \left(1 - \frac{1}{2011}\right)$

$$\begin{aligned} A &= \left(1 - \frac{1}{2}\right) \times \left(1 - \frac{1}{3}\right) \times \left(1 - \frac{1}{4}\right) \times \dots \times \left(1 - \frac{1}{2011}\right) \\ &= \left(\frac{2-1}{2}\right) \times \left(\frac{3-1}{3}\right) \times \left(\frac{4-1}{4}\right) \times \dots \times \left(\frac{2011-1}{2011}\right) \\ &= \frac{1}{2} \times \frac{2}{3} \times \frac{3}{4} \times \dots \times \frac{2010}{2011} = \frac{1}{2011} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $A = \frac{1}{2011}$ ។

២៩. ដោះស្រាយសមីការ : $4x^4 - 5x^2 + 1 = 0$

$$\text{យើងមាន : } 4x^4 - 5x^2 + 1 = 0$$

$$4x^4 - 4x^2 - x^2 + 1 = 0$$

$$4x^2(x^2 - 1) - (x^2 - 1) = 0$$

$$(x^2 - 1)(4x^2 - 1) = 0$$

$$(x-1)(x+1)(2x-1)(2x+1) = 0$$

ផលគុណកត្តាស្មើ ០ លុះត្រាកត្តានីមួយៗស្មើ ០ :

$$\text{យើងបាន : } \bullet x-1=0 \Rightarrow x=1$$

$$\bullet x+1=0 \Rightarrow x=-1$$

$$\bullet 2x-1=0 \Rightarrow x=\frac{1}{2}$$

$$\bullet 2x+1=0 \Rightarrow x=-\frac{1}{2}$$

ដូចនេះ សមីការមានឫសបួនគឺ $x = \left\{-1, -\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 1\right\}$ ។

៣០. បង្ហាញថា $\frac{1}{ab+a+1} + \frac{1}{bc+b+1} + \frac{1}{ca+c+1} = 1$

ពិនិត្យអង្គទីមួយ :

- $\frac{1}{ab+a+1} = \frac{1}{ab+a+1}$
- $\frac{1}{bc+b+1} = \frac{1}{bc+b+1} \times \frac{a}{a} = \frac{a}{abc+ab+a}$
 $= \frac{a}{1+ab+a}$ ព្រោះ $abc=1$
- $\frac{1}{ca+c+1} = \frac{1}{ca+c+1} \times \frac{ab}{ab} = \frac{ab}{a \cdot abc+abc+ab}$
 $= \frac{ab}{a+1+ab}$ ព្រោះ $abc=1$

យើងបាន : $\frac{1}{ab+a+1} + \frac{1}{bc+b+1} + \frac{1}{ca+c+1}$
 $= \frac{1}{1+a+ab} + \frac{a}{1+a+ab} + \frac{ab}{1+a+ab}$
 $= \frac{1+a+ab}{1+a+ab} = 1$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{1}{ab+a+1} + \frac{1}{bc+b+1} + \frac{1}{ca+c+1} = 1 \text{ ពិតមែន }} \quad \forall$

៣១. គណនា

$S = \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} + \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} + \frac{1}{4\sqrt{3}+3\sqrt{4}} + \dots + \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}}$

ពិនិត្យ :

$$\begin{aligned} & \frac{1}{(n+1)\sqrt{n}+n\sqrt{n+1}} \\ &= \frac{1}{\sqrt{(n+1)n}(\sqrt{n+1}+\sqrt{n})} \\ &= \frac{(\sqrt{n+1}-\sqrt{n})}{\sqrt{(n+1)n}(\sqrt{n+1}+\sqrt{n})(\sqrt{n+1}-\sqrt{n})} \\ &= \frac{\sqrt{n+1}-\sqrt{n}}{\sqrt{(n+1)n}(n+1-n)} = \frac{\sqrt{n+1}-\sqrt{n}}{\sqrt{(n+1)n}} \\ &= \frac{\sqrt{n+1}}{\sqrt{(n+1)n}} - \frac{\sqrt{n}}{\sqrt{(n+1)n}} = \frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \end{aligned}$$

យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{1}} - \frac{1}{\sqrt{2}} \\ & + \left\{ \begin{aligned} & \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} = \frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{1}{\sqrt{3}} \\ & \frac{1}{4\sqrt{3}+3\sqrt{4}} = \frac{1}{\sqrt{3}} - \frac{1}{\sqrt{4}} \\ & \dots \dots \dots \end{aligned} \right. \\ & \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}} = \frac{1}{\sqrt{99}} - \frac{1}{\sqrt{100}} \\ & \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} + \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}} = \frac{1}{\sqrt{1}} - \frac{1}{\sqrt{100}} \\ & \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} + \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}} = 1 - \frac{1}{10} = \frac{9}{10} \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{S = \frac{1}{2\sqrt{1}+1\sqrt{2}} + \frac{1}{3\sqrt{2}+2\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{100\sqrt{99}+99\sqrt{100}} = \frac{9}{10}} \quad \forall$

៣២. បង្ហាញថា $2002^{2003} - 2002^{1979}$ ចែកដាច់នឹង 6

យើងមាន :

$$\begin{aligned} & 2002^{2003} - 2002^{1979} \\ &= 2002^{1979}(2002^{24} - 1) \\ &= 2002^{1979}(2002 - 1)(2002^{23} + 2002^{22} + \dots + 2002 + 1) \\ &= 2 \cdot 2002^{1978} \cdot 2001(2002^{23} + 2002^{22} + \dots + 2002 + 1) \\ &= 2 \cdot 2002^{1978} \cdot 3 \cdot 667(2002^{23} + 2002^{22} + \dots + 2002 + 1) \\ &= 6 \cdot 2002^{1978} \cdot 667(2002^{23} + 2002^{22} + \dots + 2002 + 1) \end{aligned}$$

តាមលទ្ធផល ចំនួន $2002^{2003} - 2002^{1979}$ ជាពហុគុណនៃ 6

ដូចនេះ $\boxed{\text{ចំនួន } 2002^{2003} - 2002^{1979} \text{ ចែកដាច់នឹង } 6} \quad \forall$

៣៣. បង្ហាញថា $a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}$

យើងមាន $a+b+c=1$ លើកជាការេ យើងបាន

$$\begin{aligned} & a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ca = 1 \\ & a^2 + b^2 + c^2 = 1 - 2ab - 2bc - 2ca \quad (i) \end{aligned}$$

គ្រប់ចំនួនពិត a, b, c នោះយើងបានវិសមភាព :

$$\begin{cases} a^2 + b^2 \geq 2ab \\ b^2 + c^2 \geq 2bc \\ c^2 + a^2 \geq 2ca \end{cases}$$

$$2a^2 + 2b^2 + c^2 \geq 2ab + 2bc + 2ca \quad (ii)$$

ដោយយក (i)+(ii) នោះយើងបាន :

$$+ \begin{cases} a^2 + b^2 + c^2 = 1 - 2ab - 2bc - 2ca & (i) \\ 2a^2 + 2b^2 + 2c^2 \geq 2ab + 2bc + 2ca & (ii) \end{cases}$$

$$\frac{3a^2 + 3b^2 + 3c^2 \geq 1}{3a^2 + 3b^2 + 3c^2 \geq 1}$$

ទាញបាន $3(a^2 + b^2 + c^2) \geq 1 \Leftrightarrow a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}$

ដូចនេះ ឃើញថា $a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}$ ប្រាកដមែន ។

៣៤. បង្ហាញថា $\log_a b \times \log_b c \times \log_c d \times \dots \times \log_x y \times \log_y a = 1$

តាមរូបមន្តប្តូរគោល $\log_a b = \frac{\log b}{\log a}$ យើងបាន :

$$\log_a b \times \log_b c \times \log_c d \times \dots \times \log_x y \times \log_y a = 1$$

$$\frac{\log b}{\log a} \times \frac{\log c}{\log b} \times \frac{\log d}{\log c} \times \dots \times \frac{\log y}{\log x} \times \frac{\log a}{\log y} = 1$$

$$1 = 1$$

ដូចនេះ $\log_a b \times \log_b c \times \log_c d \times \dots \times \log_x y \times \log_y a = 1$ ។

៣៥. បង្ហាញថា $f(x) + f(y) = f\left(\frac{x+y}{1+xy}\right)$

យើងមាន : $f(x) = \log\left(\frac{1+x}{1-x}\right)$

នាំឱ្យបាន : $f(y) = \log\left(\frac{1+y}{1-y}\right)$

យើងបាន : $f(x) + f(y) = \log\left(\frac{1+x}{1-x}\right) + \log\left(\frac{1+y}{1-y}\right)$

$$= \log\left[\left(\frac{1+x}{1-x}\right)\left(\frac{1+y}{1-y}\right)\right]$$

$$= \log\left(\frac{1+x+y+xy}{1-x-y+xy}\right)$$

$$= \log\left(\frac{(1+xy)+(x+y)}{(1+xy)-(x+y)}\right)$$

ដោយចែកទាំងភាគយក និងភាគបែងនឹង $(1+xy)$

នាំឱ្យបាន : $f(x) + f(y) = \log\left(\frac{(1+xy)+(x+y)}{(1+xy)-(x+y)} \cdot \frac{(1+xy)}{(1+xy)}\right)$

$$= \log\left(\frac{1+\frac{x+y}{1+xy}}{1-\frac{x+y}{1+xy}}\right) = f\left(\frac{x+y}{1+xy}\right)$$

ដូចនេះ ឃើញថា $f(x) + f(y) = f\left(\frac{x+y}{1+xy}\right)$ មែន ។

៣៦. ដោះស្រាយសមីការ $(\sqrt{7+\sqrt{48}})^x + (\sqrt{7-\sqrt{48}})^x = 14$

ឃើញថា : $(\sqrt{7+\sqrt{48}})(\sqrt{7-\sqrt{48}}) = \sqrt{49-48} = 1$

ទាញបាន $(\sqrt{7+\sqrt{48}}) = \frac{1}{(\sqrt{7-\sqrt{48}})} = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^{-1}$

យើងបានសមីការថ្មី (ជំនួស $\sqrt{7+\sqrt{48}}$ ដោយ $\frac{1}{\sqrt{7-\sqrt{48}}}$)

$$\left(\frac{1}{\sqrt{7-\sqrt{48}}}\right)^x + (\sqrt{7-\sqrt{48}})^x = 14$$

តាង $t = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^x$

សមីការទៅជា $\frac{1}{t} + t = 14$ សមមូល $t^2 - 14t + 1 = 0$

មាន $\Delta' = (-7)^2 - 1 = 48$

នាំឱ្យ $t_1 = \frac{-(-7) - \sqrt{48}}{1} = 7 - \sqrt{48} = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^2$

$$t_2 = \frac{-(-7) + \sqrt{48}}{1} = 7 + \sqrt{48} = \frac{1}{7 - \sqrt{48}}$$

$$= (7 - \sqrt{48})^{-1}$$

$$= (\sqrt{7-\sqrt{48}})^{-2}$$

ចំពោះ $t_1 = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^2$

នោះ $(\sqrt{7-\sqrt{48}})^x = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^2$

ទាញបាន $x = 2$

ចំពោះ $t_2 = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^{-2}$

នោះ $(\sqrt{7-\sqrt{48}})^x = (\sqrt{7-\sqrt{48}})^{-2}$

ទាញបាន $x = -2$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = 2 \vee x = -2$ ។

៣៧. បង្ហាញថា :

$$(\log_a b + \log_b a + 2)(\log_a b - \log_{ab} b) \cdot \log_b a - 1 = \log_a b$$

ពិនិត្យ :

$$\begin{aligned} & (\log_a b + \log_b a + 2)(\log_a b - \log_{ab} b) \cdot \log_b a - 1 \\ &= \left(\frac{\log b}{\log a} + \frac{\log a}{\log b} + 2 \right) \left(\frac{\log b}{\log a} - \frac{\log b}{\log ab} \right) \cdot \frac{\log a}{\log b} - 1 \\ &= \left(\frac{\log^2 a + 2 \log a \log b + \log^2 b}{\log a \log b} \right) \left(1 - \frac{\log a}{\log ab} \right) - 1 \\ &= \left(\frac{(\log a + \log b)^2}{\log a \log b} \right) \left(1 - \frac{\log a}{\log a + \log b} \right) - 1 \\ &= \left(\frac{(\log a + \log b)^2}{\log a \log b} \right) \left(\frac{\log a + \log b - \log a}{\log a + \log b} \right) - 1 \\ &= \left(\frac{(\log a + \log b)^2}{\log a \log b} \right) \left(\frac{\log b}{\log a + \log b} \right) - 1 \\ &= \left(\frac{\log a + \log b}{\log a} \right) - 1 = 1 + \log_a b - 1 = \log_a b \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីបង្ហាញរួចហើយថា

$$(\log_a b + \log_b a + 2)(\log_a b - \log_{ab} b) \cdot \log_b a - 1 = \log_a b$$

៣៨. បង្ហាញថា $\frac{1 + \cos a}{1 - \cos a} - \frac{1 - \cos a}{1 + \cos a} = \frac{4 \cot a}{\sin a}$

ពិនិត្យ ព្រមទាំងគណនាអង្គទីមួយ យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \frac{1 + \cos a}{1 - \cos a} - \frac{1 - \cos a}{1 + \cos a} \\ &= \frac{(1 + \cos a)^2 - (1 - \cos a)^2}{(1 - \cos a)(1 + \cos a)} \\ &= \frac{(1 + \cos a - 1 + \cos a)(1 + \cos a + 1 - \cos a)}{(1 - \cos a)(1 + \cos a)} \\ &= \frac{2 \cos a \times 2}{1 - \cos^2 a} = \frac{4 \cos a}{\sin^2 a} = \frac{4}{\sin a} \cdot \frac{\cos a}{\sin a} = \frac{4 \cot a}{\sin a} \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\frac{1 + \cos a}{1 - \cos a} - \frac{1 - \cos a}{1 + \cos a} = \frac{4 \cot a}{\sin a}$ ពិតមែន ។

៣៩. ដោះស្រាយសមីការ : $5^{\log x} = 50 - x^{\log 5}$

ពិនិត្យ $5^{\log x}$ បំពាក់លោការីតនេពែរ គេបាន

$$\ln 5^{\log x} = \log x \cdot \ln 5$$

ហើយ $5^{\log x}$ បំពាក់លោការីតនេពែរ គេបាន

$$\ln x^{\log 5} = \log 5 \cdot \ln x$$

ឃើញថា $\log x \cdot \ln 5 = \log 5 \cdot \ln x$

នាំឱ្យ $5^{\log x} = x^{\log 5}$

ជំនួស $x^{\log 5}$ ដោយ $5^{\log x}$

យើងបានសមីការ $5^{\log x} = 50 - 5^{\log x}$

$$2 \times 5^{\log x} = 50 \Leftrightarrow 5^{\log x} = 25$$

$$5^{\log x} = 25 \Leftrightarrow 5^{\log x} = 5^2$$

ទាញបាន $\log x = 2 \Rightarrow x = 10^2 = 100$ ។

ដូចនេះ សមីការមានឫសគឺ $x = 100$ ។

៤០. គណនាប្រូបាបដែលបោះបានលេខសេស ឬ លេខធំជាង 5

- គ្រាប់ឡកឡាក់មានមុខ 6 នាំឱ្យចំនួនករណីអាចស្មើ 6

- លេខសេសរួមមាន : 1, 3, 5 មាន 3 ករណី

នាំឱ្យប្រូបាបបោះបានលេខសេសគឺ $P(\text{សេស}) = \frac{3}{6}$

- លេខធំជាង 5 គឺមានតែលេខ 6 មាន 1 ករណី

នាំឱ្យប្រូបាបបោះបានលេខធំជាង 5 គឺ $P(\text{លេខធំជាង 5}) = \frac{1}{6}$

យើងបាន : ប្រូបាបដែលបោះបានលេខសេស ឬ លេខធំជាង 5

គឺ $P(\text{សេស})$ ឬ $P(\text{លេខធំជាង 5}) = \frac{3}{6} + \frac{1}{6} = \frac{2}{3}$

ដូចនេះ ប្រូបាបបោះបានលេខសេស ឬ លេខធំជាង 5 ស្មើនឹង $\frac{2}{3}$ ។

៤១. ដោះស្រាយសមីការ

យើងមាន $\sqrt{x + \sqrt{4x + \sqrt{16x + \dots + \sqrt{4^n x + 3}}} = \sqrt{x} + 1$

លើកអង្គទាំងពីរជាការេ និងគណនាជាបន្តបន្ទាប់ យើងបាន :

នាំឱ្យយើងបាន :

ករណី $y = x^5$ នោះ $x \cdot x^5 = 64 \Leftrightarrow x^6 = 2^6 \Rightarrow x = 2$

នាំឱ្យ $y = x^5 \Leftrightarrow y = 2^5 \Rightarrow y = 32$

ដូចនេះ

ប្រព័ន្ធសមីការមានគូដឆ្លើយពីរគឺ :
 $(x = 32, y = 2)$ ឬ $(x = 2, y = 32)$ ។

$b/ \begin{cases} 4^x \cdot 5^y = \frac{1}{400} & (*) \\ 5^x \cdot 6^y = \frac{1}{900} & (**) \end{cases}$

តាម (*) : $4^x \cdot 5^y = \frac{1}{400}$ (បំពាក់ $\ln$ លើអង្គទាំងពីរ)

$$\ln(4^x \cdot 5^y) = \ln\left(\frac{1}{400}\right)$$

$$\ln 4^x + \ln 5^y = \ln 1 - \ln 400$$

$$x \ln 4 + y \ln 5 = 0 - \ln 20^2$$

$$x \ln 4 + y \ln 5 = -2[\ln(4 \cdot 5)]$$

$$x \ln 4 + y \ln 5 = -2 \ln 4 - 2 \ln 5 \quad (i)$$

តាម (**) : $5^x \cdot 6^y = \frac{1}{900}$ (បំពាក់ $\ln$ លើអង្គទាំងពីរ)

$$\ln(5^x \cdot 6^y) = \ln\left(\frac{1}{900}\right)$$

$$\ln 5^x + \ln 6^y = \ln 1 - \ln 900$$

$$x \ln 5 + y \ln 6 = 0 - \ln 30^2$$

$$x \ln 5 + y \ln 6 = -2[\ln(5 \cdot 6)]$$

$$x \ln 5 + y \ln 6 = -2 \ln 5 - 2 \ln 6 \quad (ii)$$

តាម (i) និង (ii) យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} x \ln 4 + y \ln 5 = -2 \ln 4 - 2 \ln 5 \\ x \ln 5 + y \ln 6 = -2 \ln 5 - 2 \ln 6 \end{cases}$$

ដោះស្រាយតាមដេទែមីណង :

$$D = \ln 4 \ln 6 - \ln^2 5$$

$$D_x = (-\ln 4 - 2 \ln 5) \ln 6 - (-2 \ln 5 - 2 \ln 6) \ln 5$$

$$= -2 \ln 4 \ln 6 - 2 \ln 5 \ln 6 + 2 \ln^2 5 + 2 \ln 5 \ln 6$$

$$= -2 \ln 4 \ln 6 + 2 \ln^2 5$$

$$= -2(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)$$

$$D_y = \ln 4(-2 \ln 5 - 2 \ln 6) - \ln 5(-2 \ln 4 - 2 \ln 5)$$

$$= -2 \ln 4 \ln 5 - 2 \ln 4 \ln 6 + 2 \ln 5 \ln 4 + 2 \ln^2 5$$

$$= -2 \ln 4 \ln 6 + 2 \ln^2 5$$

$$= -2(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)$$

នាំឱ្យ $\begin{cases} x = \frac{D_x}{D} = \frac{-2(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)}{(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)} = -2 \\ y = \frac{D_y}{D} = \frac{-2(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)}{(\ln 4 \ln 6 - \ln^2 5)} = -2 \end{cases}$

ដូចនេះ

ប្រព័ន្ធសមីការមានគូដឆ្លើយពីរគឺ :
 $x = -2, y = -2$ ។

៤៤. បង្ហាញថា

$$(1+a_1)(1+a_2)(1+a_3)\dots(1+a_n) \geq 2^n$$

ដោយ a ជាចំនួនវិជ្ជមាន នោះយើងបាន :

$$\begin{cases} 1+a_1 \geq 2\sqrt{a_1} \\ 1+a_2 \geq 2\sqrt{a_2} \\ 1+a_3 \geq 2\sqrt{a_3} \\ \dots\dots\dots \\ 1+a_n \geq 2\sqrt{a_n} \end{cases} \times$$

$$(1+a_1)(1+a_2)(1+a_3)\dots(1+a_n) \geq 2^n \sqrt{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$$

សម្មតិកម្ម ផលគុណ $a_1 \cdot a_2 \cdot a_3 \times \dots \times a_n = 1$

នោះយើងបាន $(1+a_1)(1+a_2)(1+a_3)\dots(1+a_n) \geq 2^n$

ដូចនេះ $(1+a_1)(1+a_2)(1+a_3)\dots(1+a_n) \geq 2^n$ ។

៤៥. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

$a/ \begin{cases} 7x^3 - 3x^2y - 21xy^2 + 26y^3 = 342 \\ 9x^3 - 21x^2y + 33xy^2 - 28y^3 = 344 \end{cases}$

ដោយបូកអង្គនឹងអង្គ យើងបាន :

$$\begin{aligned} &+ \begin{cases} 7x^3 - 3x^2y - 21xy^2 + 26y^3 = 342 \\ 9x^3 - 21x^2y + 33xy^2 - 28y^3 = 344 \end{cases} \\ \hline &16x^3 - 24x^2y + 12xy^2 - 2y^3 = 686 \\ &8x^3 - 12x^2y + 6xy^2 - y^3 = 343 \\ &(2x)^3 - 3 \cdot (2x)^2 \cdot y + 3 \cdot (2x) \cdot y^2 - y^3 = 7^3 \\ &\quad\quad\quad (2x-y)^3 = 7^3 \\ &\quad\quad\quad 2x-y = 7 \quad (i) \end{aligned}$$

ដោយដកអង្គនឹងអង្គ យើងបាន :

$$\begin{array}{r} 7x^3 - 3x^2y - 21xy^2 + 26y^3 = 342 \\ - \quad 9x^3 - 21x^2y + 33xy^2 - 28y^3 = 344 \\ \hline -2x^3 + 18x^2y - 54xy^2 + 54y^3 = -2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} x^3 - 9x^2y + 27xy^2 - 27y^3 = 1 \\ x^3 - 3 \cdot x^2 \cdot (3y) + 3 \cdot x \cdot (3y)^2 - (3y)^3 = 1 \\ (x - 3y)^3 = 1^3 \end{array}$$

$$x - 3y = 1 \quad (ii)$$

តាមរយៈ (i) និង (ii) យើងបានប្រព័ន្ធសមីការថ្មី៖

$$\begin{cases} 2x - y = 7 \\ x - 3y = 1 \end{cases} \text{ សមមូល } \begin{cases} 2x - y = 7 \\ -2x + 6y = -2 \end{cases}$$

$$\text{នាំឱ្យ } x = 1 + 3y = 1 + 3 = 4 \quad 5y = 5 \Rightarrow y = 1$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ $x = 4 \wedge y = 1$ ។

$$b/ \begin{cases} 4^x \cdot 3^{y+1} + 27^y = 171 \\ 8^x + 2^x \cdot 3^{1+2y} = 172 \end{cases} \text{ យើងអាចសរសេរជា}$$

$$\begin{cases} (2^x)^2 \cdot 3 \cdot 3^y + (3^y)^3 = 171 \\ (2^x)^3 + 2^x \cdot 3 \cdot (3^y)^2 = 172 \end{cases} \text{ រៀបឱ្យតាមលំដាប់}$$

ដោយបូកអង្គនឹងអង្គ :

$$\begin{array}{r} 3 \cdot (2^x)^2 \cdot 3^y + (3^y)^3 = 171 \\ + \quad (2^x)^3 + 3 \cdot 2^x \cdot (3^y)^2 = 172 \\ \hline (2^x)^3 + 3 \cdot (2^x)^2 \cdot 3^y + 3 \cdot 2^x \cdot (3^y)^2 + (3^y)^3 = 343 \\ (2^x + 3^y)^3 = 7^3 \\ 2^x + 3^y = 7 \quad (i) \end{array}$$

ដោយដកអង្គនឹងអង្គ :

$$\begin{array}{r} 3 \cdot (2^x)^2 \cdot 3^y + (3^y)^3 = 171 \\ - \quad (2^x)^3 + 3 \cdot 2^x \cdot (3^y)^2 = 172 \\ \hline (3^y)^3 - 3 \cdot 2^x \cdot (3^y)^2 + 3 \cdot (2^x)^2 \cdot 3^y - (2^x)^3 = -1 \\ (3^y - 2^x)^3 = (-1)^3 \\ 3^y - 2^x = -1 \quad (ii) \end{array}$$

ដោយយក (i)+(ii) យើងបាន :

$$\begin{array}{r} 2^x + 3^y = 7 \\ + \quad 3^y - 2^x = -1 \\ \hline 2 \cdot 3^y = 2 \cdot 3 \\ 3^y = 3 \Rightarrow y = 1 \end{array}$$

ចំពោះ $y = 1$ នោះ $2^x + 3^y = 7$

$$2^x = 7 - 3$$

$$2^x = 2^2 \Rightarrow x = 2$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ $x = 2$ និង $y = 1$ ។

៤៦. រកចំនួនមានលេខប្រាំខ្ទង់នោះ

-ចំនួនតាមខ្ទង់នីមួយៗត្រូវតែ ធំជាង 0 (ព្រោះខ្ទង់ដើមគឺ x បើ

$x = 0$ វាពុំមែនជាលេខប្រាំខ្ទង់ទេ វាគឺជាលេខបួនខ្ទង់) និងតូចជាង ១០

ស្មើ 9 (ព្រោះ បើធំជាង៩ វាជាលេខច្រើនខ្ទង់ នាំឱ្យចំនួនខ្ទង់លើសពី៩) ។

យើងមានចំនួន : $x, x+1, x+2, 3x, x+3$ នាំឱ្យ

$$\begin{cases} 0 < x \leq 9 \\ 0 < x+1 \leq 9 \\ 0 < x+2 \leq 9 \\ 0 < 3x \leq 9 \\ 0 < x+3 \leq 9 \end{cases} \text{ សមមូល } \begin{cases} 0 < x \leq 9 \\ 0 < x \leq 8 \\ 0 < x \leq 7 \\ 0 < x \leq 3 \\ 0 < x \leq 6 \end{cases}$$

តាមរយៈលក្ខខណ្ឌទាំង៥ខាងលើ លក្ខខណ្ឌរួមគឺ $0 < x \leq 3$

មានន័យថា : $x = \{1, 2, 3\}$

ចំពោះ $x = 1$ ចំនួននោះគឺ 12334 មិនយក (ព្រោះមិនជាការប្រកាស)

ចំពោះ $x = 2$ ចំនួននោះគឺ 23465 មិនយក (ព្រោះមិនជាការប្រកាស)

ចំពោះ $x = 3$ ចំនួននោះគឺ $34596 = 186^2$ (ជាការប្រកាស)

ដូចនេះ ចំនួនមានលេខប្រាំខ្ទង់នោះគឺ 34596 ។

៤៧. គណនាផលបូក S : យើងមាន

$$S = \frac{1}{1+\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}+\sqrt{3}} + \frac{1}{\sqrt{3}+\sqrt{4}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2024}+\sqrt{2025}}$$

ពិនិត្យ រួចបូកអង្គនឹងអង្គ នៃកន្សោមខាងក្រោម

$$(\sqrt{2}-1)(\sqrt{2}+1)=1 \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{2}+1} = \sqrt{2}-1$$

$$(\sqrt{3}-\sqrt{2})(\sqrt{3}+\sqrt{2})=1 \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{3}+\sqrt{2}} = \sqrt{3}-\sqrt{2}$$

$$(\sqrt{4}-\sqrt{3})(\sqrt{4}+\sqrt{3})=1 \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{4}+\sqrt{3}} = \sqrt{4}-\sqrt{3}$$

$$(\sqrt{2025}-\sqrt{2024})(\sqrt{2025}+\sqrt{2024})=1 \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{2025}+\sqrt{2024}} = \sqrt{2025}-\sqrt{2024}$$

$$S = \frac{1}{1+\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}+\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2024}+\sqrt{2025}} = \sqrt{2025} - 1 = 45 - 1 = 44$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបាន $S = 44$ ។

៤៨. ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $f(n)=3^{2n}+7$ ចែកដាច់នឹង 8

យើងមាន $f(n)=3^{2n}+7$

ចំពោះ $n=0: f(0)=3^0+7=1+7=8$ ចែកដាច់នឹង 8

$n=1: f(1)=3^2+7=9+7=16$ ចែកដាច់នឹង 8

.....

ឧបមាថា វាពិតដល់ $n=k: f(k)=3^{2k}+7$ ចែកដាច់នឹង 8

យើងនឹងស្រាយបញ្ជាក់ថា $n=k+1$ ក៏ចែកដាច់នឹង 8 ដែរ

ចំពោះ $n=k+1: f(k+1)=3^{2(k+1)}+7$

$$=3^{2k+2}+7$$

$$=9 \cdot 3^{2k}+7$$

$$=8 \cdot 3^{2k}+(3^{2k}+7)$$

ដោយ $8 \cdot 3^{2k}$ ចែកដាច់នឹង 8 (ព្រោះ $8 \cdot 3^{2k}$ ជាពហុគុណនៃ 8)

និង $3^{2k}+7$ ចែកដាច់នឹង 8 (ឧបមាថាពិត ខាងលើ)

នាំឱ្យ $f(k+1)=8 \cdot 3^{2k}+(3^{2k}+7)$ ចែកដាច់នឹង 8

ដូចនេះ $f(n)=3^{2n}+7$ ចែកដាច់នឹង 8 គ្រប់ n ជាចំនួនគត់ ។

យើងអាចបកស្រាយតាមវិធីម្យ៉ាងទៀត

$9 \equiv 1 [8]$ (មានន័យថា 9 ចែកដាច់នឹង 8 ឱ្យសំណល់ 1)

$9^n \equiv 1^n [8]$ (អាចលើកជាស្វ័យគុណបាន គ្រប់ n ជាចំនួនគត់)

$3^{2n} \equiv 1 [8]$ (ព្រោះ $9=3^2$ ហើយ $1^n=1$)

$3^{2n}+7 \equiv 1+7 [8]$ សមមូល $3^{2n}+7 \equiv 8 [8]$

តែ $8 \equiv 0 [8]$ នាំឱ្យ $3^{2n}+7 \equiv 0 [8]$ ដែរ

ដូចនេះ $f(n)=3^{2n}+7$ ចែកដាច់នឹង 8 គ្រប់ n ជាចំនួនគត់ ។

៤៩. គណនា $g(3)$:

យើងមាន $f(x)=2x+1$

ឱ្យ $f(x)=3$ សមមូល $2x+1=3 \Rightarrow x=1$

ហើយមាន $g[f(x)]=x^2+3x+1$

នាំឱ្យ $g(3)=1^2+3 \cdot 1+1$ (ព្រោះ $f(x)=3$ និង $x=1$)

$$g(3)=5$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $g(3)=5$ ។

៥០. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\frac{n}{3}+\frac{n^2}{2}+\frac{n^3}{6}$ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន

តាង $A=\frac{n}{3}+\frac{n^2}{2}+\frac{n^3}{6}$

$$\begin{aligned} \text{យើងបាន } A &= \frac{2n+3n^2+n^3}{6} \\ &= \frac{n(2+3n+n^2)}{6} \\ &= \frac{n(n+1)(n+2)}{6} \end{aligned}$$

បើ A ជាចំនួនគត់ លុះត្រាតែ $n(n+1)(n+2)$ ចែកដាច់នឹង 6

មានន័យថា $n(n+1)(n+2)$ ចែកដាច់នឹង 2 ផង និង 3 ផង

-បើ n ជាចំនួនគត់ នោះ $n, (n+1), (n+2)$ ជាបីចំនួនគត់តាម

-បីចំនួនគត់តាមរយៈហេតុអ្វី ក៏មានចំនួនគត់មួយដែរ

នាំឱ្យ $n(n+1)(n+2)$ ចែកដាច់នឹង 2

-បីចំនួនគត់តាមរយៈហេតុអ្វី ក៏មានចំនួនមួយជាពហុគុណ

នៃ 3 ដែរ នាំឱ្យ $n(n+1)(n+2)$ ចែកដាច់នឹង 2

នោះយើងបាន $n(n+1)(n+2)$ ចែកដាច់នឹង 6

ដូចនេះ គ្រប់ចំនួនគត់វិជ្ជមាន n នោះ $\frac{n}{3}+\frac{n^2}{2}+\frac{n^3}{6}$ ក៏ជាចំនួនគត់វិជ្ជមានដែរ ។

៥១. គណនា $S=\frac{1}{1 \cdot 2}+\frac{1}{2 \cdot 3}+\frac{1}{3 \cdot 4}+\dots+\frac{1}{2010 \cdot 2011}$

ពិនិត្យ : $\frac{1}{n}-\frac{1}{n+1}=\frac{n+1-n}{n(n+1)}=\frac{1}{n(n+1)}$

តាមលំនាំខាងលើគេអាចបំបែកបាន ដូចខាងក្រោម :

$$\begin{aligned} \left. \begin{aligned} \frac{1}{1 \cdot 2} &= \frac{1}{1} - \frac{1}{2} \\ \frac{1}{2 \cdot 3} &= \frac{1}{2} - \frac{1}{3} \\ \frac{1}{3 \cdot 4} &= \frac{1}{3} - \frac{1}{4} \\ &\dots\dots\dots \\ \frac{1}{2010 \cdot 2011} &= \frac{1}{2010} - \frac{1}{2011} \end{aligned} \right\} \text{បូកអង្គនឹងអង្គ} \\ \hline \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{2010 \cdot 2011} &= \frac{1}{1} - \frac{1}{2011} \end{aligned}$$

$$\text{ឬ } \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{2010 \cdot 2011} = \frac{2010}{2011}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{ក្រោយពីគណនាផលបូក } S = \frac{2010}{2011} \quad \text{។}}$

៥២. គណនា $x^{2011} + \frac{1}{x^{2011}}$

យើងមាន $x^2 + x + 1 = 0$ ទាញបាន $x + \frac{1}{x} = -1$ នោះ

$$\begin{aligned} \bullet \left(x + \frac{1}{x}\right)\left(x + \frac{1}{x}\right) &= (-1)(-1) \Leftrightarrow x^2 + 2 + \frac{1}{x^2} = 1 \Leftrightarrow x^2 + \frac{1}{x^2} = -1 \\ \bullet \left(x + \frac{1}{x}\right)\left(x^2 + \frac{1}{x^2}\right) &= (-1)(-1) \Leftrightarrow x^3 + \frac{1}{x^3} + x + \frac{1}{x} = 1 \Leftrightarrow x^3 + \frac{1}{x^3} = 2 \\ \bullet \left(x + \frac{1}{x}\right)\left(x^3 + \frac{1}{x^3}\right) &= (-1) \cdot 2 \Leftrightarrow x^4 + \frac{1}{x^4} + x^2 + \frac{1}{x^2} = -2 \Leftrightarrow x^4 + \frac{1}{x^4} = -1 \\ \bullet \left(x + \frac{1}{x}\right)\left(x^4 + \frac{1}{x^4}\right) &= (-1)(-1) \Leftrightarrow x^5 + \frac{1}{x^5} + x^3 + \frac{1}{x^3} = 1 \Leftrightarrow x^5 + \frac{1}{x^5} = -1 \\ \bullet \left(x + \frac{1}{x}\right)\left(x^5 + \frac{1}{x^5}\right) &= (-1)(-1) \Leftrightarrow x^6 + \frac{1}{x^6} + x^4 + \frac{1}{x^4} = 1 \Leftrightarrow x^6 + \frac{1}{x^6} = 2 \end{aligned}$$

តាមលំនាំនេះ យើងអាចទាញបានតួទូទៅគឺ :

$$\bullet x^n + \frac{1}{x^n} = \begin{cases} -1 & \text{បើ } n \neq 3k \\ 2 & \text{បើ } n = 3k \end{cases} \quad \text{ដែល } k \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ}$$

ដោយ $2011 = 3 \cdot 670 + 1$ មានទម្រង់ខុសពី $3k$

នាំឱ្យ $x^{2011} + \frac{1}{x^{2011}} = -1$

ដូចនេះ $\boxed{\text{ក្រោយពីគណនា ឃើញថា } x^{2011} + \frac{1}{x^{2011}} = -1 \quad \text{។}}$

៥៣. រកចំនួន $\overline{abcd}$ នោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន ចំនួន $\overline{abcd}$ ជាការប្រាកដ

យើងបាន $\overline{abcd} = n^2$ ដែល n ជាចំនួនគត់

យើងសរសេរបាន $\overline{ab00} + \overline{cd} = n^2$

នោះទាញបាន $100\overline{ab} + \overline{cd} = n^2 \quad (1)$

បម្រាប់បន្ថែម $\overline{ab} - \overline{cd} = 1$ ឬ $\overline{ab} = 1 + \overline{cd} \quad (2)$

យក (2) ជំនួសក្នុង (1) :

$$100(1 + \overline{cd}) + \overline{cd} = n^2$$

$$100 + 100\overline{cd} + \overline{cd} = n^2$$

$$101\overline{cd} = n^2 - 100$$

$$\overline{cd} = \frac{(n-10)(n+10)}{101}$$

-យល់ថា : $\overline{cd}$ ជាចំនួនគត់ នោះត្រូវតែមានកត្តាមួយ ក្នុងចំណោមកត្តា $(n-10)$ និង $(n+10)$ ដែលត្រូវតែចែកដាច់នឹង 101 ព្រោះ 101 ជាចំនួនបឋម ។ នោះយើងទាញបាន :

$$n-10=101 \text{ ឬ } n+10=101$$

នាំឱ្យ $n=111$ ឬ $n=91$

-ចំពោះ $n=111$ មិនយក ព្រោះ n^2 ជាលេខ៤ខ្ទង់ នោះ $n < 100$

-ចំពោះ $n=91$ នោះ $n^2 = 8281$ យក

ដូចនេះ $\boxed{\text{ចំនួននោះគឺ } \overline{abcd} = n^2 = 8281 \quad \text{។}}$

៥៤. បង្ហាញថា $n! > 3^n$ **ចំពោះ** $n \geq 7$

យើងមាន $n! > 3^n$

-ចំពោះ $n=7$ នោះ $7! = 5040 > 3^7 = 2187$: ពិត

-ចំពោះ $n=8$ នោះ $8! = 40320 > 3^8 = 6561$: ពិត

-ឧបមាថាវាពិតរហូតដល់ $n=k$ នោះ $k! > 3^k$: ពិត

-យើងនឹងស្រាយបញ្ជាក់ថា វានៅតែពិតចំពោះ $n=k+1$

យើងបាន $(k+1)! > 3^{k+1}$

$$(k+1) \cdot k! > 3 \cdot 3^k$$

ដោយ $k! > 3^k$ ហើយ $(k+1) > 3$

នោះយើងបាន $(k+1) \cdot k! > 3 \cdot 3^k$ គឺជាការពិត

ដូចនេះ $\boxed{\text{ឃើញថា } n! > 3^n \text{ ចំពោះគ្រប់ចំនួនពិតវិជ្ជមាន } n \geq 7 \quad \text{។}}$

-ព្រោះបើ $k! > 3^k$ និង $(k+1) > 3$ នាំឱ្យ $(k+1)k! > 3 \cdot 3^k$

ឬ $(k+1)! > 3^{k+1}$ ។

៥៥. បង្ហាញឱ្យឃើញថា f **ជាអនុគមន៍ខួប**

អនុគមន៍ f មានដែនកំណត់ $D = [0, +\infty)$

ចំពោះ គ្រប់ $x \in D$ នោះ $x+2a \in D$ ព្រោះ $a > 0$

យើងមាន : $f(x+a) = \frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2}$

នាំឱ្យ $f(x+2a) = f((x+a)+a)$

$$= \frac{1}{2} + \sqrt{f(x+a) - f(x+a)^2}$$

$$= \frac{1}{2} + \sqrt{\left(\frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2}\right) - \left(\frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2}\right)^2}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{2} + \sqrt{\left(\frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2}\right) - \left(\frac{1}{4} + \sqrt{f(x) - f(x)^2} + f(x) - f(x)^2\right)} \\
 &= \frac{1}{2} + \sqrt{\frac{1}{2} + \sqrt{f(x) - f(x)^2} - \frac{1}{4} - \sqrt{f(x) - f(x)^2} - f(x) + f(x)^2} \\
 &= \frac{1}{2} + \sqrt{\frac{1}{4} - f(x) + f(x)^2} \\
 &= \frac{1}{2} + \sqrt{\left(f(x) - \frac{1}{2}\right)^2} \\
 &= \frac{1}{2} + f(x) - \frac{1}{2} \\
 &= f(x)
 \end{aligned}$$

ព្រោះ $f(x) \geq \frac{1}{2}$ ចំពោះ $x \geq 0$

យើងបាន $f(x+2a) = f(x)$ ចំពោះ គ្រប់ $x \in [0, +\infty)$

ដូចនេះ អនុគមន៍ f ជាអនុគមន៍ខួបនៅលើ $[0, +\infty)$ ។

៥៦. បង្ហាញឱ្យឃើញថា $0! = 1$

យើងមាន : $n! = n \times (n-1) \times (n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$

វាពិតចំពោះ n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

មានន័យថា $n = \{1, 2, 3, \dots\}$

យើងអាចសរសេរបានដូចម្តងខាងក្រោម :

$$n! = n \times (n-1)!$$

ព្រោះដោយសារ $(n-1)! = (n-1) \times (n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$

$$\text{យើងទាញបាន } (n-1)! = \frac{n!}{n}$$

គណនាតម្លៃជាលេខ ចំពោះ $n = 1$

$$\text{នាំឱ្យ } (1-1)! = \frac{1!}{1} \Leftrightarrow 0! = \frac{1}{1} = 1$$

ដូចនេះ ឃើញថា $0! = 1$ ពិតប្រាកដមែន ។

ព្រោះ $1! = 1$

៥៧. បង្ហាញថា $F = \frac{21n+4}{14n+3}$ **ជាប្រភាគសម្រួលមិនបាន**

តាង d ជាតួចែករួមធំបំផុតនៃ $21n+4$ និង $14n+3$

យើងបាន $21n+4 = ad$ ដែល a ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

$14n+3 = bd$ ដែល b ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

$$\begin{aligned}
 \text{ចងជាប្រព័ន្ធ} \quad &\begin{cases} 21n+4 = ad & (\times 2) \\ 14n+3 = bd & (\times 3) \end{cases} \\
 \Leftrightarrow &\begin{cases} 42n+8 = 2ad & (i) \\ 42n+9 = 3bd & (ii) \end{cases}
 \end{aligned}$$

ដោយយក $(ii) - (i)$ យើងបាន :

$$\begin{aligned}
 &\begin{cases} 42n+9 = 3bd \\ 42n+8 = 2ad \end{cases} \\
 &\hline
 &1 = (3b-2a)d
 \end{aligned}$$

ដោយ a និង b ជាចំនួនគត់ នោះ $3b-2a$ ក៏ជាចំនួនគត់ដែរ

ហើយ d ជាតួចែករួមធំបំផុត ត្រូវតែជាចំនួនគត់

-យល់ថា : ផលគុណពីរចំនួនគត់ស្មើ 1 មានតែមួយករណីគត់

គឺចំនួនគត់នីមួយៗស្មើគ្នា ហើយស្មើនឹង 1 ។

ទាញបាន $d = 1$

ដូចនេះ $F = \frac{21n+4}{14n+3}$ ជាប្រភាគសម្រួលមិនបាន ។

៥៨. រកចំនួនគត់ចម្បងជាតួចប់ផុត

-តាមបម្រាប់ : យើងពុំដឹងចំនួនខ្ទង់ នៃចំនួននោះទេ

តែវាមានលេខ 6 នៅខ្ទង់ឯកតា (ខ្ទង់រាយ)

-យើងអាចតាងចំនួននោះដោយ : $\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n 6}$ ដែលទីនេះ

$0 \leq a_1, a_2, a_3, \dots, a_n \leq 9$ និង $\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$ ជាចំនួនគត់

-យើងបានចំនួនថ្មី $\overline{6 a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$

-តាមបម្រាប់យើងបានទំនាក់ទំនង :

$$\begin{aligned}
 4 \times \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n 6} &= \overline{6 a_1 a_2 a_3 \dots a_n} \\
 4(\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n 0} + 6) &= \overline{6000 \dots 0} + \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n} \\
 4(\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n} \times 10 + 6) &= 6 \times 10^n + \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}
 \end{aligned}$$

ដើម្បីឱ្យងាយស្រួលក្នុងការសរសេរ តាង $\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n} = A$

យើងបាន : $4(10A+6) = 6 \cdot 10^n + A$

$$40A+24 = 6 \cdot 10^n + A$$

$$39A = 6 \cdot 10^n - 24$$

$$A = \frac{2 \cdot 10^n - 8}{13} = \frac{2(10^n - 4)}{13}$$

-ដោយ A ជាចំនួនគត់ ហើយ 2 ចែកមិនដាច់នឹង 13 នោះ

មានតែ $10^n - 4$ ចែកដាច់នឹង 13

-យើងនឹងឱ្យតម្លៃ n បន្តបន្ទាប់តូចបំផុតដើម្បីឱ្យ $13|10^n - 4$
(មានន័យថា 13 ជាតួចែកនៃ $10^n - 4$)

-ចំពោះ $n = 1 : 10 - 4 = 6$ ចែកមិនដាច់នឹង 13

$n = 2 : 100 - 4 = 96$ ចែកមិនដាច់នឹង 13

$n = 3 : 1000 - 4 = 996$ ចែកមិនដាច់នឹង 13

$n = 4 : 10000 - 4 = 9996$ ចែកមិនដាច់នឹង 13

$n = 5 : 100000 - 4 = 99996$ ចែកដាច់នឹង 13

.....

-ចំពោះ $n = 5$ យើងបាន $A = \frac{2(10^5 - 4)}{13} = 15384$

ដូចនេះ ចំនួននោះគឺ 153846 ។

៥៩. តើបុរសណា ជាគូនឹងនារីណា ?

-ឃើញថាមានបុរសបីនាក់ចូលស្តីដណ្តឹងនារីបីនាក់ ។ បុរសដែលចូលស្តីដណ្តឹងដំបូង មានជម្រើសបី បុរសចូលស្តីបន្ទាប់មានជម្រើសពីរ និងបុរសចុងក្រោយមានជម្រើសតែមួយគត់
-តាមគោលការណ៍ផលគុណ : ចំនួនជម្រើសទាំងអស់គឺ

$3 \times 2 \times 1 = 3! = 6$ ជម្រើស ដែលជម្រើសទាំងនោះរួមមាន:

- 1) A ជាគូនឹង1 .B ជាគូនឹង2 .C ជាគូនឹង3 (ខុសលក្ខខណ្ឌ គ)
- 2) A ជាគូនឹង1 .B ជាគូនឹង3 .C ជាគូនឹង2 (ខុសលក្ខខណ្ឌ ក)
- 3) A ជាគូនឹង2 .B ជាគូនឹង1 .C ជាគូនឹង3 (ខុសលក្ខខណ្ឌ គ)
- 4) A ជាគូនឹង2 .B ជាគូនឹង3 .C ជាគូនឹង1 (ខុសលក្ខខណ្ឌ គ)
- 5) A ជាគូនឹង3 .B ជាគូនឹង1 .C ជាគូនឹង2 (ខុសលក្ខខណ្ឌ ខ)
- 6) A ជាគូនឹង3 .B ជាគូនឹង2 .C ជាគូនឹង1

-ឃើញថាដើម្បីគោរពតាមលក្ខខណ្ឌមានតែមួយជម្រើសមួយគត់គឺ:

A ជាគូនឹង3 .B ជាគូនឹង2 .C ជាគូនឹង1

ដូចនេះ គូស្វាមីភរិយាថ្មី ដែលគោរពតាមលក្ខខណ្ឌគឺ :

បុរស A ជាគូនឹងនារី3 បុរស B ជាគូនឹងនារី2 បុរស C ជាគូនឹងនារី1 ។

៦០. រក 11 ចំនួននោះ ដែលមិនអវិជ្ជមាន

តាង 11 ចំនួននោះដោយ : $x_1, x_2, x_3, \dots, x_{11} \geq 0$

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបាន :

$$x_1 = (x_2 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})^2 \quad (1)$$

$$x_2 = (x_1 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})^2 \quad (2)$$

$$x_3 = (x_1 + x_2 + x_4 + \dots + x_{11})^2 \quad (3)$$

.....

$$x_{11} = (x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{10})^2 \quad (11)$$

-ដោយដកអង្គនិងអង្គនៃ (1) -(2) យើងបាន :

$$x_1 - x_2 = (x_2 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})^2 - (x_1 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})^2$$

តាមរូបមន្ត $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$ នោះ

$$x_1 - x_2 = [(x_2 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11}) - (x_1 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})] \times [(x_2 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11}) + (x_1 + x_3 + x_4 + \dots + x_{11})]$$

$$= (x_2 - x_1)(x_1 + x_2 + 2x_3 + 2x_4 + \dots + 2x_{11})^2$$

$$= -(x_1 - x_2)(x_1 + x_2 + 2x_3 + 2x_4 + \dots + 2x_{11})^2$$

$$(x_1 - x_2) + (x_1 - x_2)(x_1 + x_2 + 2x_3 + 2x_4 + \dots + 2x_{11})^2 = 0$$

$$(x_1 - x_2)(1 + x_1 + x_2 + 2x_3 + 2x_4 + \dots + 2x_{11})^2 = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } (x_1 - x_2) = 0 \Rightarrow x_1 = x_2$$

$$\text{ហើយ } (1 + x_1 + x_2 + 2x_3 + 2x_4 + \dots + 2x_{11})^2 \neq 0$$

ដោយយក (1) -(3) , (1) -(4) , ... , (1) -(11) តាម

លំនាំខាងលើនោះយើងបាន : $x_1 = x_2 = x_3 = \dots = x_{11}$

$$\text{នាំឱ្យ } x_1 = (x_1 + x_1 + x_1 + \dots + x_1)^2$$

$$x_1 = (10x_1)^2$$

$$x_1 = 100x_1^2$$

$$x_1(1 - 100x_1) = 0$$

$$\text{ទាញបាន } x_1 = 0 \quad , \quad 1 - 100x_1 = 0 \Rightarrow x_1 = \frac{1}{100}$$

ដូចនេះ ចំនួនទាំង 11 ដែលរកឃើញគឺ

$$x_1 = x_2 = x_3 = \dots = x_{11} = 0 \quad \text{ឬ}$$

$$x_1 = x_2 = x_3 = \dots = x_{11} = \frac{1}{100} \quad ។$$

៦១. គណនា $A = (a-1)^{2010} + (b-1)^{2011} + (a-1)^{2012}$

គេឱ្យ a, b, c ផ្ទៀងផ្ទាត់ $\begin{cases} a+b+c=0 \\ ab+bc+ca=0 \end{cases}$

ចំពោះ $a+b+c=0$

$$(a+b+c)^2 = 0$$

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab+bc+ca) = 0$$

ដោយ $ab+bc+ca=0$ នោះយើងបាន

$$a^2 + b^2 + c^2 = 0$$

-យល់ថា : ផលបូកការេនៃមួយចំនួនពិតស្មើ ០ មានន័យថា

ចំនួនពិតទាំងនោះមានតម្លៃស្មើៗគ្នា ហើយស្មើនឹង ០

-នាំឱ្យ $a=b=c=0$

គេបាន : $A = (a-1)^{2010} + (b-1)^{2011} + (a-1)^{2012}$

$$= (0-1)^{2010} + (0-1)^{2011} + (0-1)^{2012}$$

$$= 1 + (-1) + 1 = 1$$

ដូចនេះ ក្រោយពិតណាស់ឃើញថា $A=1$ ។

៦២. គណនា

$$S = \sqrt{1 + \frac{1}{1^2} + \frac{1}{2^2}} + \sqrt{1 + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2}} + \dots + \sqrt{1 + \frac{1}{2010^2} + \frac{1}{2011^2}}$$

ឃើញថា S ជាផលបូកមានតួទូទៅគឺ $\sqrt{1 + \frac{1}{n^2} + \frac{1}{(n+1)^2}}$

ដែលមានចំនួនតួសរុប ២០១០ តួ

$$\text{គេអាចសរសេរជា } S = \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{1 + \frac{1}{n^2} + \frac{1}{(n+1)^2}}$$

$$S = \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{1 + \frac{1}{n^2} + \frac{1}{(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^2(n+1)^2 + (n+1)^2 + n^2}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^2(n^2 + 2n + 1) + (n^2 + 2n + 1) + n^2}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^4 + 2n^3 + n^2 + n^2 + 2n + 1 + n^2}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^4 + 2n^3 + 3n^2 + 2n + 1}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^4 + n^3 + n^2 + n^3 + n^2 + n + n^2 + n + 1}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{n^2(n^2 + n + 1) + n(n^2 + n + 1) + (n^2 + n + 1)}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \sqrt{\frac{(n^2 + n + 1)^2}{n^2(n+1)^2}}$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} \frac{n^2 + n + 1}{n(n+1)} = \sum_{n=1}^{2010} \frac{n(n+1) + 1}{n(n+1)} = \sum_{n=1}^{2010} \left[1 + \frac{1}{n(n+1)} \right]$$

$$= \sum_{n=1}^{2010} 1 + \sum_{n=1}^{2010} \frac{1}{n(n+1)} = 2010 + \sum_{n=1}^{2010} \left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \right)$$

$$\text{យើងបាន } S = 2010 + \sum_{n=1}^{2010} \left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \right)$$

$$= 2010 + \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{2011} \right)$$

$$= 2011 - \frac{1}{2011} = \frac{2011^2 - 1^2}{2011}$$

$$= \frac{(2011-1)(2011+1)}{2011} = \frac{2010 \cdot 2012}{2011}$$

ដូចនេះ ក្រោយពិតណាស់ផលបូក $S = \frac{2010 \cdot 2012}{2011}$ ។

* មូលហេតុ $\sum_{n=1}^{2010} \left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \right) = \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{2011} \right)$ មើលលំហាត់ទី៥១ ។

៦៣. ដោះស្រាយសមីការ :

$$\text{ក. } x^{2010} + x^{2011} + x^{2012} + x^{2013} = 4$$

$$(x^{2010} - 1) + (x^{2011} - 1) + (x^{2012} - 1) + (x^{2013} - 1) = 0$$

តាមរូបមន្ត: $a^n - 1 = (a-1)(a^{n-1} + a^{n-2} + \dots + a + 1)$

$$\bullet x^{2010} - 1 = (x-1)(x^{2009} + x^{2008} + \dots + x + 1)$$

$$\bullet x^{2011} - 1 = (x-1)(x^{2010} + x^{2009} + \dots + x + 1)$$

$$\bullet x^{2012} - 1 = (x-1)(x^{2011} + x^{2010} + \dots + x + 1)$$

$$\bullet x^{2013} - 1 = (x-1)(x^{2012} + x^{2011} + \dots + x + 1)$$

ដើម្បីឱ្យងាយសម្រួលក្នុងការសរសេរ យើងតាង

$$X = x^{2009} + x^{2008} + \dots + x + 1 \text{ នោះយើងបាន}$$

$$+ \begin{cases} x^{2010} - 1 = (x-1)X \\ x^{2011} - 1 = (x-1)(x^{2010} + X) \\ x^{2012} - 1 = (x-1)(x^{2011} + x^{2010} + X) \\ x^{2013} - 1 = (x-1)(x^{2012} + x^{2011} + x^{2010} + X) \end{cases}$$

$$(x^{2010}-1)+(x^{2011}-1)+(x^{2012}-1)+(x^{2013}-1)=$$

$$(x-1)(x^{2012}+2x^{2011}+3x^{2010}+4x)$$

$$\text{នាំឱ្យ } (x-1)(x^{2012}+2x^{2011}+3x^{2010}+4x)=0$$

$$\text{ទាញបាន : } \bullet x-1=0 \Rightarrow x=1$$

$$\bullet x^{2012}+2x^{2011}+3x^{2010}+4x \neq 0$$

ព្រោះ x ជាចំនួនគត់

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x=1$ ។

$$\text{ខ. } x^{2010}+x^{2011}+x^{2012}+x^{2013}=0$$

$$x^{2010}(1+x+x^2+x^3)=0$$

$$\text{ទាញបាន : } \bullet x^{2010}=0 \Rightarrow x=0$$

$$\bullet 1+x+x^2+x^3 \neq 0 \text{ (ព្រោះ } x \text{ ជាចំនួនគត់)}$$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x=0$ ។

៦៤. ដោះស្រាយសមីការ : $\overline{2x9y} = 2^x \cdot 9^y$

-លក្ខខណ្ឌ $0 \leq x \leq 9, 0 \leq y \leq 9$ និង x, y ជាចំនួនគត់

-ពិនិត្យ 2^x ជាចំនួនគត់ នោះ $2^x \cdot 9^y$ ជាចំនួនគត់ដែរ

នាំឱ្យ $\overline{2x9y}$ ជាចំនួនគត់ មានន័យថា y ជាចំនួនគត់ ឬ 0 (1)

-ពិនិត្យ បើ $y > 4$ នោះ $9^4 = 6561 > \overline{2x9y}$ នាំឱ្យ

y ជាចំនួនគត់តូចជាង៤ មានន័យថា $y = \{0, 1, 2, 3\}$ (2)

-តាម (1) និង (2) ទាញបាន $y = 0$ ឬ $y = 2$

-ចំពោះ $y = 0$ នោះ $\overline{2x90} = 2^x \cdot 1 \Leftrightarrow \overline{2x90} = 2^x$

តែ 2^x ជាចំនួនមិនមានលេខ 0 នៅខាងចុងជាដាច់ខាត

នាំឱ្យ $\overline{2x90} = 2^x$ ជាករណីមិនពិត គ្រប់ x ជាចំនួនគត់

-ចំពោះ $y = 2$ នោះ $\overline{2x92} = 2^x \cdot 9^2 \Leftrightarrow \overline{2x92} = 81 \cdot 2^x$

ដោយចំនួន $81 \cdot 2^x$ ជាពហុគុណនៃ៩ នោះ $\overline{2x92}$ ជាពហុគុណ

នៃ៩ ដែរ មានន័យថា $\overline{2x92}$ ចែកដាច់នឹង៩ ។

-ហើយ $\overline{2x92}$ ចែកដាច់នឹង៩ លុះត្រាតែផលបូកលេខតាមខ្ទង់

គឺ $2+x+9+2=13+x=1+3+x=4+x$ ចែកដាច់នឹង៩

មានតែ ចំនួនគត់ $x=5$ តែមួយគត់ដែលនាំឱ្យ $4+x$

ចែកដាច់នឹង៩ (ព្រោះ $0 \leq x \leq 9$)

$$\text{-ផ្ទៀងផ្ទាត់ : } \overline{2x9y} = 2^x \cdot 9^y$$

$$2592 = 2^5 \cdot 9^2$$

$$2592 = 32 \cdot 81$$

$$2592 = 2592$$

ដូចនេះ សមីការមានចម្លើយ $x=5, y=2$ ។

(កុំឃើញរឿងថាពិបាក គេគ្រាន់តែសម្រាយឱ្យយើងយល់ពី

មូលហេតុរបស់វាបានច្បាស់លាស់ប៉ុណ្ណោះ)

៦៥. រកគ្រប់ចំនួនគត់ធម្មជាតិ $N = \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$

$$\text{យើងមាន } \frac{\overline{2a_1 a_2 a_3 \dots a_n 1}}{1a_1 a_2 a_3 \dots a_n 2} = \frac{21}{12} \text{ ដែល}$$

$N = \overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}$ មានចំនួន n តួ នាំឱ្យយើងបាន :

$$\bullet \overline{2a_1 a_2 a_3 \dots a_n 1} = 2 \cdot 10^{n+1} + 10(\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}) + 1$$

$$= 2 \cdot 10^{n+1} + 10N + 1$$

$$\bullet \overline{1a_1 a_2 a_3 \dots a_n 2} = 1 \cdot 10^{n+1} + 10(\overline{a_1 a_2 a_3 \dots a_n}) + 2$$

$$= 10^{n+1} + 10N + 2$$

$$\text{យើងបាន } \frac{2 \cdot 10^{n+1} + 10N + 1}{10^{n+1} + 10N + 2} = \frac{21}{12} \text{ នាំឱ្យ}$$

$$21(10^{n+1} + 10N + 2) = 12(2 \cdot 10^{n+1} + 10N + 1)$$

$$21 \cdot 10^{n+1} + 210N + 42 = 24 \cdot 10^{n+1} + 120N + 12$$

$$210N - 120N = 24 \cdot 10^{n+1} - 21 \cdot 10^{n+1} + 12 - 42$$

$$90N = 3 \cdot 10^{n+1} - 30$$

$$N = \frac{30 \cdot 10^n - 30}{90}$$

$$N = \frac{10^n - 1}{3}$$

$$\text{ពិនិត្យ } 10^n = \underbrace{100 \dots 000}_{n \text{ ដងលេខ } 0} \text{ នាំឱ្យ } 10^n - 1 = \underbrace{99 \dots 999}_{n \text{ ដងលេខ } 9}$$

$$\text{យើងបាន } N = \frac{10^n - 1}{3} = \frac{99 \dots 999}{3} = \underbrace{33 \dots 333}_{n \text{ ដងលេខ } 3}$$

នេះមានន័យថា $N = \{ 3, 33, 333, 3333, \dots \}$

ផ្ទៀងផ្ទាត់ : បើ $N = 3$, $\frac{231}{132} = \frac{21 \times 11}{12 \times 11} = \frac{21}{12}$ ពិត

ដូចនេះ គ្រប់ចំនួនគត់រកបានគឺ $N = \underbrace{33...333}_n$ ដងលេខ 3 ។

៦៦. គណនាផលបូក :

$$S = \frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{1}{3 \cdot 4 \cdot 5} + \dots + \frac{1}{n(n+1)(n+2)}$$

ពិនិត្យ : $\frac{1}{n(n+1)} - \frac{1}{(n+1)(n+2)} = \frac{(n+2) - n}{n(n+1)(n+2)} = \frac{2}{n(n+1)(n+2)}$

ទាញបាន $\frac{1}{n(n+1)(n+2)} = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{n(n+1)} - \frac{1}{(n+1)(n+2)} \right]$

តាមលំនាំនេះ យើងអាចសរសេរបានដូចខាងក្រោម :

$$+ \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3} = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{1 \cdot 2} - \frac{1}{2 \cdot 3} \right] \\ \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 4} = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{2 \cdot 3} - \frac{1}{3 \cdot 4} \right] \\ \frac{1}{3 \cdot 4 \cdot 5} = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{3 \cdot 4} - \frac{1}{4 \cdot 5} \right] \\ \dots \\ \frac{1}{n(n+1)(n+2)} = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{n(n+1)} - \frac{1}{(n+1)(n+2)} \right] \end{array} \right.$$

$$S = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{1 \cdot 2} - \frac{1}{(n+1)(n+2)} \right]$$

$$S = \frac{1}{2} \left[\frac{n^2 + 3n + 2 - 2}{2(n^2 + 3n + 2)} \right]$$

$$S = \frac{n^2 + 3n}{4(n^2 + 3n + 2)}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនាឃើញថា $S = \frac{n^2 + 3n}{4(n^2 + 3n + 2)}$ ។

៦៧. សម្រួលកន្សោម : $(2 + \sqrt{3})^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3})^{2012} + \sqrt{3}$

$$\begin{aligned} \text{តាង } E &= (2 + \sqrt{3})^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3})^{2012} + \sqrt{3} \\ &= (2 + \sqrt{3})^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3})^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3}) + \sqrt{3} \\ &= [(2 + \sqrt{3}) \cdot (2 - \sqrt{3})]^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3}) + \sqrt{3} \\ &= (4 - 3)^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3}) + \sqrt{3} \\ &= 2 - \sqrt{3} + \sqrt{3} \\ &= 2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ សម្រួលបាន $(2 + \sqrt{3})^{2011} \cdot (2 - \sqrt{3})^{2011} + \sqrt{3} = 2$ ។

៦៨. បង្ហាញថា : $\frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1} - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1} = \frac{8}{x^8-1}$

ពិនិត្យ : $\left(\frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1} \right) - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1}$
 $= \left(\frac{(x+1) - (x-1)}{(x-1)(x+1)} \right) - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1}$
 $= \frac{2}{x^2-1} - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1}$
 $= \frac{2(x^2+1) - 2(x^2-1)}{(x^2-1)(x^2+1)} - \frac{4}{x^4+1}$
 $= \frac{2x^2+2-2x^2+2}{x^4-1} - \frac{4}{x^4+1}$
 $= \frac{4}{x^4-1} - \frac{4}{x^4+1} = \frac{4(x^4+1) - 4(x^4-1)}{(x^4-1)(x^4+1)}$
 $= \frac{4x^4+4-4x^4+4}{x^8-1} = \frac{8}{x^8-1}$

ដូចនេះ $\frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1} - \frac{2}{x^2+1} - \frac{4}{x^4+1} = \frac{8}{x^8-1}$ ។

៦៩. គណនាផលបូក $S = \frac{1}{2!} + \frac{2}{3!} + \frac{3}{4!} + \dots + \frac{n}{(n+1)!}$

ពិនិត្យ : $\frac{n}{(n+1)!} = \frac{(n+1)-1}{(n+1)!}$
 $= \frac{(n+1)}{(n+1)!} - \frac{1}{(n+1)!}$
 $= \frac{(n+1)}{(n+1) \cdot n!} - \frac{1}{(n+1)!} = \frac{1}{n!} - \frac{1}{(n+1)!}$

(ព្រោះ $(n+1)! = (n+1) \cdot n!$ ឧទា. $5! = 5 \cdot 4!$)

ឃើញថា គេអាចបំបែក $\frac{n}{(n+1)!} = \frac{1}{n!} - \frac{1}{(n+1)!}$

យើងអាចបំបែកតួនីមួយៗ រួចបូកអង្គនិងអង្គ ដូចខាងក្រោម:

$$+ \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2!} = \frac{1}{1!} - \frac{1}{2!} \\ \frac{2}{3!} = \frac{1}{2!} - \frac{1}{3!} \\ \frac{3}{4!} = \frac{1}{3!} - \frac{1}{4!} \\ \dots \\ \frac{n}{(n+1)!} = \frac{1}{n!} - \frac{1}{(n+1)!} \end{array} \right.$$

$$\frac{1}{2!} + \frac{2}{3!} + \frac{3}{4!} + \dots + \frac{n}{(n+1)!} = \frac{1}{1!} - \frac{1}{(n+1)!}$$

$$S = 1 - \frac{1}{(n+1)!}$$

ដូចនេះ
$$S = 1 - \frac{1}{(n+1)!} = \frac{(n+1)! - 1}{(n+1)!} \quad \text{។}$$

៧០. កំណត់លេខចុងនៃ $\Sigma = 1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2 + 2011^2$
(យល់ដឹង: គេសរសេរ $[13^2] = 9$ មានន័យ លេខខាងចុងនៃ $13^2 = 169$ មានលេខ 9 នៅខាងចុង ។)

ពិនិត្យ

$$[1^2] = [11^2] = [21^2] = \dots = [2001^2] = 1$$

$$[2^2] = [12^2] = [22^2] = \dots = [2002^2] = 4$$

$$[3^2] = [13^2] = [23^2] = \dots = [2003^2] = 9$$

$$[4^2] = [14^2] = [24^2] = \dots = [2004^2] = 6$$

$$[5^2] = [15^2] = [25^2] = \dots = [2005^2] = 5$$

$$[6^2] = [16^2] = [26^2] = \dots = [2006^2] = 6$$

$$[7^2] = [17^2] = [27^2] = \dots = [2007^2] = 9$$

$$[8^2] = [18^2] = [28^2] = \dots = [2008^2] = 4$$

$$[9^2] = [19^2] = [29^2] = \dots = [2009^2] = 1$$

$$[10^2] = [20^2] = [30^2] = \dots = [2010^2] = 0$$

ដោយផលបូកលេខចុងៗ នៃដប់ៗតួជាបន្តបន្ទាប់ស្មើគ្នា គឺ

$$1 + 4 + 9 + 6 + 5 + 6 + 9 + 4 + 1 + 0 = 45 \text{ ហើយ}$$

$$\Sigma = \underbrace{1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2}_{\text{មាន } 201 \text{ នៃដប់ៗតួ}} + 2011^2$$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } [\Sigma] &= [1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2] + [2011^2] \\ &= [201 \times 45] + [2011^2] \\ &= [5 + 1] = 6 \end{aligned}$$

ដូចនេះ
$$\boxed{\text{លេខខាងចុងនៃ } \Sigma \text{ គឺ } [\Sigma] = 6} \quad \text{។}$$

៧១. កំណត់លេខចុងនៃ $\Sigma = 1! + 2! + 3! + \dots + 2010! + 2011!$

(អ្នកគួរគិតថា មួយចំនួនដែលគុណនឹង 10 ឬ បានពីផលគុណនៃ 2 និង 5 សុទ្ធសឹងតែផ្តល់ ចំនួនដែលមានលេខ 0 ខាងចុង)

រូបមន្ត ហ្វាក់តូរ្យែល $n! = n \times (n-1) \times (n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$

យើងបាន :

$$\begin{aligned} [1!] &= 1 & [2!] &= 2 & [3!] &= 6 & [4!] &= 4 & [5!] &= 0 \\ [6!] &= 0 & [7!] &= 0 & [8!] &= 0 & [9!] &= 0 & & \dots \end{aligned}$$

យើងពិនិត្យឃើញថា លេខខាងចុងនៃចំនួនទាំងឡាយ ដែល

ធំជាង 4 សុទ្ធតែជាលេខសូន្យដូចគ្នា ទាំងអស់ នាំឱ្យ :

$$\Sigma = 1! + 2! + 3! + \dots + 2010! + 2011!$$

$$\begin{aligned} [\Sigma] &= [1!] + [2!] + [3!] + \dots + [2010!] + [2011!] \\ &= [1 + 2 + 6 + 4 + 0 + 0 + \dots + 0 + 0 + 0] \\ &= 3 \end{aligned}$$

ដូចនេះ
$$\boxed{\text{លេខខាងចុងនៃ } \Sigma \text{ គឺ } [\Sigma] = 3} \quad \text{។}$$

៧២. គណនាតម្លៃ $A = a^{2012} + ab^{2011}$

យើងមាន $(a + \sqrt{a^2 + 1})(b + \sqrt{b^2 + 1}) = 1 \quad (*)$

-គុណ (*) នឹង $(a - \sqrt{a^2 + 1})$ នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} (a - \sqrt{a^2 + 1})(a + \sqrt{a^2 + 1})(b + \sqrt{b^2 + 1}) &= (a - \sqrt{a^2 + 1}) \\ (a^2 - a^2 - 1)(b + \sqrt{b^2 + 1}) &= (a - \sqrt{a^2 + 1}) \\ -b - \sqrt{b^2 + 1} &= a - \sqrt{a^2 + 1} \quad (1) \end{aligned}$$

-គុណ (*) នឹង $(b - \sqrt{b^2 + 1})$ វិញម្តង នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} (a + \sqrt{a^2 + 1})(b + \sqrt{b^2 + 1})(b - \sqrt{b^2 + 1}) &= (b - \sqrt{b^2 + 1}) \\ (a + \sqrt{a^2 + 1})(b^2 - b^2 - 1) &= (b - \sqrt{b^2 + 1}) \\ -a - \sqrt{a^2 + 1} &= b - \sqrt{b^2 + 1} \quad (2) \end{aligned}$$

-តាម (1) និង (2) ចងជាប្រព័ន្ធ បូកអង្គ និងសម្រួល

$$\begin{aligned} \text{យើងបាន : } &+ \begin{cases} -b - \sqrt{b^2 + 1} = a - \sqrt{a^2 + 1} \\ -a - \sqrt{a^2 + 1} = b - \sqrt{b^2 + 1} \end{cases} \\ &-a - b = a + b \\ &-2a = 2b \\ &a = -b \end{aligned}$$

-នាំឱ្យ $A = a^{2012} + ab^{2011}$

$$= a^{2012} + a(-a)^{2011} = a^{2012} + a(-a)^{2011}$$

$$= a^{2012} + a \cdot (-1)^{2011} \cdot a^{2011} = a^{2012} + (-1) \cdot a^{2012}$$

$$= a^{2012} - a^{2012} = 0$$

ដូចនេះ
$$\boxed{\text{ក្រោយពីគណនា បានផលមក } A = 0} \quad \text{។}$$

៧៣. ដោះស្រាយសមីការ :

យើងមាន $2011^{\log_{2012} x} + x^{\log_{2012} 2011} = 4022$

-តាង $A = 2011^{\log_{2012} x}$

នាំឱ្យ $\log_{2012} A = \log_{2012} 2011^{\log_{2012} x}$
 $\log_{2012} A = \log_{2012} x \cdot \log_{2012} 2011$ (i)

-តាង $B = x^{\log_{2012} 2011}$

នាំឱ្យ $\log_{2012} B = \log_{2012} x^{\log_{2012} 2011}$
 $\log_{2012} B = \log_{2012} 2011 \cdot \log_{2012} x$ (ii)

ដោយផ្ទៀងផ្ទាត់ (i) និង (ii)

យើងបាន $\log_{2012} A = \log_{2012} B$ សមមូល $A = B$

-សមីការទៅជា $2011^{\log_{2012} x} + 2011^{\log_{2012} x} = 4022$
 $2 \cdot 2011^{\log_{2012} x} = 2 \cdot 2011$
 $2011^{\log_{2012} x} = 2011^1$
 $\log_{2012} x = 1$
 $x = 2012$

ដូចនេះ ក្រោយពីដោះស្រាយសមីការមានឫស $x = 2012$ ។

៧៤. ស្រាយថា $a^5 + b^5 = (a^3 + b^3)(a^2 + b^2) - (a + b)$

ពិនិត្យ $(a^3 + b^3)(a^2 + b^2) - (a + b)$
 $= (a^5 + a^3b^2 + a^2b^3 + b^5) - (a + b)$
 $= a^5 + b^5 + a^2b^2(a + b) - (a + b)$
 $= a^5 + b^5 + (a + b)(a^2b^2 - 1)$

ដោយសម្មតិកម្ម គេឱ្យ $ab = 1$ នោះ $a^2b^2 = 1$

យើងបាន $(a^3 + b^3)(a^2 + b^2) - (a + b)$
 $= a^5 + b^5 + (a + b)(1 - 1)$
 $= a^5 + b^5 + 0 = a^5 + b^5$

ដូចនេះ ឃើញថា $a^5 + b^5 = (a^3 + b^3)(a^2 + b^2) - (a + b)$ ។

៧៥. គណនាកន្សោម : $A = x^{2010} + y^{2011} + x^{2012}$

យើងមាន $\begin{cases} x^2 + 2y + 1 = 0 \\ y^2 + 2z + 1 = 0 \\ z^2 + 2x + 1 = 0 \end{cases}$ (បូកអង្គនិងអង្គ)
 $\hline x^2 + 2y + 1 + y^2 + 2z + 1 + z^2 + 2x + 1 = 0$

ឬ $(x^2 + 2x + 1) + (y^2 + 2y + 1) + (z^2 + 2z + 1) = 0$
 $(x + 1)^2 + (y + 1)^2 + (z + 1)^2 = 0$

ដោយ $(x + 1)^2 \geq 0$, $(y + 1)^2 \geq 0$, $(z + 1)^2 \geq 0$

មានតែមួយករណីគត់ ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការខាងលើគឺ
 តម្លៃនៃកត្តានីមួយៗស្មើ ០

យើងបាន: $\begin{cases} (x + 1)^2 = 0 \Leftrightarrow x + 1 = 0 \Rightarrow x = -1 \\ (y + 1)^2 = 0 \Leftrightarrow y + 1 = 0 \Rightarrow y = -1 \\ (z + 1)^2 = 0 \Leftrightarrow z + 1 = 0 \Rightarrow z = -1 \end{cases}$

នាំឱ្យ $A = x^{2010} + y^{2011} + x^{2012}$
 $= (-1)^{2010} + (-1)^{2011} + (-1)^{2012}$
 $= 1 + (-1) + 1 = 1$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនាឃើញថា $A = 1$ ។

៧៦. បង្ហាញថា $\frac{ad + bc}{2ab} = \frac{2cd}{ad + bc}$

យើងមាន $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ នាំឱ្យ $\frac{a}{c} = \frac{b}{d}$ យើងបាន :

$\frac{a}{c} = \frac{ad}{cd} = \frac{ab}{cb}$ (1) ហើយ $\frac{b}{d} = \frac{bc}{dc} = \frac{ab}{ad}$ (2)

នាំឱ្យ $\frac{ad}{cd} = \frac{bc}{dc} = \frac{ad + bc}{cd + dc} = \frac{ad + bc}{2cd}$ (i)
 $\frac{ab}{cb} = \frac{ab}{ad} = \frac{ab + ab}{cb + ad} = \frac{2ab}{cb + ad}$ (ii)

តាម (1) នោះ (i) = (ii) យើងបាន :

$\frac{ad + bc}{2cd} = \frac{2ab}{cb + ad}$ នាំឱ្យ $\frac{ad + bc}{2ab} = \frac{2cd}{cb + ad}$

ដូចនេះ ឃើញថា $\frac{ad + bc}{2ab} = \frac{2cd}{ad + bc}$ ។

៧៧. សម្រួលកន្សោម

$A = \left(\sqrt{\frac{a}{b}} + \sqrt{\frac{b}{a}} + \sqrt{2} \right) \left(\sqrt{\frac{a}{b}} + \sqrt{\frac{b}{a}} - \sqrt{2} \right) \left(\frac{a^2 + b^2}{2011ab} \right)^{-1}$
 $= \left[\left(\sqrt{\frac{a}{b}} + \sqrt{\frac{b}{a}} \right)^2 - \sqrt{2}^2 \right] \left(\frac{a^2 + b^2}{2011ab} \right)^{-1}$
 $= \left[\left(\sqrt{\frac{a}{b}} \right)^2 + 2 \cdot \sqrt{\frac{a}{b}} \cdot \sqrt{\frac{b}{a}} + \left(\sqrt{\frac{b}{a}} \right)^2 - 2 \right] \left(\frac{a^2 + b^2}{2011ab} \right)^{-1}$

$$\begin{aligned}
 &= \left(\frac{a}{b} + 2\sqrt{\frac{ab}{ba}} + \frac{b}{a} - 2 \right) \left(\frac{a^2 + b^2}{2011ab} \right)^{-1} \\
 &= \left(\frac{a}{b} + 2 + \frac{b}{a} - 2 \right) \left(\frac{2011ab}{a^2 + b^2} \right) \\
 &= \left(\frac{a}{b} + \frac{b}{a} \right) \left(\frac{2011ab}{a^2 + b^2} \right) \\
 &= \left(\frac{a^2 + b^2}{ab} \right) \left(\frac{2011ab}{a^2 + b^2} \right) = 2011
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីសម្រួល $A = 2011$ ។

៧៨. គណនា $P = xy + yz + zx$

យើងមាន $\frac{x}{a} = \frac{y}{b} = \frac{z}{c} = m$

ទាញបាន $x = am$, $y = bm$, $z = cm$

នាំឱ្យ $P = xy + yz + zx$
 $= (am)(bm) + (bm)(cm) + (cm)(am)$
 $= abm^2 + bcm^2 + cam^2$
 $= (ab + bc + ca)m^2$

យើងមាន $a + b + c = 1$
 $a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ca = 1$

តែសម្មតិកម្មបន្ថែមពី $a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + bc + ca) = 1$
 $a^2 + b^2 + c^2 = 1$

នាំឱ្យ $1 + 2(ab + bc + ca) = 1$
 $2(ab + bc + ca) = 0$
 $ab + bc + ca = 0$

យើងបាន $P = (ab + bc + ca)m^2$
 $= 0 \cdot m^2 = 0$

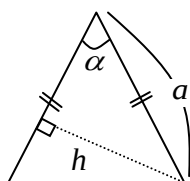
ដូចនេះ ឃើញថា $P = xy + yz + zx = 0$ ។

៧៩. គណនាក្រឡាផ្ទៃត្រីកោណនេះ ជាអនុគមន៍នៃ α និង a

យើងមាន ត្រីកោណសមបាទ

ដោយធ្វើចំណោលកែងពីមុំពុំមែន α

នោះយើងបានរូបដូចខាងស្តាំ

ក្នុងត្រីកោណកែងធំមាន $\sin \alpha = \frac{h}{a} \Rightarrow h = a \sin \alpha$

ក្រឡាផ្ទៃនៃត្រីកោណ = (បាត x កម្ពស់) / 2

នាំឱ្យ $S = \frac{1}{2}ah = \frac{1}{2}a \cdot a \sin \alpha = \frac{1}{2}a^2 \sin \alpha$

ដូចនេះ ផ្ទៃត្រីកោណសមបាទនេះគឺ $S = \frac{1}{2}a^2 \sin \alpha$ ។

៨០. ប្រៀបធៀបចំនួន

ក. $\sqrt{6} + \sqrt{5}$ និង $\sqrt{21}$

ឧបមាថា : $\sqrt{6} + \sqrt{5} > \sqrt{21}$

$6 + 2\sqrt{30} + 5 > 21$ (លើកជាការេ)

$2\sqrt{30} > 10$

$4 \times 30 > 100$ (លើកជាការេម្តងទៀត)

$120 > 100$ ពិតប្រាកដមែន

នាំឱ្យការឧបមាគឺត្រឹមត្រូវ មានន័យថា $\sqrt{6} + \sqrt{5} > \sqrt{21}$

ដូចនេះ ក្រោយពីប្រៀបធៀបគឺ $\sqrt{6} + \sqrt{5} > \sqrt{21}$ ។

ខ. $1 + {}^{201}\sqrt{11 + \sqrt{72}}$ និង $2^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}}$

ពិនិត្យ : $1 + {}^{201}\sqrt{11 + \sqrt{72}}$
 $= 1 + {}^{201}\sqrt{9 + 2 + \sqrt{4 \cdot 18}}$
 $= 1 + {}^{201}\sqrt{\sqrt{9}^2 + 2\sqrt{9} \cdot \sqrt{2} + \sqrt{2}^2}$
 $= 1 + {}^{201}\sqrt{(3 + \sqrt{2})^2}$

ដោយ $(1 - {}^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}})^2 > 0$

$1 - 2^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}} + {}^{201}\sqrt{(3 + \sqrt{2})^2} > 0$

$1 + {}^{201}\sqrt{(3 + \sqrt{2})^2} > 2^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}}$

ឬអាចសរសេរ $1 + {}^{201}\sqrt{11 + \sqrt{72}} > 2^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}}$

ដូចនេះ លទ្ធផល $1 + {}^{201}\sqrt{11 + \sqrt{72}} > 2^{201}\sqrt{3 + \sqrt{2}}$ ។

៨១. រកតម្លៃគត់នៃ x, y និង z

យើងមាន សមីការ

$$\begin{aligned} x+y+z+4 &= 2\sqrt{x-2}+4\sqrt{y-3}+6\sqrt{z-5} \\ \Leftrightarrow x-2\sqrt{x-2}+y-4\sqrt{y-3}+z-6\sqrt{z-5}+4 &= 0 \\ \Leftrightarrow (x-2)-2\sqrt{x-2}+1+(y-3)-4\sqrt{y-3}+4+ \\ &\quad +(z-5)-6\sqrt{z-5}+9=0 \\ \Leftrightarrow (\sqrt{x-2}-1)^2+(\sqrt{y-3}-2)^2+(\sqrt{z-5}-3)^2 &= 0 \end{aligned}$$

ដោយ $\begin{cases} (\sqrt{x-2}-1)^2 \geq 0 \\ (\sqrt{y-3}-2)^2 \geq 0 \\ (\sqrt{z-5}-3)^2 \geq 0 \end{cases}$ ដើម្បីឱ្យផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការ

ខាងលើគឺមានតែមួយករណីគត់គឺ :

$$\begin{cases} (\sqrt{x-2}-1)^2 = 0 \\ (\sqrt{y-3}-2)^2 = 0 \\ (\sqrt{z-5}-3)^2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \sqrt{x-2}-1=0 \\ \sqrt{y-3}-2=0 \\ \sqrt{z-5}-3=0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \sqrt{x-2}=1 \\ \sqrt{y-3}=2 \\ \sqrt{z-5}=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x-2=1 \\ y-3=4 \\ z-5=9 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=3 \\ y=7 \\ z=14 \end{cases}$$

ដូចនេះ តម្លៃគត់ដែលរកឃើញ $(x, y, z) = (3, 7, 14)$ ។

៨២. ស្រាយបំភ្លឺថា $\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2} = \sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b} + \sqrt[3]{c}$

យើងមាន $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 1$

នាំឱ្យ $\frac{ax^2}{ax^3} + \frac{by^2}{by^3} + \frac{cz^2}{cz^3} = 1$

ដោយ $ax^3 = by^3 = cz^3$ យើងបាន

$$\frac{ax^2+by^2+cz^2}{ax^3} = 1 \text{ ទាញបាន } \sqrt[3]{a} = \frac{\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2}}{x} \quad (1)$$

$$\frac{ax^2+by^2+cz^2}{by^3} = 1 \text{ ទាញបាន } \sqrt[3]{b} = \frac{\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2}}{y} \quad (2)$$

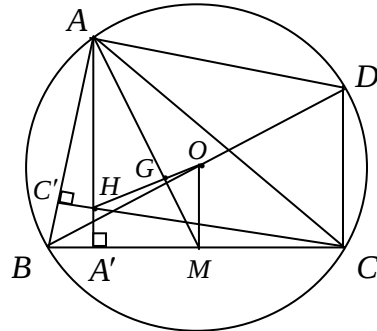
$$\frac{ax^2+by^2+cz^2}{cz^3} = 1 \text{ ទាញបាន } \sqrt[3]{c} = \frac{\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2}}{z} \quad (3)$$

ដោយយក (1)+(2)+(3) យើងបាន

$$\begin{aligned} \sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b} + \sqrt[3]{c} &= \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} \right) \cdot \sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2} \\ &= \sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ឃើញថា $\sqrt[3]{ax^2+by^2+cz^2} = \sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b} + \sqrt[3]{c}$ ។

៨៣. ស្រាយបញ្ជាក់ថា H, G និង O ជាបីចំណុចរត់ត្រង់គ្នា

(មើលទៅរូបដូចស្តុកស្ត្រាញ តែបើគ្រប់គ្រងបាន គ្មានអ្វីពិបាក!!!)

-ឧបមាថា O ជាផ្ចិតរង្វង់ចារឹកក្រៅត្រីកោណ ABC និង H ជាអរតូសង់នៃត្រីកោណ (ចំណុចប្រសព្វកម្ពស់ទាំងបី)

ហើយ $[BD]$ ជាអង្កត់ផ្ចិតនៃរង្វង់ផ្ចិត O

យើងបាន $\hat{BAD} = \hat{BCD} = 90^\circ$ (មុំចារឹកកន្លះរង្វង់)

ទាញបាន $[AB] \perp [AD]$ និង $[BC] \perp [CD]$

ហើយ $[AB] \perp [CH]$ និង $[BC] \perp [AH]$

នាំឱ្យ $[AD] \parallel [CH]$ និង $[CD] \parallel [AH]$

យើងបាន $AHCD$ ជាប្រលេឡូក្រាម នោះ $[AH] = [CD]$ (1)

-យក $[AM]$ ជាមេដ្យាននៃត្រីកោណ ABC នាំឱ្យ

M ជាចំណុចកណ្តាលនៃជ្រុង $[BC]$

យើងបាន $[OM]$ ជាបាតមធ្យមនៃ $\triangle ABC$

នាំឱ្យ $[OM]$ ស្របនឹង $[CD]$ និង $[OM] = \frac{1}{2}[CD]$ (2)

តាម (1)&(2) : $[OM] = \frac{1}{2}[AH]$ ឬ $\frac{AH}{MO} = 2$ (3)

-ត្រីកោណ AHG និង $\triangle MOC$ មាន :

មុំ $\hat{AHG} = \hat{MOC}$ មុំឆ្លាស់ក្នុង (ព្រោះ $[OM]$ ស្រប $[AH]$)

មុំ $\hat{AGH} = \hat{MGO}$ មុំទល់កំពូល

នាំឱ្យ ត្រីកោណ AHG និង $\triangle MOC$ ជាត្រីកោណ ដូចគ្នា

តាមករណី ម.ម (មុំពីរប៉ុនរៀងគ្នា)

វិបាក : $\sim \frac{\Delta AHG}{\Delta MOG} \Rightarrow \frac{AH}{MO} = \frac{AG}{MG}$ (4)

តាម (3)&(4) : នាំឱ្យ $\frac{AG}{MG} = 2$ or $AG = 2MG$

នេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា G ពិជាទីប្រជុំទំងន់របស់ $\triangle ABC$

ដូចនេះ H, G និង O ជាបីចំណុចរត់ត្រង់គ្នាប្រាកដមែន ។

៨៤. បង្ហាញថា $P \geq 0$ យើងមាន :

$$\begin{aligned} P &= a^2b^2 + 5a^2 + 9b^2 - 6ab^2 - 30a + 45 \\ &= a^2b^2 - 6ab^2 + 9b^2 + 5a^2 - 30a + 45 \\ &= b^2(a^2 - 6a + 9) + 5(a^2 - 6a + 9) \\ &= (a^2 - 6a + 9)(b^2 + 5) \\ &= (a - 3)^2(b^2 + 5) \end{aligned}$$

ដោយ $(a - 3)^2 \geq 0$ គ្រប់ a ជាចំនួនពិត

$(b^2 + 5) > 0$ គ្រប់ b ជាចំនួនពិត

នាំឱ្យផលគុណ $(a - 3)^2(b^2 + 5) \geq 0$ ជានិច្ច

ដូចនេះ ក្រោយពីបង្ហាញឃើញថា $P \geq 0$ ជានិច្ច ។

៨៥. បង្ហាញថា $39^{51} + 51^{39}$ ចែកដាច់នឹង 45

- ពិនិត្យ 39^1 លេខចុងគឺ 9 39^2 លេខចុងគឺ 1
- 39^3 លេខចុងគឺ 9 39^4 លេខចុងគឺ 1

មានទម្រង់ $9^n = \begin{cases} \dots 9 & \text{បើ } n \text{ ជាចំនួនគត់សេស} \\ \dots 1 & \text{បើ } n \text{ ជាចំនួនគត់គូ} \end{cases}$

នាំឱ្យ ចំនួន 39^{51} ជាចំនួនដែលមានលេខ 9 នៅខាងចុង ។

- ពិនិត្យ 51^1 លេខចុងគឺ 1 51^2 លេខចុងគឺ 1
- 51^3 លេខចុងគឺ 1 51^4 លេខចុងគឺ 1

ឃើញថា ស្វ័យគុណនៃ 51 ជាចំនួនដែលមានលេខ 1 ចុងជានិច្ច

នាំឱ្យ ចំនួន 51^{39} ជាចំនួនដែលមានលេខ 1 នៅខាងចុង ។

-យើងបានផលបូក $39^{51} + 51^{39}$ ជាចំនួនមានលេខ 0 ចុង

នាំឱ្យ ផលបូក $39^{51} + 51^{39}$ ជាចំនួនចែកដាច់នឹង 5 (*)

-ម្យ៉ាងទៀត

• $39^{51} = (13 \times 3)^{51} = 13^{51} \cdot 3^{51} = 13^{51} \cdot 3^{49} \cdot 3^2 = 13^{51} \cdot 3^{49} \cdot 9$

នាំឱ្យ ចំនួន 39^{51} ចែកដាច់នឹង 9

• $51^{39} = (17 \times 3)^{39} = 17^{39} \cdot 3^{39} = 17^{39} \cdot 3^{37} \cdot 3^2 = 17^{39} \cdot 3^{37} \cdot 9$

នាំឱ្យ ចំនួន 51^{39} ចែកដាច់នឹង 9

យើងបានផលបូក $39^{51} + 51^{39}$ ចែកនឹង 9 (**)

-តាមរយៈ (*) និង (**) : $39^{51} + 51^{39}$ ចែកដាច់នឹង 9×5

ដូចនេះ $39^{51} + 51^{39}$ ចែកដាច់នឹង 45 ។

៨៦. គណនា A : យើងមាន

$A = 101 \cdot 10001 \cdot 100000001 \times \dots \times \underbrace{1000\dots 001}_{\text{មាន } 2^n - 1 \text{ ដងនៃលេខ } 0}$

$= (100 + 1)(10000 + 1)(100000000 + 1) \times \dots \times \underbrace{(1000\dots 00 + 1)}_{\text{មាន } 2^n \text{ ដងនៃលេខ } 0}$

$= (10^2 + 1)(10^4 + 1)(10^8 + 1) \times \dots \times (10^{2^n} + 1)$

$= \frac{1}{(10^2 - 1)}(10^2 - 1)(10^2 + 1)(10^4 + 1)(10^8 + 1) \times \dots \times (10^{2^n} + 1)$

$= \frac{1}{(10^2 - 1)}(10^4 - 1)(10^4 + 1)(10^8 + 1) \times \dots \times (10^{2^n} + 1)$

$= \frac{1}{(10^2 - 1)}(10^8 - 1)(10^8 + 1) \times \dots \times (10^{2^n} + 1)$

$= \dots$

$= \frac{1}{(10^2 - 1)}(10^{2^n} - 1)(10^{2^n} + 1)$

$= \frac{1}{99}(10^{2^{n+1}} - 1)$

$= \frac{1}{99}(\underbrace{1000\dots 00 - 1}_{\text{មាន } 2^{n+1} \text{ ដងនៃលេខ } 0})$

$= \frac{1}{99}(\underbrace{999\dots 99}_{\text{មាន } 2^{n+1} \text{ ដងនៃលេខ } 9})$

$= 10101\dots 01$ (មាន $2^{n+1} - 1$ ខ្ទង់)

ដូចនេះ $A = 10101\dots 01$ (មាន $2^{n+1} - 1$ ខ្ទង់) ។

ឧទាហរណ៍: $101 \times 10001 = 1010101$ ពិត ។

៨៧. គណនាតម្លៃ n : យើងមាន

$$\begin{aligned} \frac{3}{2011} + \frac{9}{2011} + \frac{15}{2011} + \dots + \frac{6n-3}{2011} &= \frac{300}{2011} \\ \frac{3+9+15+\dots+(6n-3)}{2011} &= \frac{300}{2011} \\ 3+9+15+\dots+(6n-3) &= 300 \\ 3[1+3+5+\dots+(2n-1)] &= 3 \cdot 100 \\ 1+3+5+\dots+(2n-1) &= 100 \\ n^2 &= 10^2 \\ n &= 10 \end{aligned}$$

អ្នកត្រូវចាំថា $1+3+5+\dots+(2n-1) = n^2$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $n = 10$ ។

៨៨. ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{aligned} \text{ក. } \begin{cases} x^2 = 2x - y \\ y^2 = 2y - z \\ z^2 = 2z - x \end{cases} &\text{ យើងបាន:} \\ \begin{cases} x^2 - 2x = -y \\ y^2 - 2y = -z \\ z^2 - 2z = -x \end{cases} &\Leftrightarrow \begin{cases} x^2 - 2x + 1 = 1 - y \\ y^2 - 2y + 1 = 1 - z \\ z^2 - 2z + 1 = 1 - x \end{cases} \\ \begin{cases} x^2 - 2x + 1 = 1 - y \\ y^2 - 2y + 1 = 1 - z \\ z^2 - 2z + 1 = 1 - x \end{cases} &\Leftrightarrow \begin{cases} (x-1)^2 = 1 - y \\ (y-1)^2 = 1 - z \\ (z-1)^2 = 1 - x \end{cases} \\ \begin{cases} (1-x)^2 = (1-y) \\ (1-y)^2 = (1-z) \\ (1-z)^2 = (1-x) \end{cases} & \end{aligned}$$

ដោយតាង $A=1-x$, $B=1-y$, $C=1-z$

$$\text{យើងបាន: } \begin{cases} A^2 = C & (1) \\ C^2 = B & (2) \\ B^2 = A & (3) \end{cases}$$

-តាម (1): $A^2 = C$

-តាម (2): $C^2 = B \Rightarrow A^4 = B$

-តាម (3): $B^2 = A \Rightarrow A^8 = A$

នាំឱ្យ $A^8 = A \Leftrightarrow A^8 - A = 0$

$$A(A^7 - 1) = 0$$

នោះ $A=0$ ឬ $A^7 - 1 = 0 \Leftrightarrow A^7 = 1 \Rightarrow A=1$

-ចំពោះ $A=0$ យើងបាន:

$$C = A^2 = 0^2 = 0 \text{ ហើយ } B = A^4 = 0^4 = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} A=1-x \\ B=1-y \\ C=1-z \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 0=1-x \\ 0=1-y \\ 0=1-z \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=1 \\ y=1 \\ z=1 \end{cases}$$

-ចំពោះ $A=1$ យើងបាន:

$$C = A^2 = 1^2 = 1 \text{ ហើយ } B = A^4 = 1^4 = 1$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} A=1-x \\ B=1-y \\ C=1-z \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 1=1-x \\ 1=1-y \\ 1=1-z \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=0 \\ y=0 \\ z=0 \end{cases}$$

-យកកូដមើលនៃតម្លៃ A, B, C ជំនួសរក x, y, z

$$\text{ដូចនេះ: } \begin{cases} x=0 \\ y=0 \\ z=0 \end{cases} \text{ ឬ } \begin{cases} x=1 \\ y=1 \\ z=1 \end{cases} \quad \text{។}$$

$$\text{ខ. } \begin{cases} \frac{1}{a} + \frac{1}{b} - \frac{1}{c} = -\frac{1}{12} & (1) \\ \frac{1}{c} + \frac{1}{b} - \frac{1}{a} = \frac{7}{12} & (2) \\ \frac{1}{a} + \frac{1}{c} - \frac{1}{b} = \frac{5}{12} & (3) \end{cases}$$

$$\text{ដោះស្រាយដោយបូកអង្គនីមួយៗនៃសមីការ (1) \& (2) យើងបាន:}$$

-ដោយបូកអង្គនីមួយៗនៃសមីការ (1) \& (2) យើងបាន :

$$\frac{1}{b} + \frac{1}{b} - \frac{1}{12} + \frac{7}{12} \Leftrightarrow \frac{2}{b} = \frac{6}{12} \Rightarrow b = \frac{2 \cdot 12}{6} = 4$$

-ដោយបូកអង្គនីមួយៗនៃសមីការ (1) \& (3) យើងបាន :

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{a} - \frac{1}{12} + \frac{5}{12} \Leftrightarrow \frac{2}{a} = \frac{4}{12} \Rightarrow a = \frac{2 \cdot 12}{4} = 6$$

-ដោយបូកអង្គនីមួយៗនៃសមីការ (1) \& (3) យើងបាន :

$$\frac{1}{c} + \frac{1}{c} - \frac{7}{12} + \frac{5}{12} \Leftrightarrow \frac{2}{c} = \frac{12}{12} \Rightarrow c = \frac{2 \cdot 12}{12} = 2$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានកូដមើល $(a, b, c) = (6, 4, 2)$ ។

៨៩. ដោះស្រាយសមីការ យើងមានសមីការ

$$\begin{aligned} \frac{x-4}{2007} + \frac{x-3}{2008} + \frac{x-2}{2009} + \frac{x-1}{2010} &= 4 \\ \frac{x-4}{2007} - 1 + \frac{x-3}{2008} - 1 + \frac{x-2}{2009} - 1 + \frac{x-1}{2010} - 1 &= 0 \\ \left(\frac{x-4}{2007} - 1\right) + \left(\frac{x-3}{2008} - 1\right) + \left(\frac{x-2}{2009} - 1\right) + \left(\frac{x-1}{2010} - 1\right) &= 0 \\ \left(\frac{x-4-2007}{2007}\right) + \left(\frac{x-3-2008}{2008}\right) + \left(\frac{x-2-2009}{2009}\right) + \left(\frac{x-1-2010}{2010}\right) &= 0 \\ \left(\frac{x-2011}{2007}\right) + \left(\frac{x-2011}{2008}\right) + \left(\frac{x-2011}{2009}\right) + \left(\frac{x-2011}{2010}\right) &= 0 \end{aligned}$$

$$(x-2011)\left(\frac{1}{2007}+\frac{1}{2008}+\frac{1}{2009}+\frac{1}{2010}\right)=0$$

នាំឱ្យ $x-2011=0 \Rightarrow x=2011$

ហើយ $\left(\frac{1}{2007}+\frac{1}{2008}+\frac{1}{2009}+\frac{1}{2010}\right) \neq 0$

ដូចនេះ សមីការមានឫសតែមួយគត់គឺ $x=2011$ ។

៩០. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\frac{\sqrt[4]{8}-\sqrt{2}+1}{\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}}=\frac{1}{\sqrt{2}}$

តាង $n=\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}$, $n>0$ នោះ

$$n^2=\left(\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)^2$$

$$=\left(\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)+\left(\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)-2\sqrt{\left(\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)\left(\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)}$$

$$=2\sqrt[4]{8}-2\sqrt{\left(\sqrt[4]{8}\right)^2-\left(\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)^2}$$

$$n^2=2\sqrt[4]{8}-2\sqrt{\left(\sqrt[4]{8}\right)^2-\left(\sqrt{\sqrt{2}-1}\right)^2}$$

$$=2\sqrt[4]{8}-2\sqrt{\sqrt{8}-\left(\sqrt{2}-1\right)}$$

$$=2\sqrt[4]{8}-2\sqrt{2\sqrt{2}-\sqrt{2}+1}$$

$$=2\sqrt[4]{8}-2\sqrt{\sqrt{2}+1}$$

$$=2\left(\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}\right)$$

ទាញរក n វិញ យើងបាន:

$$n^2=2\left(\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}\right)$$

$$n=\sqrt{2\left(\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}\right)} \quad \text{ព្រោះ } n>0 \text{ ពុំមែន } \pm \text{ ទេ}$$

$$=\sqrt{2} \cdot \sqrt{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}$$

ដោយផ្អែកតាមរូបសំណាក n យើងបាន :

$$\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}=\sqrt{2} \cdot \sqrt{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}$$

នាំឱ្យ
$$\frac{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}{\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}}=\frac{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}{\sqrt{2} \cdot \sqrt{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}}=\frac{1}{\sqrt{2}}$$

ដូចនេះ $\frac{\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}+1}}{\sqrt[4]{8}+\sqrt{\sqrt{2}-1}-\sqrt[4]{8}-\sqrt{\sqrt{2}-1}}=\frac{1}{\sqrt{2}}$ ។

៩១. សម្រួលកន្សោម

$$\begin{aligned} B &= \left(\frac{2\sqrt{x}+x}{x\sqrt{x}-1} - \frac{1}{\sqrt{x}-1} \right) \div \left(1 - \frac{\sqrt{x}+2}{x+\sqrt{x}+1} \right) \\ &= \left(\frac{2\sqrt{x}+x}{\sqrt{x^3}-1} - \frac{1}{\sqrt{x}-1} \right) \div \left(1 - \frac{\sqrt{x}+2}{x+\sqrt{x}+1} \right) \\ &= \left(\frac{2\sqrt{x}+x}{(\sqrt{x}-1)(x+\sqrt{x}+1)} - \frac{1}{\sqrt{x}-1} \right) \div \left(1 - \frac{\sqrt{x}+2}{x+\sqrt{x}+1} \right) \\ &= \frac{(2\sqrt{x}+x) - (x+\sqrt{x}+1)}{(\sqrt{x}-1)(x+\sqrt{x}+1)} \div \frac{(x+\sqrt{x}+1) - (\sqrt{x}+2)}{x+\sqrt{x}+1} \\ &= \frac{2\sqrt{x}+x-x-\sqrt{x}-1}{(\sqrt{x}-1)(x+\sqrt{x}+1)} \div \frac{x+\sqrt{x}+1-\sqrt{x}-2}{x+\sqrt{x}+1} \\ &= \frac{\sqrt{x}-1}{(\sqrt{x}-1)(x+\sqrt{x}+1)} \div \frac{x-1}{x+\sqrt{x}+1} \\ &= \frac{\sqrt{x}-1}{(\sqrt{x}-1)(x+\sqrt{x}+1)} \times \frac{x+\sqrt{x}+1}{x-1} = \frac{1}{x-1}, 0 < x \neq 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីសម្រួល $B=\frac{1}{x-1}$ ។

៩២. ស្រាយបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា $A+B+C+7$ ជាការប្រាកដ

-តាង $x=\underbrace{111\dots11}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 1}$ នាំឱ្យ $\underbrace{999\dots99}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 1}=9x$

ទាញបាន : $10^n-1=9x \Rightarrow 10^n=9x+1$ (សូមគិត)

-យើងបាន $A=\underbrace{888\dots88}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 1}=8 \cdot \underbrace{(111\dots11)}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 1}=8x$

ហើយ $B=\underbrace{222\dots222}_{\text{មាន } n+1 \text{ តួនៃលេខ } 2}=\underbrace{222\dots220}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 2}+2$

$$=\underbrace{222\dots22}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 2} \times 10 + 2 = 2x \times 10 + 2 = 20x + 2$$

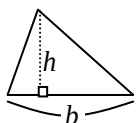
និង $C=\underbrace{444\dots444}_{\text{មាន } 2n \text{ តួនៃលេខ } 4}=\underbrace{444\dots44}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 4} \times 10^n + \underbrace{444\dots44}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 4}$

$$=4x(9x+1)+4x=36x^2+4x+4x=36x^2+8x$$

នាំឱ្យ $A+B+C+7$
 $= 8x + (20x+2) + (36x^2+8x) + 7$
 $= 36x^2 + 36x + 9$
 $= (6x)^2 + 2 \cdot 6x \cdot 3 + 3^2$
 $= (6x+3)^2 = \underbrace{(666...66+3)}_{\text{មាន } n \text{ តួនៃលេខ } 6}^2 = \underbrace{666...69}_{\text{មាន } n-1 \text{ តួនៃលេខ } 6}^2$

ដូចនេះ $A+B+C+7$ ជាការប្រាកដ ។

៩៣. រកភាគរយនៃកម្ពស់ដែលត្រូវថយចុះ

ក្រឡាផ្ទៃត្រីកោណ $S = \frac{1}{2}bh$

-តាង x ជាភាគរយនៃកម្ពស់ដែលត្រូវថយចុះ
 -បាតត្រីកោណថ្មីបន្ទាប់ពីកើន 10% គឺ $(b+10\%b)$
 -កម្ពស់ត្រីកោណថ្មីក្រោយពីថយចុះ x គឺ $(h-xh)$
 នាំឱ្យក្រឡាផ្ទៃនៃត្រីកោណថ្មីគឺ $S' = \frac{1}{2}\left(b + \frac{10}{100}b\right)(h-xh)$
 -តាមបម្រាប់ប្រធានក្រឡាផ្ទៃនៃត្រីកោណទាំងពីរស្មើគ្នា
 យើងបាន $\frac{1}{2}bh = \frac{1}{2}(b+0.1b)(h-xh)$
 $1 = 1.1(1-x) \Leftrightarrow 1 = 1.1 - 1.1x$
 $\Rightarrow x = \frac{1.1-1}{1.1} = \frac{0.1}{1.1} \approx 0.09091 = 9.09\%$

ដូចនេះ កម្ពស់ត្រូវថយចុះ $\frac{1}{11}$ or 9.09% ។

៩៤. ប្រាយថា $ab+bc+ac \leq a^2+b^2+c^2 < 2(ab+bc+ac)$

-គ្រប់ a, b និង c ជាចំនួនពិតយើងបាន:

• $(a-b)^2 \geq 0 \Rightarrow a^2+b^2 \geq 2ab$ (1)

• $(b-c)^2 \geq 0 \Rightarrow b^2+c^2 \geq 2bc$ (2)

• $(a-c)^2 \geq 0 \Rightarrow a^2+c^2 \geq 2ac$ (3)

ដោយយក (1)+(2)+(3): យើងបាន

$2(a^2+b^2+c^2) \geq 2(ab+bc+ac)$

$a^2+b^2+c^2 \geq ab+bc+ac$ (*)

-ម្យ៉ាងទៀត a, b និង c ជាអន្តរាគមន៍នៃត្រីកោណ

យើងបាន :

• $a < b+c \Rightarrow a^2 < ab+ac$ (4)

• $b < a+c \Rightarrow b^2 < ab+bc$ (5)

• $c < a+b \Rightarrow c^2 < ac+bc$ (6)

ដោយយក (5)+(6)+(7): យើងបាន

$a^2+b^2+c^2 < 2(ab+bc+ac)$ (**)

-តាមរយៈ (*)&(**) យើងបាន :

$ab+bc+ac \leq a^2+b^2+c^2 < 2(ab+bc+ac)$

ដូចនេះ $ab+bc+ac \leq a^2+b^2+c^2 < 2(ab+bc+ac)$ ។

៩៥. គណនា E : យើងមាន

$E = \frac{2011}{b^2-a^2+c^2} - \frac{2011}{b^2-a^2-c^2} + \frac{2011}{a^2+b^2-c^2}$

-តាមសម្មតិកម្ម $a+b+c=0$ យើងទាញបាន:

• $a+b+c=0 \Leftrightarrow b+c=-a$

$(b+c)^2 = (-a)^2 \Leftrightarrow b^2+2bc+c^2 = a^2$

នាំឱ្យ $b^2-a^2+c^2 = -2bc$ (1)

• $a+b+c=0 \Leftrightarrow a+c=-b$

$(a+c)^2 = (-b)^2 \Leftrightarrow a^2+2ac+c^2 = b^2$

នាំឱ្យ $b^2-a^2-c^2 = 2ac$ (2)

• $a+b+c=0 \Leftrightarrow a+b=-c$

$(a+b)^2 = (-c)^2 \Leftrightarrow a^2+2ab+b^2 = c^2$

នាំឱ្យ $a^2+b^2-c^2 = -2ab$ (3)

-តាម (1), (2)& (3) យើងបាន

$E = \frac{2011}{b^2-a^2+c^2} - \frac{2011}{b^2-a^2-c^2} + \frac{2011}{a^2+b^2-c^2}$

$E = \frac{2011}{-2bc} - \frac{2011}{2ac} + \frac{2011}{-2ab}$

$= -\frac{2011}{2bc} - \frac{2011}{2ac} - \frac{2011}{2ab}$

$= \frac{-2011a-2011b-2011c}{2abc}$

$= -2011 \left(\frac{a+b+c}{2abc} \right) = 0$

ព្រោះ $a+b+c=0$ និង $abc \neq 0$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនាឃើញថា $E=0$

៩៦. បង្ហាញថា

$2010 \cdot 2012(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) = (2011^{32} - 1)$
ពិនិត្យអង្គទី១ : (ដោយប្រើរូបមន្ត $(a-b)(a+b) = a^2 - b^2$)

$$\begin{aligned} & 2010 \cdot 2012(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011 - 1)(2011 + 1)(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011^2 - 1)(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011^4 - 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011^8 - 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011^{16} - 1)(2011^{16} + 1) \\ &= (2011^{32} - 1) \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីការបង្ហាញ ឃើញថា

$$2010 \cdot 2012(2011^2 + 1)(2011^4 + 1)(2011^8 + 1)(2011^{16} + 1) = (2011^{32} - 1)$$

៩៧. បំភ្លឺថា $2AM < AB + AC$

-យក N កណ្តាល $[AC]$

នាំឱ្យ $AN = \frac{AC}{2}$ (1)

-បម្រាប់ $[AM]$ ជាមេដ្យាន

នាំឱ្យ M កណ្តាល $[BC]$

ទាញបាន MN ជាបាតមធ្យមនៃត្រីកោណ ABC

ហើយ $MN = \frac{AB}{2}$ (2)

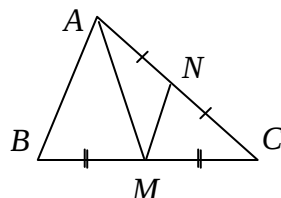
-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុងត្រីកោណ AMN

គេបាន : $AM < MN + AN$ (3)

-ដោយយក (1)&(2) ជំនួសក្នុង (3)

យើងបាន $AM < \frac{AB}{2} + \frac{AC}{2} \Leftrightarrow 2AM < AB + AC$

ដូចនេះ ឃើញថា $2AM < AB + AC$ ប្រាកដមែន ។

៩៨. រកគ្រប់រង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណកែង

-ដោយ a ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

នោះយើងបានរង្វាស់ជ្រុង $x < x + a < x + 2a$

-ដោយវាជាត្រីកោណកែង តាមពិសោធន៍

យើងបាន $x^2 + (x+a)^2 = (x+2a)^2$

$$x^2 + x^2 + 2ax + a^2 = x^2 + 4ax + 4a^2$$

$$x^2 - 2ax - 3a^2 = 0$$

មាន $\Delta' = (-a)^2 - (-3a^2) = a^2 + 3a^2 = 4a^2$

នាំឱ្យ $x = \frac{-(-a) + \sqrt{4a^2}}{1} = a + 2a = 3a$ យក

$x = \frac{-(-a) - \sqrt{4a^2}}{1} = a - 2a = -a$ មិនយក

-យើងបានរង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណគឺ $3a, 4a, 5a$

រង្វាស់ជ្រុងវែងជាងគេ គឺតូចជាង ឬស្មើ 10 មានន័យថា

$$5a \leq 10 \Rightarrow a \leq 2$$

ហើយ a ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន នោះ $a=1$ និង $a=2$

• ចំពោះ $a=1$ នោះត្រីកោណមានរង្វាស់ជ្រុង 3, 4, 5

• ចំពោះ $a=2$ នោះត្រីកោណមានរង្វាស់ជ្រុង 6, 8, 10

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណកែងតូចជាង ឬស្មើ 10 គឺ: 3, 4, 5 និង 6, 8, 10 ។

៩៩. គណនា $A+B$ ជាអនុគមន៍នឹង C

ពិនិត្យសក្ខណៈជ្រុងរបស់ត្រីកោណ

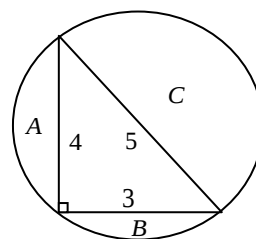
-តាមពិសោធន៍ ឃើញថា:

$$3^2 + 4^2 = 5^2 \text{ មានន័យថាវាជាត្រីកោណកែង}$$

-ហើយវាជាត្រីកោណជារឹកក្នុងរង្វង់នោះយើងទាញថា

ប្រវែងជ្រុងវែងជាងគេមានរង្វាស់ស្មើ 5 ជាអង្កត់ឱ្យផ្ចិត

-យើងគូសរូបបញ្ចប់ដូចខាងក្រោម:

រង្វង់នេះមាន កាំ $R = \frac{5}{2}$

-ក្រឡាផ្ទៃត្រីកោណ $S_{\Delta} = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot 4 = 6$ ឯកតាផ្ទៃ

-ក្រឡាផ្ទៃរង្វង់ $S = \pi R^2 = \pi \cdot \left(\frac{5}{2}\right)^2 = \frac{25\pi}{4}$ ឯកតាផ្ទៃ

-ក្រឡាផ្ទៃផ្នែក C គឺ $C = \frac{\pi R^2}{2} = \frac{S}{2} = \frac{25\pi}{8}$ ឯកតាផ្ទៃ

នាំឱ្យ $A+B = S - (S_{\Delta} + C)$

$$= \frac{25\pi}{4} - \left(6 + \frac{25\pi}{8}\right) = \frac{25\pi}{8} - 6 = C - 6$$

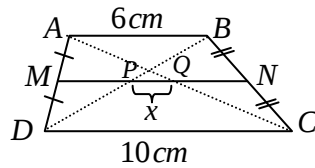
ដូចនេះ $A+B = C - 6$ ។

១០០ គណនាប្រវែងបាតមធ្យមនៅចន្លោះអង្កត់ទ្រូង x

-តាង P និង Q ជាចំណុច

ប្រសព្វរវាងអង្កត់ទ្រូង និង

បាតមធ្យម យើងបាន :

-MP ជាបាតមធ្យមនៃ $\triangle DAB$ ព្រោះ MP កាត់តាមចំណុច
ចំណុចកណ្តាល AD ហើយស្របនឹង AB (បាតមធ្យមធុតុ.ញាយ)

$$\text{នាំឱ្យ } MP = \frac{AB}{2} = \frac{6\text{ cm}}{2} = 3\text{ cm}$$

-MQ ជាបាតមធ្យមនៃ $\triangle DAC$ ព្រោះ MQ កាត់តាមចំណុច
ចំណុចកណ្តាល AD ហើយស្របនឹង CD (បាតមធ្យមធុតុ.ញាយ)

$$\text{នាំឱ្យ } MQ = \frac{CD}{2} = \frac{10\text{ cm}}{2} = 5\text{ cm}$$

-យើងបាន $x = PQ = MQ - MP = 5\text{ cm} - 3\text{ cm} = 2\text{ cm}$

ដូចនេះ ប្រវែងចន្លោះអង្កត់ទ្រូងគឺ $x = 2\text{ cm}$ ។

១០១ គណនាផលបូក $S = \frac{1^2}{1 \cdot 3} + \frac{2^2}{3 \cdot 5} + \frac{3^2}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{1000^2}{1999 \cdot 2001}$

-ពិនិត្យ រាងទូទៅនៃតួនិមួយៗរបស់ S

$$\begin{aligned} \frac{n^2}{(2n-1)(2n+1)} &= \frac{4n^2}{4(2n-1)(2n+1)} \\ &= \frac{2n^2 + n + 2n^2 - n}{4(2n-1)(2n+1)} \\ &= \frac{n(2n+1) + n(2n-1)}{4(2n-1)(2n+1)} \\ &= \frac{1}{4} \left[\frac{n(2n+1)}{(2n-1)(2n+1)} + \frac{n(2n-1)}{(2n-1)(2n+1)} \right] \\ &= \frac{1}{4} \left[\frac{n}{(2n-1)} + \frac{n}{(2n+1)} \right] \end{aligned}$$

យើងឱ្យតម្លៃ $n = 1, 2, 3, \dots, 1000$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} \text{បើ } n=1: & \quad \frac{1^2}{1 \cdot 3} = \frac{1}{4} \left[\frac{1}{1} + \frac{1}{3} \right] \\ \text{បើ } n=2: & \quad \frac{2^2}{3 \cdot 5} = \frac{1}{4} \left[\frac{2}{3} + \frac{2}{5} \right] \\ \text{បើ } n=3: & \quad \frac{3^2}{5 \cdot 7} = \frac{1}{4} \left[\frac{3}{5} + \frac{3}{7} \right] \\ & \quad \dots \\ \text{បើ } n=1000: & \quad \frac{1000^2}{1999 \cdot 2001} = \frac{1}{4} \left[\frac{1000}{1999} + \frac{1000}{2001} \right] \end{aligned}$$

$$S = \frac{1}{4} \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{3} + \frac{2}{3} + \frac{2}{5} + \frac{3}{5} + \dots + \frac{1000}{1999} + \frac{1000}{2001} \right)$$

$$4S = \left(\frac{1}{1} + \frac{1}{3} + \frac{2}{3} + \frac{2}{5} + \frac{3}{5} + \dots + \frac{1000}{1999} + \frac{1000}{2001} \right)$$

$$4S = 1 + \underbrace{\left(\frac{1}{3} + \frac{2}{3} \right) + \left(\frac{2}{5} + \frac{3}{5} \right) + \dots + \left(\frac{999}{1999} + \frac{1000}{1999} \right)}_{\text{មាន 999 តួនៃផលបូក}} + \frac{1000}{2001}$$

មាន 999 តួនៃផលបូក

$$4S = 1 + \underbrace{(1+1+1+\dots+1)}_{\text{មាន 999 តួនៃផលបូក}} + \frac{1000}{2001}$$

$$4S = 1000 + \frac{1000}{2001} = \frac{2001000 + 1000}{2001} = \frac{2002000}{2001}$$

$$\Rightarrow S = \frac{4 \cdot 500500}{4 \cdot 2001} = \frac{500500}{2001}$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបានគឺ $S = \frac{500500}{2001}$ ។

១០២ ស្រាយបញ្ជាក់ថា :

$$\sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} + \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} < 9$$

យើងពិនិត្យមើលអង្គទី១ ដូចបង្ហាញខាងក្រោម :

$$\text{-ចំពោះ } \sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} < \sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{9}}}$$

$$\text{តែ } \sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{9}}} = 3 \text{ (បញ្ចេញពីវិធីកាត់)}$$

$$\text{នាំឱ្យបាន : } \sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} < 3 \quad (i)$$

$$\text{-ចំពោះ } \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} < \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{36}}}$$

$$\text{តែ } \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{36}}} = 6 \text{ (បញ្ចេញពីវិធីកាត់)}$$

$$\text{នាំឱ្យបាន : } \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} < 6 \quad (ii)$$

-ដោយបូកអង្គនិងអង្គ : (i) + (ii) យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \left\{ \begin{aligned} \sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} &< 3 & (i) \\ \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} &< 6 & (ii) \end{aligned} \right. \end{aligned}$$

$$\sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} + \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} < 9$$

ដូចនេះ យើងអាចស្រាយបញ្ជាក់បានថា :

$$\sqrt{6} + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} + \sqrt{30} + \sqrt{30 + \sqrt{30 + \dots + \sqrt{30}}} < 9$$

បញ្ជាក់ : ការដោះស្រាយខាងលើគឺមាន n វិធីកាត់ដូចគ្នា ។

(អ្នកអាចសង្ខេបការដោះស្រាយឱ្យខ្លីជាងនេះក៏បាន)

១០៣ ក. ចូរគណនាផលបូក

$S = 1 \cdot 2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 4 + 3 \cdot 4 \cdot 5 + \dots + n(n+1)(n+2)$
យើងពិនិត្យតួនីមួយៗនៃ S មានរាងជា $k(k+1)(k+2)$
តែ $k(k+1)(k+2)$

$$\begin{aligned} &= k(k+1)(k+2) \times \frac{1}{4} \times 4 \\ &= \frac{1}{4} k(k+1)(k+2)(4+k-k) \\ &= \frac{1}{4} k(k+1)(k+2)[(k+3)-(k-1)] \\ &= \frac{1}{4} [(k+3)k(k+1)(k+2) - (k-1)k(k+1)(k+2)] \\ &= \frac{1}{4} [k(k+1)(k+2)(k+3) - (k-1)k(k+1)(k+2)] \end{aligned}$$

ដោយតម្លៃ $k=1, 2, 3, \dots, n$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} &\left\{ \begin{aligned} 1 \cdot 2 \cdot 3 &= \frac{1}{4} [1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 - 0 \cdot 1 \cdot 2 \cdot 3] \\ 2 \cdot 3 \cdot 4 &= \frac{1}{4} [2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 - 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4] \\ 3 \cdot 4 \cdot 5 &= \frac{1}{4} [3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 - 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5] \\ &\dots\dots\dots \\ n(n+1)(n+2) &= \frac{1}{4} [n(n+1)(n+2)(n+3) - \\ &\quad (n-1)n(n+1)(n+2)] \end{aligned} \right. \\ &\frac{1 \cdot 2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 4 + 3 \cdot 4 \cdot 5 + \dots + n(n+1)(n+2)}{1} = \\ &\quad \frac{1}{4} n(n+1)(n+2)(n+3) \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $S = \frac{1}{4} n(n+1)(n+2)(n+3)$

ខ. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $4S+1$ ជាការប្រាកដ

យើងមាន $S = \frac{1}{4} n(n+1)(n+2)(n+3)$
នាំឱ្យ $4S+1 = 4 \times \frac{1}{4} n(n+1)(n+2)(n+3) + 1$
 $= n(n+3)(n+1)(n+2) + 1$
 $= (n^2 + 3n)(n^2 + 3n + 2) + 1$
បើតាង $t = n^2 + 3n$ យើងងាយស្រួលគុណ នោះ

$$\begin{aligned} 4S+1 &= t(t+2)+1 \\ &= t^2 + 2t + 1 \\ &= (t+1)^2 \end{aligned}$$

ឬអាចសរសេរបាន: $4S+1 = [(n^2 + 3n) + 1]^2$

ដូចនេះ $4S+1$ ជាការប្រាកដ ។

១០៤ ស្រាយបញ្ជាក់ថា :

$$\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9}{x_3 + x_6 + x_9} + \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12}}{x_4 + x_8 + x_{12}} < 7$$

យើងមាន : $0 < x_1 < x_2 < x_3 < \dots < x_{12}$

នាំឱ្យ $x_1 + x_2 + x_3 < x_3 + x_3 + x_3 = 3x_3$ (1)

$x_4 + x_5 + x_6 < x_6 + x_6 + x_6 = 3x_6$ (2)

$x_7 + x_8 + x_9 < x_9 + x_9 + x_9 = 3x_9$ (3)

ដោយយក (1)+(2)+(3) យើងបាន :

$$\begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 < 3x_3 \\ + \quad x_4 + x_5 + x_6 < 3x_6 \\ x_7 + x_8 + x_9 < 3x_9 \end{cases}$$

$$x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9 < 3(x_3 + x_6 + x_9)$$

ឬសរសេរបាន : $\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9}{x_3 + x_6 + x_9} < 3$ (i)

ហើយ $x_1 + x_2 + x_3 + x_4 < x_4 + x_4 + x_4 + x_4 = 4x_4$ (4)

$x_5 + x_6 + x_7 + x_8 < x_8 + x_8 + x_8 + x_8 = 4x_8$ (5)

$x_9 + x_{10} + x_{11} + x_{12} < x_{12} + x_{12} + x_{12} + x_{12} = 4x_{12}$ (6)

ដោយយក (4)+(5)+(6) យើងបាន :

$$\begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 + x_4 < 4x_4 \\ + \quad x_5 + x_6 + x_7 + x_8 < 4x_8 \\ x_9 + x_{10} + x_{11} + x_{12} < 4x_{12} \end{cases}$$

$$x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12} < 4(x_4 + x_8 + x_{12})$$

ឬសរសេរបាន : $\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12}}{x_4 + x_8 + x_{12}} < 4$ (ii)

ជាលទ្ធផលគ្រាន់តែយក (i)+(ii) ជាការស្រេច

$$\begin{cases} \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9}{x_3 + x_6 + x_9} < 3 \\ + \quad \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12}}{x_4 + x_8 + x_{12}} < 4 \end{cases}$$

ដូចនេះ

$$\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_9}{x_3 + x_6 + x_9} + \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{12}}{x_4 + x_8 + x_{12}} < 7$$

១០៥ រកតម្លៃធំបំផុតនៃផលគុណ xy

យើងមាន $x^2 + 3xy + y^2 = 60$

អាចថែមថយ $x^2 - 2xy + y^2 + 5xy = 60$

$$(x - y)^2 + 5xy = 60$$

$$xy = \frac{60 - (x - y)^2}{5}$$

$$xy = 12 - \frac{(x - y)^2}{5}$$

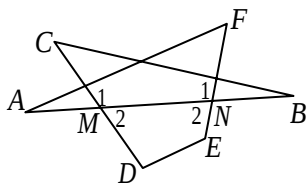
ដោយ $(x - y)^2 \geq 0 \Rightarrow \frac{(x - y)^2}{5} \geq 0$

នាំឱ្យ $xy = 12 - 0 = 12$ ជាតម្លៃធំបំផុត ចំពោះ $x = y$

ដូចនេះ តម្លៃផលគុណធំបំផុតនៃផលគុណ $xy = 12$ ។

១០៦ រកផលបូករង្វាស់មុំ A, B, C, D, E និង F

ថែមចំណុច M និង N ត្រង់ប្រសព្វដូចរូប :

ពិនិត្យផលបូកមុំក្នុងនៃ :

-ត្រីកោណ ANF : $A + N_1 + F = 180^\circ$ (1)

-ត្រីកោណ BMC : $B + M_1 + C = 180^\circ$ (2)

-ចតុកោណ $DMNE$: $D + M_2 + N_2 + E = 360^\circ$ (3)

ដោយបូក (1)+(2)+(3) យើងបានផលបូកមុំ :

$$A + B + C + D + E + F + M_1 + M_2 + N_1 + N_2 = 720^\circ$$

តែមុំ $M_1 + M_2 = 180^\circ$, $N_1 + N_2 = 180^\circ$

នាំឱ្យ $A + B + C + D + E + F + 180^\circ + 180^\circ = 720^\circ$

ឬ $A + B + C + D + E + F = 360^\circ$

ដូចនេះ ផលបូកមុំ $A + B + C + D + E + F = 360^\circ$ ។

១០៧ ស្រាយបញ្ជាក់ថា A ជាផលគុណនៃពីរចំនួនគត់គ្នា

យើងមាន $A = 111...11222...22$ មាន 2011 តួដូចគ្នា

(ពិនិត្យដោយយកចិត្តទុកដាក់ពីមួយចំណុចទៅមួយចំណុច)

យើងអាចបំបែក A ជាទម្រង់ងាយដូចខាងក្រោម :

$$A = 111...11222...22$$

$$= 111...11 \cdot 10^{2011} + 2(111...11)$$

$$= (111...11)(10^{2011} + 2)$$

$$= \frac{1}{9}(999...99)(10^{2011} + 2)$$

$$= \frac{1}{9}(999...99)(10^{2011} - 1 + 3)$$

$$= \frac{1}{9}(999...99)(999...99 + 3)$$

$$= \frac{1}{3}(999...99) \times \frac{1}{3}(999...99 + 3)$$

$$= (333...33)(333...33 + 1)$$

ដែលមាន លេខ 3 ចំនួន 2011 តួ

ដូចនេះ

$$A = 111...11222...22 = (333...33)(333...33 + 1)$$

ដែលមានចំនួនតួនៃលេខ 1, 2 និងលេខ 3 ស្មើគ្នាគឺ 2011 តួ ។

១០៨ រកតម្លៃតូចបំផុតនៃកន្សោម H :

បើ x_1, x_2 ជាឫសមីការ $2011x^2 - (t - 2011)x - 2011 = 0$

តាមរូបមន្ត ផលបូកផលគុណឫស យើងបាន :

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} = \frac{t - 2011}{2011}$$

$$x_1 x_2 = \frac{c}{a} = \frac{-2011}{2011} = -1$$

យើងមាន : $H = (x_2 - x_1)^2 + 4\left(\frac{x_1 - x_2}{2} + \frac{1}{x_1} - \frac{1}{x_2}\right)^2$

$$H = (x_2 - x_1)^2 + 4\left(\frac{x_1 - x_2}{2} + \frac{x_2 - x_1}{x_1 x_2}\right)^2$$

$$= (x_2 - x_1)^2 + 4(x_2 - x_1)^2 \left(\frac{-1}{2} + \frac{1}{x_1 x_2}\right)^2$$

$$= (x_2 - x_1)^2 \left[1 + 4\left(\frac{-1}{2} + \frac{1}{x_1 x_2}\right)^2\right]$$

$$= (x_2^2 - 2x_1 x_2 + x_1^2) \left[1 + 4\left(\frac{-1}{2} + \frac{1}{x_1 x_2}\right)^2\right]$$

$$= [(x_1 + x_2)^2 - 4x_1 x_2] \left[1 + 4\left(\frac{-1}{2} + \frac{1}{x_1 x_2}\right)^2\right]$$

$$\begin{aligned} H &= \left[\left(\frac{t-2011}{2011} \right)^2 - 4(-1) \right] \left[1 + 4 \left(\frac{-1}{2} + \frac{1}{-1} \right)^2 \right] \\ &= \left[\left(\frac{t-2011}{2011} \right)^2 + 4 \right] \cdot 10 \\ &= 10 \left(\frac{t-2011}{2011} \right)^2 + 40 \end{aligned}$$
$$\text{ដោយ } \left(\frac{t-2011}{2011}\right)^2 \geq 0 \text{ នាំឱ្យ } 10\left(\frac{t-2011}{2011}\right)^2 + 40 \geq 40$$

ដូចនេះ	តម្លៃតូចបំផុតនៃ $H = 40$ ចំពោះ $t = 2011$	។

១០៩ ➤ គណនាតម្លៃលេខនៃ $A = \sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\ldots}}}}}$

យើងមាន : $A = \sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3...}}}}}$

$$A^2 = 3\sqrt{5\sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\ldots}}}}$$

$$A^4 = 9 \times 5 \sqrt{3 \sqrt{5 \sqrt{3 \sqrt{5 \sqrt{3 \dots}}}}}$$

$$A^4 = 45 \cdot \sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\sqrt{5\sqrt{3\ldots}}}}}$$

$$A^4 = 45A$$

អាចសរសេរ $A^4 - 45A = 0 \Leftrightarrow A(A^3 - 45) = 0$

នាំឱ្យបាន • $A=0$ មិនយកព្រោះ $A>0$

- $A^3 - 45 = 0 \Rightarrow A = \sqrt[3]{45}$ យក

ដូចនេះ ក្រោយពិគណនា $A = \sqrt[3]{45}$ ។

១១០ រកសំណល់នៃវិធីចែករវាង $p(x)$ និង $x(x-1)$
 (អ្នកត្រូវចាំថា : សំណល់នៃវិធីចែក $f(x)$ និង $(x-a)$ គឺ $r = f(a)$
 ដែល $f(x)$ ជាពហុធា និង $r = f(a)$ ជាសំណល់ ។)

បម្រាប់ $p(x)$ ចែកនឹង x បានសំណល់ 1

មានន័យថា $p(0)=1$

ហើយ $p(x)$ ចែកនឹង $x-1$ បានសំណល់ 2

មានន័យថា $p(1)=2$

-ដីក្រុនៃសំណល់ចែក ត្រូវតែជាដីក្រុនៃតួចែក

ដោយ $x(x-1)$ ជាពហុធានីក្រេទី2 នោះ សំណល់ជាពហុធានីក្រេទី1 មានរាងជា $r(x)=ax+b$ ។

-ឧបមាថា $q(x)$ ជាផលចែកនៃ $p(x)$ នឹង $x(x-1)$

យើងបាន : $p(x) = x(x-1) q(x) + ax + b$

-ចំពោះ $p(0)=1$ និង $p(1)=2$ យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ:

$$\begin{cases} p(0)=1 \\ p(1)=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 0(0-1)q(x)+a \cdot 0+b=1 \\ 1(1-1)q(x)+a \cdot 1+b=2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} b=1 \\ a+b=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} b=1 \\ a=1 \end{cases}$$

នោះសំណល់គឺ $r(x) = ax + b = x + 1$

ដូចនេះ	សំណល់នៃវិធីចែកគឺ $r(x) = x + 1$	។

១១១ ស្រាយបញ្ជាក់ $5^{2011} + 5^{2012} + 5^{2013}$ ចែកជាចំនួន 31

យើងមាន $5^{2011} + 5^{2012} + 5^{2013}$
 $= 5^{2011}(1 + 5 + 5^2)$
 $= 31 \cdot 5^{2011}$

ដូចនេះ $5^{2011} + 5^{2012} + 5^{2013}$ ចែកដាច់នឹង 31 ។

១១២ រកលេខនៃតួចុងក្រោយបង្អស់នៃចំនួន 2^{34}

ពិនិត្យស្វ័យគុណនៃ 2 ដូចខាងក្រោម :

$$\begin{array}{lll} \left[2^1 \right] = 2 & \left[2^5 \right] = 2 & \left[2^9 \right] = 2 \\ \left[2^2 \right] = 4 & \left[2^6 \right] = 4 & \left[2^{10} \right] = 4 \\ \left[2^3 \right] = 8 & \left[2^7 \right] = 8 & \left[2^{11} \right] = 8 \quad \dots \\ \left[2^4 \right] = 6 & \left[2^8 \right] = 6 & \left[2^{12} \right] = 6 \end{array}$$

ឃើញថា លេខចុងស្វ័យគុណនៃ 2 មានខួបស្មើ 4 វិលទៅមក

ហើយ $3^4 = 81$

$$\text{နာ်ချ် } [2^{81}] = [2^{80} \cdot 2] = [2^{80}] \cdot [2] = [2^{4 \cdot 20}] \cdot [2] = [6 \cdot 2] = 2$$

ដូចនេះ ចំនួន 2^{34} មានលេខ 2 នៅខាងចុងគេបង្អស់ ។

សម្គាល់ : គេកំណត់សរសេរ $[2^{11}] = 8$ មានន័យថា

លេខខាងចុងនៃ $[2^{11}]$ គឺលេខ 8 ។

១១៣) រកលេខនៃតួចុងក្រោយបង្អស់នៃចំនួន 123456789^{2011}

លេខខាងចុងនៃចំនួន 123456789^{2011} គឺអាស្រ័យលើលើស្វ័យគុណលេខខាងចុងនៃចំនួននេះប៉ុណ្ណោះ មានន័យថា លេខខាងចុង $123456789^{2011} =$ លេខខាងចុង 9^{2011}

-ពិនិត្យលេខខាងចុងស្វ័យគុណនៃលេខ 9 :

$$[9^1] = 9, [9^2] = 1, [9^3] = 9, [9^4] = 1, \dots$$

$$[9^n] = \begin{cases} 9 & \text{បើ } n \text{ សេស} \\ 1 & \text{បើ } n \text{ គូ} \end{cases}$$

យើងបាន $[9^{2011}] = 9$ ព្រោះ 2011 ជាចំនួនសេស

ដូចនេះ លេខខាងចុងបង្អស់នៃ 123456789^{2011} គឺ 9 ។

១១៤) ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំនួន A ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

$$\text{យើងមាន } A = \sqrt[3]{\frac{1}{3}(\sqrt[3]{2}-1)(\sqrt[3]{2}+1)^3}$$

$$\begin{aligned} A &= \sqrt[3]{\frac{1}{3}(\sqrt[3]{2}-1)(\sqrt[3]{2}+1)^3} \\ &= \sqrt[3]{\frac{1}{3}(\sqrt[3]{2}-1)(\sqrt[3]{2^3} + 3 \cdot \sqrt[3]{2^2} + 3 \cdot \sqrt[3]{2} + 1)} \\ &= \sqrt[3]{\frac{1}{3}(\sqrt[3]{2}-1)(2 + 3 \cdot \sqrt[3]{2^2} + 3 \cdot \sqrt[3]{2} + 1)} \\ &= \sqrt[3]{(\sqrt[3]{2}-1)(1 + \sqrt[3]{2^2} + \sqrt[3]{2})} \\ &= \sqrt[3]{\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{2^3} + \sqrt[3]{2^2} - 1 - \sqrt[3]{2^2} - \sqrt[3]{2}} \\ &= \sqrt[3]{2-1} = 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $A=1$ ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន ។

១១៥) បញ្ជាក់តម្លៃនៃចំនួនពិត x ដោយប្រើសញ្ញាវិសមភាព

-បម្រាប់ : x ជាចំនួនពិត

មានន័យថា x អាចជាចំនួនវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន

-សម្មតិកម្ម : x ជាចំនួនដែលមានផ្នែកគត់មានលេខពីរខ្ទង់ មានន័យថា $10 \leq x < 100$ (ទម្រង់នេះធ្វើឱ្យ x ជាចំនួនដែលមានផ្នែកគត់មានលេខពីរខ្ទង់ជានិច្ច)

-បើតម្លៃ x អវិជ្ជមានយើងបាន $-10 \geq x > -100$

ដូចនេះ តម្លៃនៃចំនួនពិតបញ្ជាក់បានគឺ :
 $10 \leq x < 100$ ឬ $-10 \geq x > -100$ ។

១១៦) ក.ប្រៀបធៀបចំនួន $(1+2000^2)$ និង $(2001^2 - 2 \cdot 2000)$

$$\begin{aligned} \text{ពិនិត្យ : } & 2001^2 - 2 \cdot 2000 \\ &= (1+2000)^2 - 2 \cdot 2000 \\ &= 1^2 + 2 \cdot 1 \cdot 2000 + 2000^2 - 2 \cdot 2000 \\ &= 1 + 2000^2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $(1+2000^2) = (2001^2 - 2 \cdot 2000)$ ។

ខ. គណនា $A = \sqrt{1+2000^2 + \left(\frac{2000}{2001}\right)^2} + \frac{2000}{2001}$

$$\text{យើងមាន : } A = \sqrt{1+2000^2 + \left(\frac{2000}{2001}\right)^2} + \frac{2000}{2001}$$

ដោយ $(1+2000^2) = (2001^2 - 2 \cdot 2000)$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} A &= \sqrt{2001^2 - 2 \cdot 2000 + \left(\frac{2000}{2001}\right)^2} + \frac{2000}{2001} \\ &= \sqrt{\left(2001 - \frac{2000}{2001}\right)^2} + \frac{2000}{2001} \\ &= 2001 - \frac{2000}{2001} + \frac{2000}{2001} \\ &= 2001 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនាឃើញថា $A = 2001$ ។

១១៧) ស្រាយបញ្ជាក់ថា $a^{\frac{2}{3}} = x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}}$

$$\text{យើងមាន : } \sqrt{x^2 + \sqrt[3]{x^4 y^2}} + \sqrt{y^2 + \sqrt[3]{x^2 y^4}} = a$$

$$\begin{aligned} a &= \sqrt{x^2 + \sqrt[3]{x^4 y^2}} + \sqrt{y^2 + \sqrt[3]{x^2 y^4}} \\ &= \sqrt{\sqrt[3]{x^6} + \sqrt[3]{x^4 y^2}} + \sqrt{\sqrt[3]{y^6} + \sqrt[3]{x^2 y^4}} \\ &= \sqrt{\sqrt[3]{x^4}(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2})} + \sqrt{\sqrt[3]{y^4}(\sqrt[3]{y^2} + \sqrt[3]{x^2})} \\ &= \sqrt[3]{x^2} \sqrt{(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2})} + \sqrt[3]{y^2} \sqrt{(\sqrt[3]{y^2} + \sqrt[3]{x^2})} \\ &= \sqrt{(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2})} \cdot (\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2}) \\ &= \sqrt{(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2})^3} \end{aligned}$$

ចំពោះ $a = \sqrt[3]{\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2}}$

យើងអាចទាញបានជា : $a^2 = (\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2})^3$

ឬ $\sqrt[3]{a^2} = \sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{y^2}$

តាមរូបមន្ត : $\sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}}$

យើងបាន : $a^{\frac{2}{3}} = x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}}$

ដូចនេះ យើងស្រាយបានថា $a^{\frac{2}{3}} = x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}}$ ។

១១៨ > ប្រៀបធៀបចំនួន $\sqrt{2001} + \sqrt{2002}$ និង $2\sqrt{2002}$

យើងដឹងថា $\sqrt{2001} < \sqrt{2002}$

ថែមអង្គទាំងពីរនៃវិសមភាពនឹង $\sqrt{2002}$ យើងបាន :

$\sqrt{2001} + \sqrt{2002} < \sqrt{2002} + \sqrt{2002}$

សមមូល $\sqrt{2001} + \sqrt{2002} < 2\sqrt{2002}$

ដូចនេះ ប្រៀបធៀបបាន $\sqrt{2001} + \sqrt{2002} < 2\sqrt{2002}$ ។

១១៩ > ស្រាយបញ្ជាក់ថា A ជាការប្រាកដនៃចំនួនគត់

យើងមាន $A = \underbrace{111\dots111}_{2n \text{ នៃលេខ } 1} + \underbrace{444\dots44}_{n \text{ នៃលេខ } 4} + 1$

$A = \frac{1}{9} \underbrace{(999\dots999)}_{2n \text{ នៃលេខ } 9} + \frac{4}{9} \underbrace{(999\dots99)}_{n \text{ នៃលេខ } 9} + 1$

$A = \frac{1}{9}(10^{2n} - 1) + \frac{4}{9}(10^n - 1) + 1$

$= \frac{1}{9} \cdot 10^{2n} - \frac{1}{9} + \frac{4}{9} \cdot 10^n - \frac{4}{9} + 1$

$= \frac{1}{9} \cdot 10^{2n} + \frac{4}{9} \cdot 10^n + \frac{4}{9}$

$= \frac{1}{9}(10^{2n} + 4 \cdot 10^n + 4)$

$= \frac{1}{3^2}(10^n + 2)^2 = \left[\frac{1}{3}(10^n - 1 + 3) \right]^2$

$= \left(\frac{10^n - 1}{3} + 1 \right)^2 = \left(\frac{999\dots99}{3} + 1 \right)^2$

$= \underbrace{(333\dots33 + 1)}_{n \text{ នៃលេខ } 3}^2 = \underbrace{333\dots34^2}_{(n-1) \text{ នៃលេខ } 3}$

ដូចនេះ ចំនួន A ជាការប្រាកដនៃចំនួនគត់ ។

១២០ > សម្រួលកន្សោម E :

យើងមាន :

$E = \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \cdot \left(\frac{1}{p} + \frac{1}{q} \right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^3} \cdot \left(\frac{1}{\sqrt{p}} + \frac{1}{\sqrt{q}} \right)$

$= \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \cdot \left(\frac{p+q}{pq} \right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^3} \cdot \left(\frac{\sqrt{p} + \sqrt{q}}{\sqrt{pq}} \right)$

$= \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \left(\frac{p + 2\sqrt{pq} + q - 2\sqrt{pq}}{pq} \right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 \sqrt{pq}}$

$= \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \left(\frac{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 - 2\sqrt{pq}}{pq} \right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 \sqrt{pq}}$

$= \frac{1}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2} \left(\frac{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2}{pq} - \frac{2\sqrt{pq}}{pq} \right) + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 \sqrt{pq}}$

$= \frac{1}{pq} - \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 \sqrt{pq}} + \frac{2}{(\sqrt{p} + \sqrt{q})^2 \sqrt{pq}}$

$= \frac{1}{pq}$

ដូចនេះ សម្រួលបាន $E = \frac{1}{pq}$ ។

១២១ > សម្រួលកន្សោម E :

យើងមាន : $A = \sqrt[3]{3 + \sqrt{9 + \frac{125}{27}}} + \sqrt[3]{3 - \sqrt{9 + \frac{125}{27}}}$

(ស្រដៀងលំហាត់លេខ ១០ ទំព័រ 1)

តាមរូបមន្ត : $(a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$

$= a^3 + b^3 + 3ab(a+b)$

យើងបាន :

$A^3 = \left(3 + \sqrt{9 + \frac{125}{27}} \right) + \left(3 - \sqrt{9 + \frac{125}{27}} \right) +$

$+ 3\sqrt[3]{\left(3 + \sqrt{9 + \frac{125}{27}} \right) \left(3 - \sqrt{9 + \frac{125}{27}} \right)} A$

$= 6 + 3\sqrt[3]{3^2 - \left(\sqrt{9 + \frac{125}{27}} \right)^2} A$

$= 6 + 3\sqrt[3]{-\frac{125}{27}} A$

នាំឱ្យបាន : $A^3 = 6 - 5A$

$$A^3 + 5A - 6 = 0$$

$$A^3 - A + 6A - 6 = 0$$

$$A(A^2 - 1) + 6(A - 1) = 0$$

$$(A - 1)(A^2 + A + 6) = 0$$

នាំឱ្យ $A - 1 = 0 \Rightarrow A = 1$

ហើយ $A^2 + A + 6 > 0$

$$\text{ព្រោះ} \begin{cases} a = 1 > 0 \\ \Delta = 1 - 24 < 0 \end{cases}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីសម្រួលបែបបច្ចេកទេស $A = 1$ ។

១២២ ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\sqrt[3]{\sqrt{2}-1} = \sqrt[3]{\frac{1}{9}} - \sqrt[3]{\frac{2}{9}} + \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$

តាង $A = \sqrt[3]{\sqrt{2}-1}$

$$A^3 = \sqrt{2} - 1$$

$$= \frac{(\sqrt{2}-1)(1+\sqrt{2}+\sqrt[3]{2^2})}{(1+\sqrt{2}+\sqrt[3]{2^2})}$$

$$A^3 = \frac{\sqrt{2}^3 - 1^3}{(1+\sqrt{2}+\sqrt[3]{4})} = \frac{1}{1+\sqrt{2}+\sqrt[3]{4}}$$

ហើយ $B = \sqrt[3]{\frac{1}{9}} - \sqrt[3]{\frac{2}{9}} + \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$

$$B = \sqrt[3]{\frac{1}{9}} - \sqrt[3]{\frac{2}{9}} + \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$$

$$= \frac{1}{\sqrt[3]{9}}(1 - \sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{4})$$

$$= \frac{1}{\sqrt[3]{9}(1+\sqrt[3]{2})}(1+\sqrt[3]{2})(1-\sqrt[3]{2}+\sqrt[3]{4})$$

$$= \frac{1}{\sqrt[3]{9}(1+\sqrt[3]{2})}(1^3 + \sqrt[3]{2^3})$$

$$B = \frac{3}{\sqrt[3]{9}(1+\sqrt[3]{2})}$$

$$B^3 = \frac{27}{9(1+\sqrt[3]{2})^3} = \frac{3}{1+3 \cdot 1^2 \cdot \sqrt[3]{2} + 3 \cdot 1 \cdot \sqrt[3]{2^2} + \sqrt[3]{2^3}}$$

$$= \frac{3}{3+3\sqrt[3]{2}+3\sqrt[3]{4}} = \frac{1}{1+\sqrt[3]{2}+\sqrt[3]{4}}$$

ឃើញថា $A^3 = B^3 \Rightarrow A = B$

ដូចនេះ ស្រាយបានថា $\sqrt[3]{\sqrt{2}-1} = \sqrt[3]{\frac{1}{9}} - \sqrt[3]{\frac{2}{9}} + \sqrt[3]{\frac{4}{9}}$ ។

១២៣ គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម S :

យើងមាន : $S = \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots}}}}$, $S > 0$

នាំឱ្យ $S^2 = 6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots}}}}$

$$S^2 = 6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots}}}}$$

$$S^2 = 6 + S$$

$$S^2 - S - 6 = 0$$

$$\text{មាន } \Delta = b^2 - 4ac = (-1)^2 - 4(1)(-6) = 25 = 5^2$$

$$\text{យើងបាន } \begin{cases} S_1 = \frac{-(-1)-5}{2(1)} = -2 \\ S_2 = \frac{-(-1)+5}{2(1)} = 3 \end{cases}$$

ចំពោះ $S_1 = -2$ មិនយក ព្រោះ $S > 0$

ដូចនេះ តម្លៃលេខគណនាបានគឺ $S = 3$ ។

១២៤ គណនាតម្លៃនៃ $\frac{b+c}{a+b}$:

យើងមាន $\frac{b}{a} = \frac{c}{b} = 2011$ ដែល $a \neq 0, b \neq 0$

$$\text{ទាញបាន } \frac{b}{a} = 2011 \Rightarrow b = 2011a$$

$$\text{ហើយ } \frac{c}{b} = 2011 \Rightarrow c = 2011b$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{b+c}{a+b} = \frac{2011a+2011b}{a+b} = \frac{2011(a+b)}{a+b} = 2011$$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $\frac{b+c}{a+b} = 2011$ ។

១២៥ ដោះស្រាយសមីការ

$$\text{យើងមាន } \frac{x-1}{1991} + \frac{x-5}{1987} + \frac{x-7}{1999} + \frac{x-11}{1981} = 4$$

$$\frac{x-1}{1991} - 1 + \frac{x-5}{1987} - 1 + \frac{x-7}{1999} - 1 + \frac{x-11}{1981} - 1 = 0$$

$$\frac{x-1-1991}{1991} + \frac{x-5-1987}{1987} + \frac{x-7-1999}{1999} + \frac{x-11-1981}{1981} = 0$$

$$\frac{x-1992}{1991} + \frac{x-1992}{1987} + \frac{x-1992}{1999} + \frac{x-1992}{1981} = 0$$

$$(x-1992) \left(\frac{1}{1991} + \frac{1}{1987} + \frac{1}{1999} + \frac{1}{1981} \right) = 0$$

នាំឱ្យ $x-1992=0 \Rightarrow x=1992$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x=1992$ ។

១២៦) ដោះស្រាយសមីការ

យើងមានសមីការ $x^{2000} + \sqrt{6}x^{1998} = (\sqrt{2} + \sqrt{3})x^{1999}$

ទាញបាន $x^{2000} - (\sqrt{2} + \sqrt{3})x^{1999} + \sqrt{6}x^{1998} = 0$
 $[x^2 - (\sqrt{2} + \sqrt{3})x + \sqrt{6}]x^{1998} = 0$

នាំឱ្យ $x^{1998} = 0 \Rightarrow x = 0$

$x^2 - (\sqrt{2} + \sqrt{3})x + \sqrt{6} = 0$

សមីការនេះមាន $S = \sqrt{2} + \sqrt{3}$, $P = \sqrt{2} \cdot \sqrt{3} = \sqrt{6}$

យើងបាន $\sqrt{2}$ និង $\sqrt{3}$ ជាឫសនៃសមីការ

ដូចនេះ សមីការមានឫសបីគឺ $x = \{0, \sqrt{2}, \sqrt{3}\}$ ។

១២៧) ដោះស្រាយសមីការ $\log_2 \log_3 \log_4 x = 2$

យើងមាន $\log_2 \log_3 \log_4 x = 2$

យើងបាន $\log_2 \log_3 \log_4 x = 2 \log_2 2$

$\log_2 \log_3 \log_4 x = \log_2 2^2$

$\log_3 \log_4 x = 4$

$\log_3 \log_4 x = 4 \log_3 3$

$\log_4 x = 3^4$

$\log_4 x = 81 \log_4 4$

$x = 4^{81}$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = 4^{81}$ ។

(រូបមន្តលោការីត $\log_a x = k \Leftrightarrow x = a^k$)

១២៨) គណនាផលបូក $A = 1 + 11 + 111 + \dots + 111\dots 11$

យើងមាន $A = 1 + 11 + 111 + \dots + 111\dots 11$ តួចុងមានលេខ

1 ចំនួន n ដង យើងអាចសរសេរ :

$9A = 9 + 99 + 999 + \dots + 999\dots 99$ (តួចុងមាន n ដងលេខ 9)

$9A = (10-1) + (100-1) + (1000-1) + \dots + (10^n - 1)$

$9A = 10 + 100 + 1000 + \dots + 10^n - n$ (*)

ដោយគុណ (*) នឹង 10 យើងបាន :

$90A = 100 + 1000 + 10000 + \dots + 10^{n+1} - 10n$ (**)

យើងយក (**) - (*) យើងបាន :

$$\begin{cases} 90A = 100 + 1000 + 10000 + \dots + 10^{n+1} - 10n \\ 9A = 10 + 100 + 1000 + \dots + 10^n - 10 \end{cases}$$

$$81A = 10^{n+1} - 9n - 10$$

ឬអាចសរសេរ : $A = \frac{10^{n+1} - 9n - 10}{81}$

ដូចនេះ ផលបូកគឺ $A = \frac{10^{n+1} - 9n - 10}{81}$ ។

១២៩) ដោះស្រាយសមីការ ក. $x^{\sqrt{x}} = \sqrt{x^x}$

អ្នកត្រូវចាំ រូបមន្ត : $[f(x)]^{u(x)} = [f(x)]^{v(x)}$
 នាំឱ្យបាន $\begin{cases} f(x) > 0 \\ [f(x)-1][u(x)-v(x)] = 0 \end{cases}$

យើងមាន : $x^{\sqrt{x}} = \sqrt{x^x}$

អាចសរសេរ $x^{\sqrt{x}} = x^{\frac{x}{2}}$

នាំឱ្យបាន $\begin{cases} x > 0 \\ [x-1]\left[\sqrt{x} - \frac{x}{2}\right] = 0 \end{cases}$

យើងបាន • $x-1=0 \Rightarrow x=1$

• $\sqrt{x} - \frac{x}{2} = 0 \Leftrightarrow \sqrt{x} = \frac{x}{2} \Leftrightarrow x = \frac{x^2}{4}$

ឬ $4x = x^2 \Leftrightarrow 4x - x^2 = 0 \Leftrightarrow x(4-x) = 0$

នាំឱ្យ $x=0$, $x=4$

ចំពោះ $x=0$ មិនយក ព្រោះ $x > 0$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x=1 \vee x=4$ ។

ខ. $(x^x)^x = x^{(x^x)}$ (លំនាំដូចសំណួរ ក.)

យើងបាន : $x^{x \cdot x} = x^{(x^x)} \Leftrightarrow x^{x^2} = x^{(x^x)}$

នាំឱ្យបាន $\begin{cases} x > 0 \\ [x-1][x^2 - x^x] = 0 \end{cases}$

យើងបាន • $x-1=0 \Rightarrow x=1$

• $x^2 - x^x = 0 \Leftrightarrow x^2 = x^x \Rightarrow x=2$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x=1$ ឬ $x=2$ ។

១៣០ គណនា $a+b+c$

$$\text{យើងមាន } \begin{cases} a+b^2+2ac=29 \\ b+c^2+2ab=18 \\ c+a^2+2bc=25 \end{cases}$$

ដោយបូកអង្គនិងអង្គ យើងបាន :

$$\begin{aligned} a^2+b^2+c^2+2ab+2bc+2ac+a+b+c &= 72 \\ (a+b+c)^2+(a+b+c) &= 72 \\ (a+b+c)^2+(a+b+c)-72 &= 0 \end{aligned}$$

តាង $t=a+b+c$ យើងបាន :

$$\text{សមីការឆ្លើយសរសេរ និងងាយគិត } t^2+t-72=0$$

$$\text{មាន } \Delta=1+288=289=17^2$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} t=\frac{-1-17}{2}=-9 \\ t=\frac{-1+17}{2}=8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a+b+c=-9 \\ a+b+c=8 \end{cases}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $(a+b+c)=\{-9, 8\}$ ។

១៣១ គណនាផលបូក $S=1+2+3+\dots+2011$

$$\text{យើងមាន } S=1+2+3+\dots+2011 \quad (1)$$

$$\text{ប្តូរសរសេរ } S=2011+2010+2009+\dots+1 \quad (2)$$

ដោយយក (1)+(2) យើងបាន :

$$\begin{aligned} &+ \begin{cases} S=1+2+3+\dots+2011 \\ S=2011+2010+2009+\dots+1 \end{cases} \\ \hline 2S &= 2012+2012+2012+\dots+2012 \\ &\text{ដែលមានលេខ } 2012 \text{ ចំនួន } 2011 \text{ ដង} \end{aligned}$$

យើងបាន :

$$\begin{aligned} 2S &= 2012 \times 2011 \\ S &= \frac{2012 \times 2011}{2} = 1006 \times 2011 = 2023066 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបានគឺ $S=2023066$ ។

១៣២ រកចំនួនសិស្សស្រីនៅក្នុងថ្នាក់

តាង x ជាចំនួនសិស្សប្រុស

y ជាចំនួនសិស្សស្រី ដែល $x>0, y>0$

បម្រាប់ : កម្ពស់ មធ្យមសិស្សប្រុស $1.68m$

កម្ពស់ មធ្យមសិស្សស្រី $1.60m$

កម្ពស់ មធ្យមសិស្សនៅក្នុងថ្នាក់ $1.66m$

យើងបានសមីការ : $1.68x+1.60y=1.66 \cdot 28$

$$1.68x+1.60y=46.48 \quad (1)$$

សិស្សសរុបក្នុងថ្នាក់ : $x+y=28$

$$\text{ឬ } 1.68x+1.68y=28 \cdot 1.68$$

$$1.68x+1.68y=47.04 \quad (2)$$

ដោយយក (2)-(1) យើងបាន :

$$\begin{aligned} &\begin{cases} 1.68x+1.68y=47.04 \\ 1.68x+1.60y=46.48 \end{cases} \\ \hline &0.08y=0.56 \Rightarrow y=\frac{0.56}{0.08}=7 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ចំនួនសិស្សស្រីនៅក្នុងថ្នាក់គឺ 7 នាក់ ។

១៣៣ គណនាកន្សោម A

យើងមាន :

$$A=(a+b+c)^2-(-a+b+c)^2+(a+b-c)^2-(a-b+c)^2$$

ដោយប្រើរូបមន្ត $a^2-b^2=(a-b)(a+b)$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} A &= [(a+b+c)-(-a+b+c)][(a+b+c)+(-a+b+c)] + \\ &\quad + [(a+b-c)-(a-b+c)][(a+b-c)+(a-b+c)] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} A &= [a+b+c+a-b-c][a+b+c-a+b+c] + \\ &\quad + [a+b-c-a+b-c][a+b-c+a-b+c] \end{aligned}$$

$$A=(2a)(2b+2c)+(2b-2c)(2a)$$

$$A=2a(2b+2c+2b-2c)=2a \times 4b=8ab$$

ដូចនេះ កន្សោមដែលគណនាបានគឺ $A=8ab$ ។

១៣៤ បង្ហាញថា $\frac{2011}{b^2+c^2-a^2}+\frac{2011}{c^2+a^2-b^2}+\frac{2011}{a^2+b^2-c^2}=0$

យើងមាន $a+b+c=0$ នាំឱ្យ :

$$\begin{aligned} \bullet b+c &= -a \Leftrightarrow (b+c)^2 = (-a)^2 \\ &\Leftrightarrow b^2+2bc+c^2 = a^2 \\ &\Leftrightarrow b^2+c^2-a^2 = -2bc \quad (1) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \bullet c+a &= -b \Leftrightarrow (c+a)^2 = (-b)^2 \\ &\Leftrightarrow c^2+2ca+a^2 = b^2 \\ &\Leftrightarrow c^2+a^2-b^2 = -2ca \quad (2) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \bullet a + b = -c &\Leftrightarrow (a+b)^2 = (-c)^2 \\ &\Leftrightarrow a^2 + 2ab + b^2 = c^2 \\ &\Leftrightarrow a^2 + b^2 - c^2 = -2ab \quad (3) \end{aligned}$$

តាមរយៈ (1) , (2) & (3) យើងបាន :

$$\begin{aligned} &\frac{2011}{b^2 + c^2 - a^2} + \frac{2011}{c^2 + a^2 - b^2} + \frac{2011}{a^2 + b^2 - c^2} \\ &= \frac{2011}{-2bc} + \frac{2011}{-2ca} + \frac{2011}{-2ab} \\ &= \frac{2011a + 2011b + 2011c}{-2abc} \\ &= \frac{2011(a+b+c)}{-2abc} \\ &= 0 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{2011}{b^2 + c^2 - a^2} + \frac{2011}{c^2 + a^2 - b^2} + \frac{2011}{a^2 + b^2 - c^2} = 0}$ ។

១៣៥ កំណត់តម្លៃ a និង b

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន : } (x^2 + px + q)^2 &= x^4 + p^2x^2 + q^2 + 2px^3 + 2qx^2 + 2pqx \\ &= x^4 + 2px^3 + (p^2 + 2q)x^2 + 2pqx + q^2 \end{aligned}$$

$$\text{បម្រាប់ : } x^4 + 2x^3 + ax^2 + bx + 1 = (x^2 + px + q)^2$$

យើងបាន

$$\begin{aligned} x^4 + 2x^3 + ax^2 + bx + 1 &= x^4 + 2px^3 + (p^2 + 2q)x^2 + 2pqx + q^2 \end{aligned}$$

$$\text{ទាញបាន : } \begin{cases} 2p = 2 \\ p^2 + 2q = a \\ 2pq = b \\ q^2 = 1 \end{cases} \text{ សមមូល } \begin{cases} p = 1 \\ p^2 + 2q = a \\ 2pq = b \\ q = \pm 1 \end{cases}$$

$$\text{ចំពោះ } \begin{cases} p^2 + 2q = a \\ 2pq = b \end{cases}$$

-ករណី $p=1 \& q=1$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} 1^2 + 2 \cdot 1 = a \\ 2 \cdot 1 \cdot 1 = b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = 3 \\ b = 2 \end{cases}$$

-ករណី $p=1 \& q=-1$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} 1^2 + 2 \cdot (-1) = a \\ 2 \cdot 1 \cdot (-1) = b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = -1 \\ b = -2 \end{cases}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃកំណត់បានគឺ } \begin{cases} (a=3, b=2) \\ (a=-1, b=-2) \end{cases}}$ ។

១៣៦ ចូរស្រាប័ក្តីថា $\sqrt[4]{49+20\sqrt{6}} + \sqrt[4]{49-20\sqrt{6}} = 2\sqrt{3}$

ពិនិត្យ :

$$\begin{aligned} &\sqrt[4]{49+20\sqrt{6}} + \sqrt[4]{49-20\sqrt{6}} \\ &= \sqrt[4]{25+20\sqrt{6}+24} + \sqrt[4]{25-20\sqrt{6}+24} \\ &= \sqrt[4]{5^2+20\sqrt{6}+(2\sqrt{6})^2} + \sqrt[4]{5^2-20\sqrt{6}+(2\sqrt{6})^2} \\ &= \sqrt[4]{(5+2\sqrt{6})^2} + \sqrt[4]{(5-2\sqrt{6})^2} \\ &= \sqrt{5+2\sqrt{6}} + \sqrt{5-2\sqrt{6}} \\ &= \sqrt{\sqrt{3}^2+2\sqrt{6}+\sqrt{2}^2} + \sqrt{\sqrt{3}^2-2\sqrt{6}+\sqrt{2}^2} \\ &= \sqrt{\left(\sqrt{(\sqrt{3}+\sqrt{2})^2}\right)^2} + \sqrt{\left(\sqrt{(\sqrt{3}-\sqrt{2})^2}\right)^2} \\ &= \sqrt{3} + \sqrt{2} + \sqrt{3} - \sqrt{2} = 2\sqrt{3} \end{aligned}$$

ដូច្នេះ $\boxed{\text{យើងបំភ្លឺបានថា } \sqrt[4]{49+20\sqrt{6}} + \sqrt[4]{49-20\sqrt{6}} = 2\sqrt{3}}$ ។

១៣៧ គណនា E :

$$\begin{aligned} E &= \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}}\right)^2 - \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} + \sqrt{3+\sqrt{5}}\right)^2 \\ &= \left[\left(\sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}}\right) - \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} + \sqrt{3+\sqrt{5}}\right)\right] \times \\ &\quad \left[\left(\sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}}\right) + \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} + \sqrt{3+\sqrt{5}}\right)\right] \\ &= \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}} - \sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}}\right) \times \\ &\quad \left(\sqrt{3-\sqrt{5}} - \sqrt{3+\sqrt{5}} + \sqrt{3-\sqrt{5}} + \sqrt{3+\sqrt{5}}\right) \\ &= \left(-2\sqrt{3+\sqrt{5}}\right) \left(2\sqrt{3-\sqrt{5}}\right) \\ &= -4\sqrt{(3+\sqrt{5})(3-\sqrt{5})} \\ &= -4\sqrt{9-5} = -4\sqrt{4} = -8 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{គណនាបាន } E = -8}$ ។

១៣៨ កំណត់តម្លៃ m និង n

$$\text{យើងមាន } \frac{1}{x-3} + \frac{m}{x-4} = \frac{n}{(x-3)(x-4)}$$

ប្រភាគមានន័យកាលណា $x \neq 3, x \neq 4$

តម្រូវភាគបែង រួចលុបភាគបែងចោល យើងបាន :

$$\begin{aligned}x - 4 + m(x - 3) &= n \\x - 4 + mx - 3m &= n \\x + mx &= n + 3m + 4 \\x &= \frac{n + 3m + 4}{1 + m}\end{aligned}$$

ដើម្បីឱ្យប្រភាគ x មានតម្លៃច្រើនរាប់មិនអស់ លុះត្រាតែ ភាគយកស្មើសូន្យ និងភាគបែងស្មើសូន្យ ដូចគ្នា

-យើងបាន :

$$\begin{cases} n + 3m + 4 = 0 \\ 1 + m = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n = -3m - 4 \\ m = -1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n = -1 \\ m = -1 \end{cases}$$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $m = n = -1$ ។

១៣៩ កំណត់តម្លៃ a

យើងមានប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} x + y = a & (1) \\ 2x - y = 3 & (2) \end{cases}$$

ដោយបូកអង្គនិងអង្គ :

$$\begin{aligned}&+ \begin{cases} x + y = a \\ 2x - y = 3 \end{cases} \\&\hline 3x = a + 3 \Rightarrow x = \frac{a + 3}{3}\end{aligned}$$

តាមសមីការ (1): $y = a - x = a - \frac{a + 3}{3} = \frac{2a - 3}{3}$

ដើម្បីឱ្យផ្ទៀងផ្ទាត់ $x > y$

យើងបាន :

$$\frac{a + 3}{3} > \frac{2a - 3}{3}$$

$$a + 3 > 2a - 3$$

$$a < 6$$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $a < 6$ ។

១៤០ គណនា $D = (a-1)^{2010} + (b-1)^{2011} + (c-1)^{2012}$

សម្មតិកម្ម $a + b + c = 0$ និង $ab + bc + ca = 0$

នាំឱ្យបាន $(a + b + c)^2 = 0$

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2ac + 2bc = 0$$

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + ac + bc) = 0$$

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2 \times 0 = 0$$

$$a^2 + b^2 + c^2 = 0$$

យើងបានដឹងហើយថា បើ a, b, c នោះ

$$a^2 \geq 0, b^2 \geq 0 \text{ \& } c^2 \geq 0$$

-មានតែមួយករណីគត់ដែលធ្វើឱ្យ $a^2 + b^2 + c^2 = 0$

គឺមានន័យថា $a^2 = 0, b^2 = 0 \text{ \& } c^2 = 0$

នាំឱ្យ $a = 0, b = 0 \text{ \& } c = 0$

យើងបាន :

$$\begin{aligned}D &= (a-1)^{2010} + (b-1)^{2011} + (c-1)^{2012} \\&= (0-1)^{2010} + (0-1)^{2011} + (0-1)^{2012} \\&= (-1)^{2010} + (-1)^{2011} + (-1)^{2012} = 1 - 1 + 1 = 1\end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $D = 1$ ។

១៤១ គណនា S :

យើងមាន :

$$S = (1 \cdot 3 + 2 \cdot 4 + 3 \cdot 5 + \dots + 2010 \cdot 2012) - (1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2)$$

ពិនិត្យ

$$\begin{aligned}&1 \cdot 3 + 2 \cdot 4 + 3 \cdot 5 + \dots + 2010 \cdot 2012 \\&= (2-1)(2+1) + (3-1)(3+1) + (4-1)(4+1) + \dots + (2011-1)(2011+1) \\&= (2^2 - 1) + (3^2 - 1) + (4^2 - 1) + \dots + (2011^2 - 1) \\&= 2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 2011^2 - 2010\end{aligned}$$

នាំឱ្យ

$$\begin{aligned}S &= (2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 2011^2 - 2010) - (1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 2010^2) \\&= 2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 2011^2 - 2010 - 1^2 - 2^2 - 3^2 - \dots - 2010^2 \\&= 2011^2 - 2010 - 1^2 \\&= 2011^2 - 2011 \\&= 2011(2011 - 1) \\&= 2011 \times 2010 = 4042110\end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបានគឺ $S = 2011 \cdot 2010 = 4042110$ ។

១៤២ បង្ហាញថា A ចែកដាច់នឹង 5 :

យើងមាន :

$$\begin{aligned}A &= 9^{2011} + 8^{2011} + 7^{2011} + 6^{2011} + 5^{2011} - 1^{2011} - 2^{2011} - 3^{2011} - 4^{2011} \\A &= (9^{2011} - 4^{2011}) + (8^{2011} - 3^{2011}) + (7^{2011} - 2^{2011}) + (6^{2011} - 1^{2011}) + 5^{2011}\end{aligned}$$

តាមរូបមន្ត :

$$a^n - b^n = (a - b)(a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + a^2b^{n-2} + ab^{n-1})$$

យើងឃើញថា :

$$\begin{aligned}\bullet 9^{2011} - 4^{2011} &= (9 - 4)(9^{2010} \cdot 4 + 9^{2009} \cdot 4^2 + \dots + 9 \cdot 4^{2010}) \\&= 5k_1, \quad k_1 = (9^{2010} \cdot 4 + 9^{2009} \cdot 4^2 + \dots + 9 \cdot 4^{2010})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \bullet 8^{2011} - 3^{2011} &= (8-3)(8^{2010} \cdot 3 + 8^{2009} \cdot 3^2 + \dots + 8 \cdot 3^{2010}) \\
 &= 5k_2, \quad k_2 = (8^{2010} \cdot 3 + 8^{2009} \cdot 3^2 + \dots + 8 \cdot 3^{2010}) \\
 \bullet 7^{2011} - 2^{2011} &= (7-2)(7^{2010} \cdot 2 + 7^{2009} \cdot 2^2 + \dots + 7 \cdot 2^{2010}) \\
 &= 5k_3, \quad k_3 = (7^{2010} \cdot 2 + 7^{2009} \cdot 2^2 + \dots + 7 \cdot 2^{2010}) \\
 \bullet 6^{2011} - 1^{2011} &= (6-1)(6^{2010} \cdot 1 + 6^{2009} \cdot 1^2 + \dots + 6 \cdot 1^{2010}) \\
 &= 5k_4, \quad k_4 = (6^{2010} \cdot 1 + 6^{2009} \cdot 1^2 + \dots + 6 \cdot 1^{2010}) \\
 \bullet 5^{2011} &= 5 \cdot 5^{2010} \\
 &= 5k_5, \quad k_5 = 5^{2010}
 \end{aligned}$$

យើងបាន : $A = 5k_1 + 5k_2 + 5k_3 + 5k_4 + 5k_5$

$$= 5(k_1 + k_2 + k_3 + k_4 + k_5)$$

ឃើញថា A ជាពហុគុណនៃ 5 មានន័យថា A ចែកដាច់នឹង 5

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា A ចែកដាច់នឹង 5 ។

១៤៣ ក. គណនា fog និងគណនា gof

យើងមាន $f: x \rightarrow f(x) = px - 2$

$g: x \rightarrow g(x) = 4x + 3$

$$\begin{aligned}
 \text{នាំឱ្យ } fog &= f[g(x)] \\
 &= f[4x + 3] \\
 &= p(4x + 3) - 2 \\
 &= 4px + 3p - 2
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ហើយ } gof &= g[f(x)] \\
 &= g[px - 2] \\
 &= 4(px - 2) + 3 \\
 &= 4px - 8 + 3 \\
 &= 4px - 5
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ដូចនេះ } \text{គណនាបាន } fog &= 4px + 3p - 2 \\
 \text{ហើយ } gof &= 4px - 5
 \end{aligned}$$

ខ. គណនា p ដើម្បីឱ្យ fog = gof

យើងមាន fog = 4px + 3p - 2 និង gof = 4px - 5

$$\text{នាំឱ្យ } fog = gof$$

$$\begin{aligned}
 \text{នោះ } 4px + 3p - 2 &= 4px - 5 \\
 3p &= -5 + 2 \\
 p &= -1
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $p = -1$ ។

១៤៤ បង្ហាញថា $P_n = \frac{1}{2^n} \cdot \frac{\sin x}{\sin \frac{x}{2^n}}$

យើងមាន $P_n = \cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \times \dots \times \cos \frac{x}{2^n}$

តាមរូបមន្ត : $\sin a = 2 \sin \frac{a}{2} \cos \frac{a}{2}$

យើងឱ្យតម្លៃ $a = x, \frac{x}{2}, \frac{x}{4}, \frac{x}{8}, \dots, \frac{x}{2^{n-1}}$

$$\begin{cases}
 \sin x = 2 \sin \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2} \\
 \sin \frac{x}{2} = 2 \sin \frac{x}{4} \cos \frac{x}{4} \\
 \times \left\{ \begin{aligned}
 \sin \frac{x}{4} &= 2 \sin \frac{x}{8} \cos \frac{x}{8} \\
 &\vdots \\
 \sin \frac{x}{2^{n-1}} &= 2 \sin \frac{x}{2^n} \cos \frac{x}{2^n}
 \end{aligned} \right.
 \end{cases}$$

$$\sin x = 2^n \sin \frac{x}{2^n} \underbrace{\cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{4} \cos \frac{x}{8} \times \dots \times \cos \frac{x}{2^n}}_{P_n}$$

$$\sin x = 2^n \sin \frac{x}{2^n} P_n$$

$$\text{ទាញបាន } P_n = \frac{1}{2^n} \cdot \frac{\sin x}{\sin \frac{x}{2^n}}$$

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា $P_n = \frac{1}{2^n} \cdot \frac{\sin x}{\sin \frac{x}{2^n}}$ ។

១៤៥ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការក្នុង $\mathbb{N} \times \mathbb{N}$

$$\text{យើងមាន : } \begin{cases} x^2 - y^2 = 5440 & (1) \\ PGCD(x, y) = 8 & (2) \end{cases}$$

-តាម (2) : $PGCD(x, y) = 8$ មានន័យថា

$x = 8a$ & $y = 8b$ ដែល a, b ជាចំនួនបឋមរវាងគ្នា

ហើយ $a > b$ ព្រោះ $x^2 - y^2 = 5440 > 0$

-តាម (1) : $x^2 - y^2 = 5440$

$$(x - y)(x + y) = 5440$$

$$(8a - 8b)(8a + 8b) = 5440$$

$$8^2(a - b)(a + b) = 5440$$

$$(a-b)(a+b)=85$$

ដោយ a, b ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ និងដោះស្រាយក្នុង $\mathbb{N} \times \mathbb{N}$

យើងបានផលគុណកត្តានៃ $85 = \begin{cases} 1 \times 85 \\ 5 \times 17 \end{cases}$ ដោយ $a > b$

នោះយើងបាន : $\begin{cases} a-b=1 \\ a+b=85 \end{cases} \text{ (i) } \text{ or } \begin{cases} a-b=5 \\ a+b=17 \end{cases} \text{ (ii)}$

$$(i) : \begin{cases} + \\ a-b=1 \\ a+b=85 \end{cases} \Rightarrow 2a=86 \Rightarrow a=43$$

$$\text{ហើយ } b=85-a=85-43=42$$

$$(ii) : \begin{cases} + \\ a-b=5 \\ a+b=17 \end{cases} \Rightarrow 2a=22 \Rightarrow a=11$$

$$\text{ហើយ } b=17-a=17-11=6$$

-ចំពោះ $a=43, b=42$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} x=8a=8 \cdot 43=344 \\ y=8b=8 \cdot 42=336 \end{cases}$$

-ចំពោះ $a=11, b=6$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} x=8a=8 \cdot 11=88 \\ y=8b=8 \cdot 6=48 \end{cases}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយពីរគឺ}} \\ \boxed{(x,y)=(344,336) \text{ ឬ } (x,y)=(88,48)} \quad \forall$

១៤៦ ដោះស្រាយសមីការក្នុងសំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ

យើងមាន : $xy=3x+2y+37$

$$xy-3x-2y=37$$

$$xy-3x-2y+6=37+6$$

$$x(y-3)-2(y-3)=43$$

$$(y-3)(x-2)=43$$

ដោយដោះស្រាយក្នុងសំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ

មានន័យថា $(y-3)$ និង $(x-2)$ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិ

ហើយផលគុណចំនួនធម្មជាតិស្មើ 43 មានតែពីរករណីគឺ

$$43 = \begin{cases} 43 \times 1 \\ 1 \times 43 \end{cases} \text{ យើងបានកត្តានិមួយៗគឺ :}$$

$$\bullet \begin{cases} y-3=43 \\ x-2=1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y=46 \\ x=3 \end{cases}$$

$$\text{ឬ } \bullet \begin{cases} y-3=1 \\ x-2=43 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y=4 \\ x=45 \end{cases}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{សមីការមានចម្លើយ } (x=3, y=46) \text{ ឬ } (x=45, y=4)} \quad \forall$

១៤៧ បំភ្លឺថាចំនួន $N=(4n+3)^2-25$ ចែកដាច់នឹង 8

យើងមាន : $N=(4n+3)^2-25$

$$=(4n+3)^2-5^2$$

$$=(4n+3-5)(4n+3+5)$$

$$=(4n-2)(4n+8)$$

$$=2(2n-1) \times 4(n+2)$$

$$=8(2n-1)(n+2)$$

ឃើញថា N ជាពហុគុណនៃ 8 មានន័យថា N ចែកដាច់នឹង 8

ដូចនេះ $\boxed{\text{ឃើញថា } N=(4n+3)^2-25 \text{ ចែកដាច់នឹង } 8} \quad \forall$

១៤៨ បំភ្លឺថាចំនួន a, b, c និង d ជាតួនៃ សមាមាត្រ

សម្មតិកម្ម $(a^2+b^2)(c^2+d^2)=(ad+bc)^2$

$$a^2c^2+a^2d^2+b^2c^2+b^2d^2=a^2d^2+2adbc+b^2c^2$$

$$a^2c^2-2adbc+b^2d^2=0$$

$$(ac-bd)^2=0$$

$$ac-bd=0$$

$$ac=bd$$

$$\frac{a}{b}=\frac{c}{d}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{យើងបានតួនៃសមាមាត្រ } \frac{a}{b}=\frac{c}{d}} \quad \forall$

១៤៩ បង្ហាញថា $\frac{a^2}{a^2+b^2}+\frac{x^2}{x^2+y^2}=1 \quad (*)$

សម្មតិកម្ម : $ax+by=0$

នាំឱ្យ $x=-\frac{by}{a} \Leftrightarrow x^2=\frac{b^2y^2}{a^2}$

យកតម្លៃ $x^2=\frac{b^2y^2}{a^2}$ ជំនួសចូល $(*)$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} \frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{\frac{b^2 y^2}{a^2}}{\frac{b^2 y^2}{a^2} + y^2} &= 1 \\ \frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{\frac{a^2}{b^2 y^2 + a^2 y^2}}{\frac{a^2}{b^2 y^2 + a^2 y^2}} &= 1 \\ \frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{b^2 y^2}{a^2} \times \frac{a^2}{b^2 y^2 + a^2 y^2} &= 1 \\ \frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{b^2 y^2}{(b^2 + a^2) y^2} &= 1 \\ \frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{b^2}{a^2+b^2} &= 1 \\ \frac{a^2+b^2}{a^2+b^2} &= 1 \end{aligned}$$

1=1 ពិត

ដូចនេះ ឃើញថា $\frac{a^2}{a^2+b^2} + \frac{x^2}{x^2+y^2} = 1$ ។

១៥០ គណនាតម្លៃនៃ $K = \frac{a^2+b^2+c^2}{2011}$

សម្មតិកម្ម : $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 0$
 $\frac{bc+ac+ab}{abc} = 0$

នាំឱ្យ $ab+bc+ac=0$ ដែល $a \neq 0, b \neq 0, c \neq 0$

សម្មតិកម្មបន្ថែម : $a+b+c=0$

នាំឱ្យ $(a+b+c)^2 = 0$
 $a^2+b^2+c^2+2ab+2bc+2ac=0$
 $a^2+b^2+c^2+2(ab+bc+ac)=0$
 $a^2+b^2+c^2+2 \times 0 = 0$
 $a^2+b^2+c^2=0$

ព្រោះ $ab+bc+ac=0$

យើងបាន : $K = \frac{a^2+b^2+c^2}{2011} = \frac{0}{2011} = 0$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $K=0$ ។

១៥១ បង្ហាញថា A ជាចំនួនគត់

យើងមាន :

$$\begin{aligned} A &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{3-\sqrt{29-12\sqrt{5}}}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{3-\sqrt{\sqrt{20^2-12\sqrt{5}+3^2}}}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{3-\sqrt{(2\sqrt{5}-3)^2}}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{3-2\sqrt{5}+3}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{\sqrt{5^2-2\sqrt{5}+1^2}}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{(\sqrt{5}-1)^2}} \\ &= 2011\sqrt{\sqrt{5}-\sqrt{5}+1} = 2011\sqrt{1} = 2011 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ឃើញថា $A=2011$ ជាចំនួនគត់ ។

១៥២ ដោះស្រាយសមីការ

យើងមាន : $\sqrt{x^2+4x+4} = \sqrt{x^2+2x+1}$

លើកអង្គទាំងពីរជាការេ នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} x^2+4x+4 &= x^2+2x+1 \\ 2x &= -3 \\ x &= -\frac{3}{2} \end{aligned}$$

ផ្ទៀងផ្ទាត់

$$\begin{aligned} \sqrt{\left(-\frac{3}{2}\right)^2+4\left(-\frac{3}{2}\right)+4} &= \sqrt{\left(-\frac{3}{2}\right)^2+2\left(-\frac{3}{2}\right)+1} \\ \sqrt{\frac{9}{4}-6+4} &= \sqrt{\frac{9}{4}-3+1} \\ \sqrt{\frac{9}{4}-2} &= \sqrt{\frac{9}{4}-2} \\ \sqrt{\frac{1}{4}} &= \sqrt{\frac{1}{4}} \\ \frac{1}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = -\frac{3}{2}$ ។

(បើមិនឱ្យលក្ខខណ្ឌ ត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ឱ្យត្រឹម)

១៥៣ គណនាបំណុលកត់ត្រា

តាង n ជាចំនួនទី២ នោះចំនួនទី១គឺ $(n-1)$ និងទី៣គឺ $(n+1)$

ដែល n ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

-តាមបម្រាប់ប្រធានយើងសរសេរបាន :

$$\frac{(n-1)n(n+1)}{\left(\frac{(n-1)+n+(n+1)}{2}\right)^2} = \frac{130}{21}$$

$$\frac{(n-1)n(n+1)}{\left(\frac{3n}{2}\right)^2} = \frac{130}{21}$$

$$n(n-1)(n+1) = \frac{130}{21} \times \left(\frac{9n^2}{4}\right)$$

$$n(n^2 - 1) = \frac{195}{14} n^2$$

$$14(n^2 - 1) = 195n$$

$$14n^2 - 195n - 14 = 0$$

$$\text{មាន } \Delta = 195^2 - 4 \cdot 14 \cdot (-14)$$

$$= 38025 + 784 = 38809 = 197^2$$

$$\text{នាំឱ្យ } \bullet n_1 = \frac{-(-195) - 197}{2 \cdot 14} = -\frac{1}{14} \quad \text{មិនយក}$$

$$\bullet n_2 = \frac{-(-195) + 197}{2 \cdot 14} = 14$$

-ចំពោះ $n = 14$

យើងបាន ចំនួនទី១គឺ $n-1 = 14-1 = 13$

ចំនួនទី៣គឺ $n+1 = 14+1 = 15$

ដូចនេះ ចំនួនគត់ទាំងបីគឺ 13, 14, 15 ។

១៥៤ គណនាតម្លៃលេខនៃ xyz

សម្មតិកម្ម : $x^2yz^3 = 7^3$ (i) និង $xy^2 = 7^9$ (ii)

ដោយយក (1)×(2) យើងបាន :

$$\begin{cases} x^2yz^3 = 7^3 \\ xy^2 = 7^9 \end{cases} \Rightarrow x^3y^3z^3 = 7^{12} \Rightarrow xyz = \sqrt[3]{7^{12}} = 7^{\frac{12}{3}} = 7^4$$

ដូចនេះ តម្លៃនៃ $xyz = 7^4$ ។

១៥៥ រកតម្លៃលេខនៃ $\frac{2^{2012} - 2^{2011}}{2^{2012} + 2^{2011}}$

$$\text{យើងមាន } \frac{2^{2012} - 2^{2011}}{2^{2012} + 2^{2011}} = \frac{2^{2011}(2-1)}{2^{2011}(2+1)} = \frac{1}{3}$$

$$\text{ដូចនេះ } \boxed{\text{តម្លៃនៃ } \frac{2^{2012} - 2^{2011}}{2^{2012} + 2^{2011}} = \frac{1}{3}} \quad \text{។}$$

១៥៦ គណនាកន្សោម H :

$$\text{យើងមាន } H = \frac{a^2}{(a-b)(a-c)} + \frac{b^2}{(b-c)(b-a)} + \frac{c^2}{(c-a)(c-b)}$$

កន្សោមនេះមានភាគបែងរួម $(a-b)(a-c)(b-c)$ នោះ

$$H = \frac{a^2}{(a-b)(a-c)} + \frac{b^2}{(b-c)(b-a)} + \frac{c^2}{(c-a)(c-b)}$$

$$= \frac{a^2}{(a-b)(a-c)} - \frac{b^2}{(b-c)(a-b)} + \frac{c^2}{(a-c)(b-c)}$$

$$= \frac{a^2(b-c) - b^2(a-c) + c^2(a-b)}{(a-b)(a-c)(b-c)}$$

$$= \frac{a^2b - a^2c - ab^2 + b^2c + ac^2 - bc^2}{(a^2 - ac - ab + bc)(b-c)}$$

$$= \frac{a^2b - a^2c - ab^2 + b^2c + ac^2 - bc^2}{a^2b - a^2c - abc + ac^2 - ab^2 + abc + b^2c - bc^2}$$

$$= \frac{a^2b - a^2c - ab^2 + b^2c + ac^2 - bc^2}{a^2b - a^2c - ab^2 + b^2c + ac^2 - bc^2} = 1$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា តម្លៃ $H = 1$ ។

១៥៧ រកក្រឡាផ្ទៃបំផុតនៃចម្ការ

តាង a ជាប្រវែងទទឹង និង b ជាប្រវែងបណ្តោយ

បម្រាប់ : កូនឈើមាន 40 ដើម

គម្លាតនៃកូនឈើ 2m

នាំឱ្យ ចម្ការមានបរិមាត្រ $P = 2 \times 40m$

តែ $P = 2(a+b)$

$$\text{យើងបាន } 2(a+b) = 2 \times 40m \Leftrightarrow a+b = 40m$$

-ចំពោះចតុកោណកែងដែលមានបរិមាត្រដូចគ្នា គឺចតុកោណ

កែងមានទទឹងស្មើបណ្តោយមានផ្ទៃបំផុត ។

$$\text{នោះ } a=b \Rightarrow a+a=40 \Rightarrow a=20m$$

នាំឱ្យ ក្រឡាផ្ទៃធំបំផុតគឺ :

$$S_{Max} = ab = aa = a^2 = (20m)^2 = 400 m^2$$

ដូចនេះ ក្រឡាផ្ទៃធំបំផុតនៃចម្ការគឺ $S_{Max} = 400 m^2$ ។

១៥៨ បង្ហាញថាចំនួន $\sqrt{3}$ ពុំមែនជាចំនួនសនិទាន

(ចំនួនសនិទានជាចំនួនមានទម្រង់ជាប្រភាគ $\frac{a}{b}$ ហើយ a និង b ជាចំនួនបឋមរវាងគ្នា (បឋមរវាងគ្នាគឺជាចំនួនដែលមិនមានករណីបំផុតនៃ a និង b ស្មើ 1))

-ឧបមាថា $\sqrt{3}$ ជាចំនួនសនិទាន

នាំឱ្យ $\sqrt{3}$ មានទម្រង់ជាប្រភាគសម្រួលមិនបាន

-តាង $\sqrt{3} = \frac{a}{b} \Leftrightarrow 3 = \frac{a^2}{b^2} \Rightarrow a^2 = 3b^2$

-ឃើញថា a^2 ជាពហុគុណនៃ 3 នោះ a ក៏ជាពហុគុណនៃ 3 ដែរ មានន័យថា $a = 3k$, k ជាចំនួនគត់

-នាំឱ្យ $a^2 = 3b^2 \Leftrightarrow (3k)^2 = 3b^2 \Leftrightarrow b^2 = 3k^2$

-ឃើញថា b^2 ជាពហុគុណនៃ 3 នោះ b ក៏ជាពហុគុណនៃ 3 ដែរ មានន័យថា $b = 3p$, p ជាចំនួនគត់

-នាំឱ្យ $\sqrt{3} = \frac{a}{b} = \frac{3k}{3p} = \frac{k}{p}$ អាចសម្រួលបាន មានន័យថា

វាពុំបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌចំនួនសនិទាន នោះវាពុំមែនជាចំនួនសនិទានទេ (អញ្ចឹងមានតែ ជាចំនួនអសនិទាន)

ដូចនេះ ចំនួន $\sqrt{3}$ ពុំមែនជាចំនួនសនិទាន ។

(ខាងលើនេះបកស្រាយតាមសំណើផ្ទុយ តក្កវិទ្យា)

១៥៩ ដោះស្រាយសមីការ $x^2 + y^2 = 0$

សម្មតិកម្ម: x និង y ជាចំនួនពិត នោះ $x^2 \geq 0$ និង $y^2 \geq 0$
មានតែមួយករណីគត់ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់សមីការ $x^2 + y^2 = 0$ គឺ $x = 0$ & $y = 0$

ដូចនេះ សមីការមានឬ $x = 0$ & $y = 0$ ។

(លំហាត់ខាងលើត្រូវការចំណេះដឹង ពុំមែនបច្ចេកទេសទេ)

១៦០ គណនា A, B, C, D និង E :

$$A = 2\frac{3}{4} = \frac{(2 \times 4) + 3}{4} = \frac{8 + 3}{4} = \frac{11}{4}$$

$$B = 2 \cdot \frac{3}{4} = \frac{2 \times 3}{4} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

$$C = 2 \times \frac{3}{4} = \frac{2}{1} \times \frac{3}{4} = \frac{2 \times 3}{1 \times 4} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

$$D = 2\left(\frac{3}{4}\right) = (2)\frac{(3)}{(2)(2)} = \frac{(3)}{(2)} = \frac{3}{2}$$

$$E = 2 + \frac{3}{4} = \frac{2 \times 4}{4} + \frac{3}{4} = \frac{8}{4} + \frac{3}{4} = \frac{8 + 3}{4} = \frac{11}{4}$$

១៦១ គណនា A, B, C, D និង E :

$$A = 2^{2^2} = 2^4 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 16$$

$$B = (2^2)^2 = (4)^2 = 4 \cdot 4 = 16$$

$$C = 2^{2^2} = 2^4 = 16$$

$$D = 2^{2+2} = 2^4 = 16$$

$$E = 2 \cdot 2^2 = 2 \cdot 4 = 8$$

១៦២ សរសេរជាទម្រង់ប្រភាគនៃ A, B, C :

$$A = 1.\bar{2} \text{ មានន័យថា } A = 1.222222222222...$$

$$\text{នាំឱ្យ } 10A = 12.222222222222...$$

សិក្សាផលដក

$$\begin{array}{r} 10A = 12.222222222222... \\ - A = 1.222222222222... \\ \hline 9A = 11 \end{array} \Rightarrow A = \frac{11}{9}$$

$$B = 0.\bar{12} \text{ មានន័យថា } B = 0.121212121212...$$

$$\text{នាំឱ្យ } 100B = 12.121212121212...$$

សិក្សាផលដក

$$\begin{array}{r} 100B = 12.121212121212... \\ - B = 0.121212121212... \\ \hline 99B = 12 \end{array} \Rightarrow B = \frac{12}{99} = \frac{4}{33}$$

$C = 0.1\bar{2}$ មានន័យថា $C = 0.122222222222...$

នាំឱ្យ $10C = 0.122222222222...$

សិក្សាផលដក

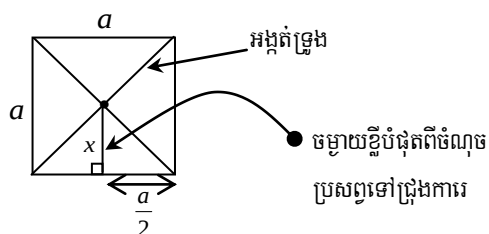
$$\begin{cases} 10C = 1.222222222222... \\ C = 0.122222222222... \end{cases} \Rightarrow \boxed{C = \frac{1.1}{9} = \frac{11}{90}}$$

$D = 1.2\bar{0}$ មានន័យថា

$$D = 1.2000000... = 1.2 = \frac{12}{10} = \boxed{\frac{6}{5}} \quad \forall$$

១៦៣ គណនាអង្កត់ទ្រូង និងចម្ងាយខ្ទប់ផុតពីចំណុច

ប្រសព្វរវាងអង្កត់ទ្រូងទៅជ្រុងការេ

-បើ d ជាប្រវែងអង្កត់ទ្រូងការេដែលមានជ្រុង a :

តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក្រី : $d^2 = a^2 + a^2 = 2a^2$

នាំឱ្យ $d = \sqrt{2a^2} \Rightarrow d = a\sqrt{2}$ ព្រោះ $d > 0$

ដូចនេះ អង្កត់ទ្រូងការេ $d = a\sqrt{2}$ ឯកតាប្រវែង ។

-ចម្ងាយខ្ទប់ផុតពីចំណុចប្រសព្វរវាងអង្កត់ទ្រូងទៅជ្រុងការេ គឺជាប្រវែងអង្កត់ដែលភ្ជាប់ពីចំណុចប្រសព្វនោះទៅចំណុចកណ្តាលនៃជ្រុងការេនោះ ។

បើ x ជាប្រវែងខ្ទប់ផុតនោះ (តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក្រី)

$$\text{យើងបាន : } x^2 + \left(\frac{a}{2}\right)^2 = \left(\frac{d}{2}\right)^2$$

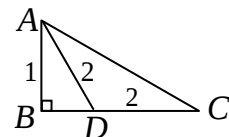
$$\begin{aligned} \text{ឬ } x &= \sqrt{\left(\frac{d}{2}\right)^2 - \left(\frac{a}{2}\right)^2} = \sqrt{\left(\frac{a\sqrt{2}}{2}\right)^2 - \left(\frac{a}{2}\right)^2} \\ &= \sqrt{\frac{a^2}{2} - \frac{a^2}{4}} = \sqrt{\frac{a^2}{4}} = \frac{a}{2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ចម្ងាយខ្ទប់ផុតគឺ $x = \frac{a}{2}$ ឯកតាប្រវែង ។

១៦៤ គណនា AC

ABC និង ABD ជាត្រីកោណកែង

តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក្រី :

-ចំពោះត្រីកោណកែង ABD

$$\begin{aligned} AD^2 &= AB^2 + BD^2 \\ \Rightarrow BD^2 &= AD^2 - AB^2 \\ \Rightarrow BD &= \sqrt{AD^2 - AB^2} \\ \Rightarrow BD &= \sqrt{2^2 - 1^2} = \sqrt{3} \end{aligned}$$

-ចំពោះត្រីកោណកែង ABC

$$\begin{aligned} AC^2 &= AB^2 + BC^2 \\ AC &= \sqrt{AB^2 + BC^2} \\ &= \sqrt{AB^2 + (BD + DC)^2} \\ &= \sqrt{1^2 + (\sqrt{3} + 2)^2} = \sqrt{1 + 3 + 4\sqrt{3} + 4} \\ &= \sqrt{8 + 4\sqrt{3}} = 2\sqrt{2 + \sqrt{3}} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ប្រវែង $AC = 2\sqrt{2 + \sqrt{3}}$ ។

១៦៥ ដោះស្រាយសមីការ

យើងមានសមីការ :

$$\begin{aligned} &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{2 + \sqrt{2 + \sqrt{3}}} \cdot \sqrt{2 - \sqrt{2 + \sqrt{3}}})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{(2 + \sqrt{2 + \sqrt{3}})(2 - \sqrt{2 + \sqrt{3}})})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{2^2 - (\sqrt{2 + \sqrt{3}})^2})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{2^2 - (\sqrt{2 + \sqrt{3}})^2})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{4 - 2 - \sqrt{3}})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{2 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{2 - \sqrt{3}})x - 2011 = 0 \\ &(\sqrt{(2 + \sqrt{3})(2 - \sqrt{3})})x = 2011 \\ &(\sqrt{4 - 3})x = 2011 \end{aligned}$$

$$x = 2011$$

ដូចនេះ ឬសនៃសមីការ $x = 2011$ ។

១៦៦) ដោះស្រាយសមីការ

យើងមានសមីការ :

$$\begin{aligned}(x^2 + 2x + 4)(x^2 + 2x + 3) &= x^2 + 2x + 7 \\ (x^2 + 2x + 4)(x^2 + 2x + 3) &= (x^2 + 2x + 3) + 4 \\ (x^2 + 2x + 4) - (x^2 + 2x + 3) &= 4 \\ (x^2 + 2x + 3)[(x^2 + 2x + 4) - 1] &= 4 \\ (x^2 + 2x + 3)^2 &= 2^2 \\ (x^2 + 2x + 3) &= \pm 2\end{aligned}$$

-ចំពោះ $x^2 + 2x + 3 = 2$

$$\begin{aligned}x^2 + 2x + 1 &= 0 \Leftrightarrow (x+1)^2 = 0 \\ \Leftrightarrow x+1 &= 0 \\ \Rightarrow x &= -1\end{aligned}$$

-ចំពោះ $x^2 + 2x + 3 = -2$

$$x^2 + 2x + 1 = -4 \Leftrightarrow (x+1)^2 = -2$$

ដោយ $(x+1)^2 \geq 0$

នាំឱ្យ $(x+1)^2 = -2$ ជាសមីការគ្មានឫស

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = -1$ ។

១៦៧) ស្រាយបញ្ជាក់ថា $aS_{n+1} + bS_n + cS_{n-1} = 0$

ដោយ x_1 និង x_2 ជាឫសនៃសមីការ $ax^2 + bx + c = 0$

នោះវាផ្ទៀងផ្ទាត់ :
$$\begin{cases} ax_1^2 + bx_1 + c = 0 \\ ax_2^2 + bx_2 + c = 0 \end{cases}$$

យើងអាចគុណថែម
$$\begin{cases} ax_1^2 + bx_1 + c = 0 & | x_1^{n-1} \\ ax_2^2 + bx_2 + c = 0 & | x_2^{n-1} \end{cases}$$

យើងបាន
$$\begin{aligned}&\begin{cases} ax_1^{2+n-1} + bx_1^{1+n-1} + cx_1^{n-1} = 0 \\ ax_2^{2+n-1} + bx_2^{1+n-1} + cx_2^{n-1} = 0 \end{cases} \\ &+ \begin{cases} ax_1^{n+1} + bx_1^n + cx_1^{n-1} = 0 \\ ax_2^{n+1} + bx_2^n + cx_2^{n-1} = 0 \end{cases} \\ &\hline a(x_1^{n+1} + x_2^{n+1}) + b(x_1^n + x_2^n) + c(x_1^{n-1} + x_2^{n-1}) &= 0 \end{aligned}$$

ដោយ $S_n = x_1^n + x_2^n$ នោះ $S_{n-1} = x_1^{n-1} + x_2^{n-1}$

ហើយ $S_{n+1} = x_1^{n+1} + x_2^{n+1}$

ដូចនេះ យើងបាន $aS_{n+1} + bS_n + cS_{n-1} = 0$ ។

១៦៨) គណនា $\frac{x^2}{y^2}$

$$\begin{aligned}\text{គេឱ្យ } \frac{x^2 + 2y^2}{306} &= \frac{x^2 - 2y^2}{294} \\ 294(x^2 + 2y^2) &= 306(x^2 - 2y^2) \\ 6 \times 49(x^2 + 2y^2) &= 6 \times 51(x^2 - 2y^2) \\ 49x^2 + 92y^2 &= 51x^2 - 102y^2 \\ 49x^2 - 51x^2 &= -92y^2 - 102y^2 \\ -2x^2 &= -200y^2 \\ \frac{x^2}{y^2} &= \frac{-200}{-2} \\ \frac{x^2}{y^2} &= 100\end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $\frac{x^2}{y^2} = 100$ ។

១៦៩) គណនា A :

គេឱ្យ $A = (x+2)^2 - 2(x+2)(x-8) + (x-8)^2$

តាមរូបមន្ត $(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$

យើងបាន
$$\begin{aligned}A &= [(x+2) - (x-8)]^2 \\ &= [(x+2) - (x-8)]^2 \\ &= [x+2 - x+8]^2 \\ &= 10^2 = 100\end{aligned}$$

ចំពោះ $x = 2011^{2012}$ គ្មានទាក់ទងនឹងតម្លៃរបស់ A

ដូចនេះ យើងគណនាបាន $A = 100$ ។

១៧០) ស្រាយបញ្ជាក់ថា $a^2 + b^2 + c^2 = 1$

គេឱ្យ $a + b + c = 1$

នាំឱ្យ
$$\begin{aligned}(a+b+c)^2 &= 1^2 \\ a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2ac + 2bc &= 1 \\ a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab+ac+bc) &= 1 \quad (1)\end{aligned}$$

សម្មតិកម្មបន្ថែម $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 0$

$$\frac{bc + ac + ab}{abc} = 0$$

$\Rightarrow bc + ac + ab = 0$, $abc \neq 0$

នាំឱ្យសមីការ (1) ទៅជា :

$$a^2 + b^2 + c^2 + 2 \times 0 = 1$$

$$a^2 + b^2 + c^2 = 1$$

ដូចនេះ យើងឃើញថា $a^2 + b^2 + c^2 = 1$ ពិតមែន ។

១៧១ រកពីរចំនួនពិត

តាង a និង b ជាពីរចំនួនពិតដែលត្រូវរកនោះ

តាមបម្រាប់ : $a + b = 13$ (1)

ហើយផលបូកចម្រាស់គឺ $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{13}{40}$ (2)

តាម (2): $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{13}{40} \Leftrightarrow \frac{a+b}{ab} = \frac{13}{40}$

ទាញបានផលគុណ $ab = 40$ (3)

តាម (1) & (3) យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ: $\begin{cases} a+b=13 \\ ab=40 \end{cases}$

ដោយស្គាល់ផលបូក និងផលគុណយើងបានសមីការដឺក្រេទី២

ដែលមាន a និង b ជាឫស គឺសមីការ : $x^2 - 13x + 40 = 0$

មាន $\Delta = (-13)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 40 = 169 - 160 = 9 = 3^2$

នាំឱ្យ $\begin{cases} a = \frac{-(-13)-3}{2 \cdot 1} = \frac{10}{2} = 5 \\ b = \frac{-(-13)+3}{2 \cdot 1} = \frac{16}{2} = 8 \end{cases}$

ឬ $\begin{cases} b = \frac{-(-13)-3}{2 \cdot 1} = \frac{10}{2} = 5 \\ a = \frac{-(-13)+3}{2 \cdot 1} = \frac{16}{2} = 8 \end{cases}$

ដូចនេះ ពីរចំនួនពិតរកបាន $\begin{cases} a=5 \\ b=8 \end{cases}$ ឬ $\begin{cases} a=8 \\ b=5 \end{cases}$ ។

១៧២ ក. ដោះស្រាយសមីការ ចំពោះ $k = 3$

គេឱ្យ $(x+1)(x+2)(x+3)(x+4) = k$

$[(x+1)(x+4)][(x+2)(x+3)] = 3$

$(x^2 + 5x + 4)(x^2 + 5x + 6) = 3$

$[(x^2 + 5x + 5) - 1][(x^2 + 5x + 5) + 1] = 3$

$(x^2 + 5x + 5)^2 - 1^2 = 3$

$(x^2 + 5x + 5)^2 - 2^2 = 0$

$(x^2 + 5x + 5 - 2)(x^2 + 5x + 5 + 2) = 0$

$(x^2 + 5x + 3)(x^2 + 5x + 7) = 0$

នាំឱ្យកត្តានិមួយៗស្មើសូន្យ យើងបាន :

• $x^2 + 5x + 3 = 0$

មាន $\Delta = 25 - 12 = 13$

នាំឱ្យ $x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-5 \pm \sqrt{13}}{2}$

• $x^2 + 5x + 7 = 0$

មាន $\begin{cases} a > 0 \\ \Delta = 25 - 28 = -3 < 0 \end{cases}$

នាំឱ្យ សមីការគ្មានឫស

ដូចនេះ ចំពោះ $k = 3$ សមីការមានឫស $x = \frac{-5 \pm \sqrt{13}}{2}$ ។

ខ. កំណត់តម្លៃ k ដើម្បីឱ្យសមីការមានឫស

ពីសម្រាយខាងលើពិនិត្យត្រង់កន្សោម :

$$(x^2 + 5x + 5)^2 - 1^2 = k$$

$$(x^2 + 5x + 5)^2 = k + 1$$

ដោយ $(x^2 + 5x + 5)^2 \geq 0$

នាំឱ្យ $k + 1 \geq 0 \Leftrightarrow k \geq -1$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $k \geq -1$ ។

១៧៣ ប្រៀបធៀបពីរចំនួន 200^{300} និង 300^{200}

ពិនិត្យ : $200^{300} = (200^3)^{100} = (8000000)^{100}$

ហើយ $300^{200} = (300^2)^{100} = (90000)^{100}$

តាមរយៈលទ្ធផលបង្ហាញថា $(8000000)^{100} > (90000)^{100}$

ដូចនេះ ទាញបានថា $200^{300} > 300^{200}$ ។

១៧៤ ប្រៀបធៀបពីរចំនួន 31^{11} និង 17^{14}

ពិនិត្យ : $31^{11} < 32^{11} = 2^{55} = 2^{55}$ នោះ $31^{11} < 2^{55}$

ហើយ $17^{14} > 16^{14} = 2^{56} = 2^{56}$ នោះ $17^{14} > 2^{56}$

ដោយ $31^{11} < 2^{55} < 2^{56} < 17^{14}$

ដូចនេះ ប្រៀបធៀបបាន $31^{11} < 17^{14}$ ។

១៧៥ ▶ **គណនា** $1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010}$

បម្រាប់ : a ជាបួសនៃសមីការ $x^{2011}=1$

មានន័យថា វាផ្ទៀងផ្ទាត់ $a^{2011}=1$

យើងបាន : $a^{2011}-1=0$

$$(a-1)(a^{2011}+a^{2010}+a^{2009}+\dots+a+1)=0$$

ឬអាចសរសេរ : $(a-1)(1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010})=0$

សម្មតិកម្ម : $a \neq 1$ នោះ $a-1 \neq 0$

ដូច្នេះមានតែកត្តា $(1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010})=0$

ដែលនាំឱ្យផលគុណ $(a-1)(1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010})=0$

ដូចនេះ គណនាបាន $1+a+a^2+a^3+\dots+a^{2010}=0$ ។

១៧៦ ▶ **គណនា** $S=3+3^2+3^3+\dots+3^n$

យើងមាន : $S=3+3^2+3^3+\dots+3^n$ (1)

យក(1)×3: $3S=3^2+3^3+\dots+3^{n+1}$ (2)

ដោយយក (2)-(1) យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \begin{cases} 3S=3^2+3^3+3^4+\dots+3^{n+1} \\ S=3+3^2+3^3+\dots+3^n \end{cases} \\ & \hline 2S=3^{n+1}-3 \end{aligned} \Rightarrow S=\frac{3^{n+1}-3}{2}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $S=\frac{3^{n+1}-3}{2}$ ។

១៧៧ ▶ **គណនា** A :

ពិនិត្យតួនិមួយៗមានរាង

$$\begin{aligned} \left(1-\frac{1}{n^2}\right) &= \frac{n^2-1}{n^2} \\ &= \frac{(n-1)(n+1)}{n^2} \\ &= \frac{n-1}{n} \times \frac{n+1}{n} \end{aligned}$$

យើងមាន :

$$A=\left(1-\frac{1}{2^2}\right)\left(1-\frac{1}{3^2}\right)\left(1-\frac{1}{4^2}\right)\times\dots\times\left(1-\frac{1}{n^2}\right)$$

ដោយបំបែកកត្តានិមួយៗយើងបាន :

$$\begin{aligned} A &= \left(1-\frac{1}{2^2}\right)\left(1-\frac{1}{3^2}\right)\left(1-\frac{1}{4^2}\right)\times\dots\times\left(1-\frac{1}{n^2}\right) \\ &= \left(\frac{2-1}{2}\cdot\frac{2+1}{2}\right)\left(\frac{3-1}{3}\cdot\frac{3+1}{3}\right)\left(\frac{4-1}{4}\cdot\frac{4+1}{4}\right)\times\dots \\ & \quad \times\dots\times\left(\frac{n-1}{n}\cdot\frac{n+1}{n}\right) \\ &= \left(\frac{1}{2}\cdot\frac{3}{2}\right)\left(\frac{2}{3}\cdot\frac{4}{3}\right)\left(\frac{3}{4}\cdot\frac{5}{4}\right)\times\dots\times\left(\frac{n-1}{n}\cdot\frac{n+1}{n}\right) \\ & \quad \underbrace{\hspace{1cm}}_1 \underbrace{\hspace{1cm}}_1 \underbrace{\hspace{1cm}}_1 \underbrace{\hspace{1cm}}_1 \\ &= \frac{1}{2}\cdot 1\cdot 1\cdot 1\cdot\dots\times\frac{n+1}{n} = \frac{n+1}{2n} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $A=\frac{n+1}{2n}$ ។

១៧៨ ▶ **កំណត់តម្លៃ** m :

$$\text{យើងមាន : } \begin{cases} 2x-4y=7 \\ 3x+y=m \end{cases}$$

ដោយដោះស្រាយតាមដេទែមីណង់ យើងបាន :

$$D=ab'-a'b=2+12=14$$

$$D_x=cb'-c'b=7+4m$$

$$\Rightarrow x=\frac{D_x}{D}=\frac{7+4m}{14}$$

$$D_y=ac'-a'c=2m-21$$

$$\Rightarrow y=\frac{D_y}{D}=\frac{2m-21}{14}$$

ដើម្បីឱ្យមានបួស $x>0$ និង $y<0$ លុះត្រាតែ :

$$\begin{cases} \frac{7+4m}{14}>0 \\ \frac{2m-21}{14}<0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 7+4m>0 \\ 2m-21<0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} m>-\frac{7}{4} \\ m<\frac{21}{2} \end{cases}$$

ឬ អាចសរសេរសរុបយ៉ាងខ្លីគឺ $-\frac{7}{4}<m<\frac{21}{2}$

ដូចនេះ តម្លៃដែលកំណត់បានគឺ $-\frac{7}{4}<m<\frac{21}{2}$ ។

១៧៩ គណនា E :

យើងមាន

$$E = \sqrt{1+2+3+\dots+2009+2010+2011+2010+2009+\dots+3+2+1}$$

តាង $S = 1+2+3+\dots+2010$

យើងបាន $E = \sqrt{S+2011+S} = \sqrt{2S+2011}$

$$+ \begin{cases} S = 1 + 2 + 3 + \dots + 2010 \\ S = 2010 + 2009 + 2008 + \dots + 1 \end{cases}$$

ដោយ
$$\frac{2S = 2011+2011+2011+\dots+2011}{\text{មាន } 2011 \text{ ចំនួន } 2010 \text{ ដង}}$$

នាំឱ្យ $2S = 2011 \times 2010$

យើងបាន
$$E = \sqrt{2S+2011}$$

$$= \sqrt{2011 \times 2010 + 2011}$$

$$= \sqrt{2011(2010+1)}$$

$$= \sqrt{2011 \times 2011} = \sqrt{2011^2} = 2011$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $E = 2011$ ។

១៨០ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

ដោយបូកសមីការទាំងបួនបញ្ចូលគ្នា យើងបាន :

$$+ \begin{cases} a+b+c=3 & (1) \\ b+a+d=4 & (2) \\ a+c+d=5 & (3) \\ b+c+d=6 & (4) \end{cases}$$

$$3a+3b+3c+3d=18 \Rightarrow a+b+c+d=6 (*)$$

ដោយយកសមីការ (*) ដកសមីការនីមួយៗបន្តបន្ទាប់

$$\begin{array}{rcl} (*) & - & \begin{cases} a+b+c+d=6 \\ a+b+c=3 \end{cases} & (*) & - & \begin{cases} a+b+c+d=6 \\ b+a+d=4 \end{cases} \\ (1) & & d=3 & (2) & & c=2 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} (*) & - & \begin{cases} a+b+c+d=6 \\ a+c+d=5 \end{cases} & (*) & - & \begin{cases} a+b+c+d=6 \\ b+c+d=6 \end{cases} \\ (3) & & b=1 & (4) & & a=0 \end{array}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយគឺ
 $(a, b, c, d) = (0, 1, 2, 3)$ ។

១៨១ បង្ហាញថា : $\sqrt{7} + \sqrt[3]{7} + \sqrt[4]{7} < 7$

យើងដឹងហើយថា : $\sqrt{7} < \sqrt{9} = 3$ នោះ $\sqrt{7} < 3$ (1)

$$\sqrt[3]{7} < \sqrt[3]{8} = 2 \text{ នោះ } \sqrt[3]{7} < 2 \quad (2)$$

$$\sqrt[4]{7} < \sqrt[4]{16} = 2 \text{ នោះ } \sqrt[4]{7} < 2 \quad (3)$$

ដោយយក : (1)+(2)+(3) : យើងបាន :

$$+ \begin{cases} \sqrt{7} < 3 \\ \sqrt[3]{7} < 2 \\ \sqrt[4]{7} < 2 \end{cases}$$

$$\sqrt{7} + \sqrt[3]{7} + \sqrt[4]{7} < 7$$

ដូចនេះ ឃើញថា $\sqrt{7} + \sqrt[3]{7} + \sqrt[4]{7} < 7$ ។

ចំណែក ២ ការបង្ហាញថា $\sqrt{4} + \sqrt[3]{4} + \sqrt[4]{4} > 4$

យើងមាន : $\sqrt{4} = 2$ (1)

$$\sqrt[3]{4} > \sqrt[3]{1} = 1 \text{ នោះ } \sqrt[3]{4} > 1 \quad (2)$$

$$\sqrt[4]{4} > \sqrt[4]{1} = 1 \text{ នោះ } \sqrt[4]{4} > 1 \quad (3)$$

ដោយយក : (1)+(2)+(3) : យើងបាន :

$$+ \begin{cases} \sqrt{4} = 2 \\ \sqrt[3]{4} > 1 \\ \sqrt[4]{4} > 1 \end{cases}$$

$$\sqrt{4} + \sqrt[3]{4} + \sqrt[4]{4} > 4$$

ដូចនេះ ឃើញថា $\sqrt{4} + \sqrt[3]{4} + \sqrt[4]{4} > 4$ ។

១៨២ កំណត់តម្លៃ n :

តាង $g(x)$ ជាផលចែកនៃ $f(x) = x^n - 4x^2 + 1$ ជាមួយ
 $(x-3)$ ដែលមានសំណល់ស្មើ 46

យើងបាន : $(x^n - 4x^2 + 1) = (x-3) \times g(x) + 46$

បើយើងឱ្យតម្លៃ $x=3$ នោះសមីការទៅជា :

$$(3^n - 4 \cdot 3^2 + 1) = (3-3) \times g(3) + 46$$

$$3^n - 35 = 0 + 46$$

$$3^n = 46 + 35$$

$$3^n = 81 \Leftrightarrow 3^n = 3^4 \Rightarrow n = 4$$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $n = 4$ ។

១៨៣ ដោះស្រាយសមីការ :

$$\text{យើងមានសមីការ : } \frac{x}{2 + \frac{x}{2 + \frac{x}{2 + \frac{x}{1 + \sqrt{1+x}}}}} = 1$$

សមីការមានន័យលុះត្រាតែ $1+x \geq 0 \Rightarrow x \geq -1$

ពិនិត្យ ទ្រង់ទ្រាយកន្ទុយចុងក្រោយគេ :

$$\begin{aligned} 2 + \frac{x}{1 + \sqrt{1+x}} &= \frac{2(1 + \sqrt{1+x}) + x}{1 + \sqrt{1+x}} \\ &= \frac{2 + 2\sqrt{1+x} + x}{1 + \sqrt{1+x}} \\ &= \frac{1 + 2\sqrt{1+x} + x + 1}{1 + \sqrt{1+x}} \\ &= \frac{1^2 + 2 \cdot 1 \cdot \sqrt{1+x} + (\sqrt{1+x})^2}{1 + \sqrt{1+x}} \\ &= \frac{(1 + \sqrt{1+x})^2}{1 + \sqrt{1+x}} \\ &= 1 + \sqrt{1+x} \end{aligned}$$

បើយើងយកលទ្ធផលនេះទៅជំនួស វានឹងក្លាយទៅជាទម្រង់

ដដែលៗវិញ ។ បើជំនួសបន្តបន្ទាប់ ចុងក្រោយយើងបាន :

$$\begin{aligned} \frac{x}{1 + \sqrt{1+x}} &= 1 \\ x &= 1 + \sqrt{1+x} \\ x - 1 &= \sqrt{1+x} \\ (x - 1)^2 &= (\sqrt{1+x})^2 \end{aligned}$$

$$x^2 - 2x + 1 = 1 + x$$

$$x^2 - 3x = 0$$

$$x(x - 3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = 3 \end{cases}$$

-ចំពោះ $x = 0$ មិនយក ព្រោះពេលផ្ទៀងផ្ទាត់ $0 \neq 1$

-ចំពោះ $x = 3$ យក ព្រោះពេលផ្ទៀងផ្ទាត់ $1 = 1$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = 3$ ។

១៨៤ កំណត់គ្រប់ចំនួនគត់ n

$B = 4^{27} + 4^{1016} + 4^n$ ជាការប្រាកដនៃចំនួនគត់

-ករណី : 4^n ជាតួចុង យើងបាន :

$$\begin{aligned} B &= 4^{27} + 4^{1016} + 4^n \\ &= 4^{27}(1 + 4^{989} + 4^{n-27}) \\ &= (2^{27})^2 [1^2 + 2^{1978} + (2^{n-27})^2] \\ &= (2^{27})^2 [1^2 + 2 \cdot 1 \cdot 2^{1977} + (2^{n-27})^2] \end{aligned}$$

ដើម្បីឱ្យបំពេញរាង $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$ លុះត្រាតែ

$$2^{n-27} = 2^{1977}$$

$$\Rightarrow n - 27 = 1977$$

$$n = 2004$$

-ករណី : 4^n ជាតួកណ្តាល យើងបាន :

$$\begin{aligned} B &= 4^{27} + 4^n + 4^{1016} \\ &= 4^{27}(1 + 4^{n-27} + 4^{989}) \\ &= (2^{27})^2 [1^2 + 2^{2n-54} + (2^{989})^2] \\ &= (2^{27})^2 [1^2 + 2 \cdot 1 \cdot 2^{2n-55} + (2^{989})^2] \end{aligned}$$

ដើម្បីឱ្យបំពេញរាង $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$ លុះត្រាតែ

$$2^{2n-55} = 2^{989}$$

$$\Rightarrow 2n - 55 = 989$$

$$n = \frac{1044}{2}$$

$$n = 522$$

ដូចនេះ តម្លៃដែលកំណត់បានគឺ $n = 2004, n = 522$ ។

១៨៥ ដោះស្រាយសមីការ :

$$\text{យើងមាន : } \frac{x^4 + x^2 + 1}{x^2} = \frac{x^2 + x + 1}{x}, \quad x \neq 0$$

$$x^2 + 1 + \frac{1}{x^2} = x + 1 + \frac{1}{x}$$

$$x^2 + \frac{1}{x^2} = x + \frac{1}{x}$$

$$x^2 + 2 + \frac{1}{x^2} - 2 = x + \frac{1}{x}$$

$$\left(x + \frac{1}{x}\right)^2 - 2 = \left(x + \frac{1}{x}\right)$$

បើតាង $t = x + \frac{1}{x}$ យើងបានសមីការដឺក្រេទី២ :

$$t^2 - 2 = t$$

$$t^2 - t - 2 = 0$$

មាន $a - b + c = 1 - (-1) - 2 = 0$ ជាករណីពិសេស

នាំឱ្យ $t_1 = -1$, $t_2 = -\frac{c}{a} = -\frac{(-2)}{1} = 2$

-ចំពោះ $t_1 = -1$ យើងបាន :

$$x + \frac{1}{x} = -1$$

$$x^2 + x + 1 = 0$$

$$x^2 + 2 \cdot x \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{3}{4} = 0$$

$$\left(x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4} = 0$$

ដោយ $\left(x + \frac{1}{2}\right)^2 \geq 0$, $\frac{3}{4} > 0$

នោះ $\left(x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4} > 0$ នាំឱ្យសមីការគ្មានឫស

-ចំពោះ $t_2 = 2$ យើងបាន :

$$x + \frac{1}{x} = 2$$

$$x^2 - 2x + 1 = 0$$

$$(x-1)^2 = 0$$

$$\Rightarrow x - 1 = 0$$

$$x = 1$$

ដូចនេះ ក្រោយពីដោះស្រាយ សមីការមានឫស $x = 1$ ។

១៨៦) ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\text{ក. } \begin{cases} x + y + z = 6 & (1) \\ xy + yz + zx = 12 & (2) \\ \frac{2}{x} + \frac{2}{y} + \frac{2}{z} = 3 & (3) \end{cases}$$

សមីការមានន័យលុះត្រាតែ : $x \neq 0$, $y \neq 0$, $z \neq 0$

តាម (1) : $x + y + z = 6$

$$(x + y + z)^2 = 6^2$$

$$x^2 + y^2 + z^2 + 2(xy + yz + zx) = 36$$

ដោយ (2): $xy + yz + zx = 12$

នាំឱ្យ $x^2 + y^2 + z^2 + 2 \times 12 = 36$

$$x^2 + y^2 + z^2 = 12$$

$$2x^2 + 2y^2 + 2z^2 = 24 \quad (*)$$

ហើយ (2): $2xy + 2yz + 2zx = 24 \quad (**)$

យើងយក (*)-(**) នោះយើងបាន :

$$\begin{cases} 2x^2 + 2y^2 + 2z^2 = 24 \\ 2xy + 2yz + 2zx = 24 \end{cases}$$

$$x^2 - 2xy + y^2 + y^2 - 2yz + z^2 + z^2 - 2zx + x^2 = 0$$

$$(x-y)^2 + (y-z)^2 + (z-x)^2 = 0$$

ដោយ $(x-y)^2 \geq 0$, $(y-z)^2 \geq 0$, $(z-x)^2 \geq 0$

ដើម្បីឱ្យសមីការផ្សេងៗមានតែមួយករណីគត់ គឺកត្តា

នីមួយៗស្មើសូន្យ មានន័យថា :

$$\begin{cases} x - y = 0 \\ y - z = 0 \\ z - x = 0 \end{cases} \Rightarrow x = y = z$$

តាម (3): $\frac{2}{x} + \frac{2}{y} + \frac{2}{z} = 3$ ដោយ $x = y = z$

យើងបាន $\frac{2}{x} + \frac{2}{x} + \frac{2}{x} = 3$

$$\frac{2+2+2}{x} = 3 \Leftrightarrow x = \frac{6}{3} \Rightarrow x = 2$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានឫស $x = y = z = 2$ ។

$$\text{ខ. } \begin{cases} \frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 3 & (1) \\ \frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{zx} = 3 & (2) \\ \frac{1}{xyz} = 1 & (3) \end{cases}$$

សមីការមានន័យលុះត្រាតែ : $x \neq 0$, $y \neq 0$, $z \neq 0$

-តាម (1): $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 3$ សមមូល $\frac{xy + yz + zx}{xyz} = 3$

នាំឱ្យ $xy + yz + zx = 3$ ព្រោះ (3): $\frac{1}{xyz} = 1$

-តាម (2): $\frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{zx} = 3$

$$\frac{x+y+z}{xyz} = 3 \Rightarrow x+y+z=3 \quad (1)$$

នាំឱ្យ $(x+y+z)^2 = 3^2$

$$x^2 + y^2 + z^2 + 2(xy + yz + zx) = 9$$

$$x^2 + y^2 + z^2 + 2 \times 3 = 9$$

$$x^2 + y^2 + z^2 = 3 \quad (2)$$

ដោយយក (2)-2×(1) យើងបាន :

$$\begin{array}{r} x^2 + y^2 + z^2 = 3 \\ - \quad 2x + 2y + 2z = 6 \\ \hline x^2 - 2x + y^2 - 2y + z^2 - 2z = -3 \\ (x^2 - 2x + 1) + (y^2 - 2y + 1) + (z^2 - 2z + 1) = 0 \\ (x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 = 0 \end{array}$$

ដោយ $(x-1)^2 \geq 0$, $(y-1)^2 \geq 0$, $(z-1)^2 \geq 0$

ដើម្បីឱ្យសមីការផ្ទៀងផ្ទាត់មានតែមួយករណីគត់ គឺកត្តា
នីមួយៗស្មើសូន្យ មានន័យថា :

$$\begin{cases} x-1=0 \\ y-1=0 \\ z-1=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=1 \\ y=1 \\ z=1 \end{cases}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានឫស $x = y = z = 1$ ។

១៨៧ ▶ **គណនា** $2^a + 2^{-a}$:

យើងមាន $4^a + 4^{-a} = 23$

$$\begin{aligned} (2^a)^2 + 2 + (2^{-a})^2 &= 23 + 2 \\ (2^a + 2^{-a})^2 &= 25 \\ 2^a + 2^{-a} &= \sqrt{25} \\ 2^a + 2^{-a} &= 5 \end{aligned}$$

សម្គាល់ : ខណៈបំពាក់កាឡីកាល់ពុំមែន $\pm \sqrt{25}$ ទេ ព្រោះ

$$2^a + 2^{-a} > 0 \text{ ជានិច្ច (ជាអនុគមន៍អិចស្ប៉ូណង់ស្យែល)}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $2^a + 2^{-a} = 5$ ។

១៨៨ ▶ **រកចំនួនលទ្ធភាពទាំងអស់នៃការបង្កើតលេខទូរស័ព្ទ**

យើងបានដឹងហើយថា នៅប្រទេសកម្ពុជាយើងមានប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទជាច្រើន ។
ប្រព័ន្ធខ្លះមានលេខ ៦ខ្ទង់ ខ្លះទៀតមាន លេខ ៧ខ្ទង់ ហើយភ្ជាប់ជាមួយក្បាល
ប្រព័ន្ធ ។ តើចំនួននៃ ការបង្កើតលេខទូរស័ព្ទ យ៉ាងណាដែរ ?

ក. 011

ដោយប្រព័ន្ធ 011 មានលេខ 6ខ្ទង់ភ្ជាប់ជាមួយក្បាលប្រព័ន្ធ

ហើយមានទម្រង់ជា : 011 xxx xxx

-ជម្រើសនៅតាមខ្ទង់នីមួយៗមាន 10លេខដូចគ្នាគឺ :

{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9}

(តាមគោលការណ៍រំបាប់)

នាំឱ្យ ចំនួនលេខទាំងអស់គឺ :

$$10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10^6 = 1\,000\,000$$

ដូចនេះ ចំនួនលទ្ធភាពនៃការបង្កើតលេខទូរស័ព្ទរបស់
ប្រព័ន្ធ 011 គឺ 1 000 000 លេខ ។

ខ. 097

ដូចគ្នានឹងប្រព័ន្ធ 011 ដែរគ្រាន់តែប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទ 097 មាន៧ខ្ទង់

មានទម្រង់ 097 xxx xxxx

នាំឱ្យ ចំនួនលេខទាំងអស់គឺ :

$$10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10^7 = 10\,000\,000$$

ដូចនេះ ចំនួនលទ្ធភាពនៃការបង្កើតលេខទូរស័ព្ទរបស់
ប្រព័ន្ធ 097 គឺ 10 000 000 លេខ ។

១៨៩ ▶ **រកចំនួនរបៀបនៃការបង្កើតលេខ៤ខ្ទង់**

យើងមានលេខទាំងបួនគឺ 1, 2, 4 និង 9

យើងនឹងបង្កើតលេខ៤ខ្ទង់ដែលមាន៤លេខខាងលើ ដោយគិត

តាមវិធីដូចខាងក្រោម :

-ខ្ទង់ដំបូងមាន៤ជម្រើស ខ្ទង់ទីពីរមាន៣ជម្រើស

ខ្ទង់ទីបីមាន២ជម្រើស និងខ្ទង់ចុងក្រោយមាន១ជម្រើស

-តាមគោលការណ៍រំបាប់ ចំនួនរបៀប = $4 \times 3 \times 2 \times 1 = 4! = 12$

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបក្នុងការបង្កើតលេខ៤ខ្ទង់
ខុសគ្នាមាន 12 របៀប ។

១៩០ > ស្រាយបញ្ជាក់ថា : $(b-a)(b-c) = pq - 6$

-សម្មតិកម្ម : a, b ជាឫសនៃសមីការ $x^2 + px + 1 = 0$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} a+b = -p & (1) \\ ab = 1 & (2) \end{cases}$$

-សម្មតិកម្ម : b, c ជាឫសនៃសមីការ $x^2 + qx + 2 = 0$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} b+c = -q & (3) \\ bc = 2 & (4) \end{cases}$$

-ទាញបាន $(a+b)(b+c) = (-p)(-q) = pq$

$$\text{ហើយ } ab + bc = 1 + 2 = 3$$

$$\text{ឬ } 2(ab + bc) = 6$$

$$\begin{aligned} -\text{ពិនិត្យ } pq - 6 &= (a+b)(b+c) - 6 \\ &= (a+b)(b+c) - 2(ab + bc) \\ &= ab + ac + b^2 + bc - 2ba - 2bc \\ &= b^2 - ba - bc + ac \\ &= b(b-a) - c(b-a) \\ &= (b-a)(b-c) \end{aligned}$$

ដូចនេះ ឃើញថា $(b-a)(b-c) = pq - 6$ ។

១៩១ > ស្រាយបញ្ជាក់ថា យើងបាន $\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 2$

សម្មតិកម្ម : $a + b + c = abc$ នាំឱ្យ $\frac{a+b+c}{abc} = 1$

$$\text{យើងមាន } \frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 2$$

តាមរូបមន្ត $(a+b+c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + bc + ac)$

$$\text{នាំឱ្យ } \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} \right)^2 = 4$$

$$\left(\frac{1}{a} \right)^2 + \left(\frac{1}{b} \right)^2 + \left(\frac{1}{c} \right)^2 + 2 \left(\frac{1}{ab} + \frac{1}{bc} + \frac{1}{ac} \right) = 4$$

$$\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} + 2 \left(\frac{c+a+b}{abc} \right) = 4$$

$$\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} + 2 \cdot 1 = 4$$

$$\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 2$$

ដូចនេះ ឃើញថា $\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 2$ ។

១៩២ > រកពីរចំនួននោះ :

តាង x, y ជាពីរចំនួនដែលត្រូវរកនោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន : ផលបូក = ផលគុណ = ផលចែក

$$\text{យើងបាន : } x + y = xy = \frac{x}{y}$$

$$-\text{ពិនិត្យសមភាព : } xy = \frac{x}{y} \Leftrightarrow y = \frac{1}{y}$$

$$\text{នាំឱ្យ } y^2 = 1 \Leftrightarrow y = \pm \sqrt{1} \Rightarrow y = \pm 1$$

$$-\text{ពិនិត្យសមភាព : } x + y = xy$$

ចំពោះ $y = 1$ នោះ $x + 1 = x$ គ្មានតម្លៃ x ផ្សេងផ្ទាល់

$$\text{ចំពោះ } y = -1 \text{ នោះ } x - 1 = -x \Leftrightarrow 2x = 1 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

ដូចនេះ ពីរចំនួននោះគឺ $\frac{1}{2}$ និង -1 ។

១៩៣ > គណនាផលគុណ P :

$$\text{យើងមាន : } P = (1+x)(1+x^2)(1+x^4) \times \dots \times (1+x^{2^n})$$

$$-\text{ពិនិត្យ : } a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$$

$$\text{នាំឱ្យ } (a+b) = \frac{a^2 - b^2}{(a-b)}$$

តាមរូបមន្តខាងលើយើងបាន :

$$\begin{aligned} P &= (1+x)(1+x^2)(1+x^4) \times \dots \times (1+x^{2^n}) \\ &= \left(\frac{1-x^2}{1-x} \right) \left(\frac{1-x^4}{1-x^2} \right) \left(\frac{1-x^8}{1-x^4} \right) \times \dots \times \left(\frac{1-x^{2^{n+1}}}{1-x^{2^n}} \right) \\ &= \frac{1-x^{2^{n+1}}}{1-x} \text{ ដែល } x \neq 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ផលគុណគណនាបានគឺ $P = \frac{1-x^{2^{n+1}}}{1-x}$ ។

១៩៤ > គណនាផលបូក S :

យើងមាន :

$$S = \frac{1}{1+2} + \frac{1}{1+2+3} + \frac{1}{1+2+3+4} + \dots + \frac{1}{1+2+3+\dots+2011}$$

$$\text{ពិនិត្យ : } S_k = 1 + 2 + 3 + \dots + k$$

នាំឱ្យ

$$+ \begin{cases} S_k = 1 + 2 + 3 + \dots + k \\ S_k = k + (k-1) + \dots + 2 + 1 \end{cases}$$

$$2S_k = \underbrace{(k+1) + (k+1) + (k+1) + \dots + (k+1)}_{\text{មាន } k \text{ ដងនៃ } (k+1)}$$

ទាញបាន : $2S_k = k(k+1) \Leftrightarrow S_k = \frac{k(k+1)}{2}$

យើងបាន : $S = \frac{1}{S_2} + \frac{1}{S_3} + \frac{1}{S_4} + \dots + \frac{1}{S_{2011}}$

ដោយ $S_k = \frac{k(k+1)}{2}$

$$S = \frac{1}{\frac{2(2+1)}{2}} + \frac{1}{\frac{3(3+1)}{2}} + \frac{1}{\frac{4(4+1)}{2}} + \dots + \frac{1}{\frac{2011(2011+1)}{2}}$$

$$S = \frac{2}{2(2+1)} + \frac{2}{3(3+1)} + \frac{2}{4(4+1)} + \dots + \frac{2}{2011(2011+1)}$$

$$S = 2 \left(\frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \frac{1}{4 \cdot 5} + \dots + \frac{1}{2011 \cdot 2012} \right)$$

ហើយពិនិត្យតួនិមួយៗនៃ S មានទម្រង់ :

$$\frac{1}{n(n+1)} = \frac{n+1-n}{n(n+1)} = \frac{n+1}{n(n+1)} - \frac{n}{n(n+1)} = \frac{1}{n} - \frac{1}{n+1}$$

នាំឱ្យ

$$S = 2 \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \frac{1}{4} - \frac{1}{5} + \dots + \frac{1}{2011} - \frac{1}{2012} \right)$$

$$= 2 \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2012} \right) = 1 - \frac{1}{1006} = \frac{1005}{1006}$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបានគឺ $S = \frac{1005}{1006}$ ។

១៩៥ គណនាផលបូក S ចំពោះ $x = 95$:

យើងមាន $S = \frac{1}{x^2+x} + \frac{1}{x^2+3x+2} + \frac{1}{x^2+5x+6} + \frac{1}{x^2+7x+12} + \frac{1}{x^2+9x+20}$

ដោយ $x^2+x = x(x+1)$

$$x^2+3x+2 = (x+1)(x+2)$$

$$x^2+5x+6 = (x+2)(x+3)$$

$$x^2+7x+12 = (x+3)(x+4)$$

$$x^2+9x+20 = (x+4)(x+5)$$

នោះ $S = \left(\frac{1}{x(x+1)} + \frac{1}{(x+1)(x+2)} \right) + \frac{1}{(x+2)(x+3)} + \left(\frac{1}{(x+3)(x+4)} + \frac{1}{(x+4)(x+5)} \right)$

$$S = \frac{x+2+x}{x(x+1)(x+2)} + \frac{1}{(x+2)(x+3)} + \frac{x+5+x+3}{(x+3)(x+4)(x+5)}$$

$$+ \frac{2}{(x+3)(x+4)(x+5)}$$

$$S = \frac{2}{x(x+2)} + \frac{1}{(x+2)(x+3)} + \frac{2}{(x+3)(x+5)}$$

$$= \frac{2x+6+x}{x(x+2)(x+3)} + \frac{2}{(x+3)(x+5)}$$

$$= \frac{3}{x(x+3)} + \frac{2}{(x+3)(x+5)}$$

$$= \frac{3x+15+2x}{x(x+3)(x+5)} = \frac{5}{x(x+5)}$$

ចំពោះ $x = 95$ យើងបាន :

$$S = \frac{5}{x(x+5)} = \frac{5}{95(95+5)} = \frac{5}{5 \cdot 19 \cdot 100} = \frac{1}{1900}$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបានគឺ $S = \frac{1}{1900}$ ។

១៩៦ បង្ហាញឱ្យឃើញពីសមភាព

$$\frac{a}{ab+a+1} + \frac{b}{bc+b+1} + \frac{c}{ca+c+1} = \frac{1}{1+a+ab} + \frac{1}{1+b+bc} + \frac{1}{1+c+ca}$$

-ចំពោះ $abc = 1$ ពិនិត្យ :

$$\frac{1}{1+a+ab} + \frac{1}{1+b+bc} + \frac{1}{1+c+ca}$$

$$= \left(\frac{1}{1+a+ab} \cdot \frac{c}{c} \right) + \left(\frac{1}{1+b+bc} \cdot \frac{a}{a} \right) + \left(\frac{1}{1+c+ca} \cdot \frac{b}{b} \right)$$

$$= \frac{c}{c+ac+abc} + \frac{a}{a+ab+abc} + \frac{b}{b+bc+cab}$$

$$= \frac{c}{c+ac+1} + \frac{a}{a+ab+1} + \frac{b}{b+bc+1}$$

$$= \frac{a}{ab+a+1} + \frac{b}{bc+b+1} + \frac{c}{ca+c+1}$$

ដូចនេះ យើងបានសមភាពប្រាកដមែន ។

យើងមានសមីការ :
$$\begin{cases} 3^\pi x + 3^{-\pi} y = 2 \\ 2 \cdot 3^\pi x - 3^{-\pi} y = 1 \end{cases}$$

ដោះស្រាយតាមដេរីវេមីណង់ យើងបាន :

$$\begin{aligned} D &= ab' - a'b \\ &= 3^\pi (-3^{-\pi}) - (2 \cdot 3^\pi) \cdot 3^{-\pi} \\ &= -3^{\pi-\pi} - 2 \cdot 3^{\pi-\pi} \\ &= -1 - 2 = -3 \\ D_x &= cb' - c'b \\ &= (2)(-3^{-\pi}) - 1 \cdot (3^{-\pi}) \\ &= -2 \cdot 3^{-\pi} - 3^{-\pi} \\ &= -3 \cdot 3^{-\pi} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} D_y &= cb' - c'b \\ &= 3^\pi (1) - 2 \cdot 3^\pi \cdot (2) \\ &= 3^\pi - 4 \cdot 3^\pi \\ &= -3 \cdot 3^\pi \end{aligned}$$

នាំឱ្យ $x = \frac{D_x}{D} = \frac{-3 \cdot 3^{-\pi}}{-3} = 3^{-\pi}$

$y = \frac{D_y}{D} = \frac{-3 \cdot 3^\pi}{-3} = 3^\pi$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ

$x = 3^{-\pi} , \quad y = 3^\pi$ ។

២០២ បង្ហាញថា ក. $x^2 + y^2 \geq 2xy$

ដោយ x និង y ជាចំនួនពិតនោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} (x-y)^2 &\geq 0 \\ x^2 - 2xy + y^2 &\geq 0 \\ x^2 + y^2 &\geq 2xy \end{aligned}$$

ដូចនេះ ឃើញថា $x^2 + y^2 \geq 2xy$ ។

បង្ហាញថា ខ. $\frac{x}{y} + \frac{y}{x} \geq 2$

នៅក្នុងសំណួរ ក. ឃើញថា $x^2 + y^2 \geq 2xy$

សម្មតិកម្ម x និង y មានសញ្ញាដូចគ្នា នោះមានន័យថា

$xy > 0$ ជានិច្ច ពេលចែកនឹង xy វិសមីការ មិនប្តូរទិសដៅ

យើងបាន $\frac{x^2}{xy} + \frac{y^2}{xy} \geq \frac{2xy}{xy} \Leftrightarrow \frac{x}{y} + \frac{y}{x} \geq 2$

ដូចនេះ ឃើញថា $\frac{x}{y} + \frac{y}{x} \geq 2$ ។

២០៣ សម្រួលកន្សោម E & F :

យើងមាន $E = \frac{(\sqrt{a} + \sqrt{b})^2 - 4\sqrt{ab}}{\sqrt{a} - \sqrt{b}}$

$$\begin{aligned} &= \frac{(\sqrt{a} + \sqrt{b})^2 - 4\sqrt{ab}}{\sqrt{a} - \sqrt{b}} \\ &= \frac{\sqrt{a}^2 + 2\sqrt{ab} + \sqrt{b}^2 - 4\sqrt{ab}}{\sqrt{a} - \sqrt{b}} \\ &= \frac{\sqrt{a}^2 - 2\sqrt{ab} + \sqrt{b}^2}{\sqrt{a} - \sqrt{b}} = \frac{(\sqrt{a} - \sqrt{b})^2}{\sqrt{a} - \sqrt{b}} \\ &= \sqrt{a} - \sqrt{b} \end{aligned}$$

ហើយ $F = \frac{a\sqrt{b} + b\sqrt{a}}{\sqrt{ab}}$

$$\begin{aligned} &= \frac{\sqrt{ab}(\sqrt{a} + \sqrt{b})}{\sqrt{ab}} = \sqrt{a} + \sqrt{b} \end{aligned}$$

ដូចនេះ $E = \sqrt{a} - \sqrt{b} , \quad F = \sqrt{a} + \sqrt{b}$ ។

គណនា $E + F$ និង $E \cdot F$

$$\begin{aligned} E + F &= (\sqrt{a} - \sqrt{b}) + (\sqrt{a} + \sqrt{b}) \\ &= \sqrt{a} - \sqrt{b} + \sqrt{a} + \sqrt{b} = 2\sqrt{a} \\ E \cdot F &= (\sqrt{a} - \sqrt{b}) \times (\sqrt{a} + \sqrt{b}) \\ &= \sqrt{a}^2 - \sqrt{b}^2 = a - b \end{aligned}$$

ដូចនេះ $E + F = 2\sqrt{a} \quad \& \quad E \cdot F = a - b$ ។

២០៤ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម A :

យើងមាន :

$$\begin{aligned} A &= x^n - 100x^{n-1} + x^{n-2} - 100x^{n-3} + x^{n-4} - 100x^{n-5} \\ &= (x^n - 100x^{n-1}) + (x^{n-2} - 100x^{n-3}) + (x^{n-4} - 100x^{n-5}) \\ &= x^n - 100x^{n-1} + x^{n-2} - 100x^{n-3} + x^{n-4} - 100x^{n-5} \\ &= x^{n-1}(x - 100) + x^{n-3}(x - 100) + x^{n-5}(x - 100) \\ &= (x - 100)(x^{n-1} + x^{n-3} + x^{n-5}) \end{aligned}$$

ចំពោះ $x = 100$

នាំឱ្យ $A = (100 - 100)(100^{n-1} + 100^{n-3} + 100^{n-5}) = 0$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $A = 0$ ។

២០៥ > គណនាតម្លៃនៃកន្សោម A :

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } A &= \sqrt[3]{22 + \sqrt{30 - \sqrt{20 + \sqrt{27 - \sqrt[3]{8}}}}} \\ &= \sqrt[3]{22 + \sqrt{30 - \sqrt{20 + \sqrt{27 - \sqrt[3]{8}}}}} \\ &= \sqrt[3]{22 + \sqrt{30 - \sqrt{20 + \sqrt{27 - 2}}}} \\ &= \sqrt[3]{22 + \sqrt{30 - \sqrt{20 + 5}}} \\ &= \sqrt[3]{22 + \sqrt{30 - 5}} \\ &= \sqrt[3]{22 + 5} \\ &= 3 \end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $A = 3$ ។

២០៦ > គណនាតម្លៃនៃ a និង b

បម្រាប់ a និង b ជាចំនួនគត់

ដោយ $a^2 - b^2 = 321 > 0$ មានន័យថា a ជាចំនួនធំជាង

b ហើយសន្និដ្ឋានថា $b = a - 1$ ព្រោះ វាជាចំនួនគត់តត្បា

យើងបាន : $a^2 - (a - 1)^2 = 321$

$$a^2 - (a - 1)^2 = 321$$

$$a^2 - (a^2 - 2a + 1) = 321$$

$$a^2 - a^2 + 2a - 1 = 321$$

$$a = \frac{322}{2} = 161$$

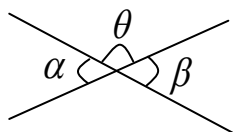
នាំឱ្យ $b = a - 1 = 161 - 1 = 160$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $a = 161, b = 160$ ។

២០៧ > មុំទល់កំពូលជាអ្វី?

មុំទល់កំពូល ជាមុំមានកំពូលរួមគ្នា ហើយជ្រុងនៃមុំនីមួយៗ

ផ្គុំគ្នាបង្កើតបានបន្ទាត់ពីរកាត់គ្នា និងរង្វាស់មុំទាំងពីរប៉ុនគ្នា ។

យើងនឹងស្រាយថា មុំទល់កំពូល

α និង β ជាមុំប៉ុនគ្នា

ដោយ $\alpha + \theta = 180^\circ$ និង $\beta + \theta = 180^\circ$ ព្រោះជាមុំរាប

សិក្សាផលដក :

$$\begin{aligned} - \begin{cases} \alpha + \theta = 180^\circ \\ \beta + \theta = 180^\circ \end{cases} \\ \hline \alpha - \beta = 0 \Rightarrow \alpha = \beta \end{aligned}$$

ដូចនេះ មុំទល់កំពូល $\alpha = \beta$ ។

២០៨ > រកចំនួនគតិវិជ្ជមាន n :

យើងមាន : $x^2 + x + 6 = n^2$

គុណនឹង 4 : $4x^2 + 4x + 24 = 4n^2$

$$(4x^2 + 4x + 1) + 23 = 4n^2$$

$$(2n)^2 - (2x + 1)^2 = 23$$

$$(2n - 2x - 1)(2n + 2x + 1) = 1 \times 23$$

បម្រាប់ : x និង n ជាចំនួនគត់

ហើយ $n > x$ នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} + \begin{cases} 2n - 2x - 1 = 1 \\ 2n + 2x + 1 = 23 \end{cases} \\ \hline 4n = 24 \Rightarrow n = 6 \end{aligned}$$

-ចំពោះ $n = 6$ យើងបានសមីការ :

$$x^2 + x + 6 = 6^2$$

$$x^2 + x - 30 = 0$$

ដោយ $5 + (-6) = -1$ & $5(-6) = -30$

តាមទ្រឹស្តីបទវិញ្ញាត នោះ 5 & -6 ជាឫសគត់នៃសមីការ

ដូចនេះ តម្លៃដែលកំណត់បានគឺ $n = 6$ ។

២០៩ > ប្រែប្រួលកន្សោម $\frac{(a+b)^2}{a^2-b^2}$ និង $\frac{a^2+b^2}{(a-b)^2}$

$$\begin{aligned} \text{ពិនិត្យ : } \frac{(a+b)^2}{a^2-b^2} &= \frac{(a+b)^2}{(a-b)(a+b)} \\ &= \frac{(a+b)}{(a-b)} \\ &= \frac{(a+b)}{(a-b)} + \frac{(a-b)}{(a-b)} = \frac{a^2-b^2}{(a-b)^2} \end{aligned}$$

ចំពោះ គ្រប់ចំនួនពិត a និង b ដែល $a \neq b$ នោះ :

$$\frac{a^2+b^2}{(a-b)^2} > \frac{a^2-b^2}{(a-b)^2} \Leftrightarrow a^2+b^2 > a^2-b^2 \Rightarrow 2b^2 > 0 \text{ ពិត}$$

ដោយ $\frac{(a+b)^2}{(a-b)^2} = \frac{a^2-b^2}{(a-b)^2} < \frac{a^2+b^2}{(a-b)^2}$

ដូចនេះ $\frac{(a+b)^2}{(a-b)^2} < \frac{a^2+b^2}{(a-b)^2}$ ។

២១០ ក. កំណត់តម្លៃ m ដើម្បីឱ្យ $x=1$ ជាឫស

យើងមាន : $(m+1)x^2 - (m+3)x + 3 - m = 0$ (*)

បើ $x=1$ ជាឫសនៃសមីការយើងបាន :

$$\begin{aligned}(m+1)1^2 - (m+3)1 + 3 - m &= 0 \\ m+1 - m - 3 + 3 - m &= 0 \\ 1 - m &= 0 \\ m &= 1\end{aligned}$$

ចំពោះ $m=1$ សមីការកា (*) ទៅជា :

$$\begin{aligned}(1+1)x^2 - (1+3)x + 3 - 1 &= 0 \\ 2x^2 - 4x + 2 &= 0 \\ x^2 - 2x + 1 &= 0\end{aligned}$$

មាន $a+b+c=1+(-2)+1=0$ (ជាករណីពិសេស)

នាំឱ្យ $x_1=1$, $x_2=\frac{c}{a}=\frac{1}{1}=1$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃ } m=1 \text{ និងឫសមួយទៀតគឺ } x=1}$ ។

ខ. កំណត់តម្លៃ m ដើម្បីឱ្យសមីការមានឫសខុប

សមីការ $(m+1)x^2 - (m+3)x + 3 - m = 0$ (*)

មាន $\Delta = b^2 - 4ac$

$$\begin{aligned}&= [-(m+3)]^2 - 4(m+1)(3-m) \\ &= m^2 + 6m + 9 - 12m + 4m^2 - 12 + 4m \\ &= 5m^2 - 2m - 3\end{aligned}$$

ដើម្បីឱ្យសមីការមានឫសខុប លុះត្រាតែ $\begin{cases} a > 0 \\ \Delta \geq 0 \end{cases}$

នាំឱ្យ $\begin{cases} m+1 > 0 \\ 5m^2 - 2m - 3 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} m > -1 \\ 5m^2 - 2m - 3 = 0 \end{cases}$

សម្រាប់ : $5m^2 - 2m - 3 = 0$ មាន $a+b+c=0$

នាំឱ្យសមីការមានឫស : $m_1=1$, $m_2=\frac{c}{a}=\frac{-3}{5}$

យើងនឹងរក ឫសខុបចំពោះតម្លៃ m នីមួយៗដែលរកបាន

-ចំពោះ $m_1=1$: ដូចមាននៅសំណួរ ក. បង្ហាញរួច

នោះសមីការមានឫសគឺ $x_1=x_2=1$

-ចំពោះ $m_2=\frac{-3}{5}$ សមីការ (*) ទៅជា :

$$\begin{aligned}\left(-\frac{3}{5}+1\right)x^2 - \left(-\frac{3}{5}+3\right)x + 3 - \left(-\frac{3}{5}\right) &= 0 \\ \frac{2}{5}x^2 - \frac{12}{5}x + \frac{18}{5} &= 0 \\ \frac{2}{5}(x^2 - 6x + 9) &= 0 \\ (x^2 - 6x + 9) &= 0 \\ (x-3)^2 &= 0\end{aligned}$$

នាំឱ្យ សមីការមានឫសគឺ $x_1=x_2=3$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃកំណត់បាន } m_1=1, m_2=\frac{c}{a}=\frac{-3}{5} \text{ និងឫសខុប } x_1=x_2=1 \text{ ឬ } x_1=x_2=3}$ ។

២១១ រកពីរចំនួន x និង y

យើងស្គាល់ : $\begin{cases} x^2 + y^2 = 25 \\ xy = 12 \end{cases}$ យើងបាន

$$\begin{aligned}-\begin{cases} x^2 + y^2 = 25 \\ 2xy = 24 \end{cases} \\ \hline x^2 - 2xy + y^2 = 1 \\ (x-y)^2 = 1 \\ x-y = \pm 1\end{aligned}$$

-ចំពោះ $x-y=1 \Rightarrow x=y+1$

នាំឱ្យ $(y+1)y=12 \Leftrightarrow y^2+y-12=0$

មាន $y_1 = \frac{-1-\sqrt{1^2-4(-12)}}{2} = \frac{-1-\sqrt{49}}{2} = \frac{-8}{2} = -4$

$y_2 = \frac{-1+\sqrt{1^2-4(-12)}}{2} = \frac{-1+\sqrt{49}}{2} = \frac{6}{2} = 3$

បើ $y_1=-4 : x=\frac{12}{-4}=-3$ ហើយ $y_2=3 : x=\frac{12}{3}=4$

-ចំពោះ $x-y=-1 \Rightarrow x=y-1$

នាំឱ្យ $(y-1)y=12 \Leftrightarrow y^2-y-12=0$

មាន $y_3 = \frac{-(-1)-\sqrt{1^2-4(-12)}}{2} = \frac{1-7}{2} = -3$

$$y_2 = \frac{-(-1) + \sqrt{1^2 - 4(-14)}}{2} = \frac{1+7}{2} = 4$$

បើ $y_3 = -3$: $x = \frac{12}{-3} = -4$ ហើយ $y_4 = 4$: $x = \frac{12}{4} = 3$

ដូចនេះ

ពីរចំនួនដែលកំណត់បានគឺ :

$$\begin{cases} x=3, y=4 \\ x=-3, y=-4 \end{cases} \text{ ឬ } \begin{cases} x=4, y=3 \\ x=-4, y=-3 \end{cases} \quad ។$$

២១២ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

យើងមាន $\begin{cases} x^2 + y^2 + x + y = 8 & (1) \\ x^2 + y^2 + xy = 7 & (2) \end{cases}$

តាង $S = x + y$ និង $P = xy$

តាម (1) : $x^2 + 2xy + y^2 - 2xy + x + y = 8$
 $(x + y)^2 - 2xy + (x + y) = 8$
 $S^2 - 2P + S = 8 \quad (3)$

តាម (2) : $x^2 + y^2 + xy = 7$
 $x^2 + 2xy + y^2 - 2xy + xy = 7$
 $(x + y)^2 - xy = 7$
 $S^2 - P = 7$
 $P = S^2 - 7 \quad (4)$

យក (4) ជំនួសក្នុង (3) យើងបាន :

$$\begin{aligned} S^2 - 2P + S &= 8 \\ S^2 - 2(S^2 - 7) + S &= 8 \\ S^2 - 2S^2 + 14 + S &= 8 \\ -S^2 + S + 6 &= 0 \\ S^2 - S - 6 &= 0 \end{aligned}$$

នាំឱ្យ $S_1 = \frac{-(-1) \pm \sqrt{1+24}}{2} = \begin{cases} -2 \\ 3 \end{cases}$

តាម (4) បើ $\begin{cases} S = -2 : P = (-2)^2 - 7 = -3 \\ S = 3 : P = (3)^2 - 7 = 2 \end{cases}$

-ចំពោះ $S = -2$ & $P = -3$ យើងបាន $\begin{cases} x + y = -2 \\ xy = -3 \end{cases}$

x & y ជាឫសនៃសមីការ $X^2 + 2X - 3 = 0$

មាន $a + b + c = 0$ នោះសមីការមានឫស :

$x = 1, y = -3$ ឬ $x = -3, y = 1$

-ចំពោះ $S = 3$ & $P = 2$ យើងបាន $\begin{cases} x + y = 3 \\ xy = 2 \end{cases}$

x & y ជាឫសនៃសមីការ $X^2 - 3X + 2 = 0$

មាន $a + b + c = 0$ នោះសមីការមានឫស :

$x = 1, y = 2$ ឬ $x = 2, y = 1$

ដូចនេះ

ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយបួនគូ :

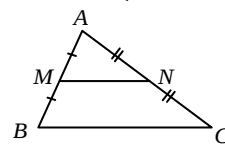
$x = 1, y = -3$ ឬ $x = -3, y = 1$

$x = 1, y = 2$ ឬ $x = 2, y = 1$ ។

២១៣ បាតមធ្យមនៃត្រីកោណគឺជាអ្វី?

បាតមធ្យមនៃត្រីកោណ គឺជាអង្កត់ដែលគូសភ្ជាប់ពីចំណុចកណ្តាលនៃជ្រុងពីររបស់ត្រីកោណ ហើយវាស្របនឹងជ្រុងទី៣នៃត្រីកោណនេះ និងមានតម្លៃស្មើពាក់កណ្តាលជ្រុងទី៣ ។

យើងនឹងបង្ហាញថា $MN = \frac{BC}{2}$

តាមនិយមន័យ

$AM = \frac{AB}{2}$, $AN = \frac{AC}{2}$ និងមាន MN ស្របនឹង BC

-ត្រីកោណ : $\triangle ABC$ & $\triangle AMN$ មាន :

មុំ $\angle AMN = \angle ABC$, មុំ $\angle ANM = \angle ACB$ (មុំត្រូវគ្នា)

នាំឱ្យ $\frac{\triangle AMN}{\triangle ABC} \Rightarrow \frac{MN}{BC} = \frac{AM}{AB}$

នាំឱ្យ $MN = \frac{BC \cdot AM}{AB} = \frac{BC \cdot \frac{AB}{2}}{AB} = \frac{BC}{2}$

ដូចនេះ

បាតមធ្យមនៃត្រីកោណគឺជាអង្កត់ដែលគូសភ្ជាប់ពីចំណុចកណ្តាលនៃជ្រុងទី៣ ដែលស្របនឹងវា ។

២១៤ រកចំនួនគត់ n ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់ $\frac{2}{7} < \frac{n}{12} < \frac{4}{5}$

យើងមាន $\frac{2}{7} < \frac{n}{12} < \frac{4}{5}$ ឬអាចសរសេរ $\frac{24}{7} < n < \frac{48}{5}$

សមមូល $3 + \frac{3}{7} < n < 9 + \frac{3}{5}$

នាំឱ្យ ចំនួនគត់ផ្ទៀងផ្ទាត់គឺ $n = 4, 5, 6, 7, 8, 9$

ដូចនេះ

ចំនួនគត់ដែលផ្ទៀងផ្ទាត់គឺ

$$n = 4, 5, 6, 7, 8, 9$$

។

២១៥ រកភាគដែលនៅសល់

- ត្រីកោណកែង AEB :

$$S_{AEB} = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 24 = 144$$

- ត្រីកោណកែង BDC :

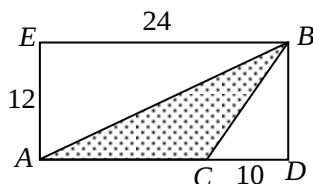
$$S_{BDC} = \frac{1}{2} \cdot 10 \cdot 12 = 60$$

$$\text{ភាគនៅសល់} = S_{AEB} + S_{BDC} = 144 + 60 = 204 \text{ ភាគ}$$

ដូចនេះ

ភាគដែលនៅសល់គឺ 204 ភាគ

។

២១៦ ទាញរក $\frac{1}{x+2012} = ?$

$$\text{យើងមាន : } \frac{1}{x+2011} = 2011$$

$$\text{សមមូល } x+2011 = \frac{1}{2011} \text{ ឬ } x = \frac{1}{2011} - 2011$$

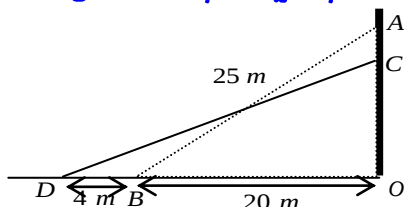
$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } \frac{1}{x+2012} &= \frac{1}{\frac{1}{2011} - 2011 + 2012} \\ &= \frac{1}{\frac{1}{2011} + 1} = \frac{1}{\frac{1+2011}{2011}} = \frac{2011}{2012} \end{aligned}$$

ដូចនេះ

$$\text{ទាញបាន } \frac{1}{x+2012} = \frac{2011}{2012}$$

។

២១៧ រកប្រវែងដែលចុងរាងកាយក្នុង

$$\text{ប្រវែងចុងរាងកាយក្នុងគឺ } AC = AO - CO$$

តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក័រ

- ចំពោះត្រីកោណកែង AOB មាន :

$$AO^2 = AB^2 - OB^2$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow AO &= \sqrt{AB^2 - OB^2} \\ &= \sqrt{25^2 - 20^2} = \sqrt{625 - 400} = \sqrt{225} \\ &= 15 \text{ m} \end{aligned}$$

- ចំពោះត្រីកោណកែង COB មាន :

$$CO^2 = CB^2 - OB^2$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow CO &= \sqrt{CB^2 - OB^2} \\ &= \sqrt{25^2 - 24^2} = \sqrt{625 - 576} = \sqrt{49} \\ &= 7 \text{ m} \end{aligned}$$

$$\text{យើងបាន } AC = AO - CO = 15 \text{ m} - 7 \text{ m} = 8 \text{ m}$$

ដូចនេះ

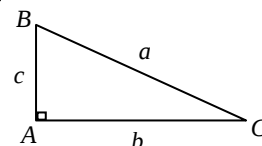
ប្រវែងចុងរាងកាយក្នុងគឺ $AC = 8 \text{ m}$

។

២១៨ គណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗនៃត្រីកោណ

តាងរូបត្រីកោណនោះដូចរូបខាងក្រោម :

តាមបម្រាស់ប្រធាន

$$\text{- បរិមាត្រ } a + b + c = 60 \text{ cm}$$

$$\text{- ក្រឡាផ្ទៃ } \frac{1}{2}bc = 120 \Leftrightarrow bc = 240 \text{ cm}^2$$

$$\text{- តាមពីតាក័រ } a^2 = b^2 + c^2$$

$$\text{សរុបមកយើងបានប្រព័ន្ធសមីការ } \begin{cases} a + b + c = 60 & (1) \\ bc = 240 & (2) \\ a^2 = b^2 + c^2 & (3) \end{cases}$$

$$\text{តាម (1): } a + b = 60 - c$$

$$(b + c)^2 = (60 - a)^2$$

$$b^2 + c^2 + 2bc = 3600 - 120a + a^2$$

$$b^2 + c^2 = 3600 - 120a + a^2 - 2bc \quad (4)$$

ដោយយក (2) និង (3) ជំនួសក្នុង (4)

$$a^2 = 3600 - 120a + a^2 - 2 \cdot 240$$

$$120a = 3600 - 480$$

$$a = \frac{3120}{120} = 26$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} b + c = 60 - 26 = 34 \\ bc = 240 \end{cases}$$

តាមរឿង b និង c ជាឫសនៃសមីការ :

$$x^2 - 34x + 240 = 0$$

$$\text{មាន } \Delta' = b'^2 - ac = (-17)^2 - 240 = 289 - 240 = 7^2$$

$$\text{នាំឱ្យ } b = \frac{-(-17) - 7}{1} = 10, c = \frac{-(-17) + 7}{1} = 24$$

$$\text{ឬអាច } c = \frac{-(-17) - 7}{1} = 10, b = \frac{-(-17) + 7}{1} = 24$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗរបស់ត្រីកោណគឺ
10cm , 24cm , 26cm ។

២១៩) បង្ហាញថាត្រីកោណមានមុំទាំងបីជាត្រីកោណកែង

បម្រាប់មុំទាំងបីគឺ α , 2α និង 3α

ដោយយើងដឹងថាផលបូកមុំក្នុងនៃត្រីកោណស្មើ 180°

$$\text{យើងបាន } \alpha + 2\alpha + 3\alpha = 180^\circ$$

$$6\alpha = 180^\circ \Rightarrow \alpha = 30^\circ$$

មុំទាំងបីនៃត្រីកោណនេះគឺ

$$\alpha = 30^\circ, 2\alpha = 60^\circ, 3\alpha = 90^\circ$$

ត្រីកោណនេះមានមុំមួយមានរង្វាស់ 90° វាជាត្រីកោណកែង

ដូចនេះ ត្រីកោណមានមុំទាំងបីជាត្រីកោណកែង ។

២២០) រក $f(9)$

យើងមាន $f(x) \cdot f(x+1) = 9$ និង $f(3) = 81$ នាំឱ្យ

$$f(3) \cdot f(4) = 9 \Rightarrow f(4) = \frac{9}{f(3)} = \frac{9}{81} = \frac{1}{9}$$

$$f(4) \cdot f(5) = 9 \Rightarrow f(5) = \frac{9}{f(4)} = \frac{9}{1/9} = 81$$

$$f(5) \cdot f(6) = 9 \Rightarrow f(6) = \frac{9}{f(5)} = \frac{9}{81} = \frac{1}{9}$$

$$f(6) \cdot f(7) = 9 \Rightarrow f(7) = \frac{9}{f(6)} = \frac{9}{1/9} = 81$$

$$f(7) \cdot f(8) = 9 \Rightarrow f(8) = \frac{9}{f(7)} = \frac{9}{81} = \frac{1}{9}$$

$$f(8) \cdot f(9) = 9 \Rightarrow f(9) = \frac{9}{f(8)} = \frac{9}{1/9} = 81$$

ដូចនេះ រកបាន $f(9) = 81$ ។

២២១) ក. រកប្រភាគតាងចម្ងាយផ្លូវដែលសុខដើរដើរ

$$\text{-បម្រាប់ : សុខធ្វើដំណើរដោយរថយន្តបាន } \frac{3}{8} = \frac{15}{40}$$

$$\text{សុខធ្វើដំណើរដោយម៉ូតូបាន } \frac{3}{5} = \frac{24}{40}$$

$$\text{នាំឱ្យ ការធ្វើដំណើរតាមរថយន្ត និងម៉ូតូគឺ: } \frac{15}{40} + \frac{24}{40} = \frac{39}{40}$$

$$\text{នោះ ការធ្វើដំណើរដោយថ្មើជើងគឺ } \frac{40}{40} - \frac{39}{40} = \frac{1}{40}$$

ដូចនេះ ប្រភាគតាងការធ្វើដំណើរដោយថ្មើជើងគឺ $\frac{1}{40}$ ។

ខ. រកចម្ងាយផ្លូវទាំងអស់បើសុខដើរបាន 2 km

$$\text{សុខដើរបាន 2 km ត្រូវនឹងប្រភាគ } \frac{1}{40}$$

$$\text{មានន័យថា } \frac{1}{40} = 2 \text{ km ចម្ងាយផ្លូវទាំងអស់គឺ}$$

$$\frac{40}{40} = 40 \times 2 \text{ km} = 80 \text{ km}$$

ដូចនេះ ចម្ងាយផ្លូវទាំងអស់គឺ 80 km ។

២២២) ក. សរសេរ 45m ជាភាគរយនៃ 1km

$$\text{ដោយ } 1 \text{ km} = 1000 \text{ m}$$

$$\text{យើងបាន } 45 \times \frac{1}{1000} = \frac{45}{1000} = \frac{4.5}{100} = 4.5\%$$

ដូចនេះ យើងសរសេរបាន 4.5% ។

ខ. សរសេរ 1kg ជាភាគរយនៃ 800g

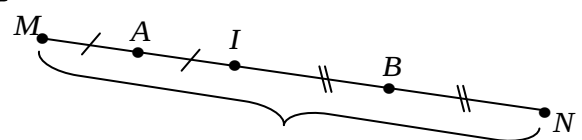
$$\text{ដោយ } 1 \text{ kg} = 1000 \text{ g}$$

$$\text{យើងបាន } 1000 \times \frac{1}{800} = \frac{1000}{8} \times \frac{1}{100} = \frac{125}{100} = 125\%$$

ដូចនេះ យើងសរសេរបាន 125% ។

២២៣) គណនាប្រវែង AB :

$$\text{បម្រាប់ : } MN = 18 \text{ cm}$$

$$\text{យើងបាន : } AB = AI + BI$$

ដោយ A និង B ជាចំណុចកណ្តាល រៀងគ្នានៃ MI និង NI

នាំឱ្យ $AI = \frac{MI}{2}$ និង $BI = \frac{NI}{2}$

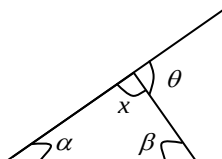
នោះ $AB = \frac{MI}{2} + \frac{NI}{2}$
 $= \frac{MI + NI}{2} = \frac{MN}{2} = \frac{18cm}{2} = 9cm$

ដូចនេះ ប្រវែងគណនាបានគឺ $AB = 9cm$ ។

២២៤ ស្រាយបញ្ជាក់ថាផលបូកមុំក្នុងពីរស្មើមុំក្រៅមួយ

ឧបមាថា យើងមានត្រីកោណ និង

មុំ ដូចរូបខាងស្តាំ

យើងនឹងបង្ហាញថា $\alpha + \beta = \theta$

-ផលបូកមុំក្នុងនៃត្រីកោណស្មើ 180°

នោះ $\alpha + \beta + x = 180^\circ$

-ហើយមុំ $x + \theta = 180^\circ$ ព្រោះវាជាមុំរាប

សិក្សាផលដក :

$$\begin{cases} \alpha + \beta + x = 180^\circ \\ x + \theta = 180^\circ \end{cases}$$

$$\alpha + \beta - \theta = 0 \Rightarrow \alpha + \beta = \theta$$

ដូចនេះ ផលបូកមុំក្នុងពីរនៃត្រីកោណស្មើមុំក្រៅមួយ
 ដែលមិនជាប់នឹងវា

២២៥ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម A :

យើងមាន :

$$A = \left[\sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10\sqrt{7 + 4\sqrt{3}}}} - 4} \right]^{2011 \cdot 2012}$$

ពិនិត្យ :

$$\begin{aligned} &\sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10\sqrt{7 + 4\sqrt{3}}}} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10\sqrt{2^2 + 4\sqrt{3} + \sqrt{3}^2}} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10\sqrt{(2 + \sqrt{3})^2}} - 4} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{48 - 10(2 + \sqrt{3})}} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{28 - 10\sqrt{3}}} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5\sqrt{5^2 - 10\sqrt{3} + (\sqrt{3})^2}} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5(5 - \sqrt{3})^2} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 5(5 - \sqrt{3})} - 4} \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{5\sqrt{3} + 25 - 5\sqrt{3}}} - 4 \\ &= \sqrt{4 + \sqrt{25}} - 4 \\ &= \sqrt{4 + 5} - 4 \\ &= -1 \end{aligned}$$

នាំឱ្យ $A = [-1]^{2011 \cdot 2012}$

ដោយ ស្វ័យគុណនៃ 2011 ជាចំនួនមានលេខ 1 ចុងជានិច្ច

នាំឱ្យ $A = 2011^{2012} = \dots 1$ ជាចំនួនសេស

យើងបាន $A = [-1]^{2011 \cdot 2012} = -1$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $A = -1$ ។

២២៦ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

វិធីការសមីការដឺក្រេទី៣ : តាមទ្រឹស្តីបទវ៉ែត សមីការ មានរាង
 $X^3 - SX^2 + RX - P = 0$ ដែល a, b, c ជាឫស :
 $\begin{cases} S = a + b + c \\ R = ab + ac + bc \\ P = abc \end{cases}$ ។ អ្នកអាចផ្ទៀងផ្ទាត់រាងខាងលើ
 ដោយការពន្លាតកន្សោម $(x-a)(x-b)(x-c) = 0$ ។

យើងមាន $\begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ 2^{-x} + 2^{-y} + 2^{-z} = \frac{7}{4} \\ x + y + z = 3 \end{cases}$

$$\begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ \frac{1}{2^x} + \frac{1}{2^y} + \frac{1}{2^z} = \frac{7}{4} \\ 2^{x+y+z} = 2^3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ \frac{2^y 2^z + 2^x 2^z + 2^x 2^y}{2^x 2^y 2^z} = \frac{7}{4} \\ 2^x 2^y 2^z = 8 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ 2^y 2^z + 2^x 2^z + 2^x 2^y = \frac{7}{4} \times 8 \\ 2^x 2^y 2^z = 8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2^x + 2^y + 2^z = 7 \\ 2^y 2^z + 2^x 2^z + 2^x 2^y = 14 \\ 2^x 2^y 2^z = 8 \end{cases}$$

ដើម្បីងាយស្រួល យើងតាង $a = 2^x$, $b = 2^y$, $c = 2^z$

យើងបានប្រព័ន្ធថ្មី $\begin{cases} a + b + c = 7 \\ bc + ac + ab = 14 \\ abc = 8 \end{cases}$ តាមទ្រឹស្តីបទវ៉ែត

a, b, c ជាឫសនៃសមីការ $X^3 - 7X^2 + 14X - 8 = 0$

(មានវិធីដោះស្រាយសមីការដឺក្រេទី៣តាម Cadan ប៉ុន្តែពុំមានក្នុងកម្មវិធីសិក្សារបស់ក្រសួងអប់រំ ដូចនេះយើងនៅតែដោះស្រាយដោយរបៀបទាញឫសងាយ ។ សូមចងចាំថា វាពុំមែនឫសសមត្ថភាពរបស់យើងទេ ព្រោះគេរៀបចំលំហាត់បានល្អណាស់)

សមីការខាងលើមានឫសងាយ : $X = 1$

ក្រោយពីចែកពហុធា $X^3 - 7X^2 + 14X - 8 = 0$ និង $X = 1$

យើងបាន : $(X - 1)(X^2 - 6X + 8) = 0$

$(X - 1)(X - 2)(X - 4) = 0$

នាំឱ្យ $\begin{cases} X - 1 = 0 \\ X - 2 = 0 \\ X - 4 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} X = a = 1 \\ X = b = 2 \\ X = c = 4 \end{cases}$

យើងបាន $\begin{cases} a = 1 \\ b = 2 \\ c = 4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2^x = 2^0 \\ 2^y = 2^1 \\ 2^z = 2^2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ y = 1 \\ z = 2 \end{cases}$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានឫស $\{x, y, z\} = \{0, 1, 2\}$ ។

២២៧ គណនា $\left(\frac{2a}{b}\right)^{2011}$

គេឱ្យ $a + \sqrt{b} = \sqrt{15} + \sqrt{216}$
 $a + \sqrt{b} = \sqrt{9} + \sqrt{36 \cdot 6} + 6$
 $= \sqrt{3^2 + 6\sqrt{6} + 6^2}$
 $= \sqrt{(3 + \sqrt{6})^2}$
 $= 3 + \sqrt{6}$

កន្សោមនៃអង្គទាំងពីរមានទម្រង់ដូចគ្នា និង a និង b ជាពីរចំនួនគតិវិជ្ជមាន នាំឱ្យយើងទាញបានករណីតែមួយគត់គឺ :

$a = 3$ & $b = 6$

ចំពោះ $a = 3$ & $b = 6$ យើងបាន :

$$\left(\frac{2a}{b}\right)^{2011} = \left(\frac{2 \cdot 3}{6}\right)^{2011} = \left(\frac{6}{6}\right)^{2011} = 1^{2011} = 1$$

ដូចនេះ គណនាបាន $\left(\frac{2a}{b}\right)^{2011} = 1$ ។

២២៨ រកចំនួនខ្ទង់ផ្នែកគត់នៃចំនួន $A = 2^{2011}$

យើងមាន : $A = 2^{2011}$ ដោយបំបែកលោការីតគោល 10

យើងបាន : $\log A = \log 2^{2011}$

$\log A = 2011 \cdot \log 2$

បម្រាប់ : $\log 2 \approx 0.301$

នាំឱ្យ $\log A = 2011 \cdot 0.301$

$\log A = 605.311$

ដោយចំនួន $605 < 605.311 < 606$

នាំឱ្យ $605 < \log A < 606$

$10^{605} < A < 10^{606}$

ដោយ 10^{605} ជាចំនួនមានលេខ 606 ខ្ទង់ ហើយចំនួន

10^{606} ជាចំនួនមានលេខ 607 ខ្ទង់

ទាញបាន A ជាចំនួនដែលមានលេខ 606 ខ្ទង់

ដូចនេះ $A = 2^{2011}$ ជាចំនួនដែលមានផ្នែកគត់ 606 ខ្ទង់ ។

២២៩ ដោះស្រាយសមីការ $\frac{3\sqrt{x}-5}{2} - \frac{2\sqrt{x}-7}{3} = \sqrt{x}-1$

យើងមាន $\frac{3\sqrt{x}-5}{2} - \frac{2\sqrt{x}-7}{3} = \sqrt{x}-1$, $x \geq 0$

$$\frac{3(3\sqrt{x}-5)}{6} - \frac{2(2\sqrt{x}-7)}{6} = \frac{6(\sqrt{x}-1)}{6}$$

$$3(3\sqrt{x}-5) - 2(2\sqrt{x}-7) = 6(\sqrt{x}-1)$$

$$9\sqrt{x} - 15 - 4\sqrt{x} + 14 = 6\sqrt{x} - 6$$

$$5\sqrt{x} - 1 = 6\sqrt{x} - 6$$

$$\sqrt{x} = 5$$

$$x = 25$$

ចំពោះ $x = 25$ ក្រោយពីផ្ទៀងផ្ទាត់ $4=4$ ពិត

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = 25$ ។

២៣០ ប្រៀបធៀប ab និង $PGCD(a,b) \times PPCM(a,b)$

យើងមាន $a = 90$, $b = 280$ ដោយបំបែកជាកត្តាបឋម :

$$\begin{array}{r|l} a=90 & 2 \\ 45 & 3 \\ 15 & 3 \\ 5 & 5 \\ 1 & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} b=280 & 2 \\ 140 & 2 \\ 70 & 2 \\ 35 & 5 \\ 7 & 7 \\ 1 & \end{array}$$

នាំឱ្យ $a = 90 = 2 \cdot 3^2 \cdot 5$ និង $b = 280 = 2^3 \cdot 5 \cdot 7$

យើងបាន : • $ab = 90 \times 280 = 25200$

• $PGCD(a,b) = 2 \times 5 = 10$

• $PPCM(a,b) = 2^3 \times 3^2 \times 5 \times 7 = 2520$

នោះ $PGCD(a,b) \times PPCM(a,b) = 10 \times 2520 = 25200$

ឃើញថា $ab = PGCD(a,b) \times PPCM(a,b) = 25200$

ដូចនេះ យើងប្រៀបធៀបបាន
 $ab = PGCD(a,b) \times PPCM(a,b)$ ។

២៣១ ផ្ទៀងផ្ទាត់កលក្នុងភាព

$$(1 + \sin x + \cos x)^2 = 2(1 + \sin x)(1 + \cos x)$$

ពិនិត្យ : $(1 + \sin x + \cos x)^2$

$$\text{តាមរូបមន្ត } (a+b+c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ac$$

ដោយពន្លាតតាមរូបមន្តខាងលើ យើងបាន :

$$\begin{aligned} & (1 + \sin x + \cos x)^2 \\ &= 1^2 + \sin^2 x + \cos^2 x + 2\sin x + 2\cos x + 2\sin x \cos x \\ &= 1^2 + 1 + 2\sin x + 2\cos x + 2\sin x \cos x \\ &= 2(1 + \sin x + \cos x + \sin x \cos x) \\ &= 2[(1 + \sin x) + (\cos x + \sin x \cos x)] \\ &= 2[(1 + \sin x) + \cos x(1 + \sin x)] \\ &= 2(1 + \sin x)(1 + \cos x) \end{aligned}$$

ព្រោះ ដោយសារ $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$

នាំឱ្យ $(1 + \sin x + \cos x)^2 = 2(1 + \sin x)(1 + \cos x)$

ដូចនេះ $(1 + \sin x + \cos x)^2 = 2(1 + \sin x)(1 + \cos x)$ ។

២៣២ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

យើងមាន $\begin{cases} x + y = 4 \\ xy - z^2 + 6z = 13 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x + y = 4 \\ xy = z^2 - 6z + 13 \end{cases}$

ដោយស្គាល់ផលបូក និងផលគុណ យើងបង្កើតបានសមីការ

$$X^2 - 4X + (z^2 - 6z + 13) = 0 \text{ ដែលមាន } x \text{ \& } y \text{ ជាឫស}$$

មាន $\Delta' = b'^2 - ac$

$$= (-2)^2 - (z^2 - 6z + 13)$$

$$= 4 - z^2 + 6z - 13$$

$$= -z^2 + 6z - 9$$

$$= -(z^2 - 6z + 9)$$

$$= -(z - 3)^2$$

ដោយ $-(z - 3)^2 \leq 0$ មានតែមួយករណីគត់ ដែលនាំឱ្យ

សមីការមានឫសគឺ $-(z - 3)^2 = 0$ នោះ $z = 3$

-ចំពោះ $z = 3$ យើងបានសមីការថ្មី :

$$X^2 - 4X + (3^2 - 6 \cdot 3 + 13) = 0$$

$$X^2 - 4X + 4 = 0$$

$$(X - 2)^2 = 0$$

សមីការមានឫសឌុប $X_1 = X_2 = 2$

យើងបានឫសនៃសមីការគឺ : $\begin{cases} X_1 = x = 2 \\ X_2 = y = 2 \end{cases}$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ $x = 2, y = 2, z = 3$ ។

២៣៣ បែងចែកនិមិត្តសញ្ញាលោការីត

យើងមាននិមិត្តសញ្ញាលោការីតដូចខាងក្រោម :

$$\text{Log} x, \log x, \lg x, \ln x, \log_{10} x, \log_e x$$

តាមការប្រើប្រាស់ របស់អ្នកគណិតវិទ្យានិមិត្តសញ្ញា :

- លោការីតទស្សភាគ ឬ លោការីតគោល ១០ រួមមាន :

$$\log x, \lg x, \log_{10} x$$

- លោការីតនេពែ ឬ លោការីតគោល e រួមមាន :

$$\text{Log} x, \ln x, \log_e x$$

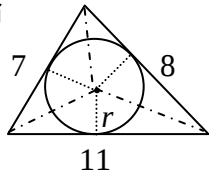
(សំបាត់ខាងលើ គ្រាន់តែចង់បង្ហាញពីនិមិត្តសញ្ញាលោការីត)

២៣៤ រកក្រឡាផ្ទៃរង្វង់ចារឹកក្នុងត្រីកោណនេះ

-តាមរូបមន្តហេរុង ផ្ទៃនៃត្រីកោណគឺ

$$S_{\Delta} = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$$

ដែលមាន a, b, c ជារង្វាស់ជ្រុង

ហើយ $p = \frac{a+b+c}{2}$ ជាកន្លះបរិមាត្រ

-សម្មតិកម្ម : ត្រីកោណមានរង្វាស់ជ្រុង 7, 8 និង 11

$$\text{នោះ } p = \frac{7+8+11}{2} = 13$$

$$\begin{aligned} \text{យើងបាន : } S_{\Delta} &= \sqrt{13(13-7)(13-8)(13-11)} \\ &= \sqrt{13 \times 6 \times 5 \times 2} \\ &= 2\sqrt{13 \times 15} \end{aligned}$$

-ផ្ទៃត្រីកោណធំ បានពីផលបូកផ្ទៃត្រីកោណតូចៗបីដែលមានរង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗជាបាត និងកាំរង្វង់ r នៃរង្វង់ចារឹកក្នុងត្រីកោណ ជាកម្ពស់ យើងបាន :

$$\begin{aligned} S_{\Delta} &= \left(\frac{1}{2} \times 7 \times r \right) + \left(\frac{1}{2} \times 8 \times r \right) + \left(\frac{1}{2} \times 11 \times r \right) \\ &= \frac{7r}{2} + \frac{8r}{2} + \frac{11r}{2} = 13r \end{aligned}$$

$$\text{នាំឱ្យ } 13r = 2\sqrt{13 \times 15} \Rightarrow r = \frac{2\sqrt{13 \times 15}}{13}$$

-ផ្ទៃរង្វង់ចារឹកក្នុងត្រីកោណគឺ $S_o = \pi r^2$

$$\begin{aligned} S_o &= \pi \left(\frac{2\sqrt{13 \times 15}}{13} \right)^2 \\ &= \pi \cdot \frac{4 \times 13 \times 15}{13^2} = \frac{60\pi}{13} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ផ្ទៃក្រកឡារង្វង់ចារឹកក្នុងត្រីកោណគឺ $S_o = \frac{60\pi}{13}$ ។

២៣៥ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $P = a^{2010} + b^{2011} + c^{2012}$

តាមរូបមន្តឯកលក្ខណៈភាព

$$(a+b+c)^3 = a^3 + b^3 + c^3 + 3(a+b)(b+c)(a+c)$$

សម្មតិកម្ម : $a+b+c=1$ និង $a^3+b^3+c^3=1$

$$\text{នាំឱ្យ } 1^3 = 1 + 3(a+b)(b+c)(a+c)$$

$$3(a+b)(b+c)(a+c) = 0$$

$$(a+b)(b+c)(a+c) = 0$$

$$\text{ទាញបាន } \begin{cases} a+b=0 \\ b+c=0 \\ a+c=0 \end{cases}$$

-ចំពោះ $a+b=0$ តាមបម្រាប់ $a+b+c=1$ នោះ $c=1$

ហើយ $a^2+b^2+c^2=1$ នោះ $a^2+b^2=0$ ទាញបាន

$a=0, b=0$ យើងគណនាតម្លៃនៃកន្សោម :

$$P = a^{2010} + b^{2011} + c^{2012} = 0^{2010} + 0^{2011} + 1^{2012} = 1$$

-ចំពោះ $b+c=0$ តាមបម្រាប់ $a+b+c=1$ នោះ $a=1$

ហើយ $a^2+b^2+c^2=1$ នោះ $b^2+c^2=0$ ទាញបាន

$b=0, c=0$ យើងគណនាតម្លៃនៃកន្សោម :

$$P = a^{2010} + b^{2011} + c^{2012} = 1^{2010} + 0^{2011} + 0^{2012} = 1$$

-ចំពោះ $a+c=0$ តាមបម្រាប់ $a+b+c=1$ នោះ $b=1$

ហើយ $a^2+b^2+c^2=1$ នោះ $a^2+c^2=0$ ទាញបាន

$a=0, c=0$ យើងគណនាតម្លៃនៃកន្សោម :

$$P = a^{2010} + b^{2011} + c^{2012} = 0^{2010} + 1^{2011} + 0^{2012} = 1$$

សរុបក ទោះជាករណីណាក៏ដោយ $P=1$ ជានិច្ច

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $P=1$ ។

២៣៦ បង្ហាញថា $a^2+b^2+c^2+d^2+1 \geq a+b+c+d$

យើងមាន $a^2+b^2+c^2+d^2+1 \geq a+b+c+d$

$$a^2 - a + b^2 - b + c^2 - c + d^2 - d + 1 \geq 0$$

$$\left(a^2 - a + \frac{1}{4} \right) + \left(b^2 - b + \frac{1}{4} \right) + \left(c^2 - c + \frac{1}{4} \right) + \left(d^2 - d + \frac{1}{4} \right) \geq 0$$

$$\left(a - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(b - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(c - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(d - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0$$

$$\text{ដោយ } \left(a - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0, \left(b - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0, \left(c - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0, \left(d - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } \left(a - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(b - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(c - \frac{1}{2} \right)^2 + \left(d - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0 \text{ ពិតជានិច្ច}$$

ដូចនេះ $a^2+b^2+c^2+d^2+1 \geq a+b+c+d$ ។

២៣៧ រកអាយុម្នាក់ៗ

តាង a ជាអាយុឪពុក និង b, c, d ជាអាយុកូនទាំងបី
បម្រាប់ : អាយុអ្នកទាំងបួនមានសមាមាត្រ 15, 7, 5, 4

បើតាង x ជាផលធៀបសមាមាត្រអាយុអ្នកទាំងបួន

$$\text{យើងបាន : } \frac{a}{15} = \frac{b}{7} = \frac{c}{5} = \frac{d}{4} = x$$

$$\text{ទាញបាន : } \frac{a}{15} = x \Rightarrow a = 15x \quad \frac{b}{7} = x \Rightarrow b = 7x$$

$$\frac{c}{5} = x \Rightarrow c = 5x \quad \frac{d}{4} = x \Rightarrow d = 4x$$

សម្មតិកម្ម : អាយុឪពុកតិចជាងផលបូកអាយុកូនទាំងបី 3 ឆ្នាំ

$$\text{យើងបាន } a + 3 = b + c + d$$

$$15x + 3 = 7x + 5x + 4x$$

$$x = 3$$

$$\text{នាំឱ្យ : } \frac{a}{15} = 3 \Rightarrow a = 45 \quad \frac{b}{7} = 3 \Rightarrow b = 21$$

$$\frac{c}{5} = 3 \Rightarrow c = 15 \quad \frac{d}{4} = 3 \Rightarrow d = 12$$

$$\text{ផ្ទៀងផ្ទាត់ : } 45 + 3 = 21 + 15 + 12 \Leftrightarrow 48 = 48 \text{ ពិត}$$

ដូចនេះ ឪពុកមានអាយុ 45 ឆ្នាំ និងកូនទាំងបីមានអាយុ
រៀងគ្នាគឺ : 21 ឆ្នាំ, 15 ឆ្នាំ, 12 ឆ្នាំ ។

២៣៨ ប្រៀបធៀបពីរចំនួន $\left(\frac{9}{25}\right)^{60}$ និង $\left(\frac{225}{625}\right)^{50}$

$$\text{ពិនិត្យ : } \left(\frac{9}{25}\right)^{60} = \left(\left(\frac{3}{5}\right)^2\right)^{60} = \left(\frac{3}{5}\right)^{2 \times 60} = \left(\frac{3}{5}\right)^{120}$$

$$\text{ហើយ } \left(\frac{225}{625}\right)^{50} = \left(\left(\frac{15}{25}\right)^2\right)^{50} = \left(\frac{3}{5}\right)^{2 \times 50} = \left(\frac{3}{5}\right)^{100}$$

$$\text{ដោយ } \left(\frac{3}{5}\right)^{120} < \left(\frac{3}{5}\right)^{100} \text{ ព្រោះវាមានគោល } \frac{3}{5} < 1$$

$$\text{នាំឱ្យ } \left(\frac{9}{25}\right)^{60} = \left(\frac{3}{5}\right)^{120} < \left(\frac{3}{5}\right)^{100} = \left(\frac{225}{625}\right)^{50}$$

ដូចនេះ ក្រោយពីប្រៀបធៀប $\left(\frac{9}{25}\right)^{60} < \left(\frac{225}{625}\right)^{50}$ ។

(សំបាត់ខាងលើមានច្រើននាក់ណាស់ ដែលច្រើនក្លែងក្លាយជា គោលតូចជាង 1)

២៣៩ ស្រាយបំភ្លឺថាគេបាន $\frac{ab}{cd} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2}$

$$\text{យើងមានសមាមាត្រ : } \frac{a}{b} = \frac{c}{d} \text{ សមមូល } \frac{a}{c} = \frac{b}{d} \quad (1)$$

$$\text{-គុណ (1) នឹង } \frac{b}{d} \text{ យើងបាន : } \frac{ab}{cd} = \frac{b^2}{d^2} \quad (2)$$

$$\text{-គុណ (1) នឹង } \frac{a}{c} \text{ យើងបាន : } \frac{a^2}{c^2} = \frac{ab}{cd} \quad (3)$$

តាម (2) និង (3) យើងបានផលធៀបស្មើគ្នាគឺ :

$$\frac{a^2}{c^2} = \frac{ab}{cd} = \frac{b^2}{d^2} \text{ ឬអាចសរសេរ } \frac{a^2}{c^2} = \frac{2ab}{2cd} = \frac{b^2}{d^2}$$

$$\text{យើងបាន } \frac{a^2}{c^2} = \frac{2ab}{2cd} = \frac{b^2}{d^2} = \frac{a^2 + 2ab + b^2}{c^2 + 2cd + d^2} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2}$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{2ab}{2cd} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2} \Leftrightarrow \frac{ab}{cd} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2}$$

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា $\frac{ab}{cd} = \frac{(a+b)^2}{(c+d)^2}$ ។

២៤០ រកពីរចំនួនគតិវិជ្ជមានតត្បាញ

តាង x ជាចំនួនទី 1 នោះចំនួនទី 2 បន្ទាប់គឺ $x+1$

តាមបម្រាប់ប្រធានយើងបាន :

$$(x+1)^2 - x^2 = 321$$

$$x^2 + 2x + 1 - x^2 = 321$$

$$2x = 321 - 1$$

$$x = \frac{320}{2} = 160$$

ដោយ $x = 160$ ជាចំនួនទី 1 នោះចំនួនទី 2 គឺ $x+1 = 161$

ដូចនេះ ចំនួនគតិវិជ្ជមានតត្បាញនោះគឺ 160 និង 161 ។

២៤១ តើក្មេងណាឈ្នះ ហើយក្មេងណាចាញ់

តាង N ជាចំនួនឃ្លីសរុប មានន័យថា $A+B+C=N$

-មុនពេលលេង យើងមានសមាមាត្រ :

$$\frac{A}{3} = \frac{B}{4} = \frac{C}{5}$$

តាមលក្ខណៈសមាមាត្រយើងអាចសរសេរបាន :

$$\frac{A}{3} = \frac{B}{4} = \frac{C}{5} = \frac{A+B+C}{3+4+5} = \frac{N}{12}$$

ទាញបាន :

$$\begin{aligned} \bullet \frac{A}{3} = \frac{N}{12} &\Rightarrow A = \frac{3N}{12} = \frac{12N}{48} \\ \bullet \frac{B}{4} = \frac{N}{12} &\Rightarrow B = \frac{4N}{12} = \frac{16N}{48} \\ \bullet \frac{C}{5} = \frac{N}{12} &\Rightarrow C = \frac{5N}{12} = \frac{20N}{48} \end{aligned}$$

-ក្រោយពេលលេង យើងមានសមាមាត្រ :

$$\frac{A}{15} = \frac{B}{16} = \frac{C}{17}$$

តាមលក្ខណៈសមាមាត្រយើងអាចសរសេរបាន :

$$\frac{A}{15} = \frac{B}{16} = \frac{C}{17} = \frac{A+B+C}{15+16+17} = \frac{N}{48}$$

ទាញបាន :

$$\begin{aligned} \bullet \frac{A}{15} = \frac{N}{48} &\Rightarrow A = \frac{15N}{48} \\ \bullet \frac{B}{16} = \frac{N}{48} &\Rightarrow B = \frac{16N}{48} \\ \bullet \frac{C}{17} = \frac{N}{48} &\Rightarrow C = \frac{17N}{48} \end{aligned}$$

-ប្រៀបធៀបមុនពេលលេង និងក្រោយពេលលេង :

ក្មេង A : $\frac{12N}{48} < \frac{15N}{48}$ មានន័យថា A ឈ្នះ

ក្មេង B : $\frac{16N}{48} = \frac{16N}{48}$ មានន័យថា B រួចខ្លួន

ក្មេង C : $\frac{20N}{48} > \frac{17N}{48}$ មានន័យថា C ចាញ់

ដូចនេះ ក្មេង : A ឈ្នះ , B រួចខ្លួន និង C ចាញ់ ។

២៤២ ដោះស្រាយសមីការ

$$\begin{aligned} \frac{x}{3} - \frac{x}{6} + \frac{x}{9} - \frac{x}{12} &= -1 + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{4} \\ -\frac{x}{3} \left(-1 + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{4} \right) &= \left(-1 + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{4} \right) \\ -\frac{x}{3} &= 1 \Rightarrow x = -3 \end{aligned}$$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = -3$ ។

២៤៣ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

យើងមាន :

$$\begin{cases} x + xy + y = 1 \\ y + yz + z = 4 \\ z + zx + x = 9 \end{cases} \text{ យើងបាន}$$

$$\begin{cases} x + xy + y = 1 \\ y + yz + z = 4 \\ z + zx + x = 9 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x + xy + y + 1 = 1 + 1 \\ y + yz + z + 1 = 4 + 1 \\ z + zx + x + 1 = 9 + 1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x(y+1) + (y+1) = 2 \\ y(z+1) + (z+1) = 5 \\ z(x+1) + (x+1) = 10 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} (y+1)(x+1) = 2 \text{ (i)} \\ (z+1)(y+1) = 5 \text{ (ii)} \\ (x+1)(z+1) = 10 \text{ (iii)} \end{cases}$$

ដោយគុណសមីការ : (i) × (ii) × (iii) បញ្ចូលគ្នា យើងបាន

$$(x+1)^2(y+1)^2(z+1)^2 = 100$$

$$(x+1)(y+1)(z+1) = \pm 10$$

-ចំពោះ $(x+1)(y+1)(z+1) = 10$ (*)

ចែកសមីការ (*) និងសមីការ (i), (ii), (iii) យើងបាន :

$$\begin{cases} \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(y+1)(x+1)} = \frac{10}{2} \\ \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(z+1)(y+1)} = \frac{10}{5} \\ \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(x+1)(z+1)} = \frac{10}{10} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} z+1 = 5 \\ x+1 = 2 \\ y+1 = 1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} z = 4 \\ x = 1 \\ y = 0 \end{cases}$$

-ចំពោះ $(x+1)(y+1)(z+1) = -10$ (**)

ចែកសមីការ (**) និងសមីការ (i), (ii), (iii) យើងបាន :

$$\begin{cases} \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(y+1)(x+1)} = \frac{-10}{2} \\ \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(z+1)(y+1)} = \frac{-10}{5} \\ \frac{(x+1)(y+1)(z+1)}{(x+1)(z+1)} = \frac{-10}{10} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} z+1 = -5 \\ x+1 = -2 \\ y+1 = -1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} z = -6 \\ x = -3 \\ y = -2 \end{cases}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយពីរគឺ :

$$(x, y, z) = (1, 0, 4) \text{ ឬ } (x, y, z) = (-3, -2, -6) \text{ ។}$$

២៤៤ ប្រៀបធៀបចំនួន :

យើងមាន $2^{2^{2^{-2}}}$ មានលេខ 2 ចំនួន 1001 ដង

ហើយ $3^{3^{3^{-3}}}$ មានលេខ 3 ចំនួន 1000 ដង

ពិនិត្យ : $2^{2^2} = 2^4 = 16$ ហើយ $3^3 = 27$

ឃើញថា $16 < 27 \Rightarrow 2^{2^2} < 3^3$

យើងដឹងថា $2^{2^{2^2}}$ តូចជាង $3^{3^{3^3}}$ ដែលមាន 998 ដង

ជាស្វ័យគុណបន្តបន្ទាប់ដូចគ្នា

នោះយើងបាន $16^{2^{2^{2^2}}} < 27^{3^{3^{3^3}}}$ ដែលមានលេខ 2 និងលេខ 3

ចំនួន 998 ដងជាស្វ័យគុណបន្តបន្ទាប់ដូចគ្នា

ដោយ $16^{2^{2^{2^2}}} \text{ (មាន 998 ដងលេខ 2)} = 2^{2^{2^{2^2}}} \text{ (មាន 1001 ដងលេខ 2)}$

$27^{3^{3^{3^3}}} \text{ (មាន 998 ដងលេខ 3)} = 3^{3^{3^{3^3}}} \text{ (មាន 1000 ដងលេខ 3)}$

ដូចនេះ $2^{2^{2^{2^2}}} \text{ (មាន 1001 ដងលេខ 2)} < 3^{3^{3^{3^3}}} \text{ (មាន 1000 ដងលេខ 3)}$

២៤៥ ដោះស្រាយសមីការ

$x = \sqrt{3-x} \cdot \sqrt{4-x} + \sqrt{4-x} \cdot \sqrt{5-x} + \sqrt{5-x} \cdot \sqrt{3-x}$
(វាជាសមីការអសនិទាន ចាំបាច់ត្រូវយកចម្លើយដែលរកឃើញមកផ្ទៀងផ្ទាត់)

សមីការមានន័យកាលណា :

$$\begin{cases} 3-x \geq 0 \\ 4-x \geq 0 \\ 5-x \geq 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \leq 3 \\ x \leq 4 \\ x \leq 5 \end{cases} \Rightarrow x \leq 3$$

-ដើម្បីកុំឱ្យវែងពេក និងពិបាកក្នុងការសរសេរ :

យើងតាង $4-x=t \Rightarrow \begin{cases} x=4-t \\ 3-x=t-1 \\ 5-x=t+1 \end{cases}$ យើងបាន :

$4-t = \sqrt{t-1} \cdot \sqrt{t} + \sqrt{t} \cdot \sqrt{t+1} + \sqrt{t+1} \cdot \sqrt{t-1}$

$4-t = \sqrt{(t-1)t} + \sqrt{t(t+1)} + \sqrt{(t+1)(t-1)}$

$4-t = \sqrt{t^2-t} + \sqrt{t^2+t} + \sqrt{t^2-1}$

$(4-t) - \sqrt{t^2-1} = \sqrt{t^2-t} + \sqrt{t^2+t}$

លើកអង្គទាំងពីរជាការេ យើងបាន :

$(4-t) - \sqrt{t^2-1} = \sqrt{t^2-t} + \sqrt{t^2+t}$

$(4-t)^2 - 2(4-t)\sqrt{t^2-1} + t^2 - 1 = 2t^2 + 2t\sqrt{t^2-1}$

$(4-t)^2 + t^2 - 1 - 2t^2 = 2t\sqrt{t^2-1} + 2(4-t)\sqrt{t^2-1}$

$15-8t = 8\sqrt{t^2-1}$

លើកអង្គទាំងពីរជាការេម្តងទៀតយើងបាន :

$225 - 240t + 64t^2 = 64t^2 - 64$

$240t = 289$

$t = \frac{289}{240}$

នាំឱ្យ $x = 4-t = 4 - \frac{289}{240} = \frac{960-289}{240} = \frac{671}{240} < 3$

ផ្ទៀងផ្ទាត់ ចំពោះ $x = \frac{671}{240}$

$\sqrt{3-x} \cdot \sqrt{4-x} + \sqrt{4-x} \cdot \sqrt{5-x} + \sqrt{5-x} \cdot \sqrt{3-x}$

$= \sqrt{\frac{49}{240}} \cdot \sqrt{\frac{289}{240}} + \sqrt{\frac{289}{240}} \cdot \sqrt{\frac{529}{240}} + \sqrt{\frac{529}{240}} \cdot \sqrt{\frac{49}{240}}$

$= \sqrt{\frac{7^2 \cdot 17^2}{240^2}} + \sqrt{\frac{17^2 \cdot 23^2}{240^2}} + \sqrt{\frac{23^2 \cdot 7^2}{240^2}}$

$= \frac{7 \cdot 17}{240} + \frac{17 \cdot 23}{240} + \frac{23 \cdot 7}{240}$

$= \frac{119+391+161}{240} = \frac{671}{240}$

ដោយ $x = \frac{671}{240}$ នោះ $\frac{671}{240} = \frac{671}{240}$ ពិត

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = \frac{671}{240}$ ។

២៤៦ រកចម្ងាយពីស្វាយជ្រំទៅស្វាយរៀង

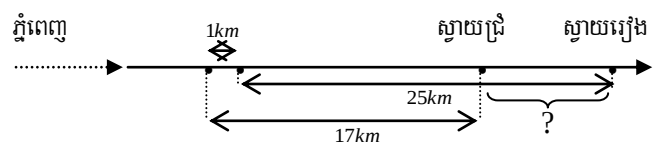
-សម្មតិកម្ម : បង្គោលចម្ងាយទី១ដាក់ថា "ស្វាយជ្រំ 17km"

មានន័យថាធ្វើដំណើរ 17km ទៀត ដល់ស្វាយជ្រំ

ហើយ បង្គោលចម្ងាយទី២បន្ទាប់ដាក់ថា "ស្វាយរៀង 25km"

មានន័យថាធ្វើដំណើរ 25km ទៀត ដល់ស្វាយរៀង ។

យើងអាចគូសរូបងាយមើល

តាមរូបយើងអាចបកស្រាយបានយ៉ាងងាយថា

ចម្ងាយពីស្វាយជ្រំ ទៅស្វាយរៀងគឺ :

$(25+1) - 17 = 26 - 17 = 9km$

ដូចនេះ ចម្ងាយពីស្វាយជ្រំទៅស្វាយរៀងគឺ 9km ។

២៤៧ > រកចំនួនចាប់ និងចំនួនផ្កាឈូក

តាង x ជាចំនួនចាប់ និង y ជាចំនួនផ្កាឈូក

-តាមសម្មតិកម្ម : ចាប់មួយទំផ្កាឈូកមួយ នោះសល់ចាប់ មួយគ្មានផ្កាឈូកទំ យើងបានសមីការ :

$$x-1=y \quad (i)$$

-ហើយ បើចាប់ពីរទំផ្កាឈូកមួយ នោះនៅសល់ផ្កាឈូកមួយ គ្មានចាប់ទំ យើងបានសមីការ :

$$\frac{x}{2}=y-1 \quad (ii)$$

-តាមសមីការ (i) & (ii) យើងចង់ជាប្រព័ន្ធសមីការគឺ :

$$\begin{cases} x-1=y \\ \frac{x}{2}=y-1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x-y=1 \\ x=2y-2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x-y=1 \\ -x+2y=2 \end{cases}$$

ដោយបូកអង្គ និងអង្គនៃសមីការទាំងពីរ យើងបាន :

$$+\begin{cases} x-y=1 \\ -x+2y=2 \end{cases} \Rightarrow y=3 \Rightarrow x=y+1=3+1=4$$

ដូចនេះ ចាប់មានចំនួន 4 ក្បាល , ផ្កាឈូកមានចំនួន 3 ទង ។

២៤៨ > រកចំនួនសត្វខ្នែកដែលងាប់ និង រស់

-យើងគួរប្រតិបត្តិការ ក្រៅពីសត្វខ្នែកងាប់ និងរស់វាគ្មានអ្វី ទៀតទេ ហើយសម្មតិកម្មនិយាយថា ងាប់បីរស់ពីរ នោះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា សត្វទាំងអស់មានចំនួន 5 ក្បាល ។
(ក្រៅពីងាប់ និងរស់គ្មានអ្វីទៀតឡើយ)

-ពិចារណាថា : បើសត្វ 5 ងាប់ 3 នោះសត្វ 120 ងាប់ប៉ុន្មាន?

$$\text{នាំឱ្យ ចំនួនសត្វងាប់} = \frac{120 \times 3}{5} = 72 \text{ ក្បាល}$$

បើសត្វ 5 រស់ 2 នោះសត្វ 120 រស់ប៉ុន្មាន?

$$\text{នាំឱ្យ ចំនួនសត្វរស់} = \frac{120 \times 2}{5} = 48 \text{ ក្បាល}$$

ដូចនេះ ចំនួនសត្វខ្នែកដែលងាប់មាន 72 ក្បាល
ហើយចំនួនសត្វខ្នែកដែលរស់មាន 48 ក្បាល ។

២៤៩ > រកអាយុរបស់ដាវីស្រីសព្វថ្ងៃ

-សម្មតិកម្ម : អាយុរបស់ដាវីតាងដោយ x ហើយ x ជា ពហុគុណនៃ មានន័យថា x អាចមានតម្លៃ ជាច្រើនដូចជា :
 $0, 8, 16, 24, 32, 40, 48, \dots$

ក្នុងចំណោមលេខទាំងអស់ខាងលើ មានតែលេខ 16 ទេដែល គោរពតាមលក្ខខណ្ឌ ធំជាង 10 និងតូចជាង 20
នាំឱ្យតម្លៃ x មានតែមួយគត់គឺ 16

ដូចនេះ សព្វថ្ងៃដាវីស្រីមានអាយុ 16 ឆ្នាំ ។

២៥០ > រកចំនួនថ្លៃដែលគាត់ផ្គត់ផ្គង់ចំណីដដែលឱ្យគោ

-យើងសង្កេតឃើញថា កាលណាចំនួនគោកាន់តែច្រើន នោះរយៈពេលស៊ីកាន់តែថយចុះ វាជាសមាមាត្រប្រាស នាំឱ្យ ចំនួនថ្លៃដែលត្រូវផ្គត់ផ្គង់គឺ :

$$\frac{40}{(40+10)} \times 35 = \frac{35 \times 40}{(40+10)} = \frac{1400}{50} = 28 \text{ ថ្លៃ}$$

(ពុំមែន $\frac{(40+10) \times 35}{40} = 43.75$ ថ្លៃនោះទេ)

ដូចនេះ ចំនួនថ្លៃដែលត្រូវផ្គត់ផ្គង់គឺ 28 ថ្លៃ ។

២៥១ > បង្ហាញថា $a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 = 1$

យើងមាន :

$$\begin{aligned} a_1 &= \sin a_1 & \Rightarrow a_1^2 &= \sin^2 a_1 \\ a_2 &= \cos a_1 \cdot \sin a_2 & \Rightarrow a_2^2 &= \cos^2 a_1 \cdot \sin^2 a_2 \\ a_3 &= \cos a_1 \cdot \cos a_2 & \Rightarrow a_3^2 &= \cos^2 a_1 \cdot \cos^2 a_2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 &= \sin^2 a_1 + \cos^2 a_1 \cdot \sin^2 a_2 + \cos^2 a_1 \cdot \cos^2 a_2 \\ &= \sin^2 a_1 + \cos^2 a_1 (\sin^2 a_2 + \cos^2 a_2) \\ &= \sin^2 a_1 + \cos^2 a_1 = 1 \end{aligned}$$

$$\text{ព្រោះ } \sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$$

ដូចនេះ ឃើញថា $a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 = 1$ ប្រាកដមែន ។

២៥២ គណនាផលគុណ P_n

$$\begin{aligned} \text{ពិនិត្យ : } 1+a^2+a^4 &= (1+2a^2+a^4)-a^2 \\ &= (1+2a^2+a^4)-a^2 \\ &= (1+a^2)^2-a^2 \\ &= (1+a^2-a)(1+a^2+a) \\ &= (1-a+a^2)(1+a+a^2) \end{aligned}$$

$$\text{នាំឱ្យ } (1-a+a^2) = \frac{1+a^2+a^4}{1+a+a^2}$$

បើប្តូរ a ជា x^{2^k} យើងបាន :

$$(1-x^{2^k}+x^{2^{k+1}}) = \frac{1+x^{2^{k+1}}+x^{2^{k+2}}}{1+x^{2^k}+x^{2^{k+1}}}$$

យើងឱ្យតម្លៃ $k=0, 1, 2, 3, \dots, n$

$$\begin{aligned} \text{បើ } k=0 : & \quad (1-x+x^2) = \frac{1+x^2+x^4}{1+x+x^2} \\ \text{បើ } k=1 : & \quad (1-x^2+x^4) = \frac{1+x^4+x^8}{1+x^2+x^4} \\ \text{បើ } k=2 : & \quad (1-x^4+x^8) = \frac{1+x^8+x^{16}}{1+x^4+x^8} \\ & \dots\dots\dots \\ \text{បើ } k=n : & \quad (1-x^{2^n}+x^{2^{n+1}}) = \frac{1+x^{2^{n+1}}+x^{2^{n+2}}}{1+x^{2^n}+x^{2^{n+1}}} \end{aligned}$$

$$(1-x+x^2)(1-x^2+x^4)(1-x^4+x^8)\dots(1-x^{2^n}+x^{2^{n+1}}) = \frac{1+x^{2^{n+1}}+x^{2^{n+2}}}{1+x+x^2}$$

$$\text{ឬអាចសរសេរ } P_n = \frac{1+x^{2^{n+1}}+x^{2^{n+2}}}{1+x+x^2}$$

$$\text{ដូចនេះ } \boxed{\text{គណនាបាន } P_n = \frac{1+x^{2^{n+1}}+x^{2^{n+2}}}{1+x+x^2}} \quad \checkmark$$

២៥៣ បង្ហាញថា $\frac{3}{a+b+c} < \frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a}$

តាមបម្រាស់ $a>0, b>0$ និង $c>0$

នាំឱ្យ

$$a+b+c > a+b \Rightarrow \frac{1}{a+b+c} < \frac{1}{a+b} \quad (1)$$

$$a+b+c > b+c \Rightarrow \frac{1}{a+b+c} < \frac{1}{b+c} \quad (2)$$

$$a+b+c > c+a \Rightarrow \frac{1}{a+b+c} < \frac{1}{c+a} \quad (3)$$

ដោយបូកអង្គនិងអង្គនៃវិសមភាព : (1)+(2)+(3)

យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \left\{ \begin{aligned} \frac{1}{a+b+c} &< \frac{1}{a+b} \\ \frac{1}{a+b+c} &< \frac{1}{b+c} \\ \frac{1}{a+b+c} &< \frac{1}{c+a} \end{aligned} \right. \\ & \frac{3}{a+b+c} < \frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a} \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ } \boxed{\text{ឃើញថា } \frac{3}{a+b+c} < \frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a}} \quad \checkmark$$

២៥៤ គណនាផលបូក $S_n = 1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \dots + n \cdot n!$

$$\text{ពិនិត្យ : } (k+1)! = (k+1) \cdot k!$$

$$(k+1)! = k \cdot k! + k!$$

$$\text{នាំឱ្យ } k \cdot k! = (k+1)! - k!$$

បើឱ្យតម្លៃ $k=1, 2, 3, 4, \dots, n$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \left\{ \begin{aligned} 1 \cdot 1! &= 2! - 1! \\ 2 \cdot 2! &= 3! - 2! \\ 3 \cdot 3! &= 4! - 3! \\ 4 \cdot 4! &= 5! - 4! \\ &\dots\dots\dots \\ n \cdot n! &= (n+1)! - n! \end{aligned} \right. \\ & 1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \dots + n \cdot n! = (n+1)! - 1! \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ } \boxed{\text{ក្រោយពីគណនាឃើញថា } S_n = (n+1)! - 1} \quad \checkmark$$

២៥៥ គណនាផលបូក $\sum_{n=1}^{9999} \left(\frac{1}{(\sqrt{n}+\sqrt{n+1})(\sqrt[4]{n}+\sqrt[4]{n+1})} \right)$

$$\text{ពិនិត្យ : } (\sqrt[4]{n+1} + \sqrt[4]{n})(\sqrt{n+1} - \sqrt{n}) = (\sqrt{n+1} - \sqrt{n})$$

$$\text{តែ } (\sqrt{n+1} - \sqrt{n})(\sqrt{n+1} + \sqrt{n}) = 1$$

$$\text{នាំឱ្យ } (\sqrt{n+1} - \sqrt{n}) = \frac{1}{(\sqrt{n+1} + \sqrt{n})}$$

$$\text{យើងបាន } (\sqrt[4]{n+1} + \sqrt[4]{n})(\sqrt{n+1} - \sqrt{n}) = \frac{1}{(\sqrt{n+1} + \sqrt{n})}$$

$$\text{ទាញបាន } (\sqrt[n+1]{n+1} - \sqrt[n]{n}) = \frac{1}{(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})}$$

យើងបាន :

$$\sum_{n=1}^{9999} \left(\frac{1}{(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})} \right) = \sum_{n=1}^{9999} (\sqrt[n+1]{n+1} - \sqrt[n]{n})$$

បើឱ្យតម្លៃ $n=1, 2, 3, \dots, 9999$ យើងបាន :

$$\begin{aligned} & \left(\sqrt[4]{2} - \sqrt[4]{1} \right) \\ & \left(\sqrt[4]{3} - \sqrt[4]{2} \right) \\ & \left(\sqrt[4]{4} - \sqrt[4]{3} \right) \\ & \dots\dots\dots \\ & \left(\sqrt[4]{10000} - \sqrt[4]{9999} \right) \end{aligned}$$

$$\sum_{n=1}^{9999} (\sqrt[n+1]{n+1} - \sqrt[n]{n}) = \sqrt[4]{10000} - \sqrt[4]{1}$$

$$\sum_{n=1}^{9999} (\sqrt[n+1]{n+1} - \sqrt[n]{n}) = 10 - 1 = 9$$

ដូចនេះ $\sum_{n=1}^{9999} \left(\frac{1}{(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})(\sqrt[n+1]{n+1} + \sqrt[n]{n})} \right) = 9$ ។

២៥៦ សម្រួលកន្សោម $A = \frac{a^3 + b^3 + c^3 - 3abc}{a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca}$

ដោយ $a^3 + b^3 + c^3 - 3abc$

$$= a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3 + c^3 - 3a^2b - 3ab^2 - 3abc$$

$$= (a+b)^3 + c^3 - 3ab(a+b+c)$$

$$= (a+b+c) \left[(a+b)^2 - (a+b)c + c^2 \right] - 3ab(a+b+c)$$

$$= (a+b+c) \left[a^2 + 2ab + b^2 - ac - bc + c^2 - 3ab \right]$$

$$= (a+b+c) (a^2 + b^2 - ac - bc + c^2 - ab)$$

$$= (a+b+c) (a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca)$$

នាំឱ្យ

$$\begin{aligned} A &= \frac{a^3 + b^3 + c^3 - 3abc}{a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca} \\ &= \frac{(a+b+c)(a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca)}{(a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca)} \\ &= a + b + c \end{aligned}$$

ដែល $(a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca) \neq 0$

ដូចនេះ ក្រោយពីសម្រួល $A = a + b + c$ ។

២៥៧ ស្រាយបញ្ជាក់ថាគេបាន $\left(\frac{a-b}{c-d} \right)^4 = \frac{a^4 + b^4}{c^4 + d^4}$

យើងមាន

$$\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Leftrightarrow \frac{a}{c} = \frac{b}{d} \Leftrightarrow \frac{a^4}{c^4} = \frac{b^4}{d^4} = \frac{a^4 + b^4}{c^4 + d^4} \quad (1)$$

ម្យ៉ាងទៀត $\frac{a}{c} = \frac{b}{d} = \frac{a-b}{c-d}$

$$\text{សមមូល } \left(\frac{a}{c} \right)^4 = \left(\frac{b}{d} \right)^4 = \left(\frac{a-b}{c-d} \right)^4 \quad (2)$$

$$\text{តាម (1) \& (2) } \frac{a^4}{c^4} = \frac{b^4}{d^4} = \left(\frac{a}{c} \right)^4 = \left(\frac{b}{d} \right)^4$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{a^4 + b^4}{c^4 + d^4} = \left(\frac{a-b}{c-d} \right)^4$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{ស្រាយបានថា } \left(\frac{a-b}{c-d} \right)^4 = \frac{a^4 + b^4}{c^4 + d^4}} \quad \checkmark$

២៥៨ រករូបមន្តទូទៅ

យើងមានឧទាហរណ៍ :

$$6^2 - 5^2 = 11$$

$$56^2 - 45^2 = 1111$$

$$556^2 - 445^2 = 111111$$

$$5556^2 - 4445^2 = 11111111$$

.....

យើងឃើញថា លេខ 1 កើនឡើងទ្វេដងជានិច្ច

ដូចនេះ តាមលំនាំគំរូខាងលើនេះយើងទាញបានរូបមន្តទូទៅ

$$\underbrace{555\dots56^2}_{\text{មាន } n \text{ ខ្ទង់}} - \underbrace{444\dots45^2}_{\text{មាន } n \text{ ខ្ទង់}} = \underbrace{111\dots111}_{\text{មាន } 2n \text{ ខ្ទង់}}$$

ស្រាយបញ្ជាក់រូបមន្តខាងលើ

$$\text{តាង } A_n = 555\dots56^2 - 444\dots45^2$$

$$= (555\dots55 + 1)^2 - (444\dots44 + 1)^2$$

$$= \left(\frac{5}{9} \cdot 111\dots11 + 1 \right)^2 - \left(\frac{4}{9} \cdot 111\dots11 + 1 \right)^2$$

$$= \left[\frac{5}{9} (10^n - 1) + 1 \right]^2 - \left[\frac{4}{9} (10^n - 1) + 1 \right]^2$$

$$\begin{aligned}
 A_n &= \left[\frac{5}{9}(10^n - 1) + 1 \right]^2 - \left[\frac{4}{9}(10^n - 1) + 1 \right]^2 \\
 &= \left[\frac{5}{9}(10^n - 1) + 1 - \frac{4}{9}(10^n - 1) - 1 \right] \times \\
 &\quad \times \left[\frac{5}{9}(10^n - 1) + 1 + \frac{4}{9}(10^n - 1) + 1 \right] \\
 &= \left[\frac{1}{9}(10^n - 1) \right] [10^n - 1 + 2] \\
 &= \frac{1}{9}(10^n - 1)(10^n + 1) \\
 &= \frac{1}{9}(10^{2n} - 1) \\
 &= \frac{1}{9}(999...999) \quad \text{ដែលមានលេខ } 9 \text{ ចំនួន } 2n \\
 &= 111...11 \quad \text{ដែលមានលេខ } 1 \text{ ចំនួន } 2n
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ជាការពិត រូបបម្រួលនេះពិតជាត្រឹមត្រូវគឺ

$$\underbrace{555...56^2}_{\text{មាន } n \text{ ខ្ទង់}} - \underbrace{444...45^2}_{\text{មាន } n \text{ ខ្ទង់}} = \underbrace{111...111}_{\text{មាន } 2n \text{ ខ្ទង់}}$$

២៥៩ ▶ **គណនា** $S = \cos^2 1^\circ + \cos^2 2^\circ + \cos^2 3^\circ + \dots + \cos^2 89^\circ$

តាមរូបមន្ត $\cos\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right) = \sin \alpha$

ឬ $\cos(90^\circ - \alpha) = \sin \alpha$

នាំឱ្យ $\cos 1^\circ = \cos(90^\circ - 89^\circ) = \sin 89^\circ$

$\cos 2^\circ = \cos(90^\circ - 88^\circ) = \sin 88^\circ$

.....

$\cos 44^\circ = \cos(90^\circ - 46^\circ) = \sin 46^\circ$

នោះយើងបាន :

$\cos^2 1^\circ = \sin^2 89^\circ$,

$\cos^2 2^\circ = \sin^2 88^\circ$

.....

$\cos^2 44^\circ = \sin^2 46^\circ$

នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned}
 &\left\{ \begin{array}{l} \cos^2 1^\circ + \cos^2 89^\circ \\ \cos^2 2^\circ + \cos^2 88^\circ \\ \cos^2 3^\circ + \cos^2 87^\circ \\ \dots\dots\dots \\ \cos^2 44^\circ + \cos^2 46^\circ \\ \cos^2 45^\circ \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \cos^2 1^\circ + \sin^2 1^\circ = 1 \\ \cos^2 2^\circ + \sin^2 2^\circ = 1 \\ \cos^2 3^\circ + \sin^2 3^\circ = 1 \\ \dots\dots\dots \\ \cos^2 44^\circ + \sin^2 44^\circ = 1 \\ \cos^2 45^\circ = \left(\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2 \end{array} \right. \\
 &\frac{S}{44 + \frac{1}{2}} = \frac{44 + \frac{1}{2}}{44 + \frac{1}{2}}
 \end{aligned}$$

នោះ $S = 44 + \frac{1}{2} = \frac{88+1}{2} = \frac{89}{2}$

ដូចនេះ គណនាបាន $S = \frac{89}{2}$ ។

២៦០ ▶ **គណនា**

$S = \sin^2 0^\circ + \sin^2 1^\circ + \sin^2 2^\circ + \dots + \sin^2 90^\circ$

(ស្រដៀងលំហាត់ទី២៥៩)

តាមរូបមន្ត $\sin\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right) = \cos \alpha$

យើងបាន :

$$\begin{aligned}
 &\left\{ \begin{array}{l} \sin^2 0^\circ + \sin^2 90^\circ \\ \sin^2 1^\circ + \sin^2 89^\circ \\ \sin^2 2^\circ + \sin^2 88^\circ \\ \dots\dots\dots \\ \sin^2 44^\circ + \sin^2 46^\circ \\ \sin^2 45^\circ \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \sin^2 0^\circ + \cos^2 0^\circ = 1 \\ \sin^2 1^\circ + \cos^2 1^\circ = 1 \\ \sin^2 2^\circ + \cos^2 2^\circ = 1 \\ \dots\dots\dots \\ \sin^2 44^\circ + \cos^2 44^\circ = 1 \\ \sin^2 45^\circ = \left(\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2 \end{array} \right. \\
 &\frac{S}{45 + \frac{1}{2}} = \frac{45 + \frac{1}{2}}{45 + \frac{1}{2}}
 \end{aligned}$$

នោះ $S = 45 + \frac{1}{2} = \frac{90+1}{2} = \frac{91}{2}$

ដូចនេះ គណនាបាន $S = \frac{91}{2}$ ។

២៦១ > កំណត់តម្លៃ a & b

យើងមានចំនួន $\overline{abba}$ ដែល $1 \leq a \leq 9$, $0 \leq b \leq 9$

$$\begin{aligned}\overline{abba} &= 1000a + 100b + 10b + a \\ &= 1001a + 110b \\ &= 11(91a + 10b)\end{aligned}$$

សម្មតិកម្ម $\overline{abba}$ ជាគូបប្រាកដនៃចំនួនគត់ នោះយើងបាន

$$\begin{aligned}\overline{abba} &= k^3 \\ 11(91a + 10b) &= k^3 \\ 91a + 10b &= \frac{k^3}{11}\end{aligned}$$

ដោយ a & b ជាចំនួនគត់ នោះ $91a + 10b$ ជាចំនួនគត់ដែរ

នាំឱ្យ k^3 ចែកដាច់នឹង 11 នោះ $k = 11n$, n គតិវិជ្ជមាន

យើងបាន $k^3 = (11n)^3$ ដែល $n = 1, 2, 3, \dots$

តែបើ $n = 2$ នោះ $k^3 = (22)^3 = 10648 > \overline{abba}$

នាំឱ្យ ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n មានតម្លៃតែមួយគត់គឺ $n = 1$

យើងបាន $\overline{abba} = k^3 = (11 \times 1)^3 = 11^3 = 1331$

ទាញបាន តម្លៃ $a = 1$, $b = 3$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $a = 1$, $b = 3$ ។

២៦២ > ក. កំណត់តម្លៃលេខនៃអញ្ចាត a, b, c និង d

យើងមានចំនួន $\overline{abcd}$ និង $\overline{dcba}$ តាមខ្ទង់នីមួយៗនោះ

$$1 \leq a \leq 9, 0 \leq b \leq 9, 0 \leq c \leq 9, 1 \leq d \leq 9$$

$$\text{គេឱ្យ } \overline{abcd} \times 9 = \overline{dcba} \quad (1)$$

តាមទំនាក់ទំនង(1) នាំឱ្យកំណត់បានតម្លៃ $a = 1$ តែមួយគត់

(ព្រោះបើ $a > 1$ នោះលទ្ធផលជាលេខ ប្រាំខ្ទង់)

$$\text{-ចំពោះ } a = 1 \text{ យើងបាន } \overline{1bcd} \times 9 = \overline{dc b1} \quad (2)$$

តាមទំនាក់ទំនង(2) នាំឱ្យកំណត់បានតម្លៃ $d = 9$ តែមួយគត់

(ព្រោះមានតែករណីនេះទើប $9 \times 9 = 81$ មានលេខ 1 ចុង)

$$\text{-ចំពោះ } d = 9 \text{ យើងបាន } \overline{1bc9} \times 9 = \overline{9cb1} \quad (3)$$

តាមទំនាក់ទំនង (3) ទាញបាន $b = 0$

(ព្រោះ $b \times 9$ មិនត្រូវមានត្រាទុកទេ)

$$\text{-ចំពោះ } b = 0 \text{ យើងបាន } \overline{10c9} \times 9 = \overline{9c01} \quad (4)$$

តាមទំនាក់ទំនង(4) ទាញបាន $c = 8$ ព្រោះ $8 \times 9 = 72$

ហើយថែមត្រាទុក 8 គឺ $72 + 8 = 80$ មានលេខ 0 នៅចុង

$$\text{-ចំពោះ } c = 8 \text{ យើងបាន } 1089 \times 8 = 9801$$

ដូចនេះ តម្លៃកំណត់បានគឺ $a = 1, b = 0, c = 8, d = 9$

ខ. បញ្ជាក់ថា $\overline{abcd}$ និង $\overline{dcba}$ សុទ្ធតែជាការប្រាកដ

$$\text{ដោយ } \overline{abcd} = 1089 = 33^2$$

$$\text{ហើយ } \overline{dcba} = 9801 = 99^2$$

ដូចនេះ ចំនួន $\overline{abcd}$ និង $\overline{dcba}$ សុទ្ធតែជាការប្រាកដ ។

២៦៣ > រកពីរចំនួនជាការប្រាកដ

តាង $a = k^2$ ជាចំនួនទី 1 និង $b = n^2$ ជាចំនួនទី 2 ដែល

k & n ជាចំនួនគត់ ហើយ $k > n$ ឬ $k < n$

$$\text{តាមបម្រាបប្រធាន } ab - (a + b) = 4844$$

$$\text{យើងបាន : } ab - a - b = 4844$$

$$ab - a - b + 1 = 4844 + 1$$

$$a(b - 1) - (b - 1) = 4845$$

$$(a - 1)(b - 1) = 4845$$

$$\begin{array}{r|l} \text{ដោយ } a = k^2 \text{ និង } b = n^2 \text{ នោះយើងបាន :} & 4845 \\ (a - 1)(b - 1) = 4845 & 1615 \quad 5 \\ (k^2 - 1)(n^2 - 1) = 4845 & 323 \quad 17 \\ (k + 1)(k - 1)(n + 1)(n - 1) = 4845 & 19 \quad 19 \\ & 1 \end{array}$$

តែ $4845 = 3 \times 5 \times 17 \times 19$ ជាផលគុណនៃបួនចំនួនគត់

ដែលមានតែមួយបែបគត់

$$\text{ដោយ } 3 \times 5 = (4 - 1)(4 + 1) \text{ និង } 17 \times 19 = (18 - 1)(18 + 1)$$

$$\text{នោះ } (k + 1)(k - 1)(n + 1)(n - 1) = (4 + 1)(4 - 1)(18 + 1)(18 - 1)$$

$$\text{-ចំពោះ } k > n \text{ ទាញបាន } k = 18, n = 4$$

$$\text{-ចំពោះ } k < n \text{ ទាញបាន } k = 4, n = 18$$

នាំឱ្យ
$$\begin{cases} a = k^2 = 18^2 = 324 \\ b = n^2 = 4^2 = 16 \end{cases}$$

ឬ
$$\begin{cases} a = k^2 = 4^2 = 16 \\ b = n^2 = 18^2 = 324 \end{cases}$$

ផ្ទៀងផ្ទាត់ : $324 \times 16 - (324 + 16) = 4844$ ពិត

ហើយ $16 \times 324 - (16 + 324) = 4844$ ពិត

ដូចនេះ ពីរចំនួនដែលជាការប្រាកដគឺ 324 & 16 ។

២៦៤ គណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗរបស់ត្រីកោណ

តាង a, b, c ជារង្វាស់ជ្រុងនៃ

ត្រីកោណកែង ដែល c ជាអ៊ីប៉ូតេនុស

-តាមពីតាក្រី : $a^2 + b^2 = c^2$ (1)

-បម្រាប់ក្រឡាផ្ទៃស្មើ $24cm^2$ នាំឱ្យ $\frac{1}{2}ab = 24$ (2)

-បម្រាប់បរិមាត្រស្មើ $24cm$ នាំឱ្យ $a + b + c = 24$ (3)

តាម (3) : $a + b = 24 - c$ លើកជាការេ

$$a^2 + 2ab + b^2 = 24^2 - 48c + c^2$$

$$(a^2 + b^2) + 2ab = 576 - 48c + c^2 \quad (4)$$

ដោយយក (1) & (2) ជំនួសក្នុង (4) យើងបាន :

$$c^2 + 2 \cdot 48 = 576 - 48c + c^2$$

$$96 = 576 - 48c$$

$$48c = 576 - 96 \Rightarrow c = \frac{480}{48} = 10cm$$

ចំពោះ $c = 10$ នោះ $a + b = 14$ និង $ab = 48$

តាមរំលឹកយើងបានសមីការ : $x^2 - 14x + 48 = 0$ ដែល

មាន a និង b ជាឫសនៃសមីការ

$$\Delta' = b'^2 - ac = 49 - 48 = 1$$

$$\text{នោះ } a = \frac{7-1}{1} = 6, \quad b = \frac{7+1}{1} = 8 \quad \text{ឬ } a = 8, b = 6$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗនៃត្រីកោណកែងគឺ :

6cm , 8cm , 10cm

។

២៦៥ រកចំនួនទាំងពីរនោះ

តាង x ជាចំនួនទី 1 ដែល x ជាចំនួនបឋម នោះចំនួនទី 2 គឺ

$x+1$ ហើយ $x+1$ ជាការប្រាកដ នោះ $x+1 = n^2$

យើងបាន $n^2 - 1 = x$ សមមូល $(n-1)(n+1) = x$

តែ x ជាចំនួនបឋម នាំឱ្យផលគុណរបស់ x គឺ $x = x \cdot 1$

យើងបាន $(n-1)(n+1) = 1 \cdot x$

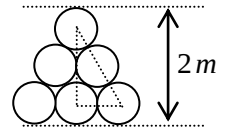
$$\text{ទាញបាន : } \begin{cases} n-1=1 \\ n+1=x \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n=2 \\ n+1=x \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n=2 \\ 3=x \end{cases}$$

ដូចនេះ ចំនួនទី 1 គឺ 3 និងចំនួនទី 2 គឺ 4 ។

២៦៦ រកកាំរង្វង់

តាង r ជាកាំរង្វង់ដែលត្រូវរក

ដោយភ្ជាប់ផ្ចិតរង្វង់ទាំងបីដូចរូប

នោះយើងបានត្រីកោណកែង ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយ r

តាមពីតាក្រីយើងបាន :

$$(2-2r)^2 + (2r)^2 = (4r)^2$$

$$4 - 8r + 4r^2 + 4r^2 = 16r^2$$

$$8r^2 + 8r - 4 = 0$$

$$2r^2 + 2r - 1 = 0$$

តាម $\Delta' = b'^2 - ac = 1 + 2 = 3$

$$\text{នាំឱ្យ } r_1 = \frac{-1-\sqrt{3}}{2} < 0 \quad \text{មិនយក}$$

$$r_1 = \frac{-1+\sqrt{3}}{2} \quad \text{ឯកតាប្រវែង}$$

ដូចនេះ កាំរង្វង់ដែលត្រូវរកគឺ : $r = \frac{-1+\sqrt{3}}{2}$ ។

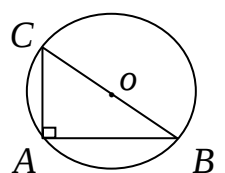
២៦៧ ស្រាយថាត្រីកោណចារឹកកន្លះរង្វង់ជាត្រីកោណកែង

(មុនបកស្រាយ អ្នកត្រូវស្គាល់ មុំចារឹក

និង មុំផ្ចិតជាមុនសិន : មុំចារឹក ជាមុំមានកំពូល

លើរង្វង់ និងជ្រុងទាំងពីរកាត់រង្វង់ ឯមុំផ្ចិតជាមុំ

ដែលមានកំពូលលើផ្ចិតរង្វង់ ។

-ទំនាក់ទំនងរវាងមុំផ្ចិត និងមុំចារឹកគឺ

បើ θ ជាមុំផ្ចិត និង α ជាមុំចារឹកដែលមានឆ្នូតរួម
នោះយើងបានទំនាក់ទំនង : $\alpha = \frac{\theta}{2}$ ។

-ត្រីកោណចារឹកកន្លះរង្វង់ ជាត្រីកោណដែលមានជ្រុងមួយ
ជាអង្កត់ផ្ចិតនៃរង្វង់ ចែករង្វង់ជាពីរផ្នែកប៉ុនគ្នា

-(មើលរូប) មុំ θ និង $\angle A$ មានឆ្នូតរួម BC
នាំឱ្យ $\angle A = \frac{\theta}{2}$ ដោយ θ ជាមុំរាប នោះ $\theta = 180^\circ$

យើងបាន : $\angle A = \frac{180^\circ}{2} = 90^\circ$ ជាមុំកែង ។

នាំឱ្យ ត្រីកោណចារឹកកន្លះរង្វង់មានមុំកែងជានិច្ច

ដូចនេះ ត្រីកោណចារឹកកន្លះរង្វង់ជាត្រីកោណកែងជានិច្ច ។

២៦៨ រកចំនួនជ្រុងច្រើនបំផុតនៃពហុកោណ

-ទំនាក់ទំនងរវាងចំនួនជ្រុង និងមុំនៃពហុកោណគឺ :

បើពហុកោណមួយមាន n ជ្រុងនោះផលបូកមុំក្នុងទាំងអស់
នៃពហុកោណគឺ : $180^\circ(n-2)$

តាមបម្រាប់យើងបាន :

$$180^\circ(n-2) < 2011^\circ$$

$$n-2 < \frac{2011^\circ}{180^\circ}$$

$$n < \frac{2011}{180} + 2$$

$$n < \frac{1980+31}{180} + 2$$

$$n < 11 + \frac{31}{180} + 2$$

$$n < 13 + \frac{31}{180}$$

តែ n ជាចំនួនជ្រុង ដែលជាចំនួនគត់ នោះ $n=13$

ផ្ទៀងផ្ទាត់ $180^\circ(13-2) < 2011^\circ \Leftrightarrow 1980^\circ < 2011^\circ$ ពិត

ដូចនេះ ពហុកោណនេះអាចមានជ្រុងច្រើនបំផុតចំនួន 13 ។

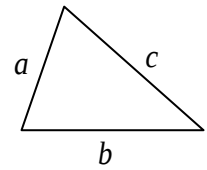
២៦៩ ស្រាយថាជ្រុងនីមួយៗនៃត្រីកោណតូចជាងកន្លះ

បរិមាត្ររបស់វាជានិច្ច

ឧបមាថាយើងមានត្រីកោណ

ដែលមានរង្វាស់ជ្រុង a, b, c

និងមានកន្លះបរិមាត្រ $\frac{a+b+c}{2}$

-តាមវិសមភាពនៃត្រីកោណ យើងបាន :

$$\bullet a < b+c \Leftrightarrow 2a < a+b+c \Rightarrow a < \frac{a+b+c}{2}$$

$$\bullet b < a+c \Leftrightarrow 2b < a+b+c \Rightarrow b < \frac{a+b+c}{2}$$

$$\bullet c < a+b \Leftrightarrow 2c < a+b+c \Rightarrow c < \frac{a+b+c}{2}$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗនៃត្រីកោណតូចជាងកន្លះ
បរិមាត្ររបស់វាជានិច្ច ។

២៧០ រកចំនួនដងនៃការជក់បារីរបស់បុរសនោះ

-បារី 10 ដើម $\rightarrow$ ជក់បាន 10 ដង

នៅសល់កន្ទុយបារីចំនួន 10 កន្ទុយ = 3 ដើម និង 1 កន្ទុយ

-បារី 3 ដើម និង 1 កន្ទុយ $\rightarrow$ ជក់បាន 3 ដង

នៅសល់កន្ទុយបារីចំនួន 4 កន្ទុយ = 1 ដើម និង 1 កន្ទុយ

-បារី 1 ដើម និង 1 កន្ទុយ $\rightarrow$ ជក់បាន 1 ដង

នៅសល់ កន្ទុយបារីចំនួន 2 កន្ទុយ ខ្លីកន្ទុយបារីគេ 1

នាំឱ្យបាន 3 កន្ទុយ = 1 ដើម $\rightarrow$ ជក់បាន 1 ដង

នៅសល់កន្ទុយបារី 1 យកសងគេវិញ នោះបារីអស់គ្មានសល់

នាំឱ្យចំនួនដងនៃការជក់បារីគឺ $= 10+3+1+1=15$ ដង

ដូចនេះ បុរសនោះត្រូវជក់ចំនួន 15 ដងទើបអស់បារីគាត់ ។

២៧១ ដោះស្រាយសមីការ : ក. $3^x + 4^x = 5^x$

យើងសង្កេតឃើញថា $x=2$ ជាឫសនៃសមីការ

ព្រោះ $3^2 + 4^2 = 5^2 \Leftrightarrow 9+16=25 \Leftrightarrow 25=25$ ពិត

យើងនឹងបង្ហាញថាសមីការមានឫសតែមួយគត់គឺ $x=2$

សមីការខាងលើអាចសរសេរ : $\left(\frac{3}{5}\right)^x + \left(\frac{4}{5}\right)^x = 1$

-ករណី $x > 2$ យើងបាន $\left(\frac{3}{5}\right)^x < \left(\frac{3}{5}\right)^2$

ហើយ $\left(\frac{4}{5}\right)^x < \left(\frac{4}{5}\right)^2$

ដោយបូកអង្គ និងអង្គ $\left(\frac{3}{5}\right)^x + \left(\frac{4}{5}\right)^x < \left(\frac{3}{5}\right)^2 + \left(\frac{4}{5}\right)^2$

សមមូល $\left(\frac{3}{5}\right)^x + \left(\frac{4}{5}\right)^x < 1$

នាំឱ្យ $x > 2$ មិនមែនជាឫសនៃសមីការ ។

-ករណី $x < 2$ យើងបាន $\left(\frac{3}{5}\right)^x > \left(\frac{3}{5}\right)^2$

ហើយ $\left(\frac{4}{5}\right)^x > \left(\frac{4}{5}\right)^2$

ដោយបូកអង្គ និងអង្គ $\left(\frac{3}{5}\right)^x + \left(\frac{4}{5}\right)^x > \left(\frac{3}{5}\right)^2 + \left(\frac{4}{5}\right)^2$

សមមូល $\left(\frac{3}{5}\right)^x + \left(\frac{4}{5}\right)^x > 1$

នាំឱ្យ $x < 2$ មិនមែនជាឫសនៃសមីការ ។

ដូចនេះ សមីការមានឫសតែមួយគត់គឺ $x = 2$ ។

ដោះស្រាយសមីការ : ខ. $3^x + 4^x + 5^x = 6^x$

យើងសង្កេតឃើញថា $x = 3$ ជាឫសនៃសមីការ ព្រោះ

$$3^3 + 4^3 + 5^3 = 6^3 \Leftrightarrow 216 = 216 \text{ ពិត}$$

យើងនឹងបង្ហាញថាសមីការមានឫសតែមួយគត់គឺ $x = 3$

សមីការខាងលើអាចសរសេរ : $\left(\frac{3}{6}\right)^x + \left(\frac{4}{6}\right)^x + \left(\frac{5}{6}\right)^x = 1$

-ករណី $x > 3$ យើងបាន $\left(\frac{3}{6}\right)^x < \left(\frac{3}{6}\right)^3$

ហើយ $\left(\frac{4}{6}\right)^x < \left(\frac{4}{6}\right)^3$

ហើយនិង $\left(\frac{5}{6}\right)^x < \left(\frac{5}{6}\right)^3$

ដោយបូកអង្គ និងអង្គ នោះយើងបាន :

$$\left(\frac{3}{6}\right)^x + \left(\frac{4}{6}\right)^x + \left(\frac{5}{6}\right)^x < \left(\frac{3}{6}\right)^3 + \left(\frac{4}{6}\right)^3 + \left(\frac{5}{6}\right)^3$$

សមមូល $\left(\frac{3}{6}\right)^x + \left(\frac{4}{6}\right)^x + \left(\frac{5}{6}\right)^x < 1$

នាំឱ្យ $x > 3$ មិនមែនជាឫសនៃសមីការ ។

-ករណី $x < 3$ យើងបាន $\left(\frac{3}{6}\right)^x > \left(\frac{3}{6}\right)^3$

ហើយ $\left(\frac{4}{6}\right)^x > \left(\frac{4}{6}\right)^3$

ហើយនិង $\left(\frac{5}{6}\right)^x > \left(\frac{5}{6}\right)^3$

ដោយបូកអង្គ និងអង្គ នោះយើងបាន :

$$\left(\frac{3}{6}\right)^x + \left(\frac{4}{6}\right)^x + \left(\frac{5}{6}\right)^x > \left(\frac{3}{6}\right)^3 + \left(\frac{4}{6}\right)^3 + \left(\frac{5}{6}\right)^3$$

សមមូល $\left(\frac{3}{6}\right)^x + \left(\frac{4}{6}\right)^x + \left(\frac{5}{6}\right)^x > 1$

នាំឱ្យ $x < 3$ មិនមែនជាឫសនៃសមីការ ។

ដូចនេះ សមីការមានឫសតែមួយគត់គឺ $x = 3$ ។

២៧២ ▶ បង្ហាញថា គេទាញបាន $x = y = z$

យើងមានសមភាព

$$(y-z)^2 + (z-x)^2 + (x-y)^2 = (y+z-2x)^2 + (z+x-2y)^2 + (x+y-2z)^2$$

$$\text{ពិនិត្យ } (y+z-2x)^2 + (z+x-2y)^2 + (x+y-2z)^2$$

$$\text{តាមរូបមន្ត: } (a+b-c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2ab - 2ac - 2bc$$

នោះយើងបានកត្តានិមួយៗគឺ :

$$\begin{aligned} & \begin{cases} (y+z-2x)^2 = y^2 + z^2 + 4x^2 + 2yz - 4xy - 4xz \\ (z+x-2y)^2 = z^2 + x^2 + 4y^2 + 2xz - 4yz - 4xy \\ (x+y-2z)^2 = x^2 + y^2 + 4z^2 + 2xy - 4xz - 4yz \end{cases} \\ & \hline (y+z-2x)^2 + (z+x-2y)^2 + (x+y-2z)^2 = \\ & 6x^2 + 6y^2 + 6z^2 - 6xy - 6yz - 6xz \end{aligned} \quad (1)$$

ពិនិត្យ :

$$\begin{aligned} & (y-z)^2 + (z-x)^2 + (x-y)^2 \\ & = y^2 - 2yz + z^2 + z^2 - 2xz + x^2 + x^2 - 2xy + y^2 \\ & = 2x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2xy - 2xz - 2yz \end{aligned} \quad (2)$$

ដោយធ្វើការផ្ទឹម (1) & (2) នោះយើងបាន

$$6x^2 + 6y^2 + 6z^2 - 6xy - 6yz - 6xz =$$

$$2x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2xy - 2yz - 2xz$$

ក្រោយពីធ្វើការទូទាត់ យើងបានលទ្ធផលគឺ :

$$4x^2 + 4y^2 + 4z^2 - 4xy - 4yz - 4xz = 0$$

$$2x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2xy - 2yz - 2xz = 0$$

$$x^2 - 2xy + y^2 + y^2 - 2yz + z^2 + z^2 - 2xz + x^2 = 0$$

$$(x-y)^2 + (y-z)^2 + (z-x)^2 = 0$$

ផលបូកខាងលើផ្សេងផ្ទាត់មានតែមួយករណីគឺ :

$$\begin{cases} (x-y)^2 = 0 \\ (y-z)^2 = 0 \\ (z-x)^2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x-y=0 \\ y-z=0 \\ z-x=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=y \\ y=z \\ z=x \end{cases}$$

នាំឱ្យយើងបាន : $x = y = z$

ដូចនេះ គេទាញបាន $x = y = z$ ។

២៧៣ គណនា $S = ab + cd$

យើងមាន :

$$S = ab + cd = \frac{2011(ab + cd)}{2011}$$

$$= \frac{2011ab + 2011cd}{2011}$$

$$= \frac{(c^2 + d^2)ab + (a^2 + b^2)cd}{2011}$$

$$= \frac{abc^2 + abd^2 + a^2cd + b^2cd}{2011}$$

$$= \frac{(abc^2 + a^2cd) + (abd^2 + b^2cd)}{2011}$$

$$= \frac{ac(bc + ad) + bd(ad + bc)}{2011}$$

$$= \frac{(bc + ad) \times 0}{2011} = 0$$

ព្រោះ សម្មតិកម្ម $ac + bd = 0$

ដូចនេះ គណនាបាន $S = 0$ ។

២៧៤ ក. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $\frac{1}{\sin 2a} = \cot a - \cot 2a$

ពិនិត្យ : $\cot a - \cot 2a$

$$= \frac{\cos a}{\sin a} - \frac{\cos 2a}{\sin 2a}$$

(រូបមន្ត $\cos 2a = 2\cos^2 a - 1$, $\sin 2a = 2\sin a \cos a$)

$$= \frac{\cos a}{\sin a} - \frac{2\cos^2 a - 1}{2\sin a \cos a}$$

$$= \frac{2\cos^2 a - 2\cos^2 a + 1}{2\sin a \cos a}$$

$$= \frac{1}{\sin 2a}$$

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា $\frac{1}{\sin 2a} = \cot a - \cot 2a$ ។

ខ. គណនាផលបូក

$$S_n = \frac{1}{\sin a} + \frac{1}{\sin \frac{a}{2}} + \frac{1}{\sin \frac{a}{2^2}} + \frac{1}{\sin \frac{a}{2^3}} + \dots + \frac{1}{\sin \frac{a}{2^n}}$$

តាមសម្រាយបញ្ជាក់សំណួរ ក. យើងបាន :

$$\begin{cases} \frac{1}{\sin a} = \cot \frac{a}{2} - \cot a \\ \frac{1}{\sin \frac{a}{2}} = \cot \frac{a}{4} - \cot \frac{a}{2} \\ \frac{1}{\sin \frac{a}{2^2}} = \cot \frac{a}{8} - \cot \frac{a}{4} \\ \dots \dots \dots \frac{1}{\sin \frac{a}{2^n}} = \cot \frac{a}{2^{n+1}} - \cot \frac{a}{2^n} \end{cases}$$

$$S_n = \cot \frac{a}{2^{n+1}} - \cot a$$

ដូចនេះ ក្រោយពីគណនា $S_n = \cot \frac{a}{2^{n+1}} - \cot a$ ។

២៧៥ ក. ស្រាយបញ្ជាក់ថា $1 + \frac{1}{\cos x} = \frac{\cot \frac{x}{2}}{\cot x}$

ពិនិត្យ : $1 + \frac{1}{\cos x} = \frac{\cos x + 1}{\cos x}$

(រូបមន្ត $\cos 2a = 2\cos^2 a - 1 \Rightarrow \cos 2a + 1 = 2\cos^2 a$)

$$1 + \frac{1}{\cos x} = \frac{\cos x + 1}{\cos x} = \frac{2\cos^2 \frac{x}{2}}{\cos x} = \frac{2\cos^2 \frac{x}{2} \sin \frac{x}{2}}{\cos x \sin \frac{x}{2}}$$

$$= \frac{\cos \frac{x}{2} \sin x}{\cos x \sin \frac{x}{2}} = \frac{\sin x}{\cos x} \cdot \frac{\cos \frac{x}{2}}{\sin \frac{x}{2}}$$

$$= \tan x \cot \frac{x}{2} = \frac{\cot \frac{x}{2}}{\cot x}$$

ដូចនេះ

$$\boxed{\text{ស្រាយបានថា } 1 + \frac{1}{\cos x} = \frac{\cot \frac{x}{2}}{\cot x}}$$

។

ខ. គណនាផលគុណ

$$P_n = \left(1 + \frac{1}{\cos x}\right) \left(1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{2}}\right) \left(1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{2^2}}\right) \times \dots \times \left(1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{2^n}}\right)$$

តាមសម្រាយបញ្ជាក់សំណួរ ក. យើងបាន :

$$\left\{ \begin{array}{l} 1 + \frac{1}{\cos x} = \frac{\cot \frac{x}{2}}{\cot x} \\ 1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{2}} = \frac{\cot \frac{x}{4}}{\cot \frac{x}{2}} \\ \times \left\{ \begin{array}{l} 1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{4}} = \frac{\cot \frac{x}{8}}{\cot \frac{x}{4}} \\ \dots \dots \dots \\ 1 + \frac{1}{\cos \frac{x}{2^n}} = \frac{\cot \frac{x}{2^{n+1}}}{\cot \frac{x}{2^n}} \end{array} \right. \end{array} \right.$$

$$P_n = \frac{\cot \frac{x}{2^{n+1}}}{\cot x} = \tan x \cot \frac{x}{2^{n+1}}$$

ដូចនេះ

$$\boxed{\text{ក្រោយពីគណនា } P_n = \tan x \cot \frac{x}{2^{n+1}}}$$

។

២៧៦ > គណនា x, y, z និង t

សម្មតិកម្ម បើយើងឱ្យផលធៀប $\frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{4} = \frac{t}{6} = a$

ដែល $a > 0$ ព្រោះ បួនចំនួន x, y, z និង t វិជ្ជមាន

ទាញបាន : $x = 2a, y = 3a, z = 4a, t = 6a$

នាំឱ្យ $\frac{yzt}{x} + \frac{ztx}{y} + \frac{txy}{z} + \frac{xyz}{t} = 14625$ បានជា

$$\frac{72a^3}{2a} + \frac{48a^3}{3a} + \frac{36a^3}{4a} + \frac{24a^3}{6a} = 14625$$

$$36a^2 + 16a^2 + 9a^2 + 4a^2 = 14625$$

$$65a^2 = 14625$$

$$a^2 = 225 \Rightarrow a = 15$$

យើងបាន :

$$\begin{cases} x = 2a \\ y = 3a \\ z = 4a \\ t = 6a \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 \times 15 \\ y = 3 \times 15 \\ z = 4 \times 15 \\ t = 6 \times 15 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 30 \\ y = 45 \\ z = 60 \\ t = 90 \end{cases}$$

ដូចនេះ

$$\boxed{\text{គណនាបាន } x = 30, y = 45, z = 60, t = 90}$$

។

២៧៦ > ក. កំណត់តម្លៃ x ដើម្បីឱ្យ P មានតម្លៃអប្បបរមា

យើងមាន : $P = x^2 + x + 1$ (ដោយធ្វើការថែមថយតួ)

$$P = x^2 + x + 1$$

$$= x^2 + 2 \cdot x \cdot \frac{1}{2} + \left(\frac{1}{2}\right)^2 - \left(\frac{1}{2}\right)^2 + 1$$

$$= \left(x + \frac{1}{2}\right)^2 - \frac{1}{4} + \frac{4}{4} = \left(x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}$$

ដើម្បីឱ្យ P មានតម្លៃអប្បបរមា លុះត្រាតែកន្សោម

$$\left(x + \frac{1}{2}\right)^2 = 0 \Leftrightarrow x + \frac{1}{2} = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

ដូចនេះ

$$\boxed{\text{តម្លៃ } x = -\frac{1}{2} \text{ ធ្វើឱ្យ } P = \frac{3}{4} \text{ មានតម្លៃអប្បបរមា}}$$

។

ខ. កំណត់តម្លៃ x ដើម្បីឱ្យ Q មានតម្លៃអតិបរមា

យើងមាន $Q = 2 + x - x^2$ អាចសរសេរ :

$$Q = 2 - x^2 + x = 2 - (x^2 - x)$$

$$Q = 2 - \left(x^2 - 2 \cdot x \cdot \frac{1}{2} + \left(\frac{1}{2} \right)^2 - \left(\frac{1}{2} \right)^2 \right)$$

$$= 2 - \left(x - \frac{1}{2} \right)^2 + \frac{1}{4}$$

$$= \frac{9}{2} - \left(x - \frac{1}{2} \right)^2$$

ដើម្បីឱ្យ Q មានតម្លៃអតិបរមា លុះត្រាតែកន្សោម

$$\left(x - \frac{1}{2} \right)^2 = 0 \Leftrightarrow x - \frac{1}{2} = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

ដូចនេះ តម្លៃ $x = \frac{1}{2}$ ធ្វើឱ្យ $Q = \frac{9}{4}$ មានតម្លៃអតិបរមា ។

២៧៨ រកចំនួនគត់តូចបំផុត n

បើ a, b, c, d, e ជាចំនួនគត់

តាមបម្រាប់យើងបាន :

$$\begin{cases} n = 2a + 1 \\ n = 3b + 2 \\ n = 4c + 3 \\ n = 5d + 4 \\ n = 6e + 5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n = 2a + 1 \\ n = 3b + 2 \\ n = 4c + 3 \\ n = 5d + 4 \\ n = 6e + 5 \end{cases} \Leftrightarrow$$

$$\begin{cases} n+1 = 2a+2 \\ n+1 = 3b+3 \\ n+1 = 4c+4 \\ n+1 = 5d+5 \\ n+1 = 6e+6 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n+1 = 2(a+1) \\ n+1 = 3(b+1) \\ n+1 = 4(c+1) \\ n+1 = 5(d+1) \\ n+1 = 6(e+1) \end{cases}$$

នាំឱ្យ $n+1$ ត្រូវតែចែកដាច់ជាមួយ $2, 3, 4, 5, 6$

មានន័យថា $n+1$ ជាពហុគុណនៃ $2, 3, 4, 5, 6$

សម្មតិកម្ម រកតែតម្លៃ n ដែលតូចបំផុត

នាំឱ្យ $n+1 = PPCM(2, 3, 4, 5, 6) = 2^2 \times 3 \times 5 = 60$

ទាញបាន $n = 60 - 1 = 59$

ដូចនេះ ចំនួនគត់តូចបំផុតដែលត្រូវរកគឺ $n = 59$ ។

២៧៩ រកចំនួនគត់តូចបំផុត n

បើ a, b, c, d, e ជាចំនួនគត់

តាមបម្រាប់យើងបាន :

$$\begin{cases} n = 2a + 1 \\ n = 3b + 1 \\ n = 4c + 1 \\ n = 5d + 1 \\ n = 6e + 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} n - 1 = 2a \\ n - 1 = 3b \\ n - 1 = 4c \\ n - 1 = 5d \\ n - 1 = 6e \end{cases}$$

នាំឱ្យ $n-1$ ត្រូវតែចែកដាច់ជាមួយ $2, 3, 4, 5, 6$

មានន័យថា $n-1$ ជាពហុគុណនៃ $2, 3, 4, 5, 6$

ដោយ $PPCM(2, 3, 4, 5, 6) = 2^2 \times 3 \times 5 = 60$

នាំឱ្យពហុគុណបន្តបន្ទាប់នៃ $2, 3, 4, 5, 6$ គឺ :

$$\{ 60, 120, 180, 240, 300, 360, 420, \dots \}$$

នោះនាំឱ្យ

$$n-1 = \{ 60, 120, 180, 240, 300, 360, 420, \dots \}$$

$$n = \{ 61, 121, 181, 241, 301, 361, 421, \dots \}$$

តែសម្មតិកម្ម n ចែកដាច់នឹង 7

ហើយ ក្នុងចំណោមតម្លៃ n នីមួយៗ តាមលំដាប់ពីតូចទៅធំ

មានតែតម្លៃ 301 ទេ ដែលតូចជាងគេ និង ចែកដាច់នឹង 7

ដូចនេះ ចំនួនគត់តូចបំផុតដែលត្រូវរកគឺ $n = 301$ ។

២៨០ ស្រាយបញ្ជាក់ថាកន្សោម E មានតម្លៃថេរ

រំលឹក $\cos^2 x + \sin^2 x = 1$

$$a^3 + b^3 = (a+b)(a^2 - ab + b^2)$$

យើងមាន

$$E = \cos^6 x + \sin^6 x + 3\sin^2 x \cos^2 x$$

$$= (\cos^2 x)^3 + (\sin^2 x)^3 + 3\sin^2 x \cos^2 x$$

$$= (\cos^2 x + \sin^2 x)(\cos^4 x - \cos^2 x \sin^2 x + \sin^4 x) + 3\sin^2 x \cos^2 x$$

$$= \cos^4 x - \cos^2 x \sin^2 x + \sin^4 x + 3\sin^2 x \cos^2 x$$

$$= \cos^4 x + 2\cos^2 x \sin^2 x + \sin^4 x$$

$$= (\cos^2 x + \sin^2 x)^2$$

$$= 1^2$$

$$= 1$$

ដូចនេះ

គ្រប់តម្លៃរបស់ x យើងបានតម្លៃ $E = 1$ ថេរជានិច្ច ។

២៨១) ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{cases} x^3 + y^3 = 9 & (1) \\ xy = 2 & (2) \end{cases}$$

តាមសមីការ (2) ទាញបាន $x = \frac{2}{y}$ (3) ជំនួសក្នុង (1)

$$\text{យើងបាន } \left(\frac{2}{y}\right)^3 + y^3 = 9$$

$$\frac{8}{y^3} + y^3 = 9$$

$$8 + y^6 = 9y^3$$

$$y^6 - 9y^3 + 8 = 0$$

$$\text{តាង } y^3 = t \Rightarrow y^6 = t^2$$

$$\text{យើងបាន } t^2 - 9t + 8 = 0$$

$$\text{សមីការមាន } a + b + c = 1 + (-9) + 8 = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } t = 1, t = 8$$

$$\text{ចំពោះ } t = 1 \Leftrightarrow y^3 = 1 \Rightarrow y = 1$$

$$\text{នោះតាម (3) : } x = \frac{2}{y} = \frac{2}{1} = 2$$

$$\text{ចំពោះ } t = 8 \Leftrightarrow y^3 = 8 \Rightarrow y = 2$$

$$\text{នោះតាម (3) : } x = \frac{2}{y} = \frac{2}{2} = 1$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានគូចម្លើយ
($x = 2, y = 1$) , ($x = 1, y = 2$) ។

២៨២) ដោះស្រាយសមីការ :

$$\text{យើងមាន } (3^{2011} - 3^{2010})(3^{2009} - 3^{2008}) = 4 \times 3^x$$

$$3^{2010}(3-1) \cdot 3^{2008}(3-1) = 4 \times 3^x$$

$$2 \times 2 \times 3^{2010+2008} = 4 \times 3^x$$

$$3^{4018} = 3^x$$

$$\Rightarrow 4018 = x$$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = 4018$ ។

២៨៣) សរសេរ N ជាផលគុណកត្តាដ៏ក្របី១

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } N &= (3a-1)^2 - 4(a^2 + 6a + 9) \\ &= (3a-1)^2 - 2^2(a+3)^2 \\ &= [(3a-1) - 2(a+3)][(3a-1) + 2(a+3)] \\ &= (3a-1-2a-6)(3a-1+2a+6) \\ &= (a-7)(5a+5) \end{aligned}$$

ដូចនេះ សរសេរបាន $N = (a-7)(5a+5)$ ។

២៨៤) ស្រាយថា N ចែកដាច់នឹង 32 :

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } N &= 4(4a+1)^2 - 100 \\ &= 2^2(4a+1)^2 - 10^2 \\ &= [2(4a+1) - 10][2(4a+1) + 10] \\ &= (8a+2-10)(8a+2+10) \\ &= (8a-8)(8a+12) \\ &= 8(a-1) \times 4(2a+3) \\ &= 32(a-1)(2a+3) \end{aligned}$$

ដោយ $N = 32(a-1)(2a+3)$ ជាពហុគុណនៃ 32

ដូចនេះ N ជាចំនួនត្រូវតែចែកដាច់នឹង 32 ។

២៨៥) គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម P :

គេឱ្យ $a + b = 1$ និងកន្សោម

$$\begin{aligned} P &= 2(a^3 + b^3) - 3(a^2 + b^2) + 1 \\ &= 2(a+b)(a^2 - ab + b^2) - 3(a^2 + b^2) + 1 \\ &= 2(a^2 - ab + b^2) - 3(a^2 + b^2) + 1 \\ &= 2a^2 - 2ab + 2b^2 - 3a^2 - 3b^2 + 1 \\ &= -a^2 - 2ab - b^2 + 1 \\ &= -(a^2 + 2ab + b^2) + 1 \\ &= -(a+b)^2 + 1 \\ &= -1^2 + 1 \\ &= -1 + 1 \\ &= 0 \end{aligned}$$

ដូចនេះ តម្លៃលេខនៃកន្សោមគណនាបាន $P = 0$ ។

២៨៦ រកពីរចំនួនគតិជ្ជមាន a និង b :

យើងមាន $a^2 - b^2 = 24$

យើងបាន $(a-b)(a+b) = 24$

បើ a និង b ជាចំនួនគតិនោះ $(a-b)$ និង $(a+b)$ ក៏ជាចំនួនគតិដែរ ដែលយើងនឹងរកផលគុណពីរចំនួនគតិស្មើ 24

$$\text{ដោយ } 24 = \begin{cases} 1 \times 24 \\ 2 \times 12 \\ 3 \times 8 \\ 4 \times 6 \end{cases} \text{ និង } (a-b) < (a+b)$$

នាំឱ្យ $\begin{cases} a-b=1 \\ a+b=24 \end{cases}$ មិនយកព្រោះ a និង b មិនជាចំនួនគតិ

ឬ $\begin{cases} a-b=2 \\ a+b=12 \end{cases}$ ដោះស្រាយបានគូចម្លើយ $a=7, b=5$

ឬ $\begin{cases} a-b=3 \\ a+b=8 \end{cases}$ មិនយកព្រោះ a និង b មិនជាចំនួនគតិ

ឬ $\begin{cases} a-b=4 \\ a+b=6 \end{cases}$ ដោះស្រាយបានគូចម្លើយ $a=5, b=1$

ដូចនេះ សមីការមានគូចម្លើយ $\begin{cases} a=7 \\ b=5 \end{cases}$ ឬ $\begin{cases} a=5 \\ b=1 \end{cases}$ ។

២៨៧ គណនាជ្រុងរបស់ការេនីមួយៗ

តាង a ជារង្វាស់ជ្រុងការេធំ (គិតជា m)

b ជារង្វាស់ជ្រុងការេតូច (គិតជា m)

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{cases} a^2 - b^2 = 1152 \\ a - b = 16 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} (a-b)(a+b) = 1152 \\ a - b = 16 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 16(a+b) = 1152 \\ a - b = 16 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a+b = 72 \\ a - b = 16 \end{cases}$$

ដោះស្រាយតាមវិធីបូកបំបាត់ យើងបាន :

$$\begin{array}{r} + \begin{cases} a+b=72 \\ a-b=16 \end{cases} \\ \hline 2a=88 \Rightarrow a=44 \end{array} \quad \text{នោះ } b=44-16=28$$

ដូចនេះ ប្រវែងជ្រុងការេនីមួយៗគឺ $44 m, 28 m$ ។

២៨៨ គណនាកន្សោម A

$$\begin{aligned} A &= \frac{1}{(x-1)(x-2)} + \frac{2}{(2-x)(3-x)} + \frac{3}{(1-x)(x-3)} \\ &= \frac{1}{(x-1)(x-2)} + \frac{2}{(x-2)(x-3)} - \frac{3}{(x-1)(x-3)} \\ &= \frac{(x-3) + 2(x-1) - 3(x-2)}{(x-1)(x-2)(x-3)} \\ &= \frac{x-3+2x-2-3x+6}{(x-1)(x-2)(x-3)} \\ &= \frac{1}{(x-1)(x-2)(x-3)} \end{aligned}$$

ដូចនេះ កន្សោមគណនាបានគឺ $A = \frac{1}{(x-1)(x-2)(x-3)}$ ។

២៨៩ រកមួយចំនួននោះ

តាង x ជាមួយចំនួនដែលត្រូវរកនោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបានតម្លៃ $3x$ ផ្ទុយពី x^2

មានន័យថា $3x = -x^2$

ដោះស្រាយ $3x = -x^2$

$$3x + x^2 = 0$$

$$x(3+x) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x=0 \\ 3+x=0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x=0 \\ x=-3 \end{cases}$$

ចំពោះ $x=0$ មិនយកព្រោះ 0 គ្មានចំនួនផ្ទុយទេ

ដូចនេះ ចំនួនដែលត្រូវរកនោះគឺ -3 ។

២៩០ រកលេខដែលនៅត្រង់ទីតាំងតូទី 2011

យើងមានលេខសរសេរពី 1 ដល់លេខ 999 គឺ

$$N = 12345678910111213...998999$$

ដើម្បីរកលេខនៅត្រង់ទីតាំងតូទី 2011

យើងសិក្សាតាមផ្នែកដូចបង្ហាញខាងក្រោម :

- ពីលេខ 1 → 9 មានចំនួនតួ : $9 \times 1 = 9$ តួ
- ពីលេខ 10 → 99 មានចំនួនតួ : $90 \times 2 = 180$ តួ
- ពីលេខ 100 → 199 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ
- ពីលេខ 200 → 299 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ
- ពីលេខ 300 → 399 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ
- ពីលេខ 400 → 499 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ
- ពីលេខ 500 → 599 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ
- ពីលេខ 600 → 699 មានចំនួនតួ : $100 \times 3 = 300$ តួ

បើយើងសរុបតួពីលេខ 1 → 699 វាមានចំនួនតួគឺ

$$9 + 180 + 6 \times 300 = 1989 \text{ តួ}$$

យើងត្រូវការ 22 តួទៀត ដើម្បីបន្ថែមឱ្យគ្រប់តួទី 2011

ហើយតួបន្តបន្ទាប់ទៀត បន្ទាប់ពី 699 នោះគឺ :

700701702703704705706707708709800...999 .

↑ តួទី 1990   ↑ តួទី 2000   ↑ តួទី 2011

ដូចនេះ លេខដែលនៅត្រង់ទីតាំងតួទី 2011 គឺលេខ 7 ។

២៩១ គណនាផលបូក S :

$$S = f(1) + f(2) + f(3) + \dots + f(2011)$$

យើងមាន $x(2x+1)f(x) + f\left(\frac{1}{x}\right) = x+1$ (1)

បើយើង ជំនួស x ដោយ $\frac{1}{x}$ នោះយើងបាន :

$$\frac{1}{x} \left(2 \cdot \frac{1}{x} + 1 \right) f\left(\frac{1}{x}\right) + f\left(\frac{1}{1/x}\right) = \frac{1}{x} + 1$$

$$\frac{1}{x} \left(\frac{2+x}{x} \right) f\left(\frac{1}{x}\right) + f(x) = \frac{1+x}{x}$$

$$\frac{2+x}{x^2} f\left(\frac{1}{x}\right) + f(x) = \frac{1+x}{x} \quad (2)$$

ដោយគុណអង្គទាំងពីរនៃសមីការ (2) នឹង $\frac{x^2}{2+x}$ ដើម្បី

ឱ្យមេគុណនៃ $f\left(\frac{1}{x}\right)$ ស្មើនឹង 1 យើងបាន :

$$\frac{x^2}{2+x} \left[\frac{2+x}{x^2} f\left(\frac{1}{x}\right) + f(x) \right] = \left(\frac{x^2}{2+x} \right) \left(\frac{1+x}{x} \right)$$

$$f\left(\frac{1}{x}\right) + \frac{x^2}{2+x} f(x) = \frac{x+x^2}{2+x} \quad (3)$$

ដោយយកសមីការ (1)-(3) នោះយើងបាន :

$$\begin{cases} x(2x+1)f(x) + f\left(\frac{1}{x}\right) = x+1 \\ - \left[f\left(\frac{1}{x}\right) + \frac{x^2}{2+x} f(x) = \frac{x+x^2}{2+x} \right] \end{cases}$$

$$\left[x(2x+1) - \frac{x^2}{2+x} \right] f(x) = (x+1) - \left(\frac{x+x^2}{2+x} \right)$$

$$\frac{(2x^2+x)(2+x) - x^2}{2+x} f(x) = \frac{(x+1)(2+x) - (x+x^2)}{2+x}$$

$$(4x^2 + 2x^3 + 2x + x^2 - x^2) f(x) = x^2 + 3x + 2 - x - x^2$$

$$(4x^2 + 2x^3 + 2x) f(x) = 2x + 2$$

$$2x(x^2 + 2x + 1) f(x) = 2(x+1)$$

$$f(x) = \frac{2(x+1)}{2x(x+1)^2}$$

$$f(x) = \frac{1}{x(x+1)}$$

$$f(x) = \frac{1}{x} - \frac{1}{x+1}$$

ដោយឱ្យតម្លៃ $x = \{1, 2, 3, \dots, 2011\}$ យើងបាន :

$$\begin{cases} f(1) = \frac{1}{1} - \frac{1}{2} \\ f(2) = \frac{1}{2} - \frac{1}{3} \\ + \left\{ \begin{aligned} f(3) &= \frac{1}{3} - \frac{1}{4} \\ &\dots\dots\dots \\ f(2011) &= \frac{1}{2011} - \frac{1}{2012} \end{aligned} \right. \end{cases}$$

$$S = \frac{1}{1} - \frac{1}{2012}$$

$$S = \frac{2012-1}{2012} = \frac{2011}{2012}$$

ដូចនេះ ផលបូកគណនាបាន $S = \frac{2011}{2012}$ ។

២៩២ រកចំនួនគូបតិចបំផុតដែលត្រូវរៀបក្នុងប្រអប់

ដើម្បីឱ្យបានចំនួនគូបតិចបំផុតរៀបនៅក្នុងប្រអប់ នោះមាន
របស់គូបត្រូវធំបំផុត។ នោះយើងត្រូវរកជ្រុងគូបធំបំផុត
ដែលវិមាត្រទាំងបីរបស់ប្រអប់ចែកដាច់ នឹងជ្រុងរបស់គូប។
-មានន័យថា ជ្រុងរបស់គូបជាតួចែករួមធំបំផុត នៃវិមាត្រ
របស់ប្រអប់ ដែលយើងនឹងកំណត់
-បើតាង a ជាជ្រុងរបស់គូប (គិតជា mm)

$$\text{នាំឱ្យ } a = PGCD(180, 60, 90) = 2 \times 3 \times 5 = 30$$

$$\begin{aligned} \text{ព្រោះ } 180 &= 2^2 \times 3^2 \times 5 \\ 600 &= 2^3 \times 3 \times 5^2 \\ 90 &= 2 \times 3^2 \times 5 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ មាឌគូបស្មើ } V &= 30^3 = 27000 \text{ mm}^3 \\ \text{មាឌប្រអប់ស្មើ } V &= 180 \cdot 600 \cdot 90 = 9720000 \text{ mm}^3 \\ \text{យើងបាន ចំនួនគូបដែលរៀបបានគឺ } &\frac{9720000}{27000} = 360 \text{ គូប} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ចំនួនគូបតិចបំផុតដែលអាចរៀបបានគឺ 360 គូប។

២៩៣ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{cases} 2x + 2y = 3xy & (1) \\ 6x + y = 4xy & (2) \end{cases}$$

ដោយសិក្សាផលដកសមីការ : $2 \times (2) - (1)$

$$\begin{aligned} &\begin{cases} 12x + 2y = 8xy \\ 2x + 2y = 3xy \end{cases} \\ &\hline &10x = 5xy \Leftrightarrow 10 = 5y \\ &\Rightarrow y = 2 \end{aligned}$$

ចំពោះ $y = 2$ តាមសមីការ (1) យើងបាន :

$$\begin{aligned} 2x + 2 \times 2 &= 3x \times 2 \\ 2x + 4 &= 6x \\ 4x &= 4 \\ x &= 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ $x = 1, y = 2$ ។

២៩៤ រកពីរចំនួនគត់ a និង b

តាមបម្រាប់ : យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{aligned} &\begin{cases} a + b = 15n \\ a^2 - b^2 = 45 \end{cases} \text{ ដែល } n = \{1, 2, 3, \dots\} \text{ ព្រោះ } a > b \\ &\begin{cases} a + b = 15n \\ (a + b)(a - b) = 45 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a + b = 15n \\ 15n(a - b) = 45 \end{cases} \\ &\begin{cases} a + b = 15n \\ n(a - b) = 3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a + b = 15n \\ a - b = \frac{3}{n} \end{cases} \end{aligned}$$

បើ a និង b ជាចំនួនគត់នោះ $a - b$ ក៏ជាចំនួនគត់ដែរ
នោះ $\frac{3}{n}$ ជាចំនួនគត់ មានន័យថា 3 ត្រូវតែចែកដាច់នឹង n

យើងទាញបានតម្លៃ n គឺ $n = 1$ ឬ $n = 3$

$$\begin{aligned} \text{-ចំពោះ } n = 1 : &\begin{cases} a + b = 15 \\ a - b = 3 \end{cases} \text{ ដោះស្រាយតាមបូកបំបាត់} \\ &+ \begin{cases} a + b = 15 \\ a - b = 3 \end{cases} \\ &\hline &2a = 18 \Rightarrow a = 9 \text{ ហើយ } b = 6 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{-ចំពោះ } n = 3 : &\begin{cases} a + b = 45 \\ a - b = 1 \end{cases} \text{ ដោះស្រាយតាមបូកបំបាត់} \\ &+ \begin{cases} a + b = 45 \\ a - b = 1 \end{cases} \\ &\hline &2a = 46 \Rightarrow a = 23 \text{ ហើយ } b = 22 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយពីរគូគឺ
 $(a = 9, b = 6)$ ឬ $(a = 23, b = 22)$ ។

**២៩៥ បង្ហាញថា $A^2 + B^2 + C^2 - ABC$ មិនអាស្រ័យ
នឹង x, y, z**

យើងមាន

$$\begin{aligned} A &= \frac{y}{z} + \frac{z}{y} \Leftrightarrow A^2 = \left(\frac{y}{z} + \frac{z}{y}\right)^2 = \left(\frac{y}{z}\right)^2 + \left(\frac{z}{y}\right)^2 + 2 \\ B &= \frac{z}{x} + \frac{x}{z} \Leftrightarrow B^2 = \left(\frac{z}{x} + \frac{x}{z}\right)^2 = \left(\frac{z}{x}\right)^2 + \left(\frac{x}{z}\right)^2 + 2 \\ C &= \frac{x}{y} + \frac{y}{x} \Leftrightarrow C^2 = \left(\frac{x}{y} + \frac{y}{x}\right)^2 = \left(\frac{x}{y}\right)^2 + \left(\frac{y}{x}\right)^2 + 2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } & A^2 + B^2 + C^2 \\ &= \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + 2 + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + 2 + \frac{x^2}{y^2} + \frac{y^2}{x^2} + 2 \\ &= 6 + \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + \frac{x^2}{y^2} + \frac{y^2}{x^2} \end{aligned}$$

ហើយ

$$\begin{aligned} ABC &= \left(\frac{y}{z} + \frac{z}{y}\right) \left(\frac{z}{x} + \frac{x}{z}\right) \left(\frac{x}{y} + \frac{y}{x}\right) \\ &= \left(\frac{y}{x} + \frac{xy}{z^2} + \frac{z^2}{xy} + \frac{x}{y}\right) \left(\frac{x}{y} + \frac{y}{x}\right) \\ &= \left(1 + \frac{y^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{y^2} + 1\right) \\ &= 2 + \frac{y^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{y^2} \end{aligned}$$

យើងបាន $A^2 + B^2 + C^2 - ABC$

$$\begin{aligned} &= 6 + \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + \frac{x^2}{y^2} + \frac{y^2}{x^2} - \\ &\quad \left(2 + \frac{y^2}{x^2} + \frac{x^2}{z^2} + \frac{y^2}{z^2} + \frac{z^2}{y^2} + \frac{z^2}{x^2} + \frac{x^2}{y^2}\right) \\ &= 4 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $A^2 + B^2 + C^2 - ABC = 4$ មិនអាស្រ័យ x, y, z ។

២៩៦ រកចម្ងាយគម្លាតពី C ទៅ A ខណៈពេល A រត់ដល់ទី

តាង V_A, V_B, V_C ជាល្បឿនរៀងគ្នានៃ A, B, C

t ជារយៈពេលដែល A រត់ដល់ទី

t' ជារយៈពេលដែល B រត់ដល់ទី

បម្រាប់ : ខណៈពេល A រត់ដល់ទី B នៅខ្លះ 10 m

នាំឱ្យ $V_A \cdot t = 100$ (1) និង $V_B \cdot t = 90$ (2)

យើងធ្វើផលធៀប (1) និង (2) យើងបាន :

$$\frac{V_A \cdot t}{V_B \cdot t} = \frac{100}{90} \Leftrightarrow \frac{V_A}{V_B} = \frac{10}{9} \Rightarrow V_B = \frac{9V_A}{10} \quad (i)$$

បម្រាប់បន្ត : ខណៈពេល B រត់ដល់ទី C នៅខ្លះ 10 m

នាំឱ្យ $V_B \cdot t' = 100$ (3) និង $V_C \cdot t' = 90$ (4)

យើងធ្វើផលធៀប (3) និង (4) យើងបាន :

$$\frac{V_B \cdot t'}{V_C \cdot t'} = \frac{100}{90} \Leftrightarrow \frac{V_B}{V_C} = \frac{10}{9} \Rightarrow V_B = \frac{10V_C}{9} \quad (ii)$$

ដោយផ្អែក (i) & (ii) នោះយើងបាន :

$$\frac{9V_A}{10} = \frac{10V_C}{9} \Rightarrow V_A = \frac{100V_C}{81}$$

បើ t ជារយៈពេលដែល A រត់ដល់ទី នោះ

$$V_A \cdot t = 100 \Leftrightarrow t = \frac{100}{V_A}$$

បើ d ជាចម្ងាយដែល C រត់បានក្នុងរយៈពេល t នោះ

$$d = V_C \cdot t = V_C \cdot \frac{100}{V_A} = V_C \cdot \frac{100}{\frac{100V_C}{81}} = 81 \text{ m}$$

មានន័យថា ខណៈពេល t ដែល A រត់ដល់ទីចម្ងាយ 100 m

ឃើញថា C រត់បានតែចម្ងាយ 81 m ប៉ុណ្ណោះ

នាំឱ្យ គម្លាតពី C ទៅ A គឺ $100 \text{ m} - 81 \text{ m} = 19 \text{ m}$

ដូចនេះ ចម្ងាយគម្លាតពី C ទៅ A គឺ 19 m ។

២៩៧ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{cases} -x + y + z = xyz & (1) \\ x - y + z = xyz & (2) \\ x + y - z = xyz & (3) \end{cases}$$

ផ្អែម (1) & (2) យើងបាន :

$$-x + y + z = x - y + z \Rightarrow x = y \quad (i)$$

ផ្អែម (2) & (3) យើងបាន :

$$x - y + z = x + y - z \Rightarrow y = z \quad (ii)$$

ផ្អែម (1) & (3) យើងបាន :

$$-x + y + z = x + y - z \Rightarrow z = x \quad (iii)$$

តាម (i), (ii) និង (iii) យើងបាន $x = y = z$

ដោយយក $x = y = z$ ជំនួសក្នុងសមីការ (1) យើងបាន :

$$-x + x + x = x \cdot x \cdot x$$

$$x = x^3$$

$$x^3 - x = 0$$

$$x(x^2 - 1) = 0$$

$$x(x-1)(x+1) = 0$$

នាំឱ្យ
$$\begin{cases} x=0 \\ x-1=0 \\ x+1=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=0 \\ x=1 \\ x=-1 \end{cases}$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានក្រុមចម្លើយបីគឺ

$(x=y=z=0)$ ឬ $(x=y=z=1)$ ឬ $(x=y=z=-1)$

២៩៨ > គណនាផលបូក S :

តែឱ្យ $a \neq b \neq c$

$$\begin{aligned} S &= \frac{a}{(a-b)(a-c)} + \frac{b}{(b-c)(b-a)} + \frac{c}{(c-a)(c-b)} \\ &= \frac{a}{(a-b)(a-c)} - \frac{b}{(b-c)(a-b)} + \frac{c}{(a-c)(b-c)} \\ &= \frac{a(b-c) - b(a-c) + c(a-b)}{(a-b)(b-c)(a-c)} \\ &= \frac{ab - ac - ab + bc + ac - bc}{(a-b)(b-c)(a-c)} \\ &= \frac{0}{(a-b)(b-c)(a-c)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

ដូចនេះ តម្លៃផលបូកគណនាបានគឺ $S = 0$ ។

២៩៩ > រកគ្រប់បណ្តាញនៃចំនួនគតិវិជ្ជមាន (x, y)

យើងមាន $x^2 + x + 13 = y^2$

នាំឱ្យ $y^2 - x^2 - x = 13$ (គុណអង្គទាំងពីរនឹង 4)

$$4y^2 - 4x^2 - 4x = 52$$

$$4y^2 - 4x^2 - 4x - 1 = 52 - 1$$

$$4y^2 - (4x^2 + 4x + 1) = 51$$

$$(2y)^2 - (2x+1)^2 = 51$$

$$(2y-2x-1)(2y+2x+1) = 51$$

ដោយ (x, y) ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

នាំឱ្យ $(2y-2x-1) < (2y+2x+1)$

ហើយផលគុណពីរកត្តានៃចំនួនគតិស្មើនឹង 51 គឺ :

$$51 = \begin{cases} 1 \times 51 \\ 3 \times 17 \end{cases}$$

-ចំពោះ $1 \times 51 = 51$ យើងផ្តើមកត្តាត្រូវគ្នា :

យើងបាន
$$\begin{cases} 2y - 2x - 1 = 1 \\ 2y + 2x + 1 = 51 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2y - 2x = 2 \\ 2y + 2x = 50 \end{cases}$$

$$\begin{cases} y - x = 1 \\ y + x = 25 \end{cases}$$

$$+ \begin{cases} y - x = 1 \\ y + x = 25 \end{cases}$$

$$2y = 26 \Rightarrow y = 13$$

នោះ $x = y - 1 = 13 - 1 = 12$

-ចំពោះ $3 \times 17 = 51$ យើងផ្តើមកត្តាត្រូវគ្នា :

យើងបាន
$$\begin{cases} 2y - 2x - 1 = 3 \\ 2y + 2x + 1 = 17 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2y - 2x = 4 \\ 2y + 2x = 16 \end{cases}$$

$$\begin{cases} y - x = 2 \\ y + x = 8 \end{cases}$$

$$+ \begin{cases} y - x = 2 \\ y + x = 8 \end{cases}$$

$$2y = 10 \Rightarrow y = 5$$

នោះ $x = y - 2 = 5 - 2 = 3$

ដូចនេះ គូចម្លើយនៃចំនួនគតិវិជ្ជមាន មានពីរគូគឺ :

$$(x=12, y=13) \text{ ឬ } (x=3, y=5)$$

។

៣០០ > តើចំនួន A បញ្ចប់ដោយលេខសូន្យ (0) ប៉ុន្មាន ?

យើងមាន $A = 2^n \cdot 5^{2n+1}$

$$= 2^n \cdot 5^{n+(n+1)}$$

$$= 2^n \cdot 5^n \cdot 5^{n+1}$$

$$= 10^n \cdot 5^{n+1}$$

ដោយ -ស្វ័យគុណនៃ 5 ជាចំនួនមានលេខ 5 ខាងចុងជានិច្ច

នាំឱ្យ 5^{n+1} ជាចំនួនដែលមានលេខ 5 ខាងចុងជានិច្ច

-ហើយ 10^n មានលេខ 0 ចំនួន n ដង

នាំឱ្យផលគុណ $10^n \cdot 5^{n+1}$ មានលេខ 0 ចំនួន n ដង

ដូចនេះ ចំនួន $A = 2^n \cdot 5^{2n+1}$ បញ្ចប់ដោយលេខ 0

ចំនួន n ដង

។

៣០១) ដោះស្រាយសមីការ

$$\begin{aligned}\frac{x-a}{bc} + \frac{x-b}{ac} + \frac{x-c}{ab} &= 2\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) \\ \frac{a(x-a) + b(x-b) + c(x-c)}{abc} &= 2\left(\frac{bc+ac+ab}{abc}\right) \\ a(x-a) + b(x-b) + c(x-c) &= 2(ab+bc+ac) \\ ax - a^2 + bx - b^2 + cx - c^2 &= 2ab + 2bc + 2ac \\ (a+b+c)x &= a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ac \\ (a+b+c)x &= (a+b+c)^2 \\ x &= \frac{(a+b+c)^2}{(a+b+c)} \\ x &= (a+b+c)\end{aligned}$$

ដូចនេះ សមីការមាន $x = a + b + c$ ជាបួស ។

៣០២) រកបួសគូបនៃ Z :

យើងមាន $Z = \left(8, \frac{\pi}{4}\right)$ មានទម្រង់ $Z = (r, \alpha)$

ដែល r ជាម៉ូឌុល និង α ជាអាកុយម៉ង់

បួសគូបនៃ Z គឺ

$$Z_k = \left(\sqrt[3]{r}, \frac{\alpha + 2k\pi}{3}\right) \text{ ដែល } k = \{0, 1, 2\}$$

$$\begin{aligned}\text{-ចំពោះ } k=0 : Z_0 &= \left(\sqrt[3]{8}, \frac{(\pi/4) + 2 \cdot 0 \cdot \pi}{3}\right) \\ &= \left(2, \frac{\pi}{12}\right)\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{-ចំពោះ } k=1 : Z_1 &= \left(\sqrt[3]{8}, \frac{(\pi/4) + 2 \cdot 1 \cdot \pi}{3}\right) \\ &= \left(2, \frac{\pi}{12} + \frac{2\pi}{3}\right) = \left(2, \frac{3\pi}{4}\right)\end{aligned}$$

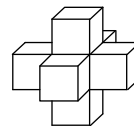
$$\begin{aligned}\text{-ចំពោះ } k=2 : Z_2 &= \left(\sqrt[3]{8}, \frac{(\pi/4) + 2 \cdot 2 \cdot \pi}{3}\right) \\ &= \left(2, \frac{\pi}{12} + \frac{4\pi}{3}\right) = \left(2, \frac{17\pi}{12}\right)\end{aligned}$$

ដូចនេះ បួសគូបនៃ Z គណនាបានគឺ :

$$Z_0 = \left(2, \frac{\pi}{12}\right), Z_1 = \left(2, \frac{3\pi}{4}\right), Z_2 = \left(2, \frac{17\pi}{12}\right) \quad ។$$

៣០១) រកក្រឡាផ្ទៃទាំងអស់របស់សូលីត :

យើងមានគូប 7 ផ្គុំគ្នាបំប្លែងជា

សូលីតមានមាឌ 448 cm^3

$$\text{នាំឱ្យគូបនីមួយៗមានមាឌ } V = \frac{448 \text{ cm}^3}{7} = 64 \text{ cm}^3$$

$$\text{ទាញបានទ្រនុងរបស់គូប } a = \sqrt[3]{V} = \sqrt[3]{64 \text{ cm}^3} = 4 \text{ cm}$$

គូបនីមួយៗមានផ្ទៃ $6a^2$

-គិតថា : គូប៧ មានគូបមួយនៅកណ្តាលគេ បាត់ផ្ទៃអស់

និងគូប៦ ទៀតបាត់ផ្ទៃអស់១ដូចគ្នា នាំឱ្យផ្ទៃសូលីត :

$$\begin{aligned}S &= 7 \times 6a^2 - (6a^2) - (6 \cdot a^2) \\ &= 42a^2 - 12a^2 \\ &= 30a^2, \quad (a = 4 \text{ cm}) \\ &= 30 \cdot (4 \text{ cm})^2 = 30 \times 16 \text{ cm}^2 = 480 \text{ cm}^2\end{aligned}$$

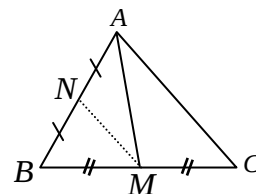
ដូចនេះ ផ្ទៃក្រឡាទាំងអស់របស់សូលីតគឺ $S = 480 \text{ cm}^2$ ។

៣០៤) បង្ហាញថា $2AM < AB + AC$

-យើងមាន $[AM]$ ជាមេដ្យាន

នាំឱ្យ ចំណុច M កណ្តាល BC

-យកចំណុច N កណ្តាល AB

$$\text{នាំឱ្យ } AN = \frac{AB}{2} \quad (1)$$

-ក្នុងត្រីកោណ ABC មាន MN ជាបាតមធ្យម

$$\text{នាំឱ្យ } MN = \frac{AC}{2} \quad (2)$$

-ដោយបូក (1)+(2) យើងបាន :

$$AN + MN = \frac{AB}{2} + \frac{AC}{2}$$

-តែ ក្នុងត្រីកោណ AMN តាមវិសមភាពនៃត្រីកោណ

យើងបាន $AM < AN + MN$ នោះយើងទាញបាន :

$$AM < \frac{AB}{2} + \frac{AC}{2} \Leftrightarrow 2AM < AB + AC$$

ដូចនេះ យើងបើកបញ្ជាក់ $2AM < AB + AC$ ។

៣០៥ គណនាល្បឿន រយៈពេល និងចម្ងាយ

រំលឹករូបមន្ត ចម្ងាយចរិះ : $d = v \times t$

តាមបម្រាប់ប្រធាន :

-បើបន្ថែមល្បឿន 3km/h ទៅដល់មុនពេលកំណត់ 1 h

នាំឱ្យបាន : $(v+3)(t-1)=d$ (1)

-បើបន្ថយល្បឿន 2km/h ទៅដល់ក្រោយពេលកំណត់ 1 h

នាំឱ្យបាន : $(v-2)(t+1)=d$ (2)

តាម (1) & (2) យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} (v+3)(t-1)=d \\ (v-2)(t+1)=d \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} vt-v+3t-3=d \\ vt+v-2t-2=d \end{cases}$$

$$\begin{cases} -v+3t-3=d-vt \\ v-2t-2=d-vt \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -v+3t-3=0 \\ v-2t-2=0 \end{cases}$$

ព្រោះ $d = v \times t$

បូកអង្គនិងអង្គ :
$$+ \begin{cases} -v+3t-3=0 \\ v-2t-2=0 \end{cases}$$

$$\frac{t-5=0}{t-5=0} \Rightarrow t=5\text{ h}$$

ចំពោះ $v-2t-2=0$

$v-2 \times (5)-2=0$

$v-12=0 \Rightarrow v=12\text{ km/h}$

នាំឱ្យ $d = v \times t = 12 \times 5 = 60\text{ km}$

ដូចនេះ យើងគណនាបាន ល្បឿន $v=12\text{km/h}$
រយៈពេល $t=5\text{h}$ ចម្ងាយចរិះ $d=60\text{km}$ ។

៣០៦ គណនាមួយចំនួននោះ

តាង x ជាមួយចំនួនដែលត្រូវរកនោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបាន : $x \times x = x + x$

ឬ $x^2 = 2x$ នាំឱ្យ $x^2 - 2x = 0$

$x(x-2)=0$ ទាញបាន $\begin{cases} x=0 \\ x=2 \end{cases}$

ដូចនេះ ចំនួនដែលត្រូវគណនាគឺ 0 ឬ 2 ។

៣០៧ រកចំនួននៃការចាប់ដៃគ្នាទាំងអស់

ការចាប់ដៃពុំមានច្រំដែលឡើយ នោះយើងគិតឃើញថា :

អ្នកទី១ ចាប់បាន៩ ដង , អ្នកទី២ ចាប់បាន៨ ដង

អ្នកទី៣ ចាប់បាន៧ ដង , អ្នកទី៤ ចាប់បាន៦ ដង ...

រហូតដល់អ្នកទី១០ បាន ០ ដង

នាំឱ្យ ចំនួនដងនៃការចាប់ដៃគ្នាគឺ :

$9+8+7+6+5+4+3+2+1+0=45$ ដង

-អ្នកអាចធ្វើតាមរបៀបម្យ៉ាងទៀតគឺ :

មនុស្សមាន ១០នាក់ ហើយចាប់ដៃគ្នាពីរៗនាក់ មានន័យថា:

វាជាបន្សំ នៃ១០ធាតុ ជ្រើសរើសយក២ធាតុ

នាំឱ្យ $C(10, 2) = \frac{10!}{(10-2)!2!} = \frac{10 \cdot 9 \cdot 8!}{8! \cdot 2!} = 45$ ដង

ដូចនេះ ចំនួនដងនៃការចាប់ដៃទាំងអស់គឺ 45 ។

៣០៨ ស្រាយបញ្ជាក់ថា $2^9 + 3^9$ ចែកដាច់នឹង 35

យើងមាន $2^9 + 3^9 = (2^3)^3 + (3^3)^3$

$$= (2^3 + 3^3)(2^6 - 2^3 \cdot 3^3 + 3^6)$$

$$= (8 + 27)(2^6 - 2^3 \cdot 3^3 + 3^6)$$

$$= 35(2^6 - 2^3 \cdot 3^3 + 3^6)$$

ឃើញថាលទ្ធផលនៃ $2^9 + 3^9$ ជាពហុគុណនៃ 35

នោះ $2^9 + 3^9$ ត្រូវតែចែកដាច់នឹង 35

ដូចនេះ ចំនួន $2^9 + 3^9$ ចែកដាច់នឹង 35 ។

៣០៩ សម្រួលប្រភាគសនិទាន E :

យើងមាន $E = \frac{a^2 - 3ab + 2b^2}{a^2 - 5ab + 6b^2}$

$$= \frac{(a-b)(a-2b)}{(a-2b)(a-3b)} = \frac{a-b}{a-3b}$$

ដូចនេះ យើងសម្រួលបាន $E = \frac{a-b}{a-3b}$ ។

៣១០ គណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗ

តាង x, y, z ជារង្វាស់ជ្រុងទាំងបីនៃត្រីកោណ គិតជា cm

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបាន $\frac{x}{3} = \frac{y}{4} = \frac{z}{5}$

តាមលក្ខណៈសមាមាត្រ យើងបានផលធៀប

$$\frac{x}{3} = \frac{y}{4} = \frac{z}{5} = \frac{x+y+z}{3+4+5} = \frac{24}{12} = 2$$

ព្រោះ បរិមាត្រ $x+y+z = 24$ (cm)

$$\text{យើងបាន } \frac{x}{3} = 2 \Rightarrow x = 6 \text{ (cm)}$$

$$\frac{y}{4} = 2 \Rightarrow y = 8 \text{ (cm)}$$

$$\frac{z}{5} = 2 \Rightarrow z = 10 \text{ (cm)}$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណគឺ $6cm, 8cm, 10cm$ ។

៣១១ គណនាចំនួនគត់នោះ

តាង $\overline{ab}$ ជាចំនួនគត់ដែលមានលេខពីរខ្ទង់នោះ

នាំឱ្យយើងបាន : $0 < a \leq 9, 0 \leq b \leq 9$

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} a+b=9 \\ \overline{ba}-\overline{ab}=63 \end{cases} \quad (*)$$

$$\begin{aligned} \text{ពិនិត្យ } \overline{ba}-\overline{ab} &= (10b+a)-(10a+b) \\ &= 10b+a-10a-b \\ &= -9a+9b \\ &= 9(-a+b) \end{aligned}$$

នោះយើងបាន ប្រព័ន្ធសមីការ (*) ទៅជា :

$$\begin{cases} a+b=9 \\ 9(-a+b)=63 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a+b=9 \\ -a+b=7 \end{cases} + \begin{cases} a+b=9 \\ -a+b=7 \end{cases}$$

$$\text{តាមវិធីបូកបំបាត់} \quad \frac{2b=16}{2b=16} \Rightarrow b=8$$

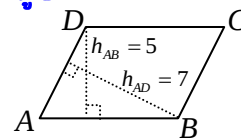
$$\text{ទាញបាន } a=9-b \Leftrightarrow a=9-8 \Rightarrow a=1$$

ដូចនេះ ចំនួនគត់នោះគឺ $\overline{ab}=18$ ។

៣១២ គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃប្រលេឡូក្រាម ABCD :

តាង $h_{AB} = 5$ ត្រូវនឹងបាត AB

$h_{AD} = 7$ ត្រូវនឹងបាត AD

យើងបាន ផ្ទៃក្រឡាប្រលេឡូក្រាម $ABCD$ គឺ

$$S_{ABCD} = AB \cdot h_{AB} \quad \text{ឬ} \quad S_{ABCD} = AD \cdot h_{AD}$$

$$\text{នាំឱ្យ } AB \cdot h_{AB} = AD \cdot h_{AD} \quad \text{ទាញបាន } \frac{h_{AB}}{h_{AD}} = \frac{AD}{AB}$$

តាមបម្រាប់ សមាមាត្រកម្ពស់ $5:7$ គឺ $\frac{h_{AB}}{h_{AD}} = \frac{5}{7}$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{AD}{AB} = \frac{5}{7} \Leftrightarrow 5AB = 7AD$$

$$\Rightarrow 5AB - 7AD = 0 \quad (1)$$

$$\text{បម្រាប់បរិមាត្រ } 2(AB + AD) = 48 \text{ (cm)}$$

$$AB + AD = 24 \quad (2)$$

តាម (1) & (2) យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\begin{cases} 5AB - 7AD = 0 \\ AB + AD = 24 \end{cases} \quad \text{បូកបំបាត់ដោយយកសមីការ (2) \times 7}$$

$$\begin{aligned} &+ \begin{cases} 5AB - 7AD = 0 \\ 7AB + 7AD = 168 \end{cases} \\ \text{យើងបាន } &\frac{12AB = 168}{12AB = 168} \Rightarrow AB = 14 \end{aligned}$$

$$\text{ដោយ } 5AB = 7AD \Rightarrow AD = \frac{5AB}{7} = \frac{5 \times 14}{7} = 10$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងប្រលេឡូក្រាមក្រោយពីគណនាបាន គឺ : $AB = 14 \text{ cm}, AD = 10 \text{ cm}$ ។

៣១៣ រកតម្លៃ x ដើម្បីឱ្យ P មានតម្លៃតូចបំផុត

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } P &= (x-1)(x+2)(x+3)(x+6) \\ &= [(x-1)(x+6)][(x+2)(x+3)] \\ &= (x^2+5x-6)(x^2+5x+6) \\ &= (x^2+5x)^2 - 6^2 \\ &= (x^2+5x)^2 - 36 \end{aligned}$$

$$\text{ដោយ } (x^2+5x)^2 \geq 0 \quad \text{នាំឱ្យ } (x^2+5x)^2 - 36 \geq -36$$

$$\text{នោះតម្លៃ } P = (x^2+5x)^2 - 36 \Rightarrow P \geq -36$$

មានន័យថា P មានតម្លៃតូចបំផុតស្មើ -36

ចំពោះ $x^2 + 5x = 0 \Leftrightarrow x(x+5) = 0$

នាំឱ្យ $x = 0$, $x = -5$

ដូចនេះ $x = 0$, $x = -5$ ជាតម្លៃដែលធ្វើឱ្យ
 $P = -36$ ជាតម្លៃតូចបំផុត ។

៣១៤ រកចំនួនមនុស្ស និងចំនួនកៅអី

-របៀបទី១ : (តាមប្រព័ន្ធសមីការ)

តាង x ជាចំនួនមនុស្ស និង y ជាចំនួនកៅអី
 ដែល x និង y ជាចំនួនគត់

តាមប្រមាបប្រធាន យើងបានប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} x - y = 4 \\ y - 4 = \frac{x}{2} \end{cases}$

ទាញឱ្យងាយ $\begin{cases} x - y = 4 \\ x - 2y = -8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 4 + y \\ x = 2y - 8 \end{cases} \quad (1) \quad (2)$

ដោយផ្អែម (1) & (2) នោះយើងបាន :

$$2y - 8 = 4 + y$$

$$2y - y = 4 + 8$$

$$y = 12$$

តាម (1) : $x = 4 + y \Leftrightarrow x = 4 + 12 \Rightarrow x = 16$

ដូចនេះ មនុស្សមានចំនួន 16 នាក់ , កៅអីមានចំនួន 12 ។

-របៀបទី២ : (តាមសមីការ)

តាង x ជាចំនួនមនុស្ស នោះចំនួនកៅអីគឺ $x - 4$

ដែល x ជាចំនួនគត់

តាមប្រមាបប្រធានយើងបានសមីការ :

$$\frac{x}{2} = (x - 4) - 4$$

$$x = 2x - 16$$

$$x = 16$$

នាំឱ្យ ចំនួនកៅអីគឺ $x - 4 = 16 - 4 = 12$

ដូចនេះ មនុស្សមានចំនួន 16 នាក់ , កៅអីមានចំនួន 12 ។

៣១៥ បង្ហាញថាផលគុណនៃពីរចំនួននោះតូចជាង ឬស្មើ $\frac{1}{4}$

តាង a និង b ជាពីរចំនួននោះ

តាមប្រមាប $a + b = 1$ (លើកអង្គទាំងពីរជាការេ)

យើងបាន $(a + b)^2 = 1^2$

$$a^2 + 2ab + b^2 = 1$$

$$2ab = 1 - (a^2 + b^2) \quad (1)$$

ម្យ៉ាងទៀត បើ a និង b ជាពីរចំនួននោះយើងបាន :

$$(a - b)^2 \geq 0$$

$$a^2 - 2ab + b^2 \geq 0$$

$$\Rightarrow 2ab \leq (a^2 + b^2) \quad (2)$$

ដោយបូកអង្គនិងអង្គនៃ (1) និង (2) យើងបាន :

$$\begin{aligned} &+ \begin{cases} 2ab = 1 - (a^2 + b^2) \\ 2ab \leq (a^2 + b^2) \end{cases} \\ \hline &4ab \leq 1 \Rightarrow ab \leq \frac{1}{4} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ផលគុណនៃពីរចំនួននោះតូចជាង ឬស្មើ $\frac{1}{4}$ ។

៣១៦ រកផ្ទៃការេដែលចារឹកក្នុងរង្វង់ទាំងមូល

តាង s និង a ជាផ្ទៃ និងជ្រុង នៃការេតូច

S និង b ជាផ្ទៃ និងជ្រុង នៃការេធំ

តាមប្រមាប : $s = 100 \text{ cm}^2$

នាំឱ្យ $a^2 = s = 100$ នោះ $a = 10 \text{ cm}$

តាមទ្រឹស្តីបទពីរតាគីរ r ជាប្រវែងអ៊ីប៉ូតេនុស (កាំរង្វង់)

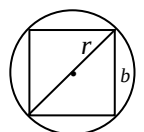
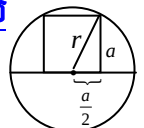
នោះ $r^2 = \left(\frac{a}{2}\right)^2 + a^2 = \left(\frac{10}{2}\right)^2 + 10^2 = 125 \text{ cm}^2$

និង $(2r)^2 = b^2 + b^2 \Leftrightarrow 4r^2 = 2b^2 \Rightarrow b^2 = 2r^2$

យើងបាន ផ្ទៃក្រឡាការេធំគឺ $S = b^2$

នាំឱ្យ $S = 2r^2 \Leftrightarrow S = 2 \cdot 125 \Rightarrow S = 250 \text{ cm}^2$

ដូចនេះ ផ្ទៃការេចារឹកក្នុងរង្វង់ទាំងមូលគឺ $S = 250 \text{ cm}^2$ ។

៣១៧ កំណត់តម្លៃនៃចំនួនពិត a និង b :

យើងមាន $a^2 + b^2 = 0$

គ្រប់តម្លៃនៃចំនួនពិត a និង b នោះយើងបាន :

$$a^2 \geq 0, \quad b^2 \geq 0$$

នាំឱ្យ $a^2 + b^2 \geq 0$

ចំពោះ $a^2 + b^2 = 0$ មានករណីតែមួយគត់ដែលផ្សេងផ្ទុក

គឺ $\begin{cases} a=0 \\ b=0 \end{cases}$ (គ្មានករណីណាផ្សេងទៀតឡើយ)

ដូចនេះ ចំនួនពិតកំណត់បានគឺ $a=0$ និង $b=0$ ។

៣១៨ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

យើងមាន $\begin{cases} \frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{4} & (1) \\ xy + yz + zx = 26 & (2) \end{cases}$

តាមសមាមាត្រនោះយើងបាន

$$\begin{aligned} (1): \frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{4} &= \frac{x+y+z}{2+3+4} = \frac{x+y+z}{9} \\ \frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{4} &= \frac{x+y+z}{9} \\ \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{(x+y+z)^2}{81} \\ \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{x^2+y^2+z^2+2(xy+yz+zx)}{81} \\ \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{x^2+y^2+z^2+2 \times 26}{81} \\ \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{x^2+y^2+z^2+52}{81} \quad (i) \end{aligned}$$

ព្រោះតាម(2) : $xy + yz + zx = 26$

តែតាមសមាមាត្រ

$$\begin{aligned} \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{x^2+y^2+z^2}{4+9+16} \\ \frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} &= \frac{x^2+y^2+z^2}{29} \quad (ii) \end{aligned}$$

តាម (i) និង (ii) នោះយើងបាន :

$$\frac{x^2 + y^2 + z^2 + 52}{81} = \frac{x^2 + y^2 + z^2}{29}$$

$$29(x^2 + y^2 + z^2 + 52) = 81(x^2 + y^2 + z^2)$$

$$29(x^2 + y^2 + z^2) + 29 \times 52 = 81(x^2 + y^2 + z^2)$$

$$81(x^2 + y^2 + z^2) - 29(x^2 + y^2 + z^2) = 29 \times 52$$

$$52(x^2 + y^2 + z^2) = 29 \times 52$$

$$x^2 + y^2 + z^2 = 29$$

នោះយើងបាន : $\frac{x^2}{4} = \frac{y^2}{9} = \frac{z^2}{16} = \frac{29}{29} = 1$

នាំឱ្យយើងទាញបាន :

$$\frac{x^2}{4} = 1 \Leftrightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = \pm 2$$

$$\frac{y^2}{9} = 1 \Leftrightarrow y^2 = 9 \Rightarrow y = \pm 3$$

$$\frac{z^2}{16} = 1 \Leftrightarrow z^2 = 16 \Rightarrow z = \pm 4$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយត្រូវគ្នាគឺ :

$$(x, y, z = -2, -3, -4) \text{ ឬ } (x, y, z = 2, 3, 4) \quad ។$$

៣១៩ គណនាតម្លៃគត់ នៃកន្សោមលេខ E :

យើងមាន $E = \sqrt[3]{2+\sqrt{5}} + \sqrt[3]{2-\sqrt{5}}$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } E^3 &= \left(\sqrt[3]{2+\sqrt{5}} + \sqrt[3]{2-\sqrt{5}} \right)^3 \\ &= (2+\sqrt{5}) + 3\left(\sqrt[3]{2+\sqrt{5}} \right)^2 \left(\sqrt[3]{2-\sqrt{5}} \right) + \\ &\quad + 3\left(\sqrt[3]{2+\sqrt{5}} \right) \left(\sqrt[3]{2-\sqrt{5}} \right)^2 + (2-\sqrt{5}) \\ &= 4 + 3\sqrt[3]{2+\sqrt{5}} \cdot \sqrt[3]{2-\sqrt{5}} \left(\sqrt[3]{2+\sqrt{5}} + \sqrt[3]{2-\sqrt{5}} \right) \\ &= 4 + 3\sqrt[3]{2^2 - \sqrt{5}^2} E \\ E^3 &= 4 - 3E \end{aligned}$$

យើងបាន $E^3 + 3E - 4 = 0$

$$(E-1)(E^2+E-4)=0 \quad \text{នាំឱ្យ} \begin{cases} E-1=0 \\ E^2+E-4=0 \end{cases}$$

ក្រោយពីដោះស្រាយមានតែតម្លៃគត់ $E=1$ ប៉ុណ្ណោះ

ដូចនេះ គណនាតម្លៃគត់បានគឺ $E=1$ ។

៣២០ គណនាផលបូកចម្រាស់នៃចំនួនទាំងពីរ

តាង a និង b ជាពីរចំនួននោះ

នាំឱ្យផលបូកចម្រាស់ចំនួនទាំងពីរគឺ $\frac{1}{a} + \frac{1}{b}$

-របៀបទី១ : យើងគណនា តាមតម្រូវភាគបែងរួមគឺ ab

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{a+b}{ab}$$

ដោយបម្រាប់ ផលបូក $a+b=12$ និងផលគុណ $ab=4$

$$\text{គេបាន } \frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{a+b}{ab} = \frac{12}{4} = 3 \text{ នោះ } \frac{1}{a} + \frac{1}{b} = 3$$

-របៀបទី២ : ដោយចែកអង្គ និងអង្គ

$$\text{យើងមាន } a+b=12$$

ដោយចែកអង្គទាំងពីរនឹង ab យើងបាន :

$$\frac{a+b}{ab} = \frac{12}{ab} \Leftrightarrow \frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{12}{4} = 3 \text{ ព្រោះ } ab=4$$

ដូចនេះ ផលបូកចម្រាស់ចំនួនទាំងពីរគឺ $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = 3$ ។

៣២១ គណនារក r និង s :

បើ x^2+3x+8 ជាកត្តាមួយនៃកន្សោម x^4+rx^2+s នោះ

$$\begin{aligned} x^4+rx^2+s &= (x^2+3x+8)(x^2+ax+b) \\ &= x^4+ax^3+bx^2+3x^3+3ax^2+3bx+8x^2+8ax+8b \\ &= x^4+(a+3)x^3+(b+3a+8)x^2+ \\ &\quad +(3b+8a)x+8b \end{aligned}$$

ដោយផ្ទៀងផ្ទាត់មេគុណត្រូវគ្នានៃ x នោះគេបាន :

$$\begin{cases} a+3=0 \\ r=b+3a+8 \\ 3b+8a=0 \\ s=8b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=-3 \\ r=b-9+8 \\ 3b-24=0 \\ s=8b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=-3 \\ r=7 \\ b=8 \\ s=64 \end{cases}$$

$$\text{គេបាន } x^4+7x^2+64=(x^2+3x+8)(x^2-3x+8)$$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $r=7$ និង $s=64$ ។

៣២២ គណនា A :

$$\text{យើងមាន } A=2 \times 4 \times 6 \times \dots \times 2n$$

$$\begin{aligned} &= (2 \times 1) \times (2 \times 2) \times (2 \times 3) \times \dots \times (2 \times n) \\ &= (2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2)(1 \times 2 \times 3 \times \dots \times n) \\ &= 2^n \cdot n! \end{aligned}$$

$$\text{ព្រោះ } \underbrace{2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2}_n = 2^n$$

n ដងនៃលេខ 2

$$\text{និង } n!=1 \times 2 \times 3 \times \dots \times n$$

ដូចនេះ តម្លៃដែលគណនាបាន $A=2^n \cdot n!$ ។

៣២៣ គណនា $^{1024}\sqrt{S+1}$:

យើងមាន

$$\begin{aligned} S &= (1+2)(1+2^2)(1+2^4)(1+2^8) \times \dots \times (1+2^{1024}) \\ &= (2-1)(1+2)(1+2^2)(1+2^4) \times \dots \times (1+2^{1024}) \\ &= (2^2-1)(1+2)(1+2^2)(1+2^4) \times \dots \times (1+2^{1024}) \\ &= (2^4-1)(1+2)(1+2^2)(1+2^4) \times \dots \times (1+2^{1024}) \\ &= (2^8-1)(1+2)(1+2^2)(1+2^4) \times \dots \times (1+2^{1024}) \\ &= \dots \\ &= (2^{1024}-1)(1+2^{1024}) \\ &= 2^{2048}-1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } ^{1024}\sqrt{S+1} &= ^{1024}\sqrt{2^{2048}-1+1} \\ &= ^{1024}\sqrt{2^{2048}} \\ &= ^{1024}\sqrt{(2^2)^{1024}} = 2^2 = 4 \end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $^{1024}\sqrt{S+1}=4$ ។

៣២៤ គណនា A :

$$\begin{aligned} \text{មាន } A &= \frac{2012}{1234568^2 - 1234567 \times 1234569} \\ &= \frac{2012}{1234568^2 - (1234568-1)(1234568+1)} \\ &= \frac{2012}{1234568^2 - (1234568^2 - 1)} = \frac{2012}{1} = 2012 \end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $A=2012$ ។

៣២៥ រកចំនួនគតិវិជ្ជមាន n :

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } 4+n^4 &= (n^4+4n^2+4)-4n^2 \\ &= (n^2+2)^2-(2n)^2 \\ &= (n^2+2-2n)(n^2+2+2n) \\ &= (n^2-2n+2)(n^2+2n+2) \end{aligned}$$

ដោយ $n \in \mathbb{N}$ នោះត្រូវតែ $(n^2-2n+2) < (n^2+2n+2)$

បើ $4+n^4$ ជាចំនួនបឋម នោះវាជាផលគុណពីរកត្តា ដែលកត្តាទី១ស្មើនឹង 1 និងកត្តាទី២ស្មើនឹងខ្លួនឯង យើងបាន :

$$\begin{aligned} \begin{cases} n^2-2n+2=1 \\ n^2+2n+2=4+n^4 \end{cases} &\Leftrightarrow \begin{cases} n^2-2n+1=0 \\ n^4-n^2-2n+2=0 \end{cases} \\ \begin{cases} (n-1)^2=0 \\ n^2(n^2-1)-2(n-1)=0 \end{cases} &\Leftrightarrow \begin{cases} n-1=0 \\ (n-1)(n^3-n^2-2)=0 \end{cases} \\ \begin{cases} n=1 \\ (n-1)^2(n^2+2n+2)=0 \end{cases} &\Rightarrow \begin{cases} n=1 \\ n^2+2n+2=0 \end{cases} \end{aligned}$$

ចំពោះ $n^2+2n+2=0$ មាន :

$$\Delta' = 1-2 = -1 < 0 \text{ នាំឱ្យសមីការគ្មានឫស}$$

ដូចនេះ ចំនួនគតិវិជ្ជមានដែលរកបានគឺ $n=1$ ។

៣២៦ រកលេខខាងចុងនៃផលគុណ :

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } &7^{2012} \times 2013^{2010} \times 7^{2000} \times 2013^{2012} \\ &= 7^{2012} \times 7^{2000} \times 2013^{2010} \times 2013^{2002} \\ &= 7^{2012+2000} \times 2013^{2010+2002} \\ &= 7^{4012} \times 2013^{4012} \\ &= (7 \times 2013)^{4012} \\ &= 14091^{4012} \\ &= \dots 1 \end{aligned}$$

ស្វ័យគុណនៃមួយចំនួនដែលមានលេខខាងចុង ស្មើនឹងមួយ ចំនួនដែលមានលេខខាងចុងនៅខាងចុងជានិច្ច ។

ដូចនេះ លេខខាងចុងនៃផលគុណគឺ 1 ។

៣២៧ គណនារកលេខខាងចុងនៃ A :

$$\text{មាន } A = 2012^{2013} = (2010+2)^{2013}$$

ដោយ 2010 មានលេខខាងចុង 0 នោះលេខខាងចុងនៃ

$(2010+2)^{2013}$ អាស្រ័យលើលេខខាងចុងនៃ 2^{2013}

-ពិនិត្យ លក្ខណៈទូទៅចំពោះស្វ័យគុណនៃ 2 គឺ :

ចំពោះ $n=1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, \dots$ នោះលេខចុង

នៃ 2^n គឺ 2, 4, 8, 6, 2, 4, 8, 6, ... មានទម្រង់ទូទៅ

គឺ : 2^n មានលេខខាងចុង 2 បើ $n=4k+1, k \in \mathbb{N}$

2^n មានលេខខាងចុង 4 បើ $n=4k+2, k \in \mathbb{N}$

2^n មានលេខខាងចុង 8 បើ $n=4k+3, k \in \mathbb{N}$

2^n មានលេខខាងចុង 6 បើ $n=4k, k \in \mathbb{N}$

ដោយ $2013=4 \times 503+1$ មានទម្រង់ $n=4k+1$

នាំឱ្យ $2^{2013} = 2^{4 \times 503+1}$ មានលេខខាងចុងគឺ 2

ដូចនេះ លេខខាងចុងនៃ A គឺ 2 ។

៣២៨ រកគ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n :

ចំពោះ $n=1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, \dots$ នោះយើងបាន

2^n គឺ 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, ... ហើយ

សំណល់ចែកនៃ 2^n នឹង 7 គឺ 2, 4, 1, 2, 4, 1, 2, 4, 1, ...

ដែលសំណល់នៃផលចែកនេះមានទម្រង់ទូទៅគឺ :

-បើ $n=3k+1, k \in \mathbb{N}$ នោះ $2^n \div 7$ មានសំណល់ 2

-បើ $n=3k+2, k \in \mathbb{N}$ នោះ $2^n \div 7$ មានសំណល់ 4

-បើ $n=3k, k \in \mathbb{N}$ នោះ $2^n \div 7$ មានសំណល់ 1

ចំពោះករណី $2^n \div 7$ មានសំណល់ 1 ដែល $n=3k$

នាំឱ្យ $2^n - 1 \div 7$ មានសំណល់ 0 ដែល

មានន័យថា $2^n - 1$ ចែកដាច់នឹង 7 ក្នុងករណី $n=3k$

ដូចនេះ $2^n - 1$ ចែកដាច់នឹង 7 កាលណា n ជាពហុគុណនៃ 3 ។

៣២៩ បង្ហាញថា $12^{2012} - 2^{2008}$ ចែកដាច់នឹង 10 :

ដើម្បីឱ្យ $12^{2012} - 2^{2008}$ ចែកដាច់នឹង 10 យើងគ្រាន់តែបង្ហាញថាផលរកដំនៃ $12^{2012} - 2^{2008}$ មានលេខសូន្យនៅខាងចុង ។
លេខចុងនៃ $12^{2012} - 2^{2008}$ អាស្រ័យលើលេខចុងនៃ $2^{2012} - 2^{2008}$ -សិក្សាស្វ័យគុណនៃ 2 គឺ :

ចំពោះ $n=1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, \dots$ នោះលេខចុងនៃ 2^n គឺ 2, 4, 8, 6, 2, 4, 8, 6, ... មានទម្រង់ទូទៅគឺ : 2^n មានលេខខាងចុង 2 បើ $n=4k+1, k \in \mathbb{N}$
 2^n មានលេខខាងចុង 4 បើ $n=4k+2, k \in \mathbb{N}$
 2^n មានលេខខាងចុង 8 បើ $n=4k+3, k \in \mathbb{N}$
 2^n មានលេខខាងចុង 6 បើ $n=4k, k \in \mathbb{N}$

ដោយ $2^{2012} = 2^{4 \times 503}$ មានទម្រង់ 2^{4k}

នាំឱ្យ 2^{2012} ជាចំនួនមានលេខ 6 នៅខាងចុង

និង $2^{2008} = 2^{4 \times 502}$ មានទម្រង់ 2^{4k}

នាំឱ្យ 2^{2008} ជាចំនួនមានលេខ 6 នៅខាងចុងដែរ

យើងបានផលដកនៃ $12^{2012} - 2^{2008}$ មានលេខ 0 នៅខាងចុង

ដូចនេះ $12^{2012} - 2^{2008}$ ចែកដាច់នឹង 10 ។

៣៣០ បង្ហាញថា A ចែកដាច់នឹង 30 :

ចំពោះ គ្រប់ចំនួនគតិវិជ្ជមាន n យើងបាន :

$$\begin{aligned} A &= n^5 - n \\ &= n(n^4 - 1) \\ &= n(n^2 - 1)(n^2 + 1) \\ &= n(n-1)(n+1)((n^2 - 4) + 5) \\ &= n(n-1)(n+1)(n^2 - 4) + 5n(n-1)(n+1) \\ &= n(n-1)(n+1)(n-2)(n+2) + 5n(n-1)(n+1) \\ &= (n-2)(n-1)n(n+1)(n+2) + 5(n-1)n(n+1) \end{aligned}$$

ដោយ $(n-2)(n-1)n(n+1)(n+2)$ ជាប្រាំចំនួនតួគ្នា

នោះចំនួននេះ ត្រូវចែកដាច់នឹង 2, 3 និង 5

ឬចំនួននេះត្រូវចែកដាច់នឹង 6 និង 5

ហើយ $5(n-1)n(n+1)$ មាន $(n-1)n(n+1)$ ជាបីចំនួនគត់តួគ្នានោះ $5(n-1)n(n+1)$ ត្រូវតែចែកដាច់នឹង 2, 3 និង 5 ឬចំនួននេះត្រូវតែចែកដាច់នឹង 6 និង 5

ដោយ $PGCD(6,5)=1$ នោះចំនួនដែលចែកដាច់នឹង

6 និង 5 ជាចំនួនដែលចែកដាច់នឹង 30

ដូចនេះ $A = n^5 - n$ ចែកដាច់នឹង 30 ។

៣៣១ គណនា $f(x)$:

យើងមាន $f(x) = x^3 - 3x$

ចំពោះ $x = \sqrt[3]{\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt[3]{\sqrt{3} - \sqrt{2}}$ នាំឱ្យ

$$\begin{aligned} x^3 &= \left(\sqrt[3]{\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt[3]{\sqrt{3} - \sqrt{2}} \right)^3 \\ &= (\sqrt{3} + \sqrt{2}) + (\sqrt{3} - \sqrt{2}) + 3\sqrt[3]{(\sqrt{3} + \sqrt{2})(\sqrt{3} - \sqrt{2})} \times x \\ &= 2\sqrt{3} + 3\sqrt[3]{3^2 - 2^2} \times x \\ &= 2\sqrt{3} + 3x \end{aligned}$$

ទាញបាន $x^3 - 3x = 2\sqrt{3}$ នោះ $f(x) = x^3 - 3x = 2\sqrt{3}$

ដូចនេះ $f(x) = 2\sqrt{3}$ ។

៣៣២ រកពីរចំនួនគត់ a និង b :

បម្រាប់ $a+b=92$ នាំឱ្យ $a+1+b=93$

ដោយ $a+1$ ជាពហុគុណនៃ b នោះ $a+1=kb, k \in \mathbb{N}$

យើងបាន $kb+b=93 \Leftrightarrow (k+1)b=93$

នាំឱ្យ $b = \frac{93}{k+1}$ ដោយ b ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន

នោះ 93 ត្រូវតែចែកដាច់នឹង $k+1$

$$\text{ដោយ } 93 = \begin{cases} 1 \times 93 \\ 3 \times 31 \end{cases} \text{ នោះ } k+1 = \begin{cases} 1 \\ 3 \\ 31 \end{cases} \Rightarrow k = \begin{cases} 0 \\ 2 \\ 30 \end{cases}$$

-ចំពោះ $k=0$ នោះ $b=93$ មិនយក ព្រោះ $a+b=92$

-ចំពោះ $k=92$ នោះ $b=1$

-ចំពោះ $k = 2$ នោះ $b = 31$

-ចំពោះ $k = 30$ នោះ $b = 3$

$$\text{យើងបាន } b = \begin{cases} 1 \\ 31 \\ 3 \end{cases} \text{ នាំឱ្យ } a = 92 - b = \begin{cases} 92 - 1 = 91 \\ 92 - 31 = 61 \\ 92 - 3 = 89 \end{cases}$$

ដូចនេះ ចំនួនគតិវិជ្ជមានដែលរកឃើញ $(a = 91, b = 1)$
 $(a = 61, b = 31)$ និង $(a = 89, b = 3)$ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ បង្ហាញថា P ចែកដាច់នឹង P' :

$$\text{មាន } P = (n+1)(n+2)(n+3) \times \dots \times (n+n)$$

ហើយ $P' = 1 \times 3 \times 5 \times \dots \times (2n-1)$ នោះយើងបាន :

$$\begin{aligned} n! \cdot P &= n! \cdot (n+1)(n+2)(n+3) \times \dots \times (n+n) \\ &= 1 \times 2 \times \dots \times n(n+1)(n+2)(n+3) \times \dots \times (n+n) \\ &= 1 \times 2 \times \dots \times n(n+1)(n+2)(n+3) \times \dots \times (2n) \\ &= (1 \times 3 \times 5 \times \dots \times (2n-1))(2 \times 4 \times 6 \times \dots \times (2n)) \\ &= P' \times ((2 \times 1)(2 \times 2)(2 \times 3) \times \dots \times (2 \times n)) \\ &= P' \times (1 \times 2 \times \dots \times n)(2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2) \end{aligned}$$

$$n! \cdot P = P' \times n! \times 2^n$$

$$P = 2^n \times P'$$

តាមលទ្ធផលបង្ហាញថា P ចែកដាច់នឹង P' បានផលចែក 2^n

ដូចនេះ P ចែកដាច់នឹង P' បានផលចែក 2^n ។

ព្រឹត្តិការណ៍ គណនា $a+b$:

យើងមាន $\overline{2a3} + 326 = \overline{5b9}$ ដែល $0 \leq a \leq 9, 0 \leq b \leq 9$

បម្រាប់ប្រធាន : $\overline{5b9}$ ចែកដាច់នឹង 9

នាំឱ្យ $5+b+9$ ចែកដាច់នឹង 9 នោះមានតែ $b = 4$

ព្រោះ $5+4+9=18$ ចែកដាច់នឹង 9

យើងបាន $\overline{2a3} + 326 = 549$

$$\overline{2a3} = 223 \text{ ទាញបាន } a = 2$$

នាំឱ្យ $a+b = 2+4 = 6$

ដូចនេះ យើងគណនាបាន $a+b = 6$ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ គណនាកន្សោម A :

យើងមាន $a^2 + a = -1$ និង

$$\begin{aligned} A &= a^4 + 2a^3 + 4a^2 + 3a + 3 \\ &= a^4 + 2a^3 + a^2 + 3a^2 + 3a + 3 \\ &= (a^4 + 2a^3 + a^2) + (3a^2 + 3a) + 3 \\ &= (a^2 + a)^2 + 3(a^2 + a) + 3 \\ &= (-1)^2 + 3(-1) + 3 \\ &= 1 - 3 + 3 \\ &= 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ កន្សោម $A = 1$ ត្រូវបានគណនា ។

ព្រឹត្តិការណ៍ គណនា A ឱ្យលទ្ធផលជាផលគុណបីកត្តា :

$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } A &= \frac{\sqrt{2}-2}{\sqrt{12}+\sqrt{8}+3+\sqrt{6}} \\ &= \frac{\sqrt{2}-2}{(\sqrt{12}+\sqrt{8})+(3+\sqrt{6})} \\ &= \frac{\sqrt{2}-2}{\sqrt{4}(\sqrt{3}+\sqrt{2})+\sqrt{3}(\sqrt{3}+\sqrt{2})} \\ &= \frac{\sqrt{2}-2}{(\sqrt{3}+\sqrt{2})(\sqrt{4}+\sqrt{3})} \\ &= \frac{(\sqrt{2}-2)(\sqrt{3}-\sqrt{2})(\sqrt{4}-\sqrt{3})}{(\sqrt{3}+\sqrt{2})(\sqrt{3}-\sqrt{2})(\sqrt{4}+\sqrt{3})(\sqrt{4}-\sqrt{3})} \\ &= \frac{(\sqrt{2}-2)(\sqrt{3}-\sqrt{2})(\sqrt{4}-\sqrt{3})}{(3-2)(4-3)} \\ &= (\sqrt{2}-2)(\sqrt{3}-\sqrt{2})(\sqrt{4}-\sqrt{3}) \end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $A = (\sqrt{2}-2)(\sqrt{3}-\sqrt{2})(2-\sqrt{3})$ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ គណនាតម្លៃលេខនៃកន្សោម E :

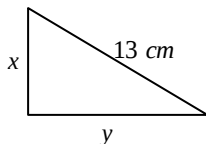
$$\begin{aligned} \text{យើងមាន } S &= \frac{2^2 + 4^2 + 6^2 + \dots + 200^2}{3^2 + 6^2 + 9^2 + \dots + 300^2} \\ &= \frac{2^2(1+2^2+3^2+\dots+100^2)}{3^2(1+2^2+3^2+\dots+100^2)} \\ &= \frac{2^2}{3^2} = \frac{4}{9} \end{aligned}$$

ដូចនេះ តម្លៃលេខគណនាបាន $E = \frac{4}{9}$ ។

៣៣៨ > រករង្វាស់ជ្រុងមុំកែងទាំងពីរ :

តាង x និង y ជារង្វាស់ជ្រុងមុំកែង

ដែល $x > 0, y > 0$ គិតជា cm

តាមបម្រាបយើងបាន :

$$\begin{cases} x^2 + y^2 = 13^2 \\ x + y = 17 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x^2 + y^2 = 169 \\ x + y = 17 \end{cases}$$

ចំពោះ $x + y = 17$ លើកអង្កទាំងទាំងពីរជាការេ

$$x^2 + 2xy + y^2 = 289$$

$$2xy = 289 - (x^2 + y^2)$$

$$xy = \frac{289 - 169}{2} = 60$$

$$\text{ដោយ } \begin{cases} x + y = 17 = 5 + 12 \\ xy = 60 = 5 \times 12 \end{cases}$$

នោះ $x = 5, y = 12$ ឬ $x = 12, y = 5$

ដូចនេះ ជ្រុងមុំកែងទាំងពីរ $5cm$ និង $12cm$ ។

៣៣៩ > ស្រាយបញ្ជាក់ថា $3^{\sqrt{2}} > 2^{\sqrt{3}}$:

$$\text{ពិនិត្យ } 9 > 8 \Leftrightarrow 3^2 > 2^3 \Rightarrow (3^{\sqrt{2}})^{\sqrt{2}} > (2^{\sqrt{3}})^{\sqrt{3}} (*)$$

$$\text{និង } 2^{\sqrt{9}} > 2^{\sqrt{6}} \Rightarrow (2^{\sqrt{3}})^{\sqrt{3}} > (2^{\sqrt{3}})^{\sqrt{2}} (**)$$

តាមទំនាក់ទំនង (*) និង (**) យើងបាន :

$$(3^{\sqrt{2}})^{\sqrt{2}} > (2^{\sqrt{3}})^{\sqrt{2}} \text{ ទាញបាន } 3^{\sqrt{2}} > 2^{\sqrt{3}}$$

ដូចនេះ $3^{\sqrt{2}} > 2^{\sqrt{3}}$ ត្រូវបានស្រាយបញ្ជាក់ ។

៣៤០ > បង្ហាញថា $A < 6$:

$$A = \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} + \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \dots + \sqrt[3]{24}}}}$$

$$\text{ដោយ } \begin{cases} \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} < \sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{9}}} = 3 \\ \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \dots + \sqrt[3]{24}}} < \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \dots + \sqrt[3]{27}}} = 3 \end{cases}$$

$$\sqrt{6 + \sqrt{6 + \sqrt{6 + \dots + \sqrt{6}}} + \sqrt[3]{24 + \sqrt[3]{24 + \dots + \sqrt[3]{24}}} < 6$$

$$A < 6$$

ដូចនេះ $A < 6$ ត្រូវបានស្រាយបញ្ជាក់ ។

៣៤១ > ដោះស្រាយសមីការ :

$$\frac{x-4}{2008} + \frac{x-3}{2009} - \frac{x-2}{2010} - \frac{x-1}{2011} = 0$$

$$\frac{x-2012+2008}{2008} + \frac{x-2012+2009}{2009} - \frac{x-2012+2010}{2010} - \frac{x-2012+2011}{2011} = 0$$

$$\frac{x-2012}{2008} + 1 + \frac{x-2012}{2009} + 1 - \frac{x-2012}{2010} - 1 - \frac{x-2012}{2011} - 1 = 0$$

$$\frac{x-2012}{2008} + \frac{x-2012}{2009} - \frac{x-2012}{2010} - \frac{x-2012}{2011} = 0$$

$$(x-2012) \left(\frac{1}{2008} + \frac{1}{2009} - \frac{1}{2010} - \frac{1}{2011} \right) = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } x - 2012 = 0 \Rightarrow x = 2012$$

$$\text{ហើយ } \frac{1}{2008} + \frac{1}{2009} - \frac{1}{2010} - \frac{1}{2011} \neq 0$$

ដូចនេះ $x = 2012$ ជាឫសនៃសមីការ ។

៣៤២ > រកបីចំនួនគតិវិជ្ជមានខុសគ្នា x, y និង z :

$$\text{យើងមាន } \begin{cases} x + y = 6 \\ y + z = 10 \end{cases}$$

យើងឱ្យតម្លៃនៃ x ដើម្បីគណនាតម្លៃរបស់ y និង z :

ដោយ $x + y = 6$ នាំឱ្យ $0 < x < 6$ នោះ :

បើ $x = 1$ យើងបាន $y = 5$ និង $z = 5$ (មិនយក)

$x = 2$ យើងបាន $y = 4$ និង $z = 6$ (យក)

$x = 3$ យើងបាន $y = 3$ និង $z = 7$ (មិនយក)

$x = 4$ យើងបាន $y = 2$ និង $z = 8$ (យក)

$x = 5$ យើងបាន $y = 1$ និង $z = 9$ (យក)

ដូចនេះ បីចំនួនគតិវិជ្ជមានខុសគ្នាដែលផ្ទៀងផ្ទាត់គឺ :
 $(x = 2, y = 4, z = 6), (x = 4, y = 2, z = 8)$
 $(x = 5, y = 1, z = 9)$ ។

៣៤៣ > ដោះស្រាយសមីការ :

$$\sqrt{x+1} = x-1 \text{ លើកអង្កទាំងពីរជាការេ}$$

$$x+1 = x^2 - 2x + 1$$

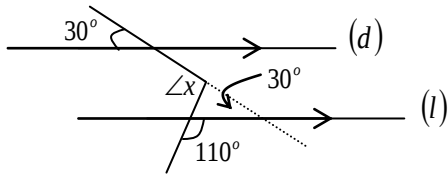
$$x^2 - 3x = 0$$

$$x(x-3) = 0 \Rightarrow x = 0 \text{ មិនយក ព្រោះមិនផ្ទៀងផ្ទាត់}$$

$$x = 3 \text{ យក}$$

ដូចនេះ សមីការមាន $x = 3$ ជាឫស ។

៣៤៤ គណនាមុំ $\angle x$:

បន្ទាយជ្រុងនៃមុំ $\angle x$ ឱ្យកាត់បន្ទាត់ (l)

នោះយើងបានត្រីកោណមួយ នៅក្នុងបន្ទាត់ស្រប ដែលមាន

មុំ $\angle x$ ជាមុំក្រៅនៃត្រីកោណនេះ មានរង្វាស់ស្មើផលបូកមុំក្នុងពីរដែលមិនជាប់នឹងវា ។

យើងបាន : $\angle x = 30^\circ + (180^\circ - 110^\circ) = 100^\circ$ ។

ដូចនេះ មុំ $\angle x = 100^\circ$ ត្រូវបានគណនាបង្ហាញ ។

៣៤៥ គណនាផ្ទៃក្រឡានៃរូប :

រំលឹក ត្រីកោណសម័ង្សដែលមានជ្រុង a នោះកម្ពស់របស់វាគឺ : $h = \frac{\sqrt{3}}{2} \times a$

ក្រឡាផ្ទៃរូបនេះ បានពីផ្ទៃត្រីកោណធំមួយនិងត្រីកោណតូចបី ដែលស្មើទៅនឹងត្រីកោណសម័ង្ស ។

បើ S_{AB} ជាផ្ទៃត្រីកោណធំ (Big = ធំ)

និង S_{AS} ជាផ្ទៃត្រីកោណតូច (Small = តូច)

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } S &= S_{AB} + 3S_{AS} \\ &= \left(\frac{1}{2} \times \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot 3 \times 3 \right) + 3 \left(\frac{1}{2} \times \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot 1 \times 1 \right) \\ &= \frac{9\sqrt{3}}{4} + \frac{3\sqrt{3}}{4} \\ &= 3\sqrt{3} \text{ cm}^2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ក្រឡាផ្ទៃនៃរូបគឺ $S = 3\sqrt{3} \text{ cm}^2$ ។

៣៤៦ បំពេញលេខក្នុងប្រអប់ :

យើងអាចបំពេញបានតាមបម្រាប់ប្រធាន ដូចខាងក្រោម :

2	7	6	→ 15
9	5	1	→ 15
4	3	8	→ 15
↓ 15	↓ 15	↓ 15	↘ 15

៣៤៧ ក. គណនារង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណ

យើងមាន : $\frac{a}{24} = \frac{b}{18} = \frac{c}{12}$ និង $b + c = 10 \text{ cm}$

តាមលក្ខណៈសមាមាត្រយើងបាន :

$$\frac{b}{18} = \frac{c}{12} = \frac{b+c}{18+12} = \frac{10}{30} = \frac{1}{3}$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{a}{24} = \frac{b}{18} = \frac{c}{12} = \frac{1}{3}$$

$$\text{ទាញបាន } \begin{cases} \frac{a}{24} = \frac{1}{3} \\ \frac{b}{18} = \frac{1}{3} \\ \frac{c}{12} = \frac{1}{3} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 3a = 24 \\ 3b = 18 \\ 3c = 12 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = 8 \\ b = 6 \\ c = 4 \end{cases}$$

ដូចនេះ រង្វាស់ជ្រុងនៃត្រីកោណដែលគណនាបានគឺ :

$$a = 8 \text{ cm}, b = 6 \text{ cm}, c = 4 \text{ cm}$$

ខ. គណនារង្វាស់កម្ពស់ដែលត្រូវនឹងជ្រុង a :

យើងគូសរូបបានតាមលទ្ធផល :

តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក័រ

យើងបាន :

$$\begin{cases} x^2 + h^2 = 4^2 \\ (8-x)^2 + h^2 = 6^2 \end{cases} \quad \begin{cases} x^2 + h^2 = 16 & (1) \\ 64 - 16x + x^2 + h^2 = 36 & (2) \end{cases}$$

យក (1) ជំនួសក្នុង (2) យើងបាន :

$$\begin{aligned} 64 - 16x + 16 &= 36 \\ -16x &= 80 - 36 \end{aligned}$$

$$x = \frac{-44}{-16} \Rightarrow x = \frac{11}{4}$$

ចំពោះ $x = \frac{11}{4}$ នោះ $h^2 = 16 - x^2$

$$\text{នាំឱ្យ } h = \sqrt{16 - \left(\frac{11}{4}\right)^2} = \sqrt{\frac{256 - 121}{16}} = \frac{\sqrt{135}}{4} = \frac{3\sqrt{15}}{4}$$

ដូចនេះ កម្ពស់នៃត្រីកោណគឺ $h = \frac{3\sqrt{15}}{4} \text{ cm}$ ។

៣៤៨ រកចំនួនសិស្សនៅក្នុងថ្នាក់រៀននោះ

តាង x ជាចំនួនសិស្ស នៅក្នុងថ្នាក់រៀននោះ (គិតជា នាក់)

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងសរសេរបានសមីការ :

$$\begin{aligned}\frac{x-4}{8} &= \frac{x+2}{9} \\ 9x-36 &= 8x+16 \\ 9x-8x &= 16+36 \\ x &= 52\end{aligned}$$

ដូចនេះ ចំនួនសិស្សនៅក្នុងថ្នាក់គឺ 52 នាក់ ។

៣៤៩ រកមួយចំនួននោះ

តាង A ជាចំនួននោះ

$$\text{តាមបម្រាប់យើងបាន : } \begin{cases} A \leq 4 \\ A \geq 4 \end{cases} \Rightarrow A = 4$$

ដូចនេះ ចំនួនដែលត្រូវរកនោះគឺ 4 ។

៣៥០ រកមួយចំនួននោះ

តាង x ជាចំនួនដែលត្រូវរកនោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបាន :

$$x \times x = x + x$$

$$x^2 = 2x$$

$$x^2 - 2x = 0$$

$$x(x-2) = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} x = 0 \\ x - 2 = 0 \end{cases} \text{ នោះ } \begin{cases} x = 0 \\ x = 2 \end{cases}$$

ដូចនេះ ចំនួនដែលត្រូវរកនោះគឺ $x = 0$, $x = 2$ ។

៣៥១ រកចំនួនទី១, ទី២, ទី៣ រៀងគ្នា

តាង a , b , c ជាចំនួនទី១ , ទី២ , ទី៣ រៀងគ្នា

តាមបម្រាប់ប្រធាន :

$$\frac{a+b}{2} = 2012 \Rightarrow a+b = 4024$$

$$\text{ហើយ } \frac{a+b+c}{3} = 2012$$

$$\text{នោះ } a+b+c = 3 \times 2012$$

$$4024 + c = 6036$$

$$c = 6036 - 4024$$

$$c = 2012$$

ដូចនេះ ចំនួនទី៣ នោះគឺ 2012 ។

៣៥២ គណនាចំនួនពីរខ្ទង់ x :

បម្រាប់ : 44 ចែកដាច់នឹង x សល់សំណល់ 10

បើ k ជាផលចែករវាង 44 និង x ដែល $k \in \mathbb{N}$

$$\text{យើងបាន : } 44 = kx + 10 \Rightarrow kx = 34$$

$$\text{ដោយ } 34 = 2 \times 17 \text{ នោះ } kx = 2 \times 17$$

តែ x ជាលេខពីរខ្ទង់ នោះត្រូវតែ $x = 17$, $k = 2$

ដូចនេះ ចំនួនពីរខ្ទង់នៃ x គឺ $x = 17$ ។

៣៥៣ ដោះស្រាយសមីការ $\overline{HE}^2 = \overline{SHE}$:

$$\text{ពិនិត្យសមីការ : } \overline{HE}^2 = \overline{SHE}$$

ការេនៃមួយចំនួននៅរក្សាលេខខាងចុងនៅតែ E ដដែល

$$\text{នាំឱ្យ } E = \{0, 1, 5, 6\}$$

-បើ $E = 0$ នោះ $\overline{HE}^2$ ត្រូវមានលេខសូន្យពីរនៅខាងចុង

តែ $\overline{HE}^2 = \overline{SHE}$ មានលេខខាងចុងមិនដូចគ្នា នោះ $E \neq 0$

-យើងផ្ទៀងផ្ទាត់ចំពោះ $E = \{1, 5, 6\}$ តាមតម្លៃ H ដែល

លទ្ធផលរបស់ $\overline{HE}^2$ ត្រឹមតែជាលេខបីខ្ទង់ប៉ុណ្ណោះ យើងបាន:

$$21^2 = 441 \text{ មិនផ្ទៀងផ្ទាត់ , } 31^2 = 961 \text{ មិនផ្ទៀងផ្ទាត់}$$

$$15^2 = 225 \text{ មិនផ្ទៀងផ្ទាត់ , } 25^2 = 625 \text{ ផ្ទៀងផ្ទាត់}$$

$$16^2 = 256 \text{ មិនផ្ទៀងផ្ទាត់ , } 26^2 = 676 \text{ មិនផ្ទៀងផ្ទាត់}$$

ឃើញថា $\overline{HE}^2 = \overline{SHE}$ ផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយ $25^2 = 625$

ដូចនេះ $E = 5$, $H = 2$, $S = 6$ ។

៣៥៨ គណនាចំនួនគត់ធម្មជាតិ n :

បម្រាប់ $n+13$ និង $n-76$ ជាការប្រាកដ

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} n+13 > 0 \\ n-76 > 0 \end{cases} \Rightarrow n > 76$$

$$\text{តាង } n+13=a^2 \text{ (1) និង } n-76=b^2 \text{ (2)}$$

ដែល a និង b ជាចំនួនគត់ ហើយ $a > b$

ដោយយក (1)-(2) យើងបាន :

$$\begin{array}{r} n+13=a^2 \\ -n-76=b^2 \\ \hline 89=a^2-b^2 \end{array}$$

$$\text{អាចសរសេរ : } (a-b)(a+b)=89$$

មានន័យថា 89 ជាផលគុណនៃពីរចំនួនគត់ :

ដោយដឹងថា $1 \times 89 = 89$ (ព្រោះ 89 ជាចំនួនបឋម)

$$\text{យើងផ្តើមបាន } \begin{cases} a-b=1 \\ a+b=89 \end{cases} \text{ (ដោយប្តូកអង្គនិងអង្គ)}$$

$$\text{យើងបាន : } \begin{array}{r} a-b=1 \\ +a+b=89 \\ \hline 2a=90 \end{array} \Rightarrow a=45$$

$$\text{នាំឱ្យ } n+13=45^2 \text{ នោះ } n+13=2025 \text{ ឬ } n=2012$$

(មិនបាច់សិក្សា b ព្រោះគោលបំណងចង់រកតម្លៃ n)

ដូចនេះ ចំនួនគត់ធម្មជាតិគណនាបានគឺ $n=2012$ ។

៣៥៩ គណនាតម្លៃនៃមុំ x :

តាមច្បាប់ផលបូកមុំក្នុង

នៃត្រីកោណ យើងបាន :

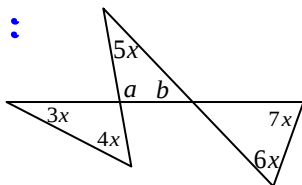
$$\begin{array}{r} 3x+4x+a=180^\circ \\ +6x+7x+b=180^\circ \\ \hline 20x+a+b=180^\circ \end{array} \quad (1)$$

$$\text{ហើយ } 5x+a+b=180^\circ \Rightarrow a+b=180^\circ-5x \quad (2)$$

យើងយក (2) ជំនួសក្នុង (1) នោះយើងនឹងបាន :

$$20x+180^\circ-5x=360^\circ \text{ ឬ } 15x=180^\circ \Rightarrow x=12^\circ$$

ដូចនេះ តម្លៃមុំគណនាបានគឺ $x=12^\circ$ ។

៣៦០ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

$$\text{មាន } \frac{2x^2}{1+x^2}=y \text{ (1) , } \frac{2y^2}{1+y^2}=z \text{ (2) , } \frac{2z^2}{1+z^2}=x \text{ (3)}$$

$$\text{យើងដឹងថា } (1-x)^2 \geq 0$$

$$\text{នោះ } 1-2x+x^2 \geq 0$$

$$\Rightarrow 1+x^2 \geq 2x$$

$$\Leftrightarrow \frac{2x}{1+x^2} \leq 1 \Rightarrow \frac{2x^2}{1+x^2} \leq x \quad (4)$$

តាមលំនាំដូចគ្នានេះ យើងក៏បាន :

$$\frac{2y^2}{1+y^2} \leq y \text{ (5) និង } \frac{2z^2}{1+z^2} \leq z \text{ (6)}$$

យើងជំនួស: (1) ក្នុង (4) , (2) ក្នុង (5) និង (3) ក្នុង (6)

$$\text{យើងបាន } \begin{cases} y \leq x \\ z \leq y \\ x \leq z \end{cases} \Rightarrow x=y=z$$

$$\begin{aligned} \text{តាម (1) : } \frac{2x^2}{1+x^2} &= y \Leftrightarrow \frac{2x^2}{1+x^2} = x \\ 2x^2 &= x+x^3 \\ x^3-2x^2+x &= 0 \\ x(x^2-2x+1) &= 0 \\ x(x-1)^2 &= 0 \end{aligned}$$

$$\text{នាំឱ្យ } x=0, x=1$$

$$\text{យើងបាន : } x=y=z=0, x=y=z=1$$

$$\text{ដូចនេះ } x=y=z=0, x=y=z=1 \quad \text{។}$$

៣៦១ ស្រាយបញ្ជាក់ផលបូកមុំក្នុងនៃត្រីកោណស្មើ 180°

គូសបន្ទាត់កាត់កំពូល A ហើយស្របនឹងជ្រុង BC

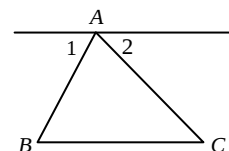
$$\text{នាំឱ្យ } B=A_1 \text{ (មុំឆ្លាស់ក្នុង)}$$

$$C=A_2 \text{ (មុំឆ្លាស់ក្នុង)}$$

$$\text{តែ } A+A_1+A_2=180^\circ \text{ (មុំរាប)}$$

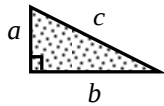
$$\text{នោះយើងបាន } A+B+C=180^\circ \text{ (ជាផលបូកមុំក្នុង } \Delta \text{)}$$

ដូចនេះ ផលបូកមុំក្នុងត្រីកោណទាំងអស់ស្មើ 180° ។

៣៦២ ▶ ស្រាយបញ្ជាក់ពីទ្រឹស្តីបទពីតាក្រ $a^2 + b^2 = c^2$:

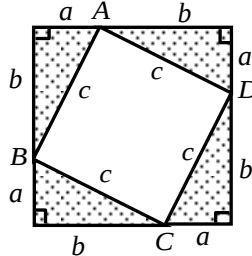
-យើងមានត្រីកោណកែងដែលមានរង្វាស់ជ្រុង a, b, c ហើយ c ជាអ៊ីប៉ូតេនុស

-យើងផ្ដុំត្រីកោណនេះបានដូចរូបខាងក្រោម :

-ចតុកោណខាងក្រៅ ជាការមានរង្វាស់ជ្រុង $a+b$ នាំឱ្យ :

$$\begin{aligned}\text{ផ្ទៃកាត់} &= (a+b)^2 \\ &= a^2 + 2ab + b^2 \quad \text{។}\end{aligned}$$

- $ABCD$ ជាការព្រោះ ផលបូកមុំស្រួចពីរដែលនៅជាប់មុំនៃចតុកោណនេះ ជាមុំបំពេញគ្នានាំឱ្យ : ផ្ទៃកាត់តូច $= c^2$

-ត្រីកោណកែងនីមួយៗមាន ក្រឡាផ្ទៃ $= \frac{1}{2}ab$

-តាមរូបដែលផ្ដុំ យើងបានទំនាក់ទំនងរវាងក្រឡាផ្ទៃ :

$$\begin{aligned}\text{ផ្ទៃកាត់} &= \text{ផ្ទៃកាត់តូច} + \text{ផ្ទៃត្រីកោណតូចទាំងបួន} \\ a^2 + 2ab + b^2 &= c^2 + 4\left(\frac{1}{2}ab\right)\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}a^2 + 2ab + b^2 &= c^2 + 2ab \\ a^2 + b^2 &= c^2 + 2ab - 2ab \\ a^2 + b^2 &= c^2\end{aligned}$$

ដូចនេះ ទ្រឹស្តីបទពីតាក្រត្រូវបានស្រាយបញ្ជាក់ ។

៣៦៣ ▶ រកមួយចំនួនដែលមានលេខបួនខ្ទង់ $\overline{abca}$:

យើងមាន $\overline{abca} = (5c+1)^2$ នោះ a, b, c ជាចំនួនគត់

នាំឱ្យ $0 < a \leq 9, 0 \leq b \leq 9, 0 \leq c \leq 9$ (1)

ហើយ $10000 > \overline{abca} > 961$

$$\begin{aligned}100^2 &> (5c+1)^2 > 31^2 \\ 100 &> 5c+1 > 31\end{aligned}$$

ចំពោះ $5c+1 > 31 \Leftrightarrow 5c > 30 \Rightarrow c > 6$ (2)

តាម (1) និង (2) យើងបាន $6 < c \leq 9 \Rightarrow c = \{7, 8, 9\}$

ចំពោះ $c = 7$ នាំឱ្យ $(5c+1)^2 = 1296$ មិនយក

ចំពោះ $c = 8$ នាំឱ្យ $(5c+1)^2 = 1681$ យក

ចំពោះ $c = 9$ នាំឱ្យ $(5c+1)^2 = 2116$ មិនយក

(បានជាយក $(5c+1)^2 = 1681$ ព្រោះលេខ $\overline{abca}$

មានទម្រង់ដូចលេខ 1681 ដែល $a=1, b=6, c=8$

ដូចនេះ ចំនួនមានលេខបួនខ្ទង់នោះគឺ 1681 ។

៣៦៤ ▶ បង្ហាញថា $\forall n \in \mathbb{N}$ នោះគេបាន $a^n > b^n$:

ពិនិត្យ : $a^n - b^n = (a-b)(a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + b^n)$

សម្មតិកម្ម : $a > b > 0$ នាំឱ្យ $a-b > 0$ និង $a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + b^n > 0$

នាំឱ្យផលគុណ $(a-b)(a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + b^n) > 0$

យើងបាន $a^n - b^n > 0$ ទាញបាន $a^n > b^n$

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា $a^n > b^n$ ។

៣៦៥ ▶ គណនាផលគុណ $P = \frac{\sqrt{2}}{2} \times \frac{\sqrt{6}}{3} \times \frac{\sqrt{12}}{4} \times \dots \times \frac{\sqrt{9900}}{100}$

យើងគណនាផលគុណ P បានដូចខាងក្រោម :

$$\begin{aligned}P &= \frac{\sqrt{2}}{2} \times \frac{\sqrt{6}}{3} \times \frac{\sqrt{12}}{4} \times \dots \times \frac{\sqrt{9900}}{100} \\ &= \frac{\sqrt{1 \times 2}}{2} \times \frac{\sqrt{2 \times 3}}{3} \times \frac{\sqrt{3 \times 4}}{4} \times \dots \times \frac{\sqrt{99 \times 100}}{100} \\ &= \frac{\sqrt{1} \times \sqrt{2}}{2} \times \frac{\sqrt{2} \times \sqrt{3}}{3} \times \frac{\sqrt{3} \times \sqrt{4}}{4} \times \dots \times \frac{\sqrt{99} \times \sqrt{100}}{100} \\ &= \frac{\sqrt{1} \times \sqrt{2^2} \times \sqrt{3^2} \times \sqrt{4^2} \times \dots \times \sqrt{99^2} \times \sqrt{100}}{2 \times 3 \times 4 \times \dots \times 100} \\ &= \frac{1 \times 2 \times 3 \times 4 \times \dots \times 99 \times 10}{2 \times 3 \times 4 \times \dots \times 100} \\ &= \frac{10}{100} = \frac{1}{10}\end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបានផលគុណ $P = \frac{1}{10}$ ។

ការងារលំបាក គឺជាសត្រូវនៃការព្យាយាម ...

៣៦៦) ដាក់កន្សោម P ជាផលគុណក្នុង :

យើងមាន $P = (x-y)^3 + (y-z)^3 + (z-x)^3$

តាង $a = x-y$, $b = y-z$, $c = z-x$

យើងបាន $P = a^3 + b^3 + c^3$

ដោយ $a+b+c = x-y+y-z+z-x$

$a+b+c = 0$

$a+b = -c$

$(a+b)^3 = -c^3$

$a^2 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3 = -c^3$

$a^2 + b^3 + c^3 = -3a^2b - 3ab^2$

$a^2 + b^3 + c^3 = -3ab(a+b)$

យើងបាន :

$P = -3(x-y)(y-z)(x-y+y-z)$

$P = -3(x-y)(y-z)(x-z)$

$P = 3(x-y)(y-z)(z-x)$

ដូចនេះ ដាក់បាន $P = 3(x-y)(y-z)(z-x)$ ។

៣៦៧) គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $P = \frac{a-b}{a+b}$:

សម្មតិកម្ម $3a^2 + 3b^2 = 10ab$

យើងមាន $P = \frac{a-b}{a+b}$ ដែល $a > b > 0$ នោះ $P > 0$

នាំឱ្យ $P^2 = \frac{(a-b)^2}{(a+b)^2} = \frac{a^2 + b^2 - 2ab}{a^2 + b^2 + 2ab}$

$P^2 = \frac{3a^2 + 3b^2 - 6ab}{3a^2 + 3b^2 + 6ab}$

យើងបាន $P^2 = \frac{10ab - 6ab}{10ab + 6ab} = \frac{4ab}{16ab} = \frac{1}{4}$

ទាញបាន $P = \sqrt{\frac{1}{4}} = \frac{1}{2}$ (ព្រោះ $P > 0$)

ដូចនេះ គណនាបាន $P = \frac{1}{2}$ ។

៣៦៨) កំណត់ x វិជ្ជមាន ដើម្បីឱ្យ A ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន :

យើងមាន $A = \frac{x-1}{x-3}$

$A = \frac{(x-3)+2}{x-3} = 1 + \frac{2}{x-3}$

-ដើម្បីឱ្យ A ជាចំនួនគតិវិជ្ជមាន លុះត្រាតែ $\frac{2}{x-3}$ ជាចំនួន

គតិវិជ្ជមានដែរ នាំឱ្យ 2 ត្រូវចែកដាច់នឹង $x-3$

-ដោយតួចែកវិជ្ជមាននៃ 2 គឺ 1 ឬ 2 នោះយើងបាន :

$\begin{cases} x-3=1 \\ x-3=2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=1+3 \\ x=2+3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=4 \\ x=5 \end{cases}$

ដូចនេះ កំណត់បានតម្លៃ $x = 4$, $x = 5$ ។

៣៦៩) បង្ហាញថាគេបាន $a^3 + b^3 + c^3 = 3abc$:

សម្មតិកម្ម : $a+b+c = 0$ នោះ $a+b = -c$

យើងបាន :

$(a+b)^3 = -c^3$

$a^2 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3 = -c^3$

$a^2 + b^3 + c^3 = -3a^2b - 3ab^2$

$a^2 + b^3 + c^3 = -3ab(a+b)$

$a^2 + b^3 + c^3 = -3ab(-c)$

$a^2 + b^3 + c^3 = 3abc$

ដូចនេះ បង្ហាញបានថា $a^2 + b^3 + c^3 = 3abc$ ។

៣៧០) ដោះស្រាយសមីការ $(x+2012)^{2012} - x^{2012} = 0$

យើងបាន :

$(x+2012)^{2012} - x^{2012} = 0$

$(x+2012)^{2012} = x^{2012}$

$x+2012 = \pm x$

-ចំពោះ $x+2012 = x$ សមីការគ្មានឫស

-ចំពោះ $x+2012 = -x$ នាំឱ្យ $x = -1006$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = -1006$ ។

៣៧១) គណនាតម្លៃ $A = (x^4 - x^3 - x^2 + 2x - 1)^{2012}$

យើងមាន : $x = \frac{2}{\frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}-1} - \frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}+1}}$

តាង $X = \frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}-1} - \frac{1}{\sqrt{\sqrt{2}+1}+1}$

$$= \frac{\sqrt{\sqrt{2}+1}+1 - (\sqrt{\sqrt{2}+1}-1)}{(\sqrt{\sqrt{2}+1}-1)(\sqrt{\sqrt{2}+1}+1)}$$

$$= \frac{2}{(\sqrt{2}+1-1)} = \frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$$

នាំឱ្យ $x = \frac{2}{X} = \frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$

យើងបាន $A = (\sqrt{2}^4 - \sqrt{2}^3 - \sqrt{2}^2 + 2\sqrt{2} - 1)^{2012}$

$$= (4 - 2\sqrt{2} - 2 + 2\sqrt{2} - 1)^{2012}$$

$$= 1^{2012} = 1$$

ដូចនេះ គណនាបាន $A = 1$ ។

៣៧២) គណនាវិមាត្រនៃសួនច្បារនោះ :

តាង a ជាបណ្តោយ និង b ជាទទឹង នៃសួន

តាមសម្មតិកម្ម : សួនមានផ្ទៃក្រឡា 720 m^2

យើងបាន $ab = 720$ នាំឱ្យ $a = \frac{720}{b}$

ម្យ៉ាងទៀត $(a+6)(b-4) = ab$

$$ab - 4a + 6b - 24 = ab$$

$$-4a + 6b = 24$$

$$2a - 3b = -12$$

យើងបាន $2 \times \frac{720}{b} - 3b = -12$

$2 \times \frac{240}{b} - b = -4$

$480 - b^2 = -4b$

$b^2 - 4b - 480 = 0$

មាន $\Delta' = (-2)^2 - (-480) = 484 = 22^2$

នោះ $b = \frac{-(-2) - 22}{1} = -20 < 0$ មិនយក

$b = \frac{-(-2) + 22}{1} = 24$

ចំពោះ $b = 24$ នោះ $a = \frac{720}{b} = \frac{720}{24} = 30$

ដូចនេះ គណនាបានវិមាត្ររបស់សួនគឺ 30m និង 24m ។

៣៧៣) រកចំនួនទាំងពីរ :

តាង x និង $x+3$ ជាចំនួនទាំងពីរនោះ

តាមបម្រាប់ប្រធាន យើងបាន :

$x^2 + (x+3)^2 = 89$

$x^2 + x^2 + 6x + 9 = 89$

$2x^2 + 6x - 80 = 0$

$x^2 + 3x - 40 = 0$

$(x+8)(x-5) = 0$

នាំឱ្យ $\begin{cases} x+8=0 \\ x-5=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=-8 \\ x=5 \end{cases}$

-ចំពោះ $x = -8$ នាំឱ្យ $x+3 = -8+3 = -5$

-ចំពោះ $x = 5$ នាំឱ្យ $x+3 = 5+3 = 8$

ដូចនេះ ចំនួនទាំងពីរនោះគឺ $-8, -5$ ឬ $5, 8$ ។

៣៧៤) គណនាតម្លៃ x, y ពីសមីការ :

យើងមានសមីការ $x^2 - 4x + y - 6\sqrt{y} + 13 = 0$

$(x^2 - 4x + 4) + (y - 6\sqrt{y} + 9) = 0$

$(x-2)^2 + (\sqrt{y}-3)^2 = 0$

ផលបូកនៃការេស្មើ ០ លុះត្រាការេទាំងពីរស្មើ ០ :

យើងបាន $\begin{cases} (x-2)^2 = 0 \\ (\sqrt{y}-3)^2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x-2 = 0 \\ \sqrt{y}-3 = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ y = 9 \end{cases}$

ដូចនេះ តម្លៃគណនាបានគឺ $x = 2, y = 9$ ។

ចំណាំ : បើមាន $A^2 + B^2 = 0$ នោះយើងបាន :

$A = 0$ និង $B = 0$

ព្រោះថា $A^2 \geq 0, B^2 \geq 0$ ។

ព្រះបាទ ក. ប្រៀបធៀប $3-\sqrt{3}$ និង $\sqrt{6(2-\sqrt{3})}$:

$$\begin{aligned}\text{ពិនិត្យ } \sqrt{6(2-\sqrt{3})} &= \sqrt{12-6\sqrt{3}} \\ &= \sqrt{9-6\sqrt{3}+3} \\ &= \sqrt{3^2-6\sqrt{3}+\sqrt{3}^2} \\ &= \sqrt{(3-\sqrt{3})^2} = 3-\sqrt{3}\end{aligned}$$

ដូចនេះ ប្រៀបធៀបបាន $3-\sqrt{3} = \sqrt{6(2-\sqrt{3})}$ ។

ខ. ប្រៀបធៀប $\frac{1}{4}\sqrt{48}$ និង $\sqrt[4]{7-4\sqrt{3}} \cdot \sqrt[4]{7+4\sqrt{3}}$

$$\text{ពិនិត្យ } \frac{1}{4}\sqrt{48} = \frac{1}{4}\sqrt{16 \times 3} = \sqrt{3}$$

$$\begin{aligned}\text{ហើយ } \sqrt[4]{7-4\sqrt{3}} \cdot \sqrt[4]{7+4\sqrt{3}} \\ &= \sqrt[4]{(7-4\sqrt{3})(7+4\sqrt{3})} \\ &= \sqrt[4]{49-48} = \sqrt[4]{1} = \sqrt{1}\end{aligned}$$

$$\text{ដោយសារ } \sqrt{3} > \sqrt{1}$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{1}{4}\sqrt{48} > \sqrt[4]{7-4\sqrt{3}} \cdot \sqrt[4]{7+4\sqrt{3}}$$

ដូចនេះ $\frac{1}{4}\sqrt{48} > \sqrt[4]{7-4\sqrt{3}} \cdot \sqrt[4]{7+4\sqrt{3}}$ ។

ព្រះបាទ ដោះស្រាយសមីការ $(x-2)^4 + (x-3)^4 = 1$:

$$\text{យើងមានសមីការ } (x-2)^4 + (x-3)^4 = 1$$

$$\text{តាង } t = x-2 \text{ នាំឱ្យ } x-3 = t-1$$

$$\text{យើងបានសមីការទៅជា } t^4 + (t-1)^4 = 1$$

$$t^4 + (t-1)^2(t-1)^2 = 1$$

$$t^4 + (t^2-2t+1)(t^2-2t+1) = 1$$

$$t^4 + t^4 - 2t^3 + t^2 - 2t^3 + 4t^2 - 2t + t^2 - 2t + 1 = 1$$

$$2t^4 - 4t^3 + 6t^2 - 4t = 0$$

$$2t(t^3 - 2t^2 + 3t - 2) = 0$$

$$2t(t-1)(t^2 - t + 2) = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} t=0 \\ t-1=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} t=0 \\ t=1 \end{cases}$$

$$\text{ហើយ } t^2 - t + 2 \text{ មាន } \Delta = 1-8 = -7 < 0 \text{ គ្មានឫស}$$

$$\text{-ចំពោះ } t=0 : 0 = x-2 \Rightarrow x=2$$

$$\text{-ចំពោះ } t=1 : 1 = x-2 \Rightarrow x=3$$

ដូចនេះ សមីការមានឫសពីរគឺ $x=2, x=3$ ។

ព្រះបាទ រកចំនួនដែលមានលេខពីរខ្ទង់ $\overline{AB}$:

$$\text{យើងមាន } \overline{AB}^2 - \overline{BA}^2 = 1980$$

$$(10A+B)^2 - (10B+A)^2 = 1980$$

$$(10A+B-10B-A)(10A+B+10B+A) = 1980$$

$$(9A-9B)(11A+11B) = 1980$$

$$99(A-B)(A+B) = 99 \times 20$$

$$(A-B)(A+B) = 20$$

$$A^2 - B^2 = 20$$

ឃើញថា ការេនៃ A និងការេនៃ B មានលេខចុងដូចគ្នា

ដោយ $0 < A \leq 9, 0 < B \leq 9$ យើងបាន :

-បើ $A^2 = 81 \Rightarrow B^2 = 61$ មិនយក 61 មិនជាការេប្រាកដ

-បើ $A^2 = 64 \Rightarrow B^2 = 44$ មិនយក 44 មិនជាការេប្រាកដ

-បើ $A^2 = 49 \Rightarrow B^2 = 29$ មិនយក 29 មិនជាការេប្រាកដ

-បើ $A^2 = 36 \Rightarrow B^2 = 16$ យក (ជាការេប្រាកដដូចគ្នា)

យើងបាន $A=6, B=4$

ដូចនេះ ចំនួនមានលេខពីរខ្ទង់នោះគឺ $\overline{AB} = 64$ ។

ព្រះបាទ គណនា a, b, c :

$$\text{យើងមាន } \begin{cases} ab = 4 & (i) \\ ac = 5 & (ii) \\ bc = 20 & (iii) \end{cases} \text{ នាំឱ្យ } (abc)^2 = 400$$

$$\text{ចំពោះ } (abc)^2 = 400 \text{ ទាញបាន } abc = \pm 20 (*)$$

$$\text{-យក } \frac{(*)}{(i)} : \frac{abc}{ab} = \frac{\pm 20}{4} \Leftrightarrow c = \pm 5$$

$$\text{-យក } \frac{(*)}{(ii)} : \frac{abc}{ac} = \frac{\pm 20}{5} \Leftrightarrow b = \pm 4$$

$$\text{-យក } \frac{(*)}{(iii)} : \frac{abc}{bc} = \frac{\pm 20}{20} \Leftrightarrow a = \pm 1$$

ដូចនេះ គណនាបាន $a=-1, b=-4, c=-5$
 $a=1, b=4, c=5$ ។

៣៧៩ > គណនា A : យើងមាន

$$A = (2025 - 1^2)(2025 - 2^2)(2025 - 3^2) \times \dots \times (2025 - 50^2)$$

ដោយ $2025 = 45^2$ នោះយើងសរសេរបាន :

$$A = (45^2 - 1^2)(45^2 - 2^2)(45^2 - 3^2) \times \dots \times (45^2 - 50^2)$$

ក្នុងចំណោម កត្តាពី $(45^2 - 1^2)$ រហូតដល់ $(45^2 - 50^2)$

$$\text{ប្រាកដជាមានកត្តាមួយគឺ } (45^2 - 45^2) = 0$$

នាំឱ្យ A ជាផលគុណ ដែលមាន 0 ជាកត្តា នោះ $A = 0$

ដូចនេះ គណនាបាន $A = 0$ ។

៣៨០ > រកចំនួនលេខសូន្យនៅខាងចុងរបស់ P :

យើងមាន $P = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 100$

ចំនួនលេខសូន្យខាងចុងរបស់ P កើតពីចំនួនជាតហុគុណនៃ 5

នោះយើងគ្រាន់តែរកចំនួនដែលជាតហុគុណនៃ 5 ក្នុងចំណោម

លេខពី 1 រហូតដល់ 100 មានន័យថាយើងកំពុងរកចំនួន

លេខនៅខាងចុងទាំងអស់របស់ P

លេខដែលជាតហុគុណ 5 មាន :

5 , 10 , 15 , ... , 100 មាន 20 លេខ

តែចំពោះលេខ 25 , 50 , 75 , 100 កើតពីតហុគុណនៃ 5

ដល់ទៅ 2 ដង ខុសពីចំនួនផ្សេងទៀត នោះមានលេខ 5

ចំនួន 4 ទៀត

សរុបតហុគុណនៃ 5 គឺ $20 + 4 = 24$ នៃលេខ 5

ដូចនេះ P មានលេខសូន្យនៅខាងចុងចំនួន 24 ។

***សម្គាល់ : អ្នកអាចធ្វើតាមរបៀបដូចខាងក្រោម :

-បើ n_1 ជាចំនួនតហុគុណនៃ 5

$$\text{នោះ } 5n_1 \leq 100 \text{ គណនាបាន } n_1 = 20$$

-បើ n_2 ជាចំនួនតហុគុណនៃ $5^2 = 25$

$$\text{នោះ } 25n_2 \leq 100 \text{ គណនាបាន } n_2 = 4$$

យើងបាន ចំនួនលេខសូន្យទាំងអស់ $n_1 + n_2 = 20 + 4 = 24$

៣៨១ > រកចំនួនលេខសូន្យនៅខាងចុងនៃ 2012!

$$\text{ដោយ } 2012! = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 2012$$

ចំនួនលេខសូន្យនៅខាងចុងនៃចំនួន 2012! បង្កើតលេខដែល

ជាតហុគុណនៃ 5 , 5^2 , 5^3 , 5^4

(មិនយក 5 ព្រោះ $5^5 = 3125 > 2012$)

-តាង n_1 ជាចំនួនតហុគុណនៃ 5

$$\text{នោះ } 5n_1 \leq 2012 \text{ គណនាបាន } n_1 = 402$$

-តាង n_2 ជាចំនួនតហុគុណនៃ $5^2 = 25$

$$\text{នោះ } 25n_2 \leq 2012 \text{ គណនាបាន } n_2 = 80$$

-តាង n_3 ជាចំនួនតហុគុណនៃ $5^3 = 125$

$$\text{នោះ } 125n_3 \leq 2012 \text{ គណនាបាន } n_3 = 16$$

-តាង n_4 ជាចំនួនតហុគុណនៃ $5^4 = 625$

$$\text{នោះ } 625n_4 \leq 2012 \text{ គណនាបាន } n_4 = 3$$

យើងបាន ចំនួនលេខសូន្យទាំងអស់នៃចំនួន 2012! គឺ

$$n_1 + n_2 + n_3 + n_4 = 402 + 80 + 16 + 3 = 501$$

ដូចនេះ ចំនួន 2012! បញ្ចប់ដោយលេខសូន្យចំនួន 501 ។

៣៨២ > គណនា N : យើងមាន

$$\begin{aligned} N &= \sqrt{4 + \sqrt{15}} + \sqrt{4 - \sqrt{15}} - 2\sqrt{3 - \sqrt{5}} \\ &= \sqrt{\frac{8 + 2\sqrt{15}}{2}} + \sqrt{\frac{8 - 2\sqrt{15}}{2}} - 2\sqrt{\frac{6 - 2\sqrt{5}}{2}} \\ &= \sqrt{\frac{(\sqrt{5} + \sqrt{3})^2}{2}} + \sqrt{\frac{(\sqrt{5} - \sqrt{3})^2}{2}} - 2\sqrt{\frac{(\sqrt{5} - 1)^2}{2}} \\ &= \frac{(\sqrt{5} + \sqrt{3})}{\sqrt{2}} + \frac{(\sqrt{5} - \sqrt{3})}{\sqrt{2}} - \frac{2(\sqrt{5} - 1)}{\sqrt{2}} \\ &= \frac{\sqrt{5} + \sqrt{3} + \sqrt{5} - \sqrt{3} - 2\sqrt{5} + 2}{\sqrt{2}} \\ &= \frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ គណនាបាន $N = \sqrt{2}$ ។

៣៨៣ រកចំនួនឃ្លីពណ៌ ស :

តាង x ជាចំនួនឃ្លីពណ៌ ស នោះចំនួនឃ្លីពណ៌ខ្មៅគឺ $12 - x$

$$\text{ប្រូបាបចាប់បានឃ្លីពណ៌ខ្មៅគឺ } P(x) = \frac{12 - x}{12} \quad (1)$$

$$\text{តែសម្មតិកម្ម ប្រូបាបឃ្លីពណ៌ខ្មៅគឺ } P(x) = \frac{1}{3} \quad (2)$$

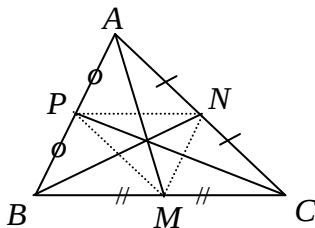
តាម (1) និង (2) យើងបាន :

$$\begin{aligned} \frac{12 - x}{12} &= \frac{1}{3} \Leftrightarrow 12 - x = \frac{12}{3} \\ &\Rightarrow x = 12 - 4 \\ &= 8 \end{aligned}$$

ដូចនេះ ឃ្លីពណ៌ ស មានចំនួន 8 គ្រាប់ ។

៣៨៤ ក. ស្រាយថា $AM + BN + CP < AB + BC + AC$

តាមបម្រាបប្រធានយើងគូសរូបបាន :

ដោយ AM , BN និង CP ជាមេដ្យាននៃ $\triangle ABC$ នោះ

M , N , P ជាចំណុចកណ្តាលរៀងគ្នានៃ BC , AC , AB

$$PA = \frac{AB}{2} , MB = \frac{BC}{2} , NC = \frac{AC}{2} \quad (*)$$

ម្យ៉ាងទៀត យើងបាន បាតមធ្យម ចំនួនបីគឺ :

$$PM = \frac{AC}{2} , MN = \frac{AB}{2} , NP = \frac{BC}{2} \quad (**)$$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle AMP$: $AM < PA + PM$

$$\text{តាម } (*) \text{ និង } (**) \text{ យើងបាន } AM < \frac{AB}{2} + \frac{AC}{2} \quad (1)$$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle BMN$: $BN < MB + MN$

$$\text{តាម } (*) \text{ និង } (**) \text{ យើងបាន } BN < \frac{BC}{2} + \frac{AB}{2} \quad (2)$$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle CPN$: $CP < NP + NC$

$$\text{តាម } (*) \text{ និង } (**) \text{ យើងបាន } CP < \frac{BC}{2} + \frac{AC}{2} \quad (3)$$

យើងបូកអង្គ និងអង្គនៃវិសមីការ (1), (2) និង (3) :

$$\begin{aligned} &\begin{cases} AM < \frac{AB}{2} + \frac{AC}{2} \\ + BN < \frac{BC}{2} + \frac{AB}{2} \\ CP < \frac{BC}{2} + \frac{AC}{2} \end{cases} \\ \hline &AM + BN + CP < AB + BC + AC \end{aligned}$$

ដូចនេះ $AM + BN + CP < AB + BC + AC$ ។

ខ. ស្រាយថា $AM + BN + CP > \frac{AB + BC + AC}{2}$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle ABM$: $AM > AB - MB$

$$\text{តាម } (*) \text{ អាចសរសេរ } AM > AB - \frac{BC}{2} \quad (i)$$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle BNC$: $BN > BC - NC$

$$\text{តាម } (*) \text{ អាចសរសេរ } BN > BC - \frac{AC}{2} \quad (ii)$$

-តាមច្បាប់វិសមភាពក្នុង $\triangle ACP$: $CP > AC - PA$

$$\text{តាម } (*) \text{ អាចសរសេរ } CP > AC - \frac{AB}{2} \quad (iii)$$

យើងបូកអង្គ និងអង្គនៃវិសមីការ (i), (ii) និង (iii) :

$$\begin{aligned} &\begin{cases} AM > AB - \frac{BC}{2} \\ + BN > BC - \frac{AC}{2} \\ CP > AC - \frac{AB}{2} \end{cases} \\ \hline &AM + BN + CP > \frac{AB}{2} + \frac{BC}{2} + \frac{AC}{2} \end{aligned}$$

អាចសរសេរ $AM + BN + CP > \frac{AB + BC + AC}{2}$

ដូចនេះ $AM + BN + CP > \frac{AB + BC + AC}{2}$ ។

***សម្គាល់ : វិសមភាពក្នុងត្រីកោណមួយគឺ :

-ផលបូកជ្រុងពីរត្រូវ > ជ្រុងមួយទៀត

- ផលដកជ្រុងពីរត្រូវ < ជ្រុងមួយទៀត ។

៣៨៥ ក. គណនា $S = a + b + c$ ជាអនុគមន៍នៃ b :

យើងមាន a, b, c ជាបីចំនួនគតិវិជ្ជាទីបត្តា

នាំឱ្យ យើងបាន $a = b - 1$ និង $c = b + 1$

យើងបាន $S = a + b + c$

$$= (b - 1) + b + (b + 1)$$

$$= 3b$$

ដូចនេះ គណនាបាន $S = 3b$ វាជាអនុគមន៍នៃ b ។

ខ. ទាញរកតម្លៃនៃ a, b, c ដោយដឹងថា $S = -333$

យើងមាន $S = 3b$ តែយើងដឹងថា $S = -333$

នាំឱ្យ $3b = -333$ ទាញបាន $b = -111$

នោះយើងបាន $a = b - 1$ ឬ $a = -111 - 1 = -112$

និង $c = b + 1$ ឬ $c = -111 + 1 = -110$

ដូចនេះ គណនាបាន $a = -112, b = -111, c = -110$

៣៨៦ រកចំនួនក្រសាក្នុងប្លង់ទាំងអស់ :

តាង x ជាចំនួនក្រសាក្នុងទាំងអស់នៅក្នុងប្លង់

តាមបម្រាប់ ដែលជាពាក្យសម្តីរបស់មេខ្យល់នៃប្លង់ក្រសាក

យើងសរសេរបានសមីការដូចខាងក្រោម :

$$x + x + \frac{1}{2}x + \frac{1}{4}x + 1 = 100$$

$$4x + 4x + 2x + x + 4 = 400$$

$$11x = 396$$

$$x = 36$$

ផ្ទៀងផ្ទាត់ : $36 + 36 + 18 + 9 + 1 = 100$

$$100 = 100 \quad \text{ពិត}$$

ដូចនេះ ចំនួនក្រសាកនៅក្នុងប្លង់ទាំងអស់មានចំនួន 36 ។

៣៨៧ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ

$$\begin{cases} x^2 + y^2 + z^2 = xy + yz + xz & (1) \\ x^{2011} + y^{2011} + z^{2011} = 3^{2012} & (2) \end{cases}$$

តាម (1) : $x^2 + y^2 + z^2 = xy + yz + xz$

$$2x^2 + 2y^2 + 2z^2 = 2xy + 2yz + 2xz$$

$$x^2 - 2xy + y^2 + y^2 - 2yz + z^2 + z^2 - 2zx + x^2 = 0$$

$$(x - y)^2 + (y - z)^2 + (z - x)^2 = 0$$

ផលបូកនៃច្រើនការស្មើសូន្យ លុះត្រា ការស្មើមួយៗស្មើសូន្យ

$$\begin{cases} (x - y)^2 = 0 \\ (y - z)^2 = 0 \\ (z - x)^2 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x - y = 0 \\ y - z = 0 \\ z - x = 0 \end{cases} \Rightarrow x = y = z$$

តាម (2) : $x^{2011} + y^{2011} + z^{2011} = 3^{2012}$

$$\text{យើងបាន } x^{2011} + x^{2011} + x^{2011} = 3^{2012}$$

$$3x^{2011} = 3^{2012}$$

$$x^{2011} = 3^{2011}$$

$$x = 3$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានឬស $x = y = z = 3$ ។

៣៨៨ គណនារង្វាស់ជ្រុងនីមួយៗ :

សម្មតិកម្ម : ត្រីកោណ ABC មានបរិមាត្រ 80 cm

តាង a, b, c ជារង្វាស់ជ្រុងទាំងបីនៃត្រីកោណ ABC

យើងបាន $a + b + c = 80$

ដោយជ្រុងទាំងបីមានសមាមាត្ររៀងគ្នា 5, 7, 4

តាមលក្ខណៈសមាមាត្រ យើងសរសេរបាន :

$$\frac{a}{5} = \frac{b}{7} = \frac{c}{4} = \frac{a + b + c}{5 + 7 + 4} = \frac{80}{16} = 5$$

$$\begin{cases} \frac{a}{5} = 5 \\ \frac{b}{7} = 5 \\ \frac{c}{4} = 5 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = 25 \\ b = 35 \\ c = 20 \end{cases}$$

ដូចនេះ ជ្រុងទាំងបីមានរង្វាស់ 25cm, 35cm, 20cm ។

៣៨៩ គណនាតម្លៃនៃកន្សោម $P = \frac{ab}{c^2} + \frac{bc}{a^2} + \frac{ac}{b^2} :$

យើងមាន $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 0$

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = -\frac{1}{c}$$

$$\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b}\right)^3 = \left(-\frac{1}{c}\right)^3$$

$$\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3} + \frac{3}{ab}\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b}\right) = -\frac{1}{c^3}$$

$$\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3} + \frac{1}{c^3} = -\frac{3}{ab}\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b}\right)$$

$$\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3} + \frac{1}{c^3} = -\frac{3}{ab}\left(-\frac{1}{c}\right)$$

$$\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3} + \frac{1}{c^3} = \frac{3}{abc}$$

$$abc\left(\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3} + \frac{1}{c^3}\right) = 3$$

$$\frac{bc}{a^2} + \frac{ac}{b^2} + \frac{ab}{c^2} = 3$$

$$P = 3$$

ដូចនេះ គណនាបានតម្លៃនៃកន្សោម $P = 3$ ។

៣៩០ ដោះស្រាយប្រព័ន្ធសមីការ :

យើងមានប្រព័ន្ធសមីការ $\begin{cases} \sqrt{x+3} - 2\sqrt{y+1} = 2 & (1) \\ 2\sqrt{x+3} - \sqrt{y+1} = 4 & (2) \end{cases}$

យើងយក (1) - 2×(2) នោះយើងបាន :

$$\begin{cases} \sqrt{x+3} - 2\sqrt{y+1} = 2 \\ 4\sqrt{x+3} - 2\sqrt{y+1} = 8 \\ -3\sqrt{x+3} = -6 \end{cases}$$

$$\sqrt{x+3} = 2 \Leftrightarrow x+3 = 4 \Rightarrow x = 1$$

យកតម្លៃ $x = 1$ ជំនួសក្នុងសមីការ (1) យើងបាន

(1): $\sqrt{1+3} - 2\sqrt{y+1} = 2 \Leftrightarrow 2 - 2\sqrt{y+1} = 2$

$$\Rightarrow -2\sqrt{y+1} = 0 \Rightarrow \sqrt{y+1} = 0$$

$$\Rightarrow y+1 = 0 \Rightarrow y = -1$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានចម្លើយ $x = 1, y = -1$ ។

៣៩១ ប្រៀបធៀប $\frac{a-1}{b-1}, \frac{a}{b}$ និង $\frac{a+1}{b+1}$

យើងមាន $a > 1, b > 1$ និង $a > b$

យើងបាន $ab + a > ab + b$

$$a(b+1) > b(a+1)$$

$$\frac{a}{b} > \frac{a+1}{b+1} \quad (1)$$

ហើយ $a > b$ នោះ $-a < -b$

$$ab - a < ab - b$$

$$a(b-1) < b(a-1)$$

$$\frac{a}{b} < \frac{a-1}{b-1} \quad (2)$$

តាម (1) និង (2) យើងបាន $\frac{a+1}{b+1} < \frac{a}{b} < \frac{a-1}{b-1}$

ដូចនេះ យើងប្រៀបធៀបបាន $\frac{a+1}{b+1} < \frac{a}{b} < \frac{a-1}{b-1}$ ។

៣៩២ ប្រៀបធៀប A និង B :

$$A = \sqrt[3]{5\sqrt{2}+7} - \sqrt[3]{5\sqrt{2}-7}$$

$$= \sqrt[3]{2\sqrt{2}+6+3\sqrt{2}+1} - \sqrt[3]{2\sqrt{2}-6+3\sqrt{2}-1}$$

$$= \sqrt[3]{\sqrt{2^3}+3\sqrt{2^2}+3\sqrt{2}+1^3} - \sqrt[3]{\sqrt{2^3}-3\sqrt{2^2}+3\sqrt{2}-1^3}$$

$$= \sqrt[3]{(\sqrt{2}+1)^3} - \sqrt[3]{(\sqrt{2}-1)^3}$$

$$= \sqrt{2}+1 - (\sqrt{2}-1) = 2$$

$$B = \sqrt{51+10\sqrt{2}} - \sqrt{51-10\sqrt{2}}$$

$$= \sqrt{50+10\sqrt{2}+1} - \sqrt{50-10\sqrt{2}+1}$$

$$= \sqrt{(5\sqrt{2})^2+2\cdot 5\sqrt{2}+1} - \sqrt{(5\sqrt{2})^2-2\cdot 5\sqrt{2}+1}$$

$$= \sqrt{(5\sqrt{2}+1)^2} - \sqrt{(5\sqrt{2}-1)^2}$$

$$= (5\sqrt{2}+1) - (5\sqrt{2}-1) = 2$$

ក្រោយពីគណនា ឃើញថា $A = 2$ និង $B = 2$ ដែរ

នាំឱ្យ យើងបាន $A = B = 2$

ដូចនេះ ប្រៀបធៀបបាន $A = B$ ។

ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័នៈ

យើងមាន $\frac{1+x}{x} + \frac{2+x}{x} + \frac{3+x}{x} + \dots + \frac{2013+x}{x} = 0$

$$\left(\frac{1}{x} + 1\right) + \left(\frac{2}{x} + 1\right) + \left(\frac{3}{x} + 1\right) + \dots + \left(\frac{2013}{x} + 1\right) = 0$$

$$\frac{1}{x} + \frac{2}{x} + \frac{3}{x} + \dots + \frac{2013}{x} + 2013 = 0$$

$$(1+2+3+\dots+2013)\frac{1}{x} = -2013$$

$$x = \frac{1+2+3+\dots+2013}{-2013}$$

តែ $1+2+3+\dots+2013 = \frac{2013}{2}(1+2013)$

$$= 2013 \times 1007.$$

យើងបាន $x = \frac{2013 \times 1007}{-2013} = -1007$

ដូចនេះ សមីការមានឫស $x = -1007$ ។

ព្រះបាទ ក. ដាក់ជាផលគុណកត្តា :

យើងមាន $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$ យើងបាន

$$\frac{bc+ac+ab}{abc} = \frac{1}{a+b+c}$$

$$(bc+ac+ab)(a+b+c) = abc$$

$$(a+b)(bc+ac+ab) + c(bc+ac+ab) - abc = 0$$

$$(a+b)(bc+ac+ab) + (bc^2+ac^2+abc-abc) = 0$$

$$(a+b)(bc+ac+ab) + (bc^2+ac^2) = 0$$

$$(a+b)(bc+ac+ab) + (a+b)c^2 = 0$$

$$(a+b)(bc+ac+ab+c^2) = 0$$

$$(a+b)(b(c+a) + (a+c)c) = 0$$

$$(a+b)(a+c)(b+c) = 0$$

ដូចនេះ យើងដាក់ជាផលគុណកត្តាបាន $(a+b)(a+c)(b+c) = 0$ ។

ខ. មានចំនួនផ្ទុយគ្នាមួយយ៉ាងតិចក្នុងចំណោម a, b, c :

តាមសម្រាយនៅក្នុងសំណួរ ក. យើងបាន :

$$\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) - \left(\frac{1}{a+b+c}\right) = (a+b)(b+c)(a+c)$$

បើ a, b, c មានចំនួនផ្ទុយគ្នាមួយយ៉ាងតិចគឺ :

- $a = -b \Rightarrow (a+b) = 0$
- $b = -c \Rightarrow (b+c) = 0$
- $c = -a \Rightarrow (a+c) = 0$

បើមានករណីមួយយ៉ាងតិច ក្នុងចំណោមករណីខាងលើនោះ

$$\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) - \left(\frac{1}{a+b+c}\right) = 0$$

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$$

ដូចនេះ បើមានពីរចំនួនផ្ទុយគ្នាមួយយ៉ាងតិចក្នុងចំណោម a, b, c នោះយើងបានទំនាក់ទំនង :

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$$

ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័នៈ

យើងមានសមីការ $3^{2+x} + 3^{2-x} = 30$

$$3^2 \times 3^x + 3^2 \times 3^{-x} = 30$$

$$9(3^x + 3^{-x}) = 30$$

$$3^x + 3^{-x} = \frac{10}{3}$$

$$3^x + \frac{1}{3^x} = \frac{10}{3}$$

តាង $t = 3^x$ ដែល $t > 0$ (ព្រោះ $3^x > 0$)

យើងបាន $t + \frac{1}{t} = \frac{10}{3} \Leftrightarrow 3t^2 - 10t + 3 = 0$

មាន $\Delta' = 25 - 9 = 16$ នោះ $\begin{cases} t_1 = \frac{-(-5)-4}{3} = \frac{1}{3} = 3^{-1} \\ t_2 = \frac{-(-5)+4}{3} = 3 \end{cases}$

-ចំពោះ $t_1 = 3^{-1} \Leftrightarrow 3^x = 3^{-1} \Rightarrow x = -1$

-ចំពោះ $t_2 = 3 \Leftrightarrow 3^x = 3 \Rightarrow x = 1$

ដូចនេះ សមីការមានឫសពីរគឺ $x = -1$ ឬ $x = 1$ ។

ព័ត៌មាន ៦ សម្រួលប្រភាគ :

យើងមាន $A = \frac{|x-1| + |x| + x}{3x^2 - 4x + 1}$ ដោយ $x < 0$

នាំឱ្យ $|x-1| = -(x-1)$ ហើយ $|x| = -x$

$$\begin{aligned} \text{យើងបាន } A &= \frac{-(x-1) - x + x}{3x^2 - 4x + 1} = \frac{-(x-1)}{3x^2 - 4x + 1} \\ &= \frac{-(x-1)}{3x(x-1) - (x-1)} = \frac{-(x-1)}{(x-1)(3x-1)} \\ &= -\frac{1}{3x-1} = \frac{1}{1-3x} \end{aligned}$$

ដូចនេះ សម្រួលប្រភាគបាន $A = \frac{1}{1-3x}$ ។

ព័ត៌មាន ៧ ដោះស្រាយសមីការ : យើងមាន

$$\begin{cases} \frac{x+y}{xyz} = \frac{1}{2} & (1) \\ \frac{y+z}{xyz} = \frac{5}{6} & (2) \\ \frac{x+z}{xyz} = \frac{2}{3} & (3) \end{cases}$$

$$\frac{2(x+y+z)}{xyz} = \frac{1}{2} + \frac{5}{6} + \frac{2}{3}$$

$$\frac{2(x+y+z)}{xyz} = \frac{3+5+4}{6}$$

$$\frac{x+y+z}{xyz} = 1 \quad (4)$$

$$\left. \begin{aligned} (4)-(1): \frac{z}{xyz} = \frac{1}{2} &\Rightarrow xy = 2 \\ (4)-(2): \frac{x}{xyz} = \frac{1}{6} &\Rightarrow yz = 6 \\ (4)-(3): \frac{y}{xyz} = \frac{1}{3} &\Rightarrow xz = 3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (xyz)^2 = 36$$

$$xyz = \pm 6, \quad \frac{xyz}{xy} = \frac{\pm 6}{2} \Rightarrow z = \pm 3$$

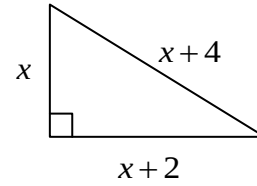
$$\frac{xyz}{yz} = \frac{\pm 6}{6} \Rightarrow x = \pm 1, \quad \frac{xyz}{xz} = \frac{\pm 6}{3} \Rightarrow y = \pm 2$$

ដូចនេះ ប្រព័ន្ធសមីការមានគូចម្លើយ :

$$x=1, y=2, z=3 \quad \text{ឬ}$$

$$x=-1, y=-2, z=-3 \quad \text{។}$$

ព័ត៌មាន ៨ គណនាបរិមាត្រ និងក្រឡាផ្ទៃនៃត្រីកោណនេះ :

តាង $x, x+2, x+4$ ជាជ្រុងនៃត្រីកោណកែងនេះ

តាមទ្រឹស្តីបទពីតាក័រ យើងបាន :

$$x^2 + (x+2)^2 = (x+4)^2$$

$$x^2 + x^2 + 4x + 4 = x^2 + 8x + 16$$

$$x^2 - 4x - 12 = 0$$

$$x^2 - 6x + 2x - 12 = 0$$

$$(x-6)x + 2(x-6) = 0$$

$$(x-6)(x+2) = 0$$

$$\text{នាំឱ្យ } \begin{cases} x-6=0 \\ x+2=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=6 \\ x=-2 \end{cases} \text{ មិនយក}$$

$$\text{ចំពោះ } x=6 \text{ នោះ } \begin{cases} x+2=6+2=8 \\ x+4=6+4=10 \end{cases}$$

ឃើញថា ត្រីកោណនេះមានប្រវែងជ្រុង 6, 8, 10

នាំឱ្យ បរិមាត្រ $P = 6 + 8 + 10 = 24$ ឯកតាប្រវែង

$$\text{ក្រឡាផ្ទៃ } S = \frac{1}{2} \times 6 \times 8 = 24 \text{ ឯកតាផ្ទៃក្រឡា}$$

ដូចនេះ គណនាបាន បរិមាត្រស្មើ 24 ឯកតាប្រវែង
ក្រឡាផ្ទៃស្មើ 24 ឯកតាផ្ទៃក្រឡា ។

ព័ត៌មាន ៩ សម្រួលកន្សោម $F = \frac{x^2-1}{|x-1|}$

-ករណី $x > 1$ នាំឱ្យ $|x-1| = x-1$

$$\text{យើងបាន } F = \frac{x^2-1}{|x-1|} = \frac{(x-1)(x+1)}{(x-1)} = \boxed{x+1}$$

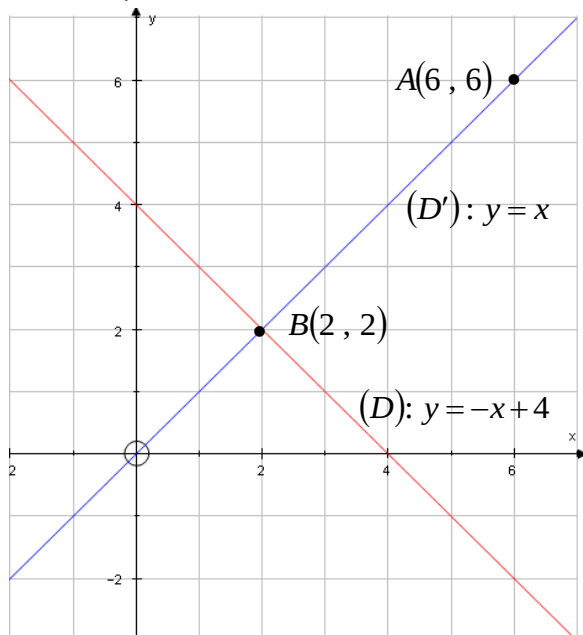
-ករណី $x=1$ នាំឱ្យ F គ្មានន័យ ។

-ករណី $x < 1$ នាំឱ្យ $|x-1| = -(x-1)$

$$\text{យើងបាន } F = \frac{x^2-1}{|x-1|} = \frac{(x-1)(x+1)}{-(x-1)} = \boxed{-(x+1)} \quad \text{។}$$

៤០០ គណនាចម្ងាយពីចំណុច A ទៅបន្ទាត់ (D) :

យើងមានចំណុច $A(6, 6)$ និងបន្ទាត់ $(D): y = -x + 4$

-រកបន្ទាត់ដែលកាត់តាម $A(6, 6)$ និងកែងនឹង (D)

បន្ទាត់ត្រូវរកមានរាង $(D'): y = ax + b$

$$\text{ដោយ } (D') \perp (D) \Rightarrow a = \frac{-1}{a'} = \frac{-1}{-1} = 1$$

ហើយ (D') កាត់តាម $A(6, 6)$ នោះ $x = 6, y = 6$

$$\text{យើងបាន } (D'): 6 = 1 \times 6 + b \Rightarrow b = 0$$

ដូចនេះ បន្ទាត់ $(D'): y = x$

-រកចំណុចដែល (D) ប្រសព្វនឹង (D') តាងដោយ B :

ផ្អែមសមីការអាប់ស៊ីស យើងបាន :

$$-x + 4 = x \Leftrightarrow 2x = 4 \Rightarrow x = 2.$$

ចំពោះ $x = 2 \Rightarrow y = 2$ នាំឱ្យចំណុច $B(2, 2)$

-រកចម្ងាយពីចំណុច $A(6, 6)$ ទៅបន្ទាត់ $(D): y = -x + 4$

មានន័យថា រកចម្ងាយពី $A(6, 6)$ ទៅចំណុច $B(2, 2)$

$$\begin{aligned} d = AB &= \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2} \\ &= \sqrt{(2 - 6)^2 + (2 - 6)^2} \\ &= \sqrt{16 + 16} = \sqrt{32} = 4\sqrt{2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ ចម្ងាយរកបានគឺ $d = 4\sqrt{2}$ ឯកតាប្រវែង ។

៤០១ .....(នៅមានបន្ត)